

TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ

**V. GENEL KURUL
TUTANAĞI**

7 - 8 Ocak 1972, Bursa

V. GENEL KURUL DELEGE LİSTESİ

A S İ L

Y. E D E K

1. A D A N A

1. İbrahim GÜNAY	(+)	1. Sadettin TOKBEY
2. Mahmut EROĞLU	(+)	2. Ziya BİLGE

2. A D İ Y A M A N

3. İdris ALBAYRAK		3.
4. Mehmet ÖZBAY		4.

3. A F Y O N

5. Mustafa AKALIN	(+)	5. Hamdi HAMAMCIOĞLU
6. Mahir ERKMEN	(+)	6. D.Ali ÖZAKINCI

4. A M A S Y A

7. Zeki GÖNENÇ	(+)	7. Adil ÇITAK
8. Hüseyin Cahit OĞUZ	(+)	8. Bahri PAŞAOĞLU

5. A N E A R A

9. Fâruk EREM	(+)	9. Hilmi ÖZARPAT
10. Rahmi MAĞAT	(+)	10. İlhami GÜVEN
11. Mehmet NOMER	(+)	11. Ziya Erdal GÜÇ
12. Erdoğan BIGAT	(+)	12. Ercüment BEYHAN
13. Kemal SARIİBRAHİMOĞLU	(+)	13. Suat BALLAR
14. Sabahattin BİLGE	(+)	14. Saffet OLGaç
15. Fehmi ÖZÇELİK	(+)	15. Sabri ÖZBEK
16. Ayhan EROL	(+)	16. Suat Zühtü ÖZALP

6. A N T A L Y A

17. Zeki ŞEREMET	(+)	17. Talat TUĞ
18. Şemsettin TUĞ	(+)	18. Cahit ASAL

7. A R T V İ N

19. Naci BUDAK		19.
20. Recai KOCAMANOĞLU		20.

21. Davut SELÇUKİ
22. Hilmi BECERİK
8. A Y D I N
(+) 21.
(+) 22.
23. Vedat BURCUOĞLU
24. Hurşit KANGAL
9. B A L I K E S İ R
(+) 23. Sami DUYUM
(+) 24. O.Nihat ATAÇ
25. Zeki TÛTÛNCÛOĞLU
26. Orhan ÇALIŞ
10. B O L U
(+) 25. Doğan İLERİ
(+) 26. Rıza EKİT
27. M.Zeki YÜCEL
28. Turgut BULUT
11. B U R S A
(+) 27. İhsan BAKKALBAŞIOĞLU
(+) 28. Emin ERGİN
29. Ali İhsan YÜKSEL
30. Kubilay ATABEY
12. B U R D U R
(+) 29. Memduh BOYACIOĞLU
(+) 30. Hüseyin ÖKTEM
31. Burhan Cahit ALTAN
32. Ahmet Hamdi SEZEN
13. Ç A N A K K A L E
(+) 31. Nuri AKSOY
(+) 32. Orhan Nahit ALTAN
33. Rasim ERDEMLİ
34. Bekir Sami ÖZDEMİR
14. Ç O R U M
(+) 33. M.Atıf ÇELEBİ
(+) 34. Şevket TURPOĞLU
35. Behçet ÇOMAKOĞLU
36. İlhan MERTSOY
15. D E N İ Z L İ
(+) 35. Hasan ALTIN (+)
(+) 36. Hamdi SANCAR (+)
37. Cevdet YARDIM
38. Şevket BEYSANOĞLU
16. D İ Y A R B I A K I R
(+) 37. Edip ALTINAKAR
(+) 38. Ömer Şevki CİZRELİOĞLU
39. Ehad VARDAR
40. Orhan TÛLÛMEN
17. E D İ R N E
(+) 39. Zafer ARIKBAĞ (+)
(+) 40. İlhan SENHELLİ (+)
41. Necati ÖZKAYA
42. Hayati EKŞİ
18. E Ğ Ğ Ğ
(+) 41. Hasan İLDAN
(+) 42. Kâzım ÖZTÛRK (+)

19. ERZURUM
43. Cahit SOLAKOĞLU (+) 43. Alâattin KIRITOĞLU
44. Şerafettin EMİROĞLU (+) 44. Tahsin TELLİ
20. ESKİŞEHİR
45. Hikmet TUNCAY (+) 45. O. Naif İZGİ
46. O. Remzi SEZER (+) 46. Hüsnü GÖK
21. GAZİANTEP
47. Orhan BARLAS (+) 47. Cemalettin GÜÇDEMİR (+)
48. Orhan MARAL 48. Refik DANIŞ
22. GİRESUN
49. Hayati TOPALLI (+) 49.
50. Naci KANDAZOĞLU (+) 50.
23. HATAY
51. A. Tekin YURTMAN (+) 51. H. Cahit TOROS
52. Ömer Lütfü ARIKOĞLU 52. E. Şükrü ULUĞ
24. ISPARTA
53. Ali BAL 53. Halil ÖZKAN
54. Hüseyin Avni ASLAN 54. Cavit YILMAZ
25. İZMİR
55. Enver ARSLANALP (+) 55. Cengiz İLHAN
56. M. İskender ÖZTURANLI (+) 56. Talat ULUSOY
57. İlhan EGE (+) 57. Hulusi SELEK
26. İSTANBUL
58. Ferruh DERELİ (+) 58. Adil ÇULCUOĞLU
59. Burhan GÜNGÖR (+) 59. Ferdi ÇELEM
60. Merih SEZEN (+) 60. H. Turgut SÖĞÜTLÜ
61. Nihat TÜREL (+) 61. Lemi GÜNAY
62. Şemi ÜGE (+) 62. Orhan DOĞRUDER
63. Orhan N. ARSAL (+) 63. Celal MENEKLİ
64. Aydın KAZANCI (+) 64. Mehmet Ali İKİZER
65. Yaşar ÖNOL (+) 65. Vedat ÖZEREN
66. Osman KUNTMAN (+) 66. Hüsnü İRGEN
67. Emin BALTAOĞLU (+) 67. Cemal ÇELEBİOĞLU

68. Necla ERTEN (FERTAN)	(+)	68. Hilmi ERGUN
69. Tacettin SIRMALI	(+)	69. Nejat İKİZ
70. Refik BELGİL	(+)	70. Niyazi BAYRAKTAROĞLU
71. Fadıl ALTOP	(+)	71. Faruk YALNIZOĞLU
<u>27. K A R S</u>		
72. Yusuf ERENGÜÇ		72. Halis ÖZDEMİR
73. Kemal KAYA	(+)	73. Adil KURTEL
<u>28. K A S T A M O N U</u>		
74. Yavuz BALLIK	(+)	74. Muhittin ERBAŞ
75. İbrahim ÜZENGİCİOĞLU	(+)	75. Nedime GÜNGÖR
<u>29. K A Y S E R İ</u>		
76. Ömer GÖZÜBÜYÜK	(+)	76. Mehmet HAÇALIK
77. Ali DİNÇ	(+)	77. Nevzat TÜRK TEN
<u>30. K I R K L A R E L İ</u>		
78. Behzat GÜRE	(+)	78. Nusret BOYACIOĞLU
79. İ.Mekki ÜLGEN	(+)	79. Mehmet DEDEOĞLU
<u>31. K I R S E H İ R</u>		
80. Hayri ÇOPUROĞLU		80. Sabri ÖZDEMİR
81. Ali MAVOĞLU		81. Orhan TOKMAKÇIOĞLU
<u>32. K O C A E L İ</u>		
82. Nuran KORTEK	(+)	82. Nezihi ÖZDEMİR
83. Şinasi YELDAN	(+)	83. Hasan YAZICIOĞLU
<u>33. K O N Y A</u>		
84. Mehmet KAVAKLILAR	(+)	84. M.Erbil KORU
85. A.Fikri SİMAV	(+)	85. Haydar KOYUNCU
<u>34. K Ü T A H Y A</u>		
86. Z.Uygur ÖZKER	(+)	86. Hüsnü DAVUTOĞLU
87. Himmet ERDOĞMUŞ	(+)	87. Ahmet GÜNER
<u>35. M A I A T Y A</u>		
88. Talat BARIŞ	(+)	88. Fahrettin AKSOY
89. Rifat AKŞİT	(+)	89. Turan FIRAT
<u>36. M A I İ S A</u>		
90. Muvaffak GÜR SOY	(+)	90. Süreyya PETEKKAYA
91. Şinasi TANDOĞAN	(+)	91. Nuri ERGÜN

92. Selâhattin AYDIN
93. Hanefi SAĞOCAK
94. M.Ali ARIKAN
95. İsmail MUNGAN
96. Kemalettin SÖNMEZ
97. Mahver ÖZTOP
98. Fevzi ÖZER
99. Yikmen BİLGİN
100. A.İhsan AÇIKGÖZ
101. Zeki TEKİNER
102. M.Rasih ARISOY
103. Said ŞAHENK
104. Orhan EROĞLU
105. Selâhattin GÜRER
106. M.İhsan ORHON
107. İhsan OTKAY
108. A.Necdet GÜVEN
109. Salih SİPALER
110. Vasıf ÜSTÜN
111. İhsan SARAÇLAR
112. Kâmuran DENİZCİ
113. Hasan Ulvi SARABİL
37. M A R A S
(+)
92. Ali HÜDAYIOĞLU
93. İsmail ALBAYLI
38. M A R D İ N
(+)
(+)
94. Celil CAN
95. Servet İÇİNSEL
39. M E R S İ N
(+)
(+)
96. Şinasi DEVELİ
97. Fethi ERDEM
40. M U Ğ L A
98. Faruk AKSOY
99. Tevfik GÜMRÜKÇÜOĞLU
41. N E V Ş E R İ R
100.
101.
42. N İ Ğ D E
(+)
(+)
102. Rasim TUNCER
103. Hikmet KAHRAMAN
43. O R D U
(+)
(+)
104. A.Sırrı HATTATOĞLU
105. H.Hilmi ÖZTÜRK
44. R İ Z E
(+)
(+)
106. İ.Hakkı ŞUŞOĞLU
107. Sabahattin TANYEL
45. S A K A R İ A
(+)
108. Hüseyin Vahdettin ER
109. Cevdet Mahir KÖSEMEN
46. S A M S U N
(+)
(+)
110. Mediha YILMAZ
111. Nizamettin ATLI
47. S İ N O P
(+)
(+)
112. Ülkü DİZDAROĞLU
113. Ardan OKAY

	48. <u>S İ İ R T</u>		
114. Abdulkerim ŞEREFHAN	(+)	114.	
115. Süreyya ÖNER		115.	
	49. <u>Ş İ V A S</u>		
116. Hamdi KOCABAY	(+)	116.	
117. Ali SÖYLEMEZOĞLU	(+)	117.	
	50. <u>T E R İ R D A Ğ</u>		
118. Cavit TURGAY	(+)	118. Erdoğan KÖKSAL	
119. S.Rehai AKÇAKAYA	(+)	119.	
	51. <u>T O K A T</u>		
120. Cemil YOĞURTÇUOĞLU	(+)	120. Ö.Raci BAŞBUĞ	
121. M.Orhan YILDIZ	(+)	121. Kemal KOVALI	
	52. <u>T R A B Z O N</u>		
122. Mahmut KURTULDU	(+)	122. Fethi ÇULHA	(+)
123. Adil TUĞRUL		123.	
	53. <u>U R H A</u>		
124. Reşit İPEK	(+)	124.	
125. Fazıl KÜRKCÜOĞLU	(+)	125.	
	54. <u>U Ş A K</u>		
126. Kemal ÖZTÜRK		126. M.Şükrü GEDİK	
127. İsmet ÇALIK	(+)	127. A.Rıza AKBIYIKOĞLU	
	55. <u>V A F</u>		
128. Salih YILDIZ		128.	
129. Tefrik DOĞUŞIKER		129.	
	56. <u>Y O Z G A T</u>		
130. Salih DEMİREL		130. Ünal ALLIOĞLU	
131. Mustafa DAVUTOĞLU		131. Celâl ALP	
	57. <u>Z O N G U L D A K</u>		
132. Burhan KARAÇELİK	(+)	132. Cihat TÜRKBAŞ	
133. Mustafa GÜRAY	(+)	133. Necati KURDOĞLU	

Not : V. Genel Kurula katılan delegelerin isimlerinin karşısına (+) işareti konulmuştur.

G Ü N D E M

- 1- Bursa Baro Başkanı'nın açış konuşması,
- 2- Yoklama,
- 3- Türkiye Barolar Birliği Başkanı'nın açış konuşması, saygı duruşu ve Atatürk Anıtına çelenk konulması,
- 4- Bir Başkan, Bir Başkan Vekili ve iki Üye'den kurulu Genel Kurul Başkanlık Divanının seçilmesi,
- 5- Birlik Yönetim Kurulu'nun 1971 yılı çalışma raporu ile, bilanço, gelir-gider ve giderlerin bütçe ile mukayese tablolarının ve Denetleme Kurulu raporunun okunması ve görüşülmesi,
- 6- Birlik Yönetim Kurulunun 1971 yılı çalışmalarından dolayı ibrası,
- 7- 1972 yılı Bütçe ve kadrosu ile bütçe yönetmeliğinin görüşülmesi ve kabulü,
- 8- Boşalan 5 asıl ve 5 yedek Yönetim Kurulu Üyelerinin yerlerine seçim yapılması,
- 9- 3 asıl, 3 yedek Denetleme Kurulu Üyesi seçimi,
- 10- Birlik Disiplin Kurulunda boşalan 1 üye yerine, 1 asıl, 1 yedek üye seçimi,
- 11- Yerli ve Yabancı Kongrelere gönderilecek delegelerin seçilmesi yetkisinin Yönetim Kuruluna bırakılması,
- 12- Meslek Kurallarınının 48. maddesinin kurallardan çıkarılması hakkında, Kayseri Barosunun 25.2.1971 gün ve 36 sayılı teklifi,
- 13- Gelecek Olağan Genel Kurul toplantısının yeri ve zamanının tespiti,
- 14- Dilekler,
- 15- Birlik Başkanının kapanış konuşması.

F I H R İ S T

Gündem Maddesi	K o n u	Sahife
1	-Bursa Baro Başkanı'nın açış konuşması	1
3	-Birlik Başkanı'nın açış konuşması, saygı duruşu	1
4	-Genel Kurul Başkanlık Divanı seçimi	2-3
-	-Genel Kurula gelen telgraflar	3-7, 164-166
5	-Birlik Başkanı'nın çalışma raporunu özetleyen konuşması	7-10
"	-Delegelerin çalışma raporunu eleştiren konuşmaları	10-115
"	-Yönetim Kurulu adına Genel Sekreter ve Başkanın eleştirelere cevapları	110-162
6	-Yönetim Kurulunun ibrası	163
7	-1972 yılı bütçesi ve kadrosu ile Bütçe Yönetmeliğinin okunması ve müzakeresi	166-174
"	-Birlik Başkanının bütçe eleştirilerine cevabı	174-178
"	-Bütçe değişikliklerine ait teklif ve önergeler	178-181
7	-1972 yılı bütçesi, kadrosu ve bütçe yönetmeliğinin kabulü	181
-	-Adalet ve Adliye Reformu ile ilgili bildiri yapılması hakkındaki önergenin okunması ve komisyon seçimi	181-185
-	-Gündemin 12. maddesinin 8. maddeden öne alınması hakkındaki önergenin müzakeresi ve kabulü	185-187
12	-Meslek Kurallarınının 48. maddesinin çıkarılması hakkında Kayseri Barosu teklifinin müzakeresi ve reddi	187-194
-	-Genel Kurul Bildirisinin okunması ve kabulü	194-196
8,9,10	-Yönetim, Disiplin ve Denetleme Kurulları seçimleriyle ilgili aday tespiti ve tasnif komisyonları seçimi, oyların toplanması.	196-203

Gündem
Maddesi

K o n u

Sahife

11	-Yerli ve yabancı kongrelere gönderilecek delegelerin seçilmesi yetkisinin Yönetim Kuruluna bırakılması	203
13	-Gelecek olağan genel kurul toplantısının yeri ve zamanının tespiti	203-204
14	-Dilekler	204-223
8,9,10	-Yönetim, Disiplin ve Denetleme Kurulları seçim tasnif sonuçlarının okunması	223-225
15	-Birlik Başkanı'nın kapanış konuşması	225-227
-	-Genel Kurul Başkanı'nın toplantıyı kapatması	227

TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ
V. OLAGAN GENEL KURUL TOPLANTISI
7/1/1972 Cuma
BİRİNCİ OTURUM
AÇILMA SAATI:9,30

BAŞKAN : Turgut BULUT (Bursa)
BAŞKANVEKİLİ: Hurşit KANGAL (Balıkesir)
ÜYE : Nuran KORTAL (Kocaeli)
ÜYE : Osman Remzi SEZER (Eskişehir)

-----o-----

BURSA BAROSU BAŞKANI İlhan SOMER- Sayın konuklar, Türkiye Barolar Birliğinin sayın Başkanı ve üyeleri, kıymetli arkadaşlarım;

Türkiye Barolar Birliğinin V. Genel Kurulu toplantısına hoş geldiniz. Bursa Barosu olarak sizleri aramızda görmenin sevinç ve mutluluğu içindeyiz.

Türkiye Barolar Birliğinin, insan haklarının korunmasında ve hukukun üstünlüğü prensibinin uygulamasında en esaslı bir etken olduğuna ve bunun devam edeceğine inanıyor ve güveniyoruz.

Kuruluşundan itibaren olumlu aşamalar kaydeden birliğimizin V. Genel kuruluna çalışmalarında başarılar dilerken, huzurunuzla bizlere şeref verdiğinizden dolayı Bursa Barosu adına şükranlarımı arzeder, hepinize sonsuz sevgi ve muhabbetlerimi sunarım efendim. (Alkışlar)

BAŞKAN Faruk EREM- Değerli valimiz, çok kıymetli konuklarımız, aziz meslektaşlarım;

Türkiye Barolar Birliği Yönetim Kurulu, gösterdiğiniz bu yakın alâkaya minnettardır. Müsaade ederseniz Barolar Birliği Genel Kurulunun V. toplantısını açıyorum. Nisabımız fazlasıyla mevcuttur; listedeki imzalarınızla bunu tevsik etmiş durumdayız.

Bu yıl aramıza yeni barolar da karıştı. Bu itibarla bu yeni baroların delege arkadaşlarını hürmet ve sevgi ile selâmlarız. Barolar Birliğinin, Türkiye'nin her ilinde bir baro olması yolunda yüklendiği vazifenin tamamlanmasına bir iki basamak kalmıştır.

Bu yıl aramızdan 17 arkadaşımız ayrılmış bulunuyor. Yüce Atatürk'ün ve aramızdan ayrılan arkadaşlarımızın hâtırası için sizi saygı duruşuna davet ediyorum efendim.

(Saygı duruşu yapıldı.)

BAŞKAN Faruk EREM (Devanla)- Birliğimizin kuruluşundan bu yana bir gelenek teessüs etti; Genel Kurulumuzun Başkanlığı, bizi davet etmek lütfunda bulunan baronun başkanına bırakılıyordu, fakat Bursa Barosu Başkanının delege olmaması, kıdemli delege arkadaşımızın da Yönetim Kurulunda üye bulunması nedeniyle, Bursa Barosu delegesi Turgut Bulut'un başkanlığa seçilmesi hususunda bir öneri mevcuttur. Eğer başka istek yoksa, müsaade ederseniz oylarınıza arz edeyim efendim. Kabul buyuranlar lütfen el kaldırsınlar... Teşekkür ederiz efendim. Turgut Bulut Başkanlığa ittifakla seçilmiştir, kendisinin teşrifini rica edeceğim. (Alkışlar)

BAŞKAN- Çok muhterem konuklarımız, delege arkadaşlarım; Kongre Başkanlığını, dolayısıyla Kongrenin yönetimini bana tevcih buyurmanızdan dolayı hayatımın en tatlı anını şu anda yaşamış bulunuyorum ve bunu, hayatımın en tatlı anı olarak ta ömrüm boyunca muhafaza edeceğim.

Hukukun üstünlüğü yolundaki mücadelemizde bu kongremizin ayrıca bir etken olmasını, memleketimiz ve milletimiz için hayırlı olmasını temenni ederek hepinizi hürmet ve muhabbetle selâmlarım. (Alkışlar)

Şimdi, Kongre Divanı seçilecektir. Kongre Divanı için bir önerge vardır, okuyorum:

"Türkiye Barolar Birliği V. Genel Kurulu Başkanlık Divanına
Türkiye Barolar Birliği V. Genel Kurulu Başkanlık Divanına, aşağıdaki isimleri ve baroları yazılı şahısları aday olarak arz ederiz.

Burhan Karaçelik (Zonguldak) Davut Selçukî (Aydın)

Rasim Erdemli (Çorum) Kâmuran Denizci (Sinop)

Başkanvekili Hurşit Kangal, Üye Nuran Kortel, Üye Remzi Sezër."

Bu önergeyi Kurulumuzun oyuna sunuyorum. Kabul edenler... Kabul etmeyenler... İttifakla kabul edilmiştir. Arkadaşlarımızı görevlerine davet ediyorum. Böylece gündemimizin dördüncü maddesini de tamamlamış bulunuyoruz.

Gündemimizin beşinci maddesine geçmeden önce, gelen bazı telgrafları muhterem heyetinize arz etmekte fayda mülâhaza ettik. Bu telgrafların okunması için arkadaşımızı davet ediyorum.

Sayın Faruk Erem

Türkiye Barolar Birliği Başkanı

Necatibey Kız Enstitüsü

Bursa

Kuruluşunu kısa sürede tamamlayan ve kendini yönetme yeteneği ile memlekette tanıtma kabiliyetini bu süre içinde iktisap eden Türkiye Barolar Birliğinin olumlu ve verimli çalışmalarını dikkatle izliyorum. Uygulayacağı gündeme ve inceleyeceği raporlara göre bu çalışmalarını hukuk güvenliğinin teminatı yolunda değerlendirecek ve hızlandıracak olan Beşinci Genel Kurulun, birlikçe tertibi öngörülen Birinci Türk Hukuk Kongresinin hazırlıklarını da olgunlaştırıp tamamlayacağını umuyorum. Bu uğurdaki gayretlerinin başarılı olacağına inandığım Beşinci Genel Kurulun sonuçları ile, yakında toplanmasını beklediğimiz Birinci Hukuk Kongresi sonuçlarının hükümetçe programlarına konmuş ve ilgili bakanlıklarca ele alınmış olan Hukuk ve Adalet Reformu tasarılarına faydalı katkılar sağlamasını diler, seçkin heyetinize saygılar sunarım.

Cevdet Sunay

Cumhurbaşkanı

(Alkışlar)

Sayın Prof.Dr.Faruk Erem
Türkiye Barolar Birliği Başkanı

Türkiye Barolar Birliğinin Beşinci Genel Kurul toplantısı dolayısıyla göndermiş bulunduğunuz nazik mesajı aldım. Türkiye'de hukuk devleti ilkesinin başarı ile uygulanmasında yargı görevinin yerine getirilmesi için barolarımız üyelerinin bilinçli katkılarına ihtiyaç büyüktür. Barolar Birliği Başkanı olan zatiâlinize, en sayın üyelerine başarılı hizmetlerinin devamı dileğiyle tebriklerimiz ve bu vesile ile saygılarımı sunarım.

Prof.Dr.Nihat Erim
Başbakan

(Alkışlar)

Sayın Faruk Erem
Türkiye Barolar Birliği Başkanı

Birliğinizin Beşinci Genel Kurul çalışmalarının başarılı olmasını gönülden diler, size ve sizin seçkin şahsınızda Genel Kurulun sayın üyelerine saygılar sunarım.

Muhittin Taylan
Anayasa Mahkemesi Başkanı

(Alkışlar)

Sayın Faruk Erem
Türkiye Barolar Birliği Başkanı

Baroların demokrasinin başlıca dayanaklarından biri olduğu inancı ile Beşinci Genel Kurul çalışmalarında başarılar diler, değerli meslektaşlarımıza saygılar sunarım.

Ferruh Adalı
Yargıtay Başkanı

(Alkışlar)

Sayın Prof.Dr.Faruk Erem
Türkiye Barolar Birliği Başkanı

Birliğinizin Bursa'da yapacağı Genel Kurul toplantısına dair göndermek lütfunda bulunduğunuz nazik davetinizi aldım. Teşekkür ederim. Böyle mühim bir gününüzde aranızda bulunmayı çok arzu ederdim. Takdir buyuracağınız veçhile bugünlerde Ankara'dan ayrılmam mümkün olmadığı için cidden üzgünüm.

Savunma görevini ve kendi kendini yönetim ve denetim olanaklarını sağlamış birliğinizin Türk hukukunun gelişmesine yardımlarından kıvanç duymaktayız. Adalet reformunun gerçekleşmesinde de yardımlarına güvendiğim Türkiye Barolar Birliğinin Genel Kurul toplantısına başarılar diler, zatialinize ve bütün Birlik mensubu arkadaşlarıma sevgi ve saygılarımı sunarım.

Prof.Dr.Suat Bilge
Adalet Bakanı

(Alkışlar)

Sayın Faruk Erem
Türkiye Barolar Birliği Başkanı

Türkiye Barolar Birliği Genel Kurul toplantısını saygı ile selâmlıyorum. Türkiye Barolar Birliği hukuk üstünlüğünü savunmak, Demokratik rejimin gelişmesine çalışmak, Anayasanın sosyal adalet ilkesini değerlendirmek gayreti içindedir. Bu çabalarda Türkiye Barolar Birliğinin önemli bir payı olacaktır. Bu arzuyu görmek bize ferah ve kuvvet veriyor. Bu bakımlardan Türkiye Barolar Birliğine takdirlerimizle teşekkürlerimizi söylemeyi ödev sayarım ve saygılar sunarım.

İsmet İnönü
CHP Genel Başkanı

(Alkışlar)

Türkiye Barolar Birliği
Genel Kurul Başkanlığına

Genel Kurul çalışmalarının yurt ve meslek sorunlarına en iyi çö-
zümü getirmesi dileğiyle başarılar diler, saygılarımızı sunarız.

İstanbul Barosu Başkanlığı

(Alkışlar)

Hukukun üstünlüğü ilkesinin samimi savunucuları değerli Genel Ku-
rul üyelerine Sivas Barosunun içten başarı dileklerini sunarken, çalışma-
larının yurt sorunlarının çözümüne olumlu katkılar getireceğine inancımı-
zı saygı ile arzederim.

Sivas Barosu Başkanı
Ayhan İlgin

(Alkışlar)

Bugün aldığımız "Acele" bir telde Sıran ilçesinde avukatlık yapan
Mustafa Doğan, jandarma başçavuşuna karşı müessir fiil ika ettiği nede-
niyle tevkif edilmiş bulunmaktadır. Haddizatında ilçe jandarma başçavuşu-
nun avukata silâh çektiği ve hakkında hiç bir işlem yapılmadığı hususunda
istihbar edilmiştir. Durum Adalet ve İçişleri Bakanlıklarına arzedilmiş-
tir. Bilginize sunarım.

Erzurum Baro Başkanı

Genel Kurulunuzun Bursa'da yapılacak toplantısına vaki nazik da-
vetinize teşekkür ederim. Yoğun çalışma nedeniyle bulunmam mümkün olmadı.
Genel Kurulunuzda alınacak kararların Türk adaletine yararlı olmasını ve
başarınızı diler, şahsınızda güzide topluluğunuza selâmlar ve en iyi di-
leklerimi sunarım.

Tekin Arıburun

Cumhuriyet Senatosu Başkanı

(Alkışlar)

BAŞKAN- Efendim gündemimizin beşinci maddesine geçiyoruz.

" 5- Birlik Yönetim Kurulu'nun 1971 yılı çalışma raporu ile, bilanço, gelir-gider ve giderlerin bütçe ile mukayese tablolarının ve Denetleme Kurulu raporunun okunması ve görüşülmesi."

Bu konuda bir önerge mevcuttur, okutuyorum.

Sayın Genel Kurul Başkanlığına

Raporun tümünün okunması uzun sürecektir. Daha önce de mezkur rapor delegelere yollanıp okunduğu için, Başkan tarafından özetlenmesi ile yetinilmesini arz ve teklif ederiz.

Balıkesir

İzmir

Balıkesir

Vedat Burcuoğlu

İskender Özturan

Hurşit Kangal

BAŞKAN- Bu öneriyi oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler... Kabul etmeyenler... İttifakla kabul edilmiştir.

Bu hale göre, Birlik Yönetim Kurulunun 1971 yılı çalışma raporunun özetini yapmak üzere sayın Başkanımızı davet ediyorum.

BAŞKAN Faruk ERGİL - Sayın Başkanımız, değerli meslekdaşlarım;

Kuruluşumuzdan bu yana Başkanlık ve Yönetim Kurulumuz arasında tam ve ahenkli bir çalışma cereyan etmiştir. Başkan olarak çabalarımın bana yardımlarını hiç esirgememiş olan sayın Yönetim Kurulu üyelerimize huzurunuzda minnet borcumu ödemek durumundayım.

Yönetim Kurulumuzun bütün toplantıları tam üye sayısı ile olmuş, her konu en berrak ve en içten usullerle tartışılmış, Birliğimize belli bir yön vermek çabasına gayret gösterilmiştir.

Gerek Başkanlık raporunda, gerek daha evvel sizlere gönderebilmek imkânını bulduğumuz Yönetim Kurulu raporumuzda iç meselelerimize yeteri kadar yer vermeye çalıştık. Bu yıl yeni bir çaba içerisindeyiz. Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesine katılıp ta avukatlarına Avrupa İnsan Hakları Komisyonunda ve Divanında dâva alabilmek hakkını tamıyamış çok küçük bir azınlık içinde Türkiye'mizin kalmasına artık imkân kalmamıştır. Biz, Türk avukatları olarak dünya mahkemelerinde hakkı savunma yeteneğine ulaştığı-

mız kanısındayız. Bu hususta çabalar devam edecektir.

Kuruluşumuzun tamamlanması, kanun hükümlerimizin uygulanmakla vuzuh kazanmasından sonra, yapmayı düşündüğümüz yönetmeliğimizle tamamlanmış olacaktır. Bu yönetmeliğin büyük özellikleri vardır. Zira denetim altında olmaktan şikâyetçi bulunduğumuz bir dönemde ve Devletimizi, Hükümetimizi ve Adalet Bakanlığımızı temsil eden büyük zevatın göndermek lütfunda buldukları telgraflarda kendi kendini idare ve denetim yeteneği yolundaki işareti bu açıdan büyük bir değer taşıyan ibareler olarak kabul ediyoruz.

Kuruluşumuzda karşılaştığımız büyük problem sosyal güvenliğe kavuşmuş bir meslek kuruluşu olmaktı. Sosyal güvenliğin yalnız bizim mesleğimize özgü olması gibi bir iddiada değiliz. Türkiye'mizde sosyal güvenliği olmayan hiç bir mesleğin mevcut olmaması çabamızımıza, bize ait olanı elde ettik diye devam etmemezlik durumuna asla düşmeyeceğiz.

Geçen yıl en önemli sorun vaki kanun değişikliği karşısında % 35 diye isimlendirdiğimiz, hepimizin malumu olan hakkın istihşali idi. Bazı güçlüklerle karşılaştık, ama karşımızdakilerle temasımız, onları ikna etmemiz ve sonunda onların da ikna edilmiş olmaları, kendilerine olan bağlılığımızı elbette arttırmıştır. Bugün sosyal sigortalar camiası ile veya o camiada daha fazla hak iddia eden kuruluşlarla Türkiye Barolar Birliği arasında hiç bir çekişme kalmamıştır. Bunu şükranla kaydedirim.

Yapılan tip sözleşmede o tarihte öngörülebilen bir hüküm, bugünkü uygulamayı sağlayabilmiştir. Bununla sosyal güvenliğimizin tamamlandığı iddiasında değiliz. Ancak, yarı yol iki senede aşılabildi. Sosyal güvenliğimizin eksik kalan kısımlarını idarî teşebbüslerle çözüme yolundayız. Sonuçlar alınabiliyor; fakat bazı sorunlarımızı ancak kanun değişikliği ile yapmak mümkün olabilecektir. O hususta da teşebbüslere geçildi.

İhtiyarî sigorta topluluğumuzda büyük bir alâka görmedi. Bu yaptığımız tip sözleşmenin bir açıdan yeterli olmadığının bir alânetidir. Bu tip sigorta çeşidini daha ilginç kılmak için teşebbüslerimize devam edeceğiz.

Bu yıl memleketimizde büyük olaylar cereyan etti. Bu olaylar içerisinde Türkiye Barolar Birliği, ana felsefesini teşkil eden hukukun üstünlüğü anlayışı içerisinde tarafsız bir kuruluş olmak niteliğini yitirmemiştir.

Anayasa değişikliği hakkında vâki istek üzerine Birliğimiz bütün barolarımızın tek tek mütalâasını aldıktan sonra ortak görüşünü bildirmiş ve övünerek söyleyelim ki, en ciddi tenkit Türkiye Barolar Birliğinden gelmiştir. Bu husus basına, ayrıca broşür halinde bütün meslektaşlarımızın takdirine arzolundu.

Mesleğimizin gelişebilmesi, bâzı yan ve destek konuların bu mesleğin niteliğine uygun çözümü ile başarılabilir. Adli-İdari zabıta ayırımının öncülüğünü yapan Türkiye Barolar Birliği sanırım ki gelecek Genel Kurul toplantısında bunun sonucunu arzedecek duruma gelecektir. Hazırlanan tasarı Birliğimizi tatmin edecek niteliktedir.

Avukatlık Kanunu mükemmel yakın bir kanundur. Egeği geçenleri her yıl şükranla anacağız. Yalnız, uygulama bazı boşlukları, bazen de isabet-siz, yahut çağını yitirmiş kurallara kapsadığını gösterdi. Büyük bir Avukatlık Kanunu değişikliği tasarısı Yönetim Kurulunca hazırlanmış, yakında barolarımızın takdirine sunulacak hale gelmiştir.

Bu arada, kanunumuzun 110 ncu maddesi gereğince bizden yasama gayretlerine katılmamız resmen istendi. Türk Ceza Kanununun başta aşağı değişimi Barolar Birliğine verilmiş bir görevdir, çalışmalar devam ediyor. Ceza Usulü ve Hukuk Usulü çalışmalarını büyük merkezlerimizde kurduğumuz, meslektaşlarımızdan müteşekkil kurullarla incelemeye devam ediyoruz. Esasını değiştirmemek çabası ile birlikte, Medeni Kanun değişikliği, elbetteki büyük ve sosyal etkileri olan bir olaydır. Türkiye Barolar Birliği kendisinden istenen mütalâyayı bir uygulayıcı, bir gerçekçi gözüyle hazırlamaktadır.

Toprak reformu ve benzeri konularda Türkiye Barolar Birliği, raporda da izlenecek kanaatlarını açıklamadan geri kalmadı.

Bu yıl, geçen Genel Kurul toplantısında emir buyurduğunuz iki şeyi yapamadık; içtihatları derlemek ve dergi çıkartmak. Bunun nedeni; elimizde mevcut ve gün geçtikçe artan maddi olanaklarımızın yeterli hale gelmesine kadar tehir etmek durumu hasıl oldu.

Önümüzdeki yıl, artık mülkiyeti bize ait bir bina sahibi olacak olgunluğa geldik. Yapılan tasarruflu çalışmalar, feragatli çabalar, iki sene sonunda hiç bir resmî teşekkülden en ufak bir yardım almaksızın sadece Türk avukatlarının emeği ile bir varlığa sahip olacağımızı söylemek durumundayız. Önümüzdeki yıl Genel Kurul toplantısına, artık eksik kalmış kuruluş çabalarımızdan bahsetmeksizin gelmek mutluluğunu ümit etmekteyiz.

Geçen yıl kabul etmek lütfunda bulunduğunuz meslek kuralları, meslekte bilincin gelişmesine büyük katkılarda bulundu. Zamanla bunun daha da derinlere sızmış, kendini kabul ettirmiş olması olanak içindedir.

Bu suretle pek muhterem delege arkadaşlarım, Başkanlık ve Yönetim Kurulu raporunu özetlemeye çalıştım. Bu sadece bir takdim sunuşudur. Sözlerimi burada bitirirken, Yönetim Kurulunun bir dileğini arz etmeme müsaadenizi istirham edeceğim.

Raporumuzu okudunuz, yaptığımız, yapamadığımız şeyler en içtenlikle orada yazılıdır. Tenkitlerinizi, yermelerinizi bizden esirgemeyin; en sert olabilen tenkitleri bile karşılamak; karşılayamazsak önümüzdeki yıl çarelerini, sizi memnun edici yolları aramak bizim için en şerefli bir meslek görevidir.

Teşekkür ederim efendim. (Şiddetli alkışlar)

BAŞKAN- Efendim şimdi, sayın Başkanımız tarafından özetlenen çalışma raporunu müteakip, bilânço, gelir-gider ve giderlerin bütçe ile mukayese tablolarının muhterem heyetinize arzı gelmektedir. Bu hususta da ilgili arkadaşımızı davet ediyorum.

(31.12.1971 Tarihi itibariyle Türkiye Barolar Birliği Bilânçosu okundu.)

(31.12.1971 tarihi itibariyle Türkiye Barolar Birliği Gelir ve Giderler çizelgesi okundu.)

BAŞKAN- Efendim, gelir-gider ve giderlerin bütçe ile mukayese tablolarının ve gelir-giderlerin arzından sonra, Denetleme Kurulu Raporunun okunması gelmektedir. Denetleme Kurulu raporunu okumak üzere ilgili arkadaşları davet ediyorum.

(Türkiye Barolar Birliğinin 1971 yılı hesaplarına ait Denetleme Kurulu raporu okundu.)

BAŞKAN- Teşekkür ederim.

Muhterem arkadaşlarım, huzurunuzda özetlenmiş bulunan çalışma raporu, hesap raporu ve Denetçi raporunun okunmasından sonra görüşmeleri açıyorum. Rapor üzerinde söz alacak arkadaşlarımız lütfen isimlerini yazdırsınlar.

Sayın Kemal Sarıbrahimoğlu, buyurunuz.

Kemal SARIIBRAHIMOĞLU (Ankara)- Saygı değer arkadaşlarım, ben Ankara delegesi Kemal Sarıbrahimoğlu hepinizi, hürmetle selâmlarım.

Saygı değer arkadaşlarım, ben kısaca son derece hayati ve önemli gördüğüm bir iki konu üzerinde durmak isterim. Hattâ, arkadaşları işgal etmemek için söz almamayı çok düşündüm, ama hukuk tarihi önünde, en azından hukuk tarihi önünde bazı meselelerin açıklığa kavuşması gereğini zaruri buldum.

Saygı değer arkadaşlarımız, büyüklerimiz ve hocamız, Anayasa değişikliği münasebetiyle bir rapor vermişlerdir Hükümete. Bu gayet olağan. Kanunun verdiği bir yetki kullanılmıştır. Büyük te emek vermişler, bir çok önerileri mevcut; kendilerini tebrik eder, emeklerinden dolayı da teşekkür ederim.

Yalnız, bir noktada son derece Barolar Birliğini ve baroları müşkül duruma sokma istidadı taşıyan hükümler sevketsmiş bulunmaktadır. Ki, bu, insanlık tarihinin yazıldığı günden beri tartışmalı bir konudur.

Bütün dünya iktisatçıları, politikacıları ve hukukçularının tartıştığı bir konu ve zannederim tarih boyunca da devam edecek bir konu tartışmaları- ve bugün de filhal Türkiye'nin son derece çetin bir darboğaza girmesini zaruri kılan ve onun o darboğazdan kurtulması için bütün Türk Milletinin gönül birliği içinde çırpındığı bir konu, getirilmiş, Hükümete sunulan rapora konmuş. Konabilir dedik, ama şu rapora girdikten sonra, biraz sonra tasvibimize arzedilecek, Barolar Birliği Genel Kurulunun da görüşü olacak; bütün Türkiye'ye ve bütün dünyaya karşı. İşte bu noktada meselenin açıklığa kavuşturulmasını arzu ettim ve geçiştirilmesinin doğru olmadığına inandım.

Muhterem arkadaşlarım, evet, Avukatlık Kanunu 110 ve 111 nci maddede Barolar Birliğine, kanunlar hakkında görüşünü bildirir, yayınlarda bulunur vesaire birtakım selâhiyetler veriyor ve Barolar Birliği de hakikaten büyük çabalar ve çalışmalarla görevini bu noktada yerine getirmektedir. Ama bakınız, yani özür dilerim bu, yarısından sonra tersine olmuş ta ben de böyle ters tutacağım, bakınız meselâ; genel değerlendirme, tedhişçilik...Efendim benimkinde bu, ters sayfalardan 85 nci de. Memleketimizde son yıllarda gittikçe artan ve tedhişçilik diye doktrinde ve diğer memleketlerin mevzuatında yer alan eylemlerin meydana geldiğini, bu hareketlerin açırı sol biçimli bir diktatorya kurmak istediği yolundaki gözlemin gerçeğe uygun olduğunu izleyen Yönetim Kurulumuz... Burada kesin bir hükmü, yani bu tartışmalı ve Türkiye'nin buhranlara sürüklenmesine mucip olan şu-ortam içinde kesin bir hükmü hepimiz adına Barolar Birliği Yönetim Kurulu ortaya koyuyor.

Ondan sonra yine, demokratik kamu düzeni, hukukun üstünlüğü prensiplerinden bahsettikten sonra, 86 ncı sayfanın (B) bendi:

"Anayasanın emrettiği ekonomik düzen sosyalist düzen değildir." diyor ve izah ediyor; insanlık düzenidir diyor, izahlarda bulunuyor vesaire..

Şimdi arkadaşlar, mümkündür, Barolar Birliği Yönetim Kurulunun

dediği gibi, bu tedhişçilik olayları sol bir diktatorya kurmak istiyorlar idi. Ve bu sağ diktatorya kurmak isteyenler mevcut değildi. Yoktu kabul edelim, yani unutalım; Konya, Taksim, Kayseri olaylarını unutalım.. Böyle idi. Ama yani bu bize mi düşer idi? Biz bir hukuk kurumu ve kuruluşu olarak tüm hukuk açısından Anayasa değişikliğine lüzum var mı yok mu? Var ise ne ölçüde ve hangi maddelerde olması gerekir. Bunu bir münasip üslup ile, politikanın tamamıyla dışına çıkararak, hatta üstüne çıkararak bildirmek zorunda ve durumundayız. Zannederim. Benim görüşüm bu, ama belki yanılıyorum.

Muhterem arkadaşlarım, Anayasanın öngördüğü ekonomik düzen sosyalist düzen değildir.. Mümkündür, belki öyledir, ama dediğim gibi, Eflâtun'dan, hatta daha evvelki tarihlerden beri tartışması yapılan bir konu bu. Cemiyeti, devletleri mutluluğa hangi ekonomik politik düzen götürür?.. Biz bir Türk hukuk kuruluşu olarak böyle dikenli bir mevzuun üzerine, hem de bu konulardan yüzlerce insan idam talepleriyle muhakeme edilirken, niye giriyoruz, niye gidiyoruz üzerine? Yani anlayamadım yani, özür dilerim kendilerinden, izah ederlerse memnun olurum. Ve biz burada Genel Kurul olarak tasvip edeceğiz ve biz de iştirak edeceğiz buna. Kaldı ki, konular hakikaten belki ancak tarihin, bizden sonraki nesillerce yazılan tarihin hükme bağlayacağı konular. Bir kere evvelâ mahkemeler hükme bağlayacak. Böyle mahkemelik olmuş bir mevzuu, Anayasanın 132 nci maddesinin esprisi içinde biz vaziyet alır görünmemiz, adeta -özür dilerim, af buyursunlar- fetva vermemiz, muayyen bir görüşe, muayyen bir hükme, muayyen bir tahkikat ve tatbikat safhasına ışık tutmamız bizim tarafsız ve politika üstü, bağımsız ve yüce bir hukuk kuruluşu olma anlayışımızla bağdaşır bulamadıysa beni affetsinler arkadaşlarım.

Muhterem arkadaşlarım sonra sosyalist düzen deniyor. Sosyalist düzen, yani 300-500 türlü sosyalist düzen var derler bilenler, akli erenler; benim iyice aklım ermez bu işlere.. 300-500 türü ve çeşitli adları varmış. Acaba bu hangi sosyalist düzen, Anayasanın imkân vermediği bu

sosyalist düzen?.. Sonra işin bir de hükme bağlanmış yönü var. Anayasa Mahkemesi, Anayasamız sosyalizme açıktır, ama komünizme, yani zorla, silâh zoru ile düzen değiştirme mânasındaki aşırı sola kapalıdır, dedi. Anayasanın 152 nci maddesinin son fıkrası da diyor ki; Anayasa Mahkemesi kararları Resmî Gazetede yayınlanır, Yasama organını, yürütme organını, özel ve tüzel bilcümle kişileri bağlar, diyor. E şimdi, hani bağlar dedi diye Anayasa Mahkemesini tartışma konusu yapmayacak değiliz, yapacağız elbette, ama bir ilmî hüviyet, ilmî seviye içinde, o hava içinde yapacağız. Böyle bir Anayasa raporuna cevap zımında, biraz evvel de dediğim gibi, aşırı sol eylemlerden suçlu-suçsuz, haklı-haksız mahkeme tayin edecek. Bunların savunması bize düşmez; fikirlerinin memlekete yararlı veya zararlı olduğunu tartışmak da şu anda bize düşmez. Çünkü dediğim gibi 132 nci maddenin esprisi hepimizi bundan menetmiştir kanısındayım. Onu bağımsız Türk Adliyesi tahkik edecek, tetkik edecek, hükmünü verecektir. Elbette bütün millet saygı ile o hükmün önünde eğileceğiz. Ve infaz edilecek vesaire.. Ama biz kalkıyoruz, adeta ateşin üstüne gidiyoruz.

Sonra arkadaşlarım, kabul edelim ki, biz 10 bîa küsur avukatız. Sadece müntesiplerimiz içinde dahi en aşırı sağdan, en aşırı sola kadar insan bulunabilir. Hiç birisinin hissiyatına taarruz ve tecavüzü tazammun edecek mahiyette dahi bir hükmü, bir görüşü kesin olarak, bir zaruret mevcut değil iken bildirmemiz, vaziyet almamız ve şu rapora girdirip Umumi Heyetin tasvibine sunmamız caiz olmamak gerekir kanısındayım. Bu itibarla ben bu noktada arkadaşlarımdan büyük bir zuhule düştükleri kanısındayım. Maamafih bunda kendilerine hak veriyorum. Çünkü çok çalışıyorlar, çok gayret ediyorlar ve pek çok yüce mesele ile meşgul ve meşbu halde. E insanlar bu kadar meşgul ve meşbu halde olursa yanılabilir. Ben arkadaşlarımdan temenni ederim ki, biraz daha bundan sonraki çalışmalarında tabana doğru insinler, tabana doğru.. Hani bir yeni terimleri var; iktisadi, demokratik kamu düzeni. İktisat hoşuma gitti yani, çünkü hepimizin iktisatla ilişigimiz var; çünkü gerçekten geçim sıkıntısı içindeyiz,

çok az bir mutlu azınlık müstesna. Bizim ücretlerimiz, hâkimlerle münasebet, müvekkillerle çatışmalarımız, ücret alamama, almama, perişanlık içindeyiz. Sonra bazı arkadaşlarımız, Allah versin, dostu, ahbabı, arkadaşları var veya çok bilgili, tecrübeli, rağbet edilen avukat beş on yerden birden Devlet imkânı temin etmiş. Öbür genç çocuklar aç perişan.. Yani bu gibi küçük, fakat hayati önemli konulara doğru inerlerse böyle hatalar ve böyle yanlışlıklar da belki fazlaca olmaz.

Şimdi bunu böylece geçmeden evvel şunu bir kere daha tasrih etmek isterim; bu konunun şurada konuşulmasını, benim şu konuşmanı dahi doğru ve caiz bulmam, ama bir zaruretin ifadesidir arkadaşlar bu. Zaruretin ifadesidir, çünkü; dediğim gibi en azından hukuk tarihi karşısında şu Heyetiniz bir sorumluluk altındadır. Yani şu konuşmalar, şuradaki tartışma bile bugünkü ortam içinde zararlıdır ve Anayasanın 132 nci maddesiyle çelişir haldedir. Onun için fazlaca üzerinde durmuyorum.

Muhterem arkadaşlarım bir de, biraz evvel söylediğim gibi, Barolar Birliğinin gerçekten, yani bunu bir tariz olsun diye söylemiyorum, hakikaten çok büyük, çok yüce mevzularla meşgul ve meşbular. Hakikaten memnun oluyorum. Eğer şu bizim basit, şu geçim dertleri vesaire gibi hâkimlerle münasebet vesaire halledilmiş olsa, gerçekten alkışlamamız lâzım gelen, bugün dahi alkışlamamız lâzım gelen meselelerle fazlaca meşgul oldukları için olacak, bir mevzuda da arkadaşlarım acele ettiler gibi geliyor bana. Raporun 149 ncu sayfasında toprak reformu konusu ele alınmış. Komisyon görüş istemiş, arkadaşlarımız görüşlerini hemencecik bildirmişler. Evet, 110 ncu madde hakikaten arkadaşlarımıza böyle bir görüş bildirme imkânını veriyor, ama yani bu kadar acele bir görüş teatisine neden acaba arkadaşlarımız lüzum gördüler diye çok düşündüm. Çünkü özür dilerim mingayrihal, ben Adana'da 7-8 sene avukatlık yaptım ve bilhassa gayrimenkul hukuku üzerinde epeyce emek verdim. Yani milyonda bir de olsa biraz bu mevzularla uğraşmış bir arkadaşınız sıfatıyla ve hasbelkader de Parlâmentoda bunun bütün dikenli yönlerini uzun seneler gördüm

ve hükümetleri düşürdüğünü, rejimleri değiştirdiğini kısa ömrüm içinde gördüğüm gibi, tarihin de -okuyoruz, hepiniz bilirsiniz- ihtilâllerin, inkilâpların, çeşitli hadiselerin sebebi olan büyük bir mevzuu. Yani bana bu konunun heybeti ve önemi ile uygun bir serinkanlılık ve hazırlıkla verilmiş bir mütalâa intibahı uyandırmadı. Sonra 12 Mart Muhtırası olmuş, sebeplerinden birisi bu. 64 hükümet değişikliği olmuş, sebebi bu. Pekçok hükümetin, başvekilin başını yemiş, daha da kimbilir, inşallah yemez. E canım yani üç günde, beş günde, sonra özür dilerim, arkadaşların ilmî kifayeti, liyakati tamamiyle kabulümüz, ama şu konu bir heyetin veya bir arkadaşın öyle üç günde, beş günde, bir ayda, iki ayda hazırlayıp ben de şunu söylüyorum diye ortaya çıkacağı kadar basit bir konu değil. Yani hukukî açıdan basit değil. Hepiniz bilirsiniz, gayrimenkul hukuku hukukun en çetrefilli, en zor, en çetin konusudur. E bir de fazladan bunun politik, ekonomik, sosyal, kültürel, tarihî pekçok yönleri var; Türkiye'nin her vilâyeti için ayrı, her bölgesi için ayrı yönleri var. Barolar olarak biz meslekî kamu kuruluşuyuz, özerk bile değiliz. Buna rağmen özerkliği bile az görüyor, bağımsızlık istiyoruz. Haklıyız, hâkimler kadar aynı hakka sahip olmak durumundayız. Ama meseleleri ele alışımız acaba bize bu hakkın verilmesini yaratacak bir havaya götürüyor mu bizi?

Muhterem arkadaşlarım, biz Barolar Birliği, barolar ve avukatlar olarak Türkiye dahilinde yeni birtakım, yepyeni haklar aldık. Biliyorsunuz bu haklar kolay alınmadı ve bunların alınmasında hepimizin büyük emekleri olmuştur. Yeni bir kuruluşuz, yeni birtakım haklar daha istiyoruz, haklıyız, daha yolun yarısında bile değiliz. Bu hakları bize verebilmeleri için bizim bu haklara gerçekten, bihakkın liyakat kesbetmemiz gerekir. Bu da, kanunun çizdiği hudutlara azami dikkat ve riayeti temin suretiyle son derece ciddi ve ağırbaşlı bir çalışma ile mümkün olabilir. Ben arkadaşları, hafif bir çalışma içindedir diye tenkit etmem istemiyorum. Asla.. Hatırımdan geçmez. Ama bazı tezahürler maalesef bu intibağ veriyor. Önemli olan, sosyal hadiselerde olan değildir, niyet değil-

dir; görünendir. Öyle bir süratli asırda yaşıyoruz ki, hiç kimse senin kalbinin içine girip bakmaz. Senin hareketin, konuşman ve tezahürler üzerinde durur. Durmak zorundadır, haklıdır.

Bir toprak reformu var, hükümet üzerinde önemle duruyor, biz üç günde bir rapor veriyoruz, neşriyat, manşet.. Herkes istediği gibi bunu tefsir ediyor. Olmaz bu arkadaşlar.. Burada raporda diyor ki, biz gerçek bir dokunulmazlıktan faydalandık. Doğru. Hocamın şahsiyeti, arkadaşlarının ciddiyeti gerçek bir dokunulmazlıktan faydalandırdı bizi. Ama bu kanunî bir dokunulmazlık değil ki.. Eğer hocam 50 sene 100 sene bu heyetin başında bulunacak, bu arkadaşların bu ciddiyetini devam ettirecek ve başımızda bulunacak ise zararı yok, biz gerçek olan bu dokunulmazlıktan faydalanıp gidelim, ama bu bir müessesese.. Müesseseler şahıslarla kaim değil ki.. Bugün hocam var, yarın yok. Ç halde bunu mihrakına oturtturmak zorundayız. Hem biz diğer müesseselerden daha çok buna dikkat etmek zorundayız; çünkü yeniyiz. Yarın umumî efkârda, Parlamentoda ve birtakım güçlü çevrelerde; canım bu da nereden çıktı, bunun da ne lüzumu varmış bu da ayak bağı oluyor memleket işlerinde lüzumlu lüzumsuz birtakım çirkışlarla, dedirttik mi, bu sonumuz olur arkadaşlar. Türkiye kuruluş hazırlıklarını, kuruluş müesseselerini tamamlamamıştır daha, demokratik düzen 25 seneliktir. Elin oğlu 500 senedir bu hayatın içinden gelmiş; birtakım bağımsız Anayasa kuruluşları. E şimdi düşünelim; biz dediğim gibi özerk değiliz, bağımsız hiç değiliz. Anayasa Mahkemesi bağımsız bir Anayasa kuruluşu, Yüksek Hâkimler Kurulu öyle, üniversite özerk bir kuruluş. E soruyorum arkadaşlar, bu kuruluşlar zaman zaman karar veriyor, zaman zaman beyanat veriyor, zaman zaman üniversite senatosu kararlarını bildiri halinde yayınlıyor. Ama zaman zaman ve son derece önemli hadiseler zuhurunda ve yayınladı mı o da oturuyor yerine. Ha! biz o değiliz.. O değiliz ama onlardan bile geri, bugün kanunda daha da üçüncü, dördüncü sıraya oturtulmuş bir meslek kuruluşuyuz. Yani kooperatifler, ticaret ve sanayi odaları vesaire.. Yani statümüz bu 122 nci maddede, ama kanunda

birtakım haklar almışız, birtakım dokunulmazlıklardan faydalanıyoruz; gerçek vesaire.. Bir takım müsahahalar var, ama bu, durum bu.. Biz kalkıyoruz, en buhranlı günlerde de Sivas'a gidiyoruz, Samsun'a gidiyoruz, Kayseri'ye gidiyoruz.. Gidelim, memleket köşelerini görelim; hem turistik bakımdan, hem dinlenme bakımından, hem de yurttaşlık bilgimizi geliştirmek bakımından faydalı ve kalkıyoruz bildiriler neşrediyoruz. Yani beni affetsinler; bu partilerin bildirilerine de benziyor bir bakıma, yani üslûp ta pek -beni affetsinler- çekici olmuyor. Şimdi yapılması mı? Yani yeni kurulmuş bir teşekkül, duyurmayalım mı?.. Duyuralım, gerekirse değil Kayseri'ye, Van'a gidelim. Ama, hani Ankara merkezi hükümet; radyosu var, televizyonu var, gazetesi var, her şeyi var. Yani bütün yurda daha geniş şekilde yayma imkânı var. Samsun'a gidiyoruz.. Yani olağanüstü birtakım hadiseler olur da gidilir arkadaşlar. Ama İdare Heyeti beni davet etti gidiyorum. Her idare heyeti davet eder elbette, sayın büyüklerimizi hepimiz arzu ederiz, görelim, gelsinler konuşalım meselelerimizi. Bunlar güzel şeyler.

Yani şunu demek istiyorum arkadaşlar; meseleleri daha derinden, daha tabandan, daha da -tabirimi affetsinler- ciddi şekilde tutarsak istediğimiz, istemekte haklı olduğumuz birtakım anayasal hakları almakta hem öncelik kazanır, hem de çok güçlü duruma geçeriz. Bu itibarla ben bundan sonraki çalışmaların bu istikamette yürütülmesi gerektiği kanımı arzeder, gerçekten yoğun, son derece yararlı çalışmalarından dolayı Barolar Birliği sayın Genel Başkanı ve Yönetim Kurulunu yürekten kutlarım. Saygılarımla arkadaşlarım. (Alkışlar)

BAŞKAN- Bu arada Kongre Başkanlığına bir öneri gelmiştir, okutuyorum.

Kongre Başkanlığına

Söz alan arkadaşların konuşma süresinin tayini ve kişisel düşüncelerinden çekinilmesi hususunda karar alınması teklif olunur.

Urfa Delegesi Reşit İpek

BAŞKAN- Aynı konuda bir tahrir daha var, onu da okutuyorum.

Başkanlık Divanına

Konuşmaların 10 dakikayı geçmeyecek şekilde sınırlandırılması, söz isteyen sayın delegelerin çokluğu ve zamanın imkânsızlığı bakımından zorunlu gözükmekte ve önerilmektedir.

Kayseri

Ali Dinç

BAŞKAN- Bu iki önerge de aynı mahiyettedir.

İskender OZTURANLI (İzmir)- Aleyhinde söz istiyorum.

BAŞKAN- Buyurun efendim.

İskender OZTURANLI (İzmir)- Efendim bendeniz bu önergenin aleyhindeyim. Yılda bir gün, iki gün bir yerde toplanıyoruz arkadaşlarımız. Meselelerimiz vardır ve bu meselelerimizi enine-boyuna incelemek, tartışmak mecburiyetindeyiz.

Bir arkadaş kendisi konuşurken, konuşmalarını kişisel alana zaten götürmez, başkanlık ikaz eder. Çerçevemiz, elimize verilen rapordur, bu rapor hakkında konuşacağız. Onun için icap ederse bugün çalışırız, yarın çalışırız, gece çalışırız, pazar günü çalışırız, fakat herhangi bir kayıtlamaya bendeniz taraftar değilim.

Saygılarımla. (Alkışlar)

BAŞKAN- Bu tahrirler hakkında başka söz isteyen var mı?.. Yok. Şimdi oylarınıza arzedeceğim. Mahiyeti aynı bulunan bu tahrirleri kabul edenler lütfen işaret buyursunlar...

BİR DELEGE- Efendim, ayrı ayrı oya sunulsun!

BAŞKAN- Bir dakika efendim. Müsaade ederseniz o zaman bunu şu şekilde heyetinize vazedelim: Evvelâ bir takyit yapılması hususunu oylarınıza sunacağım.

BİR DELEGE- Sayın Başkanım, konuşmaların tahdidi hususu bundan

sonra söz alacak arkadaşlara raci olsun. Şimdiye kadar söz almış bulunanların konuşmaları tahdit edilmesin.

BAŞKAN- Şimdi sayın arkadaşlarım, söz almış 30 arkadaşımız vardır. Alınacak karar 30 arkadaşımız hakkında da cari olacaktır. Bu bakımdan evvelâ kısıtlanma yapılsın mı; yapılmamasın mı hususunu oyunza sunacağım. Kısıtlanmanın yapılmasını kabul eden arkadaşlar?.. ("Anlaşılmadı sayın Başkan" sesleri)

Efendim, söz alan arkadaşların söz hakkının dakika olarak kısıtlanmasını kabul eden arkadaşlar...Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Şimdi kaç dakika ile kısıtlanması hususunu Genel Kurulunuz değerlendirecektir.

Şimdi efendim, Başkanlığa verilmiş bir 10 dakikalık teklif vardır. ("20 dakika olsun" sesleri) ("5 dakika olsun" sesleri)

Şimdi muhterem arkadaşlarım, dakika meselesini de sizler oylarınızla halledeceksiniz. 10 dakikalık, 20 dakikalık ve 5 dakikalık teklifler oylarınıza sunulacaktır.

Selâhattin AYDIN (Maraş)- Usul hakkında söz istiyorum.

BAŞKAN- Buyurunuz efendim.

Selâhattin AYDIN (Maraş)- Muhterem arkadaşlar, hakkın ve hukukun müdafaasını meslek ittihaz eden insanların, başkalarının hukukuna ne derece saygılı olacaklarının izahına k lüzum yoktur. Bu itibarla Türkiye'nin en seçkin, hukukun müdafaasına kendilerini vakfetmiş arkadaşlarımızın elbetteki daha evvel konuşulan hususları tekrar etmemek suretiyle hem zamanı değerlendirmeye, hem de arkadaşlarımızın hakkına saygılı olmaya çalışacakları tabiidir.

Şunu ifade etmek istiyorum; Türkiye'de bütün yapılan kongrelerde ve toplantılarda evvelâ meseleler umumî olarak izah edilir, zaman israfına doğru gidildiği intibai hasıl olursa ondan sonra vakit kazanmak için ve mesele de aydınlandıktan sonra zamanın tahdidî için takrirler verilir ve bu şekilde zaman meselesi kısıtlanmaya tabi tutulur.

Bu itibarla sizden istirham ediyoruz; konuşacağız, söz alan arkadaşlarımız hini hacette bizim söyleyeceklerimizi ifade etmiş olacaklar bir kısım arkadaşlar, noktaî nazarlarının daha evvel belirtilmiş olması karşısında söz hakkından sarf nazar edecekler, böyle yüksek bir seviyede olan arkadaşlarımızın değerli misafirlerin huzurunda, zamanı tahdit edelim mi, etmeyelim mi diye -Ben küçümsemek için söylemiyorum- bir ayak-kabıcılar derneğinde dahi görülmeyen bir tutum içine girmeyelim.

Söz verdiği için Başkana ve sizlere şükranlarımı arz ediyorum.

BAŞKAN- Şimdi muhterem arkadaşlarım; Gerçekten Başkanlık Divanınız da bu mesele üzerinde hassasiyetle durmaktadır. Bize de en uygun gelen 20 dakikalık teklifi evvelâ oylarınıza sunacağım. Arzu eden arkadaşlar konuşmalarını beş veya on dakikada yapmak suretiyle çalışmalarımıza daha yardımcı olurlar.

20 dakikadan öteye bir teklif bulunmadığına göre, evvelâ müsaade buyurun bu teklifi oylayalım. 20 dakikalık zaman da az bir zaman değildir, bu bakımdan arkadaşlarımdan istirham edeceğim, şu güzel topluluğumuzun kıymetli vakitlerini değerlendirmek için 20 dakikalık teklifi oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

İkinci konuşmacı sayın Hürşit Kangal'dır. Buyurunuz efendim.

Hürşit KANGAL (Balıkesir)-- Sayın Başkan, sayın konuklar, sayın delege arkadaşlarım;

Birlik Genel Kuruluna ilk defa katılan arkadaşınız sıfatıyla şimdi okunan çalışma raporu ve bu raporda ifadesini bulan çalışmalar hakkında görüşlerimi açıklarken hatalara düşersem, bunu ancak çalışmalarını basından ve Baroya gönderilen bültenlerden takip edebilen bir arkadaşınız olmama vermenizi rica edeceğim.

Arkadaşlarım, rapor hakkında ve raporda ifadesini bulan çalışmalar hakkındaki görüşlerimi iki noktada özetlemek istiyorum. Birincisi, olumlu bulduğum çalışmalar; ikincisi de eksik gördüğüm hususlardır ve

tabii tekrara kaçmadan, kıymetli zamanlarınızı israf etmeden sözlerimi tamamlamağa çalışacağım.

Raporun olumlu yönlerini şöylece özetlemek mümkündür kanısındayım; Rapor samimi bir ifade ile yazılmıştır, çalışmalar aynı samimiyet içinde yapılmıştır. Çalışmalarla rapor arasındaki paralellik bir samimiyet ifadesidir. Bunu böyle kabul ediyorum ve bu noktadan Yönetim Kuruluna teşekkürlerimi arz ediyorum.

Kanaatimce raporda itidalli bir dil kullanılmıştır, çalışmalarda da bu itidalin sürdürüldüğü kanısındayım. Benden evvelki konuşmacı sayın Kemal Sarıbrahimoğlu ile bir tartışmaya girmeyi yersiz bulurum. Konuşmacılar arasındaki bir tartışmanın doğru olmayacağı kanısındayım. Sayın Yönetim Kurulu gerekli cevapları verecektir. Bence, gerek çalışmalarda, gerek raporda itidalin sürdürüldüğü ve ilke olarak kabul edildiği görülmektedir.

Muhterem arkadaşlarım, gerçekten Barolar Birliği, kendisine kanunun da verdiği görev icabı hukuka yardımcı olmak, hukukun üstünlüğünü çalışmalarıyla göstermek görevini ifa ederken, pek tabii günlük politik, ideolojik çatışmaların, şahsî çıkar, grup çıkarlarının çok üstünde bir tutum içinde olması gereklidir. Ve politikaya ışık tutmak ve fakat politikanın üstünde kalmak hakikaten dozu güç tayin edilebilen bir husustur. Hem politikaya karışmayacaksınız ve fakat politikaya ışık tutacaksınız, günlük politikaya ışık tutacaksınız, ona hukuk açısından yardımcı olacaksınız ve olayların, çıkarların, şahsî endişelerin, çalkantıların üzerinde kalacaksınız.. Bu, gerçekten müesseseseleşmemiş birtakım kavram kargaşalıkları içinde bulunan memleketlerde uygulaması güç olan bir temennidir, bir ilkedir. Fakat raporda benim içtenli kanaatim, bu hususa dikkat edilmiştir, bu hususta gayret sarfedilmiştir ve bu gayrette, yine naçiz kanıma göre başarıya ulaşılmıştır.

Sayın arkadaşlarım, bir toplum bir çalkantı içine girdiği zaman, hem bir fikir söyleyeceksiniz, bir hukuk ilkesini olaylara uygulama gö-

rüşü içinde olacaksınız ve hem de o çalkantının tamamen dışında kalacaksınız. Bu, gerçekten güç bir konudur. Fakat bu konu, pek tabii ideal seviyede değil belki, fakat olanak oranında dikkatle izlenmiştir kanısını bana vermektedir.

Sayın Kemal Sarıbrahimoğlu arkadaşımızın, toprak reformu hakkındaki görüşlerine tamamen iştirak ettiğimi de raporun olumsuz, ya da eksik diyebileceğim, o şekilde nitelendirdiğim bölümünde arzutmeye çalışacağım.

Raporun olumlu yönlerinden ve dolayısıyla tabii faaliyetin, Yönetim Kurulu faaliyetinin olumlu yönlerinden birisi de kanaatimce mesleğimizin en önemlisinden en basitine kadar bütün konularına değinilmiştir. Meselâ sosyal güvenlik konumuzdan, rozet konusuna kadar hepsine gayet içtenlikle değinilmiştir. Bunlardan hangisinde ne mesafe alınabildiği, hangisinde başarısız sonuçlara varılabildiği yine aynı içtenlikle açıklanmıştır. Bunu da teşekkürlerimle beraber bir başarı olarak kaydetmek isterim.

Bunun yanında, bu meslek sorunları yanında ülkemiz sorunlarına da, biraz evvel sözlerimin başında da arzettiğim ilkelerin ışığı altında, yani günlük çalkantıların çıkar çevrelerinin etkilerinin ötesinde ve üstünde ülke sorunlarına da pek tabii ki imkânları oranında değinilmiştir. Ve bu suretle yaşamızın Birliğimize verdiği bu görev de imkân nisbetinde yerine getirilmeye çalışılmıştır.

Raporda olumlu yönlerden biri de, hukukun üstünlüğü, fikre saygı ve savunma hakkının dokunulmazlığı konusu, daha doğrusu bu üç ibarede ifadesini bulan kavramlar ve bu ilkeler devamlı çalışmaların rotasını çizen ilkeler olarak ele alınmış ve bu hususlarda gayret sarfedildiği açıklanmıştır ve bu noktalarda da samimi gayretler sarfedildiği raporun tetkikinden anlaşılmaktadır.

Sosyal güvenlik konusunda gerçekten önemli mesafeler alınmıştır. Esasen sayın Yönetim Kurulu Başkanı hocamızın da burada emeği geçenlere

şükranlarını ifade ederek bahsettiği gibi, yaşamızın hazırlanmasından itibaren bu konu ciddiyetle ele alınmış, ondan sonra da müesseselerle yapılan temaslara, bilhassa Sosyal Sigortalar müessesesi ile yapılan temaslara bu mevzu geliştirilmiştir. Fakat hocamız yine çok içtenli bir ifade ile bunda yarı yolun alındığı, meselein henüz yarı yolunda olduğunu ifade etmiştir ki, çok samimi bir ifade tarzıdır.

Şimdi, raporun bence eksik olan yönlerine kısaca değinmek istiyorum. Hemen bu noktada, sosyal güvenlik konusundaki bir endişeye, uygulamadaki bir tereddüde işaret etmek isterim. Efendim, bu arzedeceğim husus sanırım meslekdaşlarımızın en azından yarısını doğrudan doğruya ilgilendirmektedir. Yani topluluk sigortasına giren meslekdaşlarımızın yarısını en azından ya bugünden ilgilendirmektedir, ya yarın bu haliyle kaldıkça ilgilendirecektir. Hatta tam emeklilik çağında belki de daha fazla birtakım riskler yaratacaktır. Onun için bu mevzua burada değinmek ve niçin raporda bu konunun ele alınmadığını, rapora dercine lüzum mu görülmediğini sayın Yönetim Kurulundan sormak istiyorum. Bu da şudur efendim:

Şimdi Türkiye'de muhtelif mercilerle meslekdaşlarımız arasında yaptığımız hizmetin, ücretin ödenme tarzı itibariyle müvekkille olan ilişkiler itibariyle hizmet akdi mi, yoksa vekâlet akdi mi olduğu hususunda tartışmalar olmaktadır. Birtakım özel veya resmî şahıslarla veya tüzel kişiliklerle olan vekâlet münasebetlerimiz esnasında aylık, yıllık veya muayyen süreli vekâlet ücreti aldığımız takdirde, Türkiye'de bazı müesseseler, bu arada son zamanda da topluluk sigortası uygulamasında da görüyoruz ki, Sosyal Sigortalar bunun vekâlet akdi olmadığı, hizmet akdi olduğu, binaenaleyh, bu alınan ücretin vekâlet ücreti addedilemeyeceği, bir hizmet ücreti addedileceği, yani serbest meslek kazancı değil, hizmet füyüne geçmesi lâzım gelen bir ücret olduğu görüşü vardır. Bu görüş, Sosyal Sigortaların toplu sözleşme tatbikatında şöylece bir durum yaratmak ihtimali doğurmaktadır: Eğer bir arkadaş bu şekilde bir ücret almakta ise, az veya çok, artık topluluk sigortasından istifade etmemelidir, edemez,

tezi ortaya atılmaktadır. Eğer bu arkadaşımız oradan tatminkâr bir ücret alabiliyorsa, yani oradan emekliliğini temin edecek pirimler yatırtabiliyorsa, o seviyede ücret alabiliyorsa pek tabii bu arkadaşımız için önemli olmaz. Ama çoğu zaman, bunlar çok düşük ücretlerdir, bilhassa Anadolu'da bilirsiniz, ve bu arkadaşımızın topluluk sigortasından çıkması halinde kendisine kanunun tanıdığı ve fakat bir hükmün yorumlanmasında doğan bir anlayıştan dolayı kanunun tanıdığı o haktan yoksun kalabilmek ihtimali belirlemektedir. Raporda bu hususa değinilmemesini bir eksiklik olarak görüyorum, sebebinin açıklanmasını rica ediyorum. Ve bu mevzuda kanaatimi de şöylece özetlemek istiyorum:

Avukatın, ücret ödeme şekli, müvekkille ilişkileri ne şekilde olursa olsun, bütün hizmetleri bir vekâlet hizmetidir, aldığı ücret bir vekâlet ücretidir, bunun böyle telâkkisi içtihat yoluyla halledilemeyecekse, hazırlanması düşünülen Avukatlık Kanununda bunun sarih bir hükümle halledilmesine çalışılmasını rica ediyorum.

İkinci nokta; raporda, Birliğimizce çıkartılan bültenlerin muntazam aralıklarla arkadaşlarımıza gönderildiğinden bahsedilmektedir. Meselâ bendeniz bu bülteni hiç almayan arkadaşınızım. İzahı, baroların adresimizi, listemizi, yani daha doğrusu adres listemizi zamanında Birlik Yönetim Kuruluna intikal ettiremediğinden bahsedilmiştir. Bence bu, doyurucu bir izah tarzı değildir. Çünkü, İstanbul, Ankara, İzmir belki hariç, onun dışında avukat falanca dedikten sonra postahänenin bir evraki götürmemesi uygulamada görülmeyen bir hadisedir.

Muhterem arkadaşlarım, bendeniz diğer bir nokta olarak ta eğitime, genel anlamıyla eğitime temas etmek istiyorum. Asrımız gerçekten, sayın Kemal beyin de ifade ettikleri gibi, süratle ilerleyen, tekniğin ve teknolojinin süratle ilerlediği bir asır ve bir çağdır. Muayyen tarihlere göre hukuk bütün hadiseleri içinde tekevvün ettiren bir zarf olduğuna ve bütün hadiseler hukuk karşısında mazruf durumunda, zarfın içindeki durumunda olduğuna göre, bu ilerleyen dünyada hukukçunun da

gerçekten bu teknolojik ilerlemeye ayak uydurabilecek bir gelişme içinde olması lâzımdır. İşte bu da mutlaka bir eğitim konusudur. Yani artık çağımız fakültede okuduğu ile mesleğini idame ettiren, yahut yalnız muayyen dergileri ve gazeteleri okuyarak bir mesleği yüceltmek ve onu halkımıza en iyi şekilde icra etmek imkânından zannediyorum bütün meslekleri yoksun bırakmıştır. O halde yapılacak iş eğitilmemizdir. Hepimizin her gün eğitilmesidir. Onun için bu dergi çıkarmak suretiyle, bu yeni gelişmelerden, bütün dünyadaki gelişmelerden ve özellikle ülkemiz sorunları açısından bu gelişmeleri değerlendirmek suretiyle, bunu dergi çıkarmak şekliyle, konferanslar biçimiyle, seminerlerle, "Panel-Açık oturum" tabir edilen ve bugün muhtelif uygulamalarını gördüğümüz biçimlerde sayın Yönetim Kurulumuzun da bu hususu ciddiyetle ele almasını canı gönülden temenni ediyorum.

Efendim bunun İzmir'de zannediyorum bir panel şeklinde yapılmışını gazete haberlerinden duydum ve raporda okudum. Zannedirim bir iki yerde daha, Ankara'da da yapılmış. Şimdi bugün meselâ Türkiye'de bunu en iyi şekilde işçi sendikaları yapmakta, meselâ mensuplarını sık sık seminare tabi tutmak suretiyle eğitmektedirler. Bâzi özel kesimde şirketler de bu işi yapmaktadırlar. Vaktim daraldığı için bu hususun detayına giremeyeceğim; Yönetim Kurulunca dikkate alınmasını arz ve istirham ediyorum. Raporda dergi çıkarmak hususundaki hazırlıktan bahsedilişi bu meyanda bir müjde olarak addediyorum.

Çalışmalarımızın geniş halk kitleğine intikali, mesleğimize karşı olan sempatiyi arttırmak, Barolar Birliğinin, bilhassa Yönetim Kurulumuzun ilke edindiği hukukun üstünlüğünü, fikre saygıyı, savunma hakkının dokunulmazlığını halka intikal ettirmek bakımından gayet faydalıdır. Bugün hiç bir dâva, halka intikal ettirilmedikten sonra gerçek mânada bir yurt dâvası, yurt sorunu, halledilmiş bir mesele olamaz. Binaenaleyh bendeniz Yönetim Kurulu toplantılarının, Genel Kurul toplantılarının yurdumuzun çeşitli bölgelerinde yapılmasını ve gidilen bölgede, meselâ

geçmiş devrede, raporda okuduğumuz gibi, Divas'ta yurt dışındaki işçiler sorununun ele alınması suretiyle orada bir toplantı yapılmasını gayet yerinde buluyorum, bunu turistik bir gezi olarak tavsif etmiyorum, edemem ve edilmeyeceği kanaatindeyim, çok faydalı buluyorum. Yani özetle demek istiyorum ki, ne yapıp yapıp halka hitap etmeliyiz, meselelerimizin birer soyut mesele olmadığını, bilfarz hukukun üstünlüğü konusunun soyut bir kavramdan ibaret olmadığını ve fakat neticesi itibariyle, sonuçları itibariyle halkımız için uğrunda mücadele edilen bir kavram olduğunu, bu kavram bütün ayrıntılarıyla yerleştiği ve müesseseleştiği takdirde, bundan, neticesi itibariyle günlük yaşantısında vatandaşın istifade edeceğini vatandaşa duyurmamız lâzım geldiği kanısındayım.

Efendim zamanım dolduğu için diğer noktalara temas imkânını bulamadım. Yalnız bir noktanın Yönetim Kurulunca cevaplandırılmasını rica ediyorum.

Toplanmasına geçen toplantıda karar verilen Birinci Türk Hukuk Kongresinin tabii üyesi addediliyoruz delegeler olarak, orada yapacağımız, yapabileceğimiz görevlerin Yönetim Kurulumuzca ne şekilde düşünüldüğünün, hazırlık yapabilmek bakımından açıklanmasını bilhassa rica ediyorum.

Bir de son bir nokta olarak şunu beyan etmeye mecbur kalıyorum: Toprak reformu hakkında rapordaki görüş çok kısa olarak ele alınmıştır, büyük bir yurt sorunudur ve sayın Kemal beyin de bahsettikleri gibi hukukî yönü gerçekten önemlidir. İçimizde toprak reformuna döne verebilecek olan, Türk toprak hukukunu bilen, bugün tarihe karışan eski sistemlerimizi bilen ve belki de zaman geçtikçe bizim dahi öğrenemeyeceğimiz eski toprak sistemlerimizin tatbikatını bilen arkadaşlarımız vardır. Onlardan da istifade suretiyle bu hususun daha derinlendirilmesinin ele alınmasını istiyorum.

Hepinizi saygı ile selâmlarım efendim. (Alkışlar)

BAŞKAN- Sayın Salih Sipahiler, buyurunuz.

Salih SİPAHİLER (Sakarya)- Sayın Başkanlık Divanı, Yönetim Kurulu üyeleri, delegé arkadaşlar ve konuklarımız;

Bendeniz raporun yazılış sırasına göre Yönetim Kurulumuzun çalışmalarında tenkide değer bulduğumuz iki noktaya işaret etmek istiyorum.

Birincisi, sosyal güvenlik konuları ile vaki çalışmalar arasında hastalık, analık ve sağlık sigortası, -ki, bir ihtiyarî sigorta şeklidir.- buna meslek mensubu arkadaşlarımızın faydalanmasını sağlamak üzere bir tip sözleşme hazırlanmış. Bu sözleşmenin bir surêti barolara ve bizlere göndürildi. Eğer hatırımda yanlış kalmamış ise, zannediyorum bu tip sözleşmenin bir 12 nce maddesi ve bu maddede de ihtiyarî olan sigortaya dahil olacak arkadaşımız bir sıhhi heyet kontrolundan ve muayenesinden geçecektir. Bu heyetin tesbit edeceği arızalar sigortanın kapsamı dışında kalacaktır. Belli bir kalp arızası,-ki hepimizin mukadder % 95 ölüm sebebini teşkil eder,-bu sigortadan faydalanmanın kapsamı dışında kalacaktır.

Pek tabiidir ki, belli arızası tedavi imkânı bulmayan arkadaşımız bu ihtiyarî sigortaya iltifat etmek lüzum ve ihtiyacını duymamıştır, sayın Genel Başkanın kısa izahları sırasında tip sözleşmenin yeterli olmadığını kabul etmeleri de bu noktada bizimle hemfikir olduklarını göstermektedir. Bu itibarla tip sözleşmenin tanziminde, bu noktada hatalı davranıldığını belirttikten sonra ikinci bir hususa değineceğim.

Sayın Genel Kurulun İzmir toplantısında, mensubu bulunduğumuz Sakarya Barosunun dilek ve temennileri meyanında 1961 Anayasasının tedvini sırasında hukukî ve fiilî varlığı bulunmayan Türkiye Barolar Birliğinin bu Anayasanın tanziminden sonra kanunî bir kuruluş olarak ve gördüğü hizmet bakımından da Anayasa Mahkemesine iptal dâvası açma hakkının tanınması için Anayasada gerekli değişikliğin sağlanması bakımından çalışmalar yapılması öngörülmüş ve İzmir'deki sayın Genel Kurul aynı istikamette bir karar vermiş idi. Bu karara uygun olarak, teklif

sahibi Baro sıfatıyla bazı çalışmalarımız oldu, bu meyanda Baromuz mensubu arkadaşlarımızdan bir tanesinin hazırlamış olduğu ve bilâhare Yönetim Kurulunun Sakarya'da yaptığı toplantıda umumî tasvibe mazhar olan bu etüd üzerine, -Ki, değişiklik taslağı mahiyetini de almıştır.- raporda Türkiye Barolar Birliğinin, Anayasanın diğer değişen maddeleri yanında Anayasa Mahkemesine iptal dâvası açma hakkının da tanınması için bir değişiklik teklifi yaptığını gördük. Fakat bizim arzumuz ve temennimiz; sadece kuru bir teklif mahiyetinde olmaması idi. Bu teklife uygun olarak, bizim için taşıdığı önem bakımından, Birliğimiz Yönetim Kurulunun elindeki imkânların azamisini seferber etmek suretiyle açacağı bir kampanya sonucu bir daha bir Anayasa değişikliğinin ne zaman ve hangi şartlar altında yapılacağı belli olmadığı için, ele geçmiş fırsatı değerlendirmek bakımından, bu son Anayasa değişikliğinde Türkiye Barolar Birliğinin dâva hakkının, Anayasa Mahkemesine iptal dâvası açma hakkının tanınması için Yönetim Kurulunun gerekli çalışmayı yapmadığı kanısındayız. Bunu huzurlarınızda dile getiriyoruz. Raporun diğer noktalarıyla beraber ve ayrı olduğumuz kısımları olmakla beraber, umumî çalışmalarından ötürü de Yönetim Kurulu arkadaşlarımıza teşekkürü, bağlı bulunduğumuz baro adına bir vazife sayarak huzurunuzda ifade etmek isterim.

Saygılarımı sunarım efendim. (Alkışlar)

BAŞKAN-- Sayın Kemalettin Sönmez, buyurunuz.

Kemalettin SONMEZ (Mersin)- Evvelemirde Başkanlık Divanına bir teklif yapsak nasıl olur bilmiyorum. Arkadaşlarımızın bir çoğu dışarıda sigara molası vermekte ve tabii kongreyi takip edememekte'dirler. Bu itibarla ya içerde sigara içilmesine müsaade edilmesi veyahut da dışarıya bir hoparlör konulmak suretiyle müzakerelerin oradan takip edilmesi imkân dahilindedir. Bu hususta bir karar verilse çok iyi olur.

BAŞKAN-- Muhterem arkadaşlarım, bu konu ile biz de Başkanlık Divanı olarak ilgilendik. Bizi burada misafir eden müessese, bilhassa

salonda sigara içilmemesini gerek sıhhatlerimiz bakımından, ve gerekse salonda sigaranın atılabileceği bir yer bulunmaması ve yüksek takdirle-
rinizle hak vereceğinize inandığım gibi; herkese birer sigara tablası da temin etmek imkânı bulunmadığı da göz önünde bulundurularak, sigara içecek arkadaşlarımızın fuayede bu ihtiyaçlarının teminini rica edece-
ğiz.

BİR DELEGE- 10 dakikalık bir sigara arası verirsiniz çok iyi olur sayın Başkanım.

BAŞKAN- Efendim müsaade ederseniz bu konuyu Başkanlık Divanı tekrar ele alsın. Zaten 15-20 dakika sonra öğle paydosumuz var, öğle-
den sonra tekrar bu konuya eğiliriz.

Buyurun sayın konuşmacı.

Kemalettin SONMEZ (Devamla)- Bazı arkadaşlar raporun olumlu ve-
ya olumsuz taraflarını ayrı ayrı izah etmekte ve olumlular için bir teşekkür faslı olarak 10-15 dakikayı işgal etmektedirler. Zaten raporun tenkit edilmeyen tarafları dolayısıyla teşekkür makamındadır, çalışmaların iyi bir yönde olduğunu göstermek bakımından. Bu itibarla bundan sonra konuşacak arkadaşlarımızdan bunu rica ediyoruz, olumlu yönler üzerinde fazla durmasınlar.

Şimdi, biz de bu görüşümüze uyarak raporun sadece tenkit edilecek, yani tabiri caizse eleştirilecek yerlerini teker teker izah edelim.

Şimdi bir kere rapora ek bütçe gelmemiştir, gönderilmemiştir, burada tevzi edilmiştir. Tabiiyle buna burada hemen tetkik edip de esaslı bir tenkit yapmamıza imkân ve ihtimal yoktur. Bu bir hatadır.

İkinci bir hata da; tabii muhakkak ki bundan evvelki toplantılarda muhtelif dilekler ve temenniler ileri sürüldü. Bu dilekler ve temennilerden hangisi umumî olarak kongreye izah edilip de oya başvurulup Yönetim Kurulunun bunu ele alması icabettiği ve bu hususun kovuşturulması lâzım geldiği hakkında böyle bir karar alındığını ve bu dileklerin de şunlardan ibaret olduğunu gösteren hiç bir şey yok. Bina-

enaleyh, biz tenkidimizi çalışma raporunda geçen yıl şu şu hususlarda, dileklerde ve temennilerde bulunuluyordu, biz bunlardan şunları şunları makul gördük, umumî heyet tasvip etti ve bunları da şu şekilde takip ettik, neticelendirdik, binaenaleyh bu şekilde çalıştık demeleri lâzımdı. Böyle bir maddeye çalışma raporunda rastlamadık. Binaenaleyh tenkitlerimizi bu bakımdan lâyıkî veçhile yapamamış olmamızda kabahatin bizim değil, Yönetim Kurulunun olması lâzım gelir. Ve bundan sonraki çalışmalarda da, en son madde olarak gösterilen dilekler faslındaki temennilerimizin nazarı itibare alınmasını ve bunların zapta geçirilmesini ve hatta zabıtlara geçip geçmediğinin kontrolu bakımından da bu hususun delege arkadaşlara kongreyi müteakip gönderilmesi lazımgeldiği kanaatındayız.

Denilebilir ki, bütçe yıllıktır, yıl sona ermemiştir, onun için gönderilememiştir denilebilir. Bunun için icabederse, masrafa paydos demek suretiyle Aralık ayının 15 inden itibaren de bu iş gönderilebilirdi. Nitkim bundan evvelki toplantılarda da bunlar gönderilmiştir. Bunun için herhangi bir mazeret ileriye sürülemeyeceği kanaatındayız.

Buna rağmen, maalesef raporun içerisinde çalışan sekreter hanımlara, yahut sekreterlere diyelim, **teşekkürden** bahsedilmektedir. Halbuki elimizde böyle bir bütçeyi yetiştiremeyen bir sekreter kadrosu ve hatta sekreter faaliyetlerine teşekkür edilirken, sekreter faaliyetlerine şu kadar evrak gelmiştir, şu kadar evrak çıkmıştır şeklinde orada bir şey var, haneleri boş bırakılmış, maalesef yerine rakam da yazılmamıştır. Binaenaleyh, biz sekreterlere teşekkürü fuzulî eddediyoruz. Çünkü daha kendi faaliyetlerinde gelen evrakın ve çıkan evrakın sayısını raporda belirtememişler, sonradan ilâve dahi edememişler.

Biz personel kadrosunun gittikçe şişirildiği kanaatındayız. Kurulan müessese çok yenidir, göndermiş olduğumuz paralardan, elde edilen hasılatlardan Barolar Birliğinin ilk yapacağı şey büyük bir bina almak ve kira parasından kurtulmak olduğunu öğrenmiş bulunuyoruz. Buna rağmen, yeni bir müessese olmasına rağmen, her çalışma raporunda sekre-

ter vesair memuriyetlerin arttırıldığını, maaşlarının arttırıldığını ve birtakım avantajlar tanındığını esefle müşahede etmekteyiz. Şimdi meselâ denilmektedir ki, bir raportörlük müessesesi var, bir başkâtiplik müessesesi var. Raportörlükle başkâtipliğin birleşebileceği ve iki işin bir kimseye yaptırılabilceği kanaatındayız.

Bir disiplin kurulu memurluğu var. Disiplin kurulundan şimdiye kadar -bütçeyi tetkik ettik- bir kuruş sarfiyat yapılmamış. Yani bir disiplin kurulu toplantısı olmuş ve bir karar verilmiş şeklinde hiç bir faaliyet gözüme çarpmadığı halde, disiplin kurulu memurluğu var. Disiplin kurulu memurluğu şimdiye kadar ne iş yapmıştır, ne almıştır, ne sarfetmiştir? Ne iş yapmıştır belli değildir.

Bir de irtibat memurluğu var. Bunları hep fuzuli görüyorum ben, kusura bakmayın. İrtibat memurluğu kimle kim arasında irtibat sağlayacaktır? Başkanlık buna bir izahata bulunurlarsa belki bizi tatmin etmiş olurlar.

Dünya kadar posta masrafımız varken, bir de dağıtım görevlisi diye bir vazifeli ortaya çıkmıştır. Dağıtım görevlisinden ben anlıyorum ki, herhâlde acele tebliğleri elden arkadaşlara göndermek, yahut onları davet etmek vazifesiyle yükümlü bir kimsedir. Bu vazifeyi telefon da yapabilir, icabederse odacı vasıtasıyla de bu iş halledilebilir. Binaenaleyh, bu kadroların şişirildiği kanaatindeyim. Ayrıca bunlar maaşlarından başka bir fazla mesai ücreti vardır. Yeni kurulmuş bir müessesede fazla mesai ücreti var. Giyim ücretleri var. Giyim ücretleri niçin var? Herkes sivil elbise giyer, bunlar askerî değil, posta müvezzii değil, jandarma değil ki bunlara resmî elbise verilebilsin. Bu giyim ücretleri nereden çıkıyor? İkramiye var. Yeni kurulan bir müessesede ne iş yapmışlar ki bir de ikramiye alıyorlar. Eğer bunlar maaşlarına ek olarak muhakkak verilmesi zaruri olan şeylerse bunları doğrudan doğruya bütçeye koyalım, ikramiye, fazla mesai, giyim namı altında ve bir de seyahat giderleri diye bir şey vardır, bunlara ayrı ayrı para vermeyelim, paramızı israf etmeyelim.

Raporde, 31 toplantı yapıldığı ve 836 karar çıktığı söylenmektedir. 31 toplantının 836 kararında taksim edecek olursak beher oturuma 27 karar düşüyor. Bu 836 kararın ancak 100 u itirazlar üzerine verilmiş olan kararlar, 727 si de teferruat üzerine verilmiş olan ve kâtibin yazabileceği kısaca kısa kararlardır. Eğer bu 100 itirazı bu şeylere taksim edecek olursak, ancak her 4 oturuma 3 ilâ 4 arasında bir karar düşüyor ki, bu tıpkı belediye encümenlerinin harcırah almak için günün muayyen bir saatinde yarım saat toplanmaları gibi bir vaziyet meydana getiriyor ki, böyle bir şey tahmin ederim ki yoktur, Başkanlık bu hususta izahat verirlerse sözlerimizden döneriz.

Sonra Kemal Sarıbrahimoğlu arkadaşımızın dediği gibi, Antalya, Samsun, Sivas gibi yerlerde toplantı yapılıyor ~~ve~~ ve bunlar bazı masrafları icabettiriyor, ki 150 bin küsur liralık bir masraf olmuş seyahat masrafları namı altında. Antalya, Samsun, Sivas'ta nihayet iki tane gazetesi ve belki bir de dışarıdan duyup ta gelebilecek olan kimseler vardır. Bu toplantılar merkezde olursa hem masraf azalacak, hem de matbuatı fazla olduğundan, televizyonu ve radyosu olduğundan sesimizi orada daha fazla duyurabileceğimiz kanaatindeyim.

Bir amblem yapılmış. Bu amblem için birinciye 3 bin lira, ikinciye 2 bin lira, üçüncüye 1 lira olmak üzere 6 bin lira ve ilân masrafları da dahil olmak üzere tahminen 10 bin lira gibi bir para harcanmıştır. Bunu ben hem amblemi beğenmedim, affedersiniz Birigitte Bardot gibi ufacık harflerle böyle BB harfleri yazılmış, yakından ancak gözlükle görülebilecek olan bir B harfi, bunun için 10 bin lira civarında bir masrafın yapılmasını ben tamamen fuzuli görüyorum ve bunun da şeklinin değiştirilmesi hususunda düşünülmesini ve karar ittihaz edilmesini talep ediyorum.

Bir de 1971 yılı bütçe yönetmeliği madde 3 te aynen denilmekte ki: "Bütçe ile kabul edilen ödeneklerin ~~yatmaması~~ halinde Birlik Yönetim Kurulu bölümler ve maddeler arasında aktarmalar yapmağa yetkili kılınmıştır." Burada bir vuzuh yok. Bütçe ile kabul edilen ödeneklerin ~~yatmaması~~ halinde

faraza 10 000 avukattan 10 ar liradan 1 milyon 200 bin lira..Bu 1 ½ milyon 200 bin liranın ne kadar miktarının yatmaması halinde?..Faraza 200 000 lirasının yatmaması halinde de bu kararı alabilecek mi? Burada bir vuzuh yok. Paranın yatmaması halinde Yönetim Kurulu fasıllar ve maddeler arasında ve bölümler arasında aktarma yapmağa yetkilidir, denilmektedir. Bizim bildiğimiz, bölümler arasında Yönetim Kurulu katiyen aktarma yapamaz. Ancak maddeler arasında yapabilir. O zaman bütün kongrenin yetkisini tamamen Yönetim Kuruluna vermiş oluruz. Ki, 2 milyonluk bütçenin bir tek kaleme bu şekilde sarfedilebilmesi imkân ve ihtimal dahiline girmiş olur. Tabii ki böyle bir şey yapmazlar, fakat kapıyı kapatmak lâzımdır.

BAŞKAN- Sayın Sönmez, üç dakikanız var.

Kemalettin SONMEZ (Devamla)- Öyle mi efendim?

Ben dergiyi beğenmedim. Aynen bir Günaydın gazetesi gibi sadece bazı avukatların yapmış oldukları hareketler karşısında duyulan teessürü meselâ mahalli C.Savcılığına, valiliğe, İçişleri Bakanlığına, Adliye Vekâletine, efendime söyliyeyim Yüksek Hâkimler Kuruluna, baro başkanlarına bildirmekten ibaret bir aktüalite şâysi gibi şeylerle doludur. İctihatları da bizden beklemektedirler. Biz mahallinde içtihat bulamayız, bu arkadaşların hepsinin yükü ağırdır. Yönetim Kurulunda vazife almış olan arkadaş Ankara'da bunları temin edip bize içtihat versinler, dedikodu kabilinden; hangi avukatın hangi suçu işlediği, yahut hakarete maruz kaldığı ve bunun hakkında neler yapıldığı şeklindeki beyanatlarla derginin doldurulmasını istiyoruz.

Bir de, Denetleme Kurulunun ciddiyetle seçilmesini istiyoruz. Denetleme Kuruluna seçilen arkadaşlar, içimizde mâli müşavirler falan vardır, mâli müşavirlerden seçilsin istiyoruz. Çünkü arkadaşlar mâli müşavir değildir. İki tanesini yakından tanıyorum, hiç bir surette değildir. Hatâ geçen toplantıda davet edildiği halde gitmemişlerdir, Adana'ya gelmişlerdir, Adana'da beş dakika içinde imza atmışlardır, Denetleme Kurulu raporu da bu şekilde çıkmıştır. Onun için mâli müşavirlerin seçilmesini rica

ediyorum.

Delege zaruri masrafları:

Buraya geliyor bazı barolar veriyorlar, bazı barolar vermiyorlar. Binaenaleyh, bu delege zaruri masrafları bir vazifedir, nasıl ki memuriyette harcırahsız filân yere tayin edilemez ise, o şekilde tayin yapsalar bile muvafakatine binaen, Danıştay bunu bozuyor, harcırahsız olmaz diye.. Bizim baroların bazısı veriyor, bazısı vermiyor. Binaenaleyh bunun doğru- dan doğruya Barolar Birliği bütçesinden verilmesi, mesafelere göre ayar- lanması lâzımdır.

Maruzatım bu kadar. (Alkışlar)

BAŞKAN- Efendim, önümüzde bulunan programa göre öğle yemeği vakti saat 12,00 olarak değerlendirilmiştir. Öğleden sonra saat 14,00 te çalış- malar yeniden başlayacaktır. Öğle yemeği topluca, Atatürk Caddesi, Vakıf- lar İşhanı üzerindeki Pak Restoranda yenilecektir. Delege arkadaşlarımız ve davetli bulunan konuklarımızın saat 14,00 te tekrar oturuma gelmeleri- ni rica ederek, sabah oturumunu kapatıyorum.

(Kapanma Saati: 12,00)

İKİNCİ OTURUM

Açılma Saati:14.00

BAŞKAN- Toplantımızın ikinci oturumunu açıyorum.

Bu arada gelmiş bulunan bazı telgrafların okunmasından sonra, müzakerelere hemen başlayacağız.

Gelen telgrafları okumak üzere sayın Bigat'ı davet ediyorum.

GENEL SEKRETER ERDOĞAN BİGAT- Muhterem arkadaşlar, gelen telgrafları okumadan önce Yönetim Kurulu olarak bir hususu açıklamak istiyoruz.

Sayın Kemalettin Sönmez arkadaşımıza çok teşekkür ederiz. Buyurdıkları gibi, takdim etmiş bulduğumuz Yönetim Kurulu raporunun 167 nci sahifesinde, " Sekreteryaya çalışmaları " başlığı altındaki bölümde hakikaten gelen evrak adediyle, giden evrak adedi bildirilmemiştir. Bunun nedeni, Yönetim Kurulu raporu hazırlanırken, en son gelen ve giden evrak adedinin alınabilmesi çabasıından gelmiştir, fakat enson rakamı tekbis edemedi raporlar delegelere gönderilmiştir. Bu itibarla bu rakamları heyetinize arz etmek istiyorum.

167 nci sahifedeki gelen ve giden evrak adet itibarıyla: gelen evrak 9 580, giden evrak 3350 olarak kaydedilmiştir, arz ederim.

Şimdi gelen telgrafları okuyorum:

" Türkiye Barolar Birliği Genel Kongresi Başkanlığına

Bursa

Türk Hukukunun gelişmesi için yaptığı faydalı çalışmalarını takdirle izlediğim Barolar Birliğinin Genel Kongresine, gerek şahsım, gerekse Danıştay Mensupları adına başarılar diler, kongrede alınacak kararların demokratik hukuk devleti ilkesinin kemaliyle tahakkuk ve tekamülüne ve özellikle Yargıtay düzenimizin inkişafına yeni katkılarda bulunacağına olan kesin inancımı teyiden belirterek saygılarımı sunarım.

Danıştay Başkanı Prof. İsmail Hakkı Ülgen"

(Alkışlar)

" Sayın Avukat Prof. Dr. Faruk Erem
Türkiye Barolar Birliği Başkanı
Necatibey Kız Enstitüsü-Bursa

Beşinci Genel Kurul toplantısının başarılı olmasını diler, Başkanlık raporu ve Yönetim Kurulu çalışma raporundan anlaşıldığı üzere Barolar Birliğinin avukatlık mesleği ve ülkemizin en önemli hukuk sorunları ile uğraşmada gösterdiği büyük çabadan dolayı ayrıca tebrik eder, saygılarımı sunarım.

Prof. Dr. Erol Cansel
Hukuk Fakültesi Dekanı- Ankara"

(Alkışlar)

" Türkiye Barolar Birliği Kongre Divanı Başkanlığına
Necatibey Eğitim Enstitüsü Salonu-Bursa

Ameliyatlı olduğumdan toplantıya katılamadım. Denizli Barosu ve şansım adına yeni delegeleri selâmlar, Birlik ve beraberlik içinde meslegimiz ve memleketimiz için hayırlı kararlar alınmasını dileriz. Müddetleri dolan ve görev devrine hazırlanan eski yönetim kurulu üyelerine de fedakârane, karşılıksız çalışmalarından dolayı hürmetlerimizi sunmayı vazife addederiz.

Kongreye başarı temennisiyle saygılar sunarız.

Delege ve Baro Başkanı Behçet Çomakoglu- Denizli"

(Alkışlar)

" Türkiye Barolar Birliği Genel Kurul Başkanlığına
Bursa

Hukukun üstünlüğünü hâkim kılmadaki çaba ve kaydettiği aşemaları memnuniyetle müşahade ettiğimiz Birliğinizin 5. Genel Kurulundan da adalet reformu, adlî müzaheret, sosyal güvenlik, Avukatlık Kanununun aksayan taraflarının düzeltilmesi ile sair memleket ve meslek meselelerinin hallinde müsbet kararlar beklediğimizi arz ile kongre üyelerine başarı dileklerimin iblagını rica eder, Divana, delege meslektaşlarıma ve kong-

reye iştirak eden misafirlerinize saygılar sunarım.

Av. Hasan Basri Güder

İzmir Barosu Başkan Yardımcısı"

(Alkışlar)

" Türkiye Barolar Birliği Genel Kurul Başkanlığına

Bursa

Beşinci Genel Kurula çalışmalarında başarılar dilerim. Hukukun üstünlüğü prensibini içtenlikle savunan avukatların çözümlenmeyen meselelerine ve ayrıca önemli hukuk sorunlarımıza ışık tutacak isabetli kararların alınacağına inandığımız Beşinci Genel Kurulun sayın üyelerine muhterem şahsınızda saygılar sunarım.

Hatay Barosu Başkanı

Av. Nabi İnal"

(Alkışlar)

" Türkiye Barolar Birliği Genel Kurul sayın Başkanlığına

Bursa

Hukukun üstünlüğü ilkesinin samimi savunucuları değerli Genel Kurul üyelerine Sivas Barosunun içten başarı dileklerini sunarken, çalışmalarının yurt sorunlarının çözümüne olumlu katkılar getireceğine inancımızı saygı ile arz ederim.

Sivas Barosu Başkanı

Av. Ayhan Ilgın"

(Alkışlar)

" Türkiye Barolar Birliği 5. Genel Kurul sayın Başkanlığına

Bursa

Barolar Birliğinin kuruluşundan beri hukukun üstünlüğü prensibini yurt sathında yerleştirmek için sarfettiği olumlu çabaları yakinen biliyor ve takdir ediyoruz. Kongrenizde bilhassa hukuk reformu ve baroların bağımsızlığa kavuşması için gereken teşebbüslerin yapılması hakkında kararlar alınmasını temenni eder, sizlere olan saygı, sevgi ve

inancımızı tekrarlar, kongrenizin memleketimize ve meslektaşlarımıza hayırlı, uğurlu olmasını temenni ederek saygılar sunarım.

Millet Partisi Genel Başkanvekili
Av. Sabih Atlı."

(Alkışlar)

" Türkiye Barolar Birliği Genel Kurul Başkanlığına
Bursa

Hukukun üstünlüğünü hâkim kılma çabalarınızı candan destekliyen Türk çiftçisinin başarı dileklerini iletir, adalet hizmetinin çabuklaştırılmasına yardımcı olacağına emin bulunduğumuz Barolar Birliği sayın mensuplarını saygı ile selâmlarız.

Türkiye Ziraat Odaları Birliği
Genel Başkan Genel Sekreter
Saadettin Karacabey Zeki Yücetürk"

(Alkışlar)

" Türkiye Barolar Birliği Beşinci Genel Kurul Başkanlığına
Bursa

Beşinci Genel Kurulun sayın Başkan ve üyelerini saygı ile selâmlar, kurulun karar ve faaliyetlerini meslegimize ve meslektaşlarımıza ve aziz milletimize uğurlu ve hayırlı olmasını dilerim. Hastalığım sebebiyle bulunamadığım için üzüntümüzü arzeder, saygılarımı sunarım.

Yozgat Barosu Başkanı
Av. Salih Demirel."

(Alkışlar)

" Türkiye Barolar Birliği V. Genel Kurulu toplantısı
Sayın Başkanlığına- Bursa

Başarı dileklerimizin kabulünü saygı ile arzederim.

Malatya Baro Başkanı
Av. Fahrettin Aksoy"

(Alkışlar)

BAŞKAN- Faaliyet raporu üzerindeki müzakerelere devam ediyoruz. Söz sırası sayın Ehad Vardar'da. Buyurun.

EHAD VARDAR (Edirne)- Sayın Başkan, sayın delege arkadaşlarım; Barolar Birliği Başkanımız sayın Faruk Erem ve Merkez Yönetim Kurulunun hazırlamış olduğu raporu tetkik etme imkânını buldum. Gerek Başkanlık raporu, gerekse Yönetim Kurulunun hazırlamış olduğu rapor titiz ve olumlu bir çalışmanın mahsulü. Bu bakımdan kendilerine huzurlarınızda teşekkür etmek istiyorum.

Sayın Genel Başkanımız, hukukun üstünlüğü prensibi yanında Türk avukatlarının Avrupa İnsan Hakları Komisyonuna ve İnsan Hakları Divanına başvurma konusunun tanınması hususunda yeni bir teklifi bu Genel Kurula sunmuş bulunuyor. Bu, şüphesiz ki, üzerinde durulması gereken bir mesele. Biz, insan hakları komisyonuna bazı hususlarda yetki veren hukuku bir ideal konusu olarak arzu ederiz. Ancak, biz avukatlık mesleği konusunda o kadar geri kalmış durumdayız ki, bu ideal durumla tatbikat arasında birbirine çelişik durumlar olduğu aşikârdır.

Tebrik telgrafları okunurken, bu arada bir başka telgrafta okunmuş bulundu. Gümüşanenin bir ilçesinde avukatlık yapan bir arkadaşın sebepsiz yere tevkif edildiğinden bahsediliyordu. Bu, bizim mesleğimizin halâ bir düzeye kavuşmadığının gerçek bir deliliydi. O bakımdan, bu mevzuda alınacak tedbirlerin daha müessir olması ve daha titiz çalışmalar yapılması gerektiği kanısındayım. Bunu arz etmek isterim.

Bendenizin rapor hakkındaki diğer sözlerime gelince: Yönetim Kurulunun, Ceza Usulü Muhakemeleri kanununun tadili hakkında yeni birtakım teklifler getirmiştir. Bilhassa çapraz sorgu usulünün bizim tüzüğümüze konması hakikaten faydalı olacaktır. Şu babta ki, hâkim teminatından sonra biz avukatlar bazı konularda hâkimlerin peşin hükümleri karşısında aciz kalıyoruz. Hâkim bazen kendi vermiş olduğu peşin hükmüne göre sanığı, hattâ tanıkları dinlemek ve bu yolda kararının düşüncesine uygun çıkması gayreti içindedir. İşte çapraz sorgu burada bize bir teminat kazan-

diracaktır. Bir sanığın sorgusu bir avukat tarafından yapılırsa sonuç başka olacaktır, hâkim tarafından yapılırsa başka olacaktır. Bu bakımdan çapraz sorgunun üzerinde düşünülmesi ve usul hukukumuzda kazandırılması inşallah iyi bir sonuç olacaktır.

Yalnız burada bir hususu da bendeniz ilâve etmek isterim. Hazırlık tahkikatında hepimizin şikâyetçi olduğu bir konu vardır, sanığın karakollarda alınan ifadesi. Gerek polis karakolunda olsun, gerek jandarma karakolunda olsun, sanığın alınan ifadesiyle sonradan hâkim huzurundaki ifadesi arasında daima bir çelişki olagelmıştır ve bu ilk sorgu sanığın daima aleyhine olarak mütalâa edilmiş. Ekseriya ikaz mahiyetinde olan bu sorguya göre birçok defa mahkûmiyet kararları verilmiştir.

Dünyanın demokratik ülkelerinde, hattâ yanımızda olan ve bugün demokrasiyle idare edilmeyen Yunanistan da dahi bir usul vardır. Sanığın avukatı yanında olmadığı takdirde sorgusu yapılamamaktadır. Yani sanığa muayyen bir mehil verilmekte ve avukatına hazırlık sorgusunda hazır bulunmak hakkı tanınmaktadır. Bu halde alınan bir sorgunun sonradan sıhhatine itiraz etmek tabiatıyla mümkün olmayacaktır. Bu usulün de yine Ceza Usulü Muhakemelerinin tadilatında nazara alınması ve sanığa hazırlık tahkikatındaki sorgusunda avukatının bulundurulması yetkinin tanınması bence gerekli bir husustur ki, bu tadil teklifinde buna rastlıyamadım.

Yine hazırlık tahkikatında gizlilik unsurunun da kalkması gerekir kanaatındayım. Hazırlık tahkikatı tek taraflı olarak delillerin toplanmasını gerektiriyor ve bizim müdahalemiz olmaması karşısında iddia makamının, hattâ sorgu hâkiminin topladığı delillerle sonuç tamamen sanığın aleyhinde oluyor ve sonradan getirilen, müdafaaya taallük eden deliller de bu sonucu değiştirecek mahiyette olmuyor. Bu bakımdan hazırlık tahkikatının bitaraf bir şekilde yürütülmesi bu tahkikatın gizlilik değil, aleni şekilde yapılması ile mümkün olacağı kanısındayım.

Yine bir husus daha vardır. Bugün batı memleketlerinde, yine mi-

sâli komşu Yunanistan'dan alacağım, cinayet mahkemelerinde jüri usulü tatbik edilmektedir. Bu mevzuu hiç işlenmemiştir. Bizim memleketimizde jüri tatbik edilir mi; edilmez mi? Bu mevzu üzerinde yine durulması gerekir kanaatındayım. Ceza Usulü Muhakemelerinin tadilâtı hususunda arz etmek istediğim hususlar bunlar.

Birde sosyal güvenliğimizle ilgili mevzularda Edirne Barosunu ilgilendiren, ufakat diğer barolarda tatbikatın ne olduğunu bilmediğim bir durum vardır. Genel İdare Kurulunun raporunda Edirne Barosunun sosyal sigortalarla yeni günlük kazançların % 35 zamlı, 1474 sayılı Kanunun tadilâtına göre yeni günlük kazançların hesabında ve buna göre primlerin tahakkukunda aleyhimize bir hata yapılmıştı. Bu hatanın düzeltildiği şeklinde raporda bir ibare var. Filvaki Genel İdare Kurulu bu hususta ilgilendi ve Edirne Sosyal Sigortalar Şubesiyle bizim Genel Kurulumuzun yapmış olduğu listeler arasındaki farkı gidermeye çalıştık.

Ancak, bu tamamen izale edilmedi. Ve Edirne Sosyal Sigortalar Kurumu yeniden tanzim etmiş olduğu bir listede ısrar etti, bizim listemizle onlar arasında fark vardır ve neticede sonuç 165 lira günlük kazanç hesabında yapılan son üç senelik prim tahakkuku ile, onların yaptığı prim tahakkuku arasında fark olmakta ve emeklilik hakkını kazandığımız zaman aşağı yukarı birkaç yüz liralık bir kayba uğramaktayız.

Bu Genel İdare Kurulunun hazırlamış olduğu listeyle, Edirne Sosyal Sigortalar Kurumunun yapmış olduğu listenin birer sureti bendenizde mevcuttur. Yönetim Kurulu arzu ederlerse bu iki listeyi kendilerine tevdi edebilirim. Bu farkın düzeltilmesini yine de kendilerinden istirham ediyorum.

Yüksek Heyetinize arzedeceğim hususlar bundan ibarettir. Çalışmalarınızda başarılar diler, hepinizi saygılarla selâmlarız efendim.

(Alkışlar)

BAŞKAN- Sayın Behzat Güre.

BEHZAT GÜRE (Kırklareli)- Sayın Başkanlar, muhterem meslekdaşlarım;

Sayın Başkanımız Prof. Faruk Erem hocamızın çalışma raporu ve sunuş raporlarında öncelikle bahsettiği Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesine üye olduğumuz halde mevzuatımızın buna tamamen uydurulmaması keyfiyeti ve bunun bir eksiklik olduğu hususu önemle ele alınmıştır.

Yeni bir konu olmakla beraber bu Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi hukukumuzda önemli bir kaynak teşkil etmesi gerektiği sayın Genel Başkanımızca ve Yönetim Kurulunca ele alındıktan sonra bunun uygulama safhasında aynı şekilde hepimizce takip edilmesi ve gerçekten bir yarar sağlanması gerekir kanaatındayım.

Efendim, bunun yanında her zaman hukuk üstünlüğünden bahsediyoruz. Sayın Başkanımız 1971 yılı içinde önemli olaylar olduğunu buyurdular. Bu önemli olayların tamamen üstünde kaldıklarını ve Barolar Birliğinin bu mevzuda tarafsızlığını hiçbir zaman yitirmediğini belirttiler. Bunu takdirle karşılamakla beraber, bendeniz burada nötr kalışı birazda açık kapı şeklinde vasıflandırmak istiyorum.

Sıkı yönetim mantakası dışında kanunsuz olarak pekçok tutuklamalar yapılmıştır. Bunların haklılığı, haksızlığı mevzuuna değinmem, fakat herhalde kanunsuz tutuklamalar olduğunu, nezarete alınmalar olduğunu, evlerden gece vakti kişilerin götürüldüğünü hepimiz görmüşünüzdür. Barolar Birliği hukuk üstünlüğünü her zaman savunmak durumunda olan bir müessese olarak bu meselede herhalde nötr kalmamalıydı. Bendeniz bunu, raporda değinilmeyen bir noksanlık olarak görmekteyim ve tenevvür etme ihtiyacında olduğumu da arz etmek isterim.

Efendim, sözlerim bundan ibarettir, saygılar sunarım. (Alkışlar)

BAŞKAN- Teşekkür ederim.

Sayın Merih Sezen, İstanbul.

MERİH SEZEN (İstanbul)- Sayın Başkanlar, sayın meslektaşlarım; Barolar Birliği Kurumunun değerini ve yerini hepimiz biliyoruz.

Fakat Türkiye'mizin 1972 senesinde bulunduğu nokta, Avrupa birlikle-riyle olan münasebetlerimiz ve geriye doğru baktığımızda bütün hukuk tarihimiz, toplumsal mücadelelerimiz, bir zamanlar büyük kanunilikler içerisinde kalmış bir toplumdaki gelmiş olmamız meseleleri gözümüzün önünde bulundurulması gerekir.

Şimdi, bir meslekî teşekkül müyüz yalnızca, yoksa toplumun içerisinde kuralların mecmuasının savunucusu, yapıcısı bir yerde ve bir yerde temsilcisi, bir yerde sahibi olduğumuza göre, toplumun içerisindeki her türlü toplumsal dalgalarda hukukçulara görevler düşmektedir.

İkinci Dünya Savaşından sonra buzhniyet tebellür etmiştir. Korporatif, yani loncavari bir kuruluş olsaydık ben bu sözleri hiç söylemezdim. Derdim ki, biz şu cübbeleri giyeriz, burada rahat bir koltukta oturmamız lâzım, mahkemelerin şu saatta olması lâzım vesaire birtakım kendi meslekî ve çok yerinde olan dertlerimizden başka hiçbir derde başımı çevirmezdim. Ancak, bu değişiklik hukuk kavramlarındaki çölgalmalar ve zenginlikler yüzünden İkinci Dünya Savaşında birtakım yeni görevler bizlerin omuzuna yüklemiş bulunmaktadır.

Şimdi, çok kısa olarak bunun bir çizgisinden geçmek istiyorum. Milletlerarası hukukçular komisyonunun elimde bütün kongreleriyle ilgili zabıt varakaları var. Hukukun üstünlüğü prensibini şiar edinmiş bir komisyon, İkinci Dünya Savaşından sonra kurulmuş. Bunu bir örnek olarak veriyorum. Yani, bir şiar, bunun peşinde gidelim, beraber olalım manasına değil, fakat mademki Avrupa hukukuna bağlıyız ve iddiamız çağdaş uygarlık seviyesine ulaşmaktır. Biz de, elbette üzerimize düşenden fazlasını yapmaya çalışacağız.

Bunların amaçları hukukun üstünlüğü. İşte şimdi üstünde durduğumuz, Barolar Birliğimizin önemle ele almış olduğu hukukun üstünlüğünü amaç edinmiş ve bir amaç da eşitlik amacı olarak kurulmuş bir teşekkül. Birleşmiş Milletlere bağlı ve onların ekonomik, sosyolojik ve hukuki açıdan bir nevi istişarelerininide yapan bir teşekkül. İçinde İngiliz,

Fransız, Alman vesaire, vesaire milletlere mensup hukukçular var. Afrika'dan Asya'ya kadar da bu hukukçular bu birliklere iştirak etmişler. Zannıma göre Türkiye'de de bir kolu yeni kurulmuş bulunuyor.

Çok kısa olarak geçeceğim. 1955 yılında Atina'da ilk kongresini aktettiği zaman yalnız meslekî bağımsızlık meselelerini, hukuk devleti açısından kişinin haklarının ele alınması meselesini ele almışlar. Aradan yıllar geçmiş, 1959 yılında Yeni Delhi'de yine meslekle ilgili meseleleri almışlar. Avukatların teşkilâtlanmaları, mesken uygulamalarının kuralları ve bilhassa ve bilhassa şunun üzerinde durmak istiyorum, isim söylemeyeceğim hepiniz bilirsiniz, çok yakında cereyan eden bir uygulama ile ilgili olduğu için üzerinde Barolar Birliğinin durması gerekirdi, durmadığı için çok üzülüyorum. Bu ilke de Yeni Delhi'de 1959 tarihinde kabul edilmiş bir ilkedir, ki bu Avrupa hukukçuları tarafında kabul edilmiş, meslek bakımından da kabul edilmesi şart olan bir olaydır, söylüyeyim size. Bir avukat fikren anlaşmadığı bir sanığın vekâletini aldıktan sonra hiçbir surette onu çok geçerli bir sebep olmadan yarıda bırakamaz ve bilhassa ve bilhassa onu kötü bir durumda bulunabilecek mahkeme huzurunda suçluluğunu itham edebilecek bir durumda hiçbir surette bırakamaz. Bunun aksine bir olay cereyan etmiştir. Bizi meslekî bakımdan çok rencide etmiştir. Barolar Birliği herhalde bunu izlemiştir.

1961 yılında Nijerya'da, Afrika'da, mesleğin bağımsızlığı, mesleğe karşı görevler, duruşmanın dürüstlüğü gibi ilkeler ele alınmış ve işlenmiş. Asıl üzerinde durmak istediğim, kongre 1962 kongresidir. Rio de Jenora'daki kongrede hukuk açısından Avrupada bir ihtilâl meydana gelmiştir. Avukatları toplumun mühendisi olarak tafsif etmişlerdir. Ve avukatların değil yalnız, tüm hukukçuların yalnız yazıhanelerinde müvekkilleriyle olan münasebetlerinden başka birtakım içtihadî çalışmalarından başka birşey yapmamaları değil, aksine kendi memleketlerinde gelişen bütün olaylara bilgilerini katkı halinde ortaya koymaları ve

yardımcı olmaları kabul edilmiştir.

Burada, alınan genel çizgilere çok vaktimiz olmadığı için değinmiyeceğim. Böyle cümle halinde söyleneceğim. Kanunların bir kere demokratik yollarla seçilmiş bir yasama organı tarafından çıkartılmış olması ilkesinin üzerinde durmuşlar. Hani malûmat kabîlinden söylüyorum, belki bilenlerinizde çoktur. Uygulamanın bağımsız ve yetkisiz hâkimler tarafından yapılması üzerinde önemle durulmuştur. Kişi özgürlüğü ve insan haklarının korunması olaylarının koruyucusu olunması, hukukçuların, avukatların, baroların, barolar birliğinin; benim teklifim barolar birliğinin, baroların ve avukatların olması lâzım gelir. Biraz sonra değineceğim. Ve şimdi, üzerinde 1962 yılında değinilen ve tüm olarak Avrupa hukukçuları tarafından kabul edilen ilkenin üzerine geliyorum.

Aynen onların kelimeleriyle söyleneceğim; cehalet, bilgisizlik, ehli-yetsizlik problemlerini hukukçular izlemelidirler. Kendi memleketlerinde şayet böyle durumlar olursa bu konulara kendi konuları gibi el atmalıdırlar. İnsan kişiliğine saygı duyan bir kimse yalnızca medenî hakların ve politik hakların uygulanmasına yardımcı olmakla görevini yerine getirmemiş oluyor ve bu böyle maalesef.

Şimdi efendim, bu bir hukuk reformu. Bütün bunlar güzel sözler. Bunları biz bu formasyonlarımızla nasıl yapacağız? Doğrudur. Hakkımız var, bu kadar büyük yükün altına biz giremeyiz, ama bir yerde başlamak gerekiyor. Yani, hukuk reformu denen, benim anladığım manada, fakülte-lerde, barolarda, stajlarda, konferanslarda artık yalnız ve yalnız iç-tihadî hukuk ya da bizim hukuk bilimimiz bakımından satırlar arası in-celiklerin işlenişinden ibaret olmayan birtakım bilgilere ihtiyacımız vardır. Biz hukuku niçin tatbik ediyoruz? Niçin hukukla beraberiz? Önü-müzde bir toplum, toplum kuralları var ve • toplumda yaşayan insanlar, o yaşayan insanların buldukları durumlar, işler ve birtakım böyle-ce hareketler var. Bunlara bizim egilmemiz gerekiyor. Bunun için de birtakım bilgiyle mücehhez olmamız lâzım gelir. Bunu bir ilke olarak

kabul etmişler ve hukukçulara bu görevi yüklemişler.

Şimdi, burada bütün bunlarla yüklü olan hukukçular ileri dönemler için bunun elzem olduğunu kabul etmek gerekiyor. İnsanların eşitliklerinin nedenli önemli birşey olduğunu, kişinin dokunulmazlığının, bağımsızlığının, iş hakkının, yaşama hakkının nedenli önemli olduğunun anlatılmasında en önemli rol, şerefle söylüyorum, bizlere düşüyor.

Şimdi, şöyle bir geçeyim de, çünkü vaktimiz azalıyor galibe. Hukukun üstünlüğü kavramı meselesine gelmek istiyorum. Çünkü, bütün bunlardan daha bir sürü incelikler var, ama hakikaten vaktinizi alıyorum. Hukukun üstünlüğü kavramı meselesinde anlaşmak lâzım. Bakın telgraflar; hukukun üstünlüğü... Zannediyorum bir rapor yazmışlar, elime geçmiş olsaydı belki bunları söylemiyecektim, hepsini yapmışlardır herhalde arkadaşlar, ama benim elime geçmediği için ben arzetmeyi uygun gördüm. Şimdi, hukukun üstünlüğü diye ilk başta kavram olarak kişisel özgürlük, insanî kıymetler ve eşit haklar şeklinde soyut birtakım, zaman zaman somut kavramlar üzerinde durmuşlar, ama toplum yapısı ikiye ayrılmış olan memleketler var. Toplum yapısında dinamik, hareketli olan, bölümleri olan, birde statik olan, durgun olan bölümleri olan memleketler var. Buradaki kurallar, buradaki davranışlar arasında fark olmamasına imkân yok. Dinamik bölümlerde kavramlar zenginlik kazanıyor. Çalışma özgürlüğü, sigorta problemleri çıkıyor. Çıkıyor oğlu çıkıyor ve bunun hepsinin de bir kural olduğu muhakkak ve bununda bir hukukî karşılığı olduğu da muhakkak. Demek ki, hukukçulara dinamik bir safhaya girdiği zaman yük çok daha fazla biniyor. Binaenaleyh, bizler Türkiye'nin dinamik bir safhaya girmekte olduğunu gördüğümüze ve kabul ettiğimize göre, kısmen de dinamikleştiği sahalar da bulunduğu göre, şimdiden hazır olmamız gerekliliğini nuyor.

Şimdi, bu konudaki daha ince araştırmaları bir tarafa bırakıyorum. Vaktim de doluyor. Az da konuşurdum, ama bugün biraz fazla konuşuyorum galibe. Saatle konuşmaya da pek alışık değilim.

Efendim, şimdi bu böyle olduğuna göre, Barolar Birliğinin görevinin ne kadar önemli olduğunun kabul edilmemesine imkân yok. Bu açıdan da bakıldığı zaman işin vahameti ve önemi daha da belirgin oluyor. Vahameti dedim, ağızda kaçırmadım. Yanlış uygulamada bulunulduğu takdirde vahamet olur. Ben demiyorum ki, Barolar Birliği tüm davranışı ile daha bu işin başında baştan aşağıya yanlışlıklar içindedir... Asla böyle birşey söylemek istemiyorum, ama gönlüm baroların, Barolar Birliğinin bu kadar nazik olan dönemde ve Türkiye'nin 1970-71 döneminde çok daha dikkatli olması lâzımdır.

Bütün bu söylediklerim eğer müdafaa mesleğinin masuniyeti temin edilmemişse halâ ve halâ barolar ve barolar birlikleri bir anlamda bağlı ise yürütme organlarına, burada çok çabuk ve sert ve bütün gücüyle beraber ortaya çıkmak ve hakkı ihraz etmek lâzımdır kanısındayım. Barolar Birliği raporunda, ilk konuşan arkadaşımın söylediği konunun üzerinde incelikle durmuyacağım, kendisinin haklı olduğu nokta var hakikaten, ben yalnız şunu söylemek istiyorum; kavramlara dikkat edelim ve hiçbir zaman politik bir seçmede bulunmuyalım. Barolar Birliği politikanın uzak yakın içinde olamaz. Yani politika dediğimiz zaman hemen söylüyelim ki, apolitik hiçbir şey yoktur, mevcut, gayrimevcut politik partilerin programlarında, davranışlarında tuttukları, önerdikleri yolların içerisinde bulunmamalıdır. Benim anladığım politika budur. Şimdi, mademki biz insan hakları komisyonlarında dava takip etmeye namzetiz ve bunu içtenlikle istiyoruz, ama daha savunmanın bağımsızlığını temin etmemişiz, o ayrı bir mesele. Nasıl olurda Avrupanın göbünde yelpaze şeklinde bütün politik inançları kabul eden partiler mevcut iken bunlardan bir tanesini seçmek suretiyle bu çağ dışıdır, der... Böyle birşey olamaz. Barolar Birliği burada yanılmıştır.

MUSTAFA AKALIN (Afyon Karahisar)- Yanılmamıştır.

BAŞKAN- Lütfen müdahale etmiyelim arkadaşlar.

MERİH SEZEN (Devamla)- Benim noktayı nazarın budur. Gördünüz mü ki,

aşler buraya girdiği zaman bir arkadaş çıkar, yanılmıştır, bir arkadaş çıkar, yanılmamıştır der ve bir politika şeyine gireriz. Onun için ben burada derhal bunu kesiyorum ve diyorum ki, politik seçim yapmalıyım. Bir hatadır kanısındayım.

BAŞKAN- Sayın konuşmacı, üç dakikanız kalmıştır.

MERİH SEZEN (Devamla)- Çok teşekkür ederim.

Bunu da hakikaten objektif olarak söylediğime inanmanızı rica ederim.

Geriye bu üç dakika içerisinde şu kalıyor. Uygulamalar, demin kenarından işaret etmiş olduğum gibi, bizim meslektaşlarımızdan bir tanesinin uygulaması gördüğümüz gibi Afrika'da kabul edilmiş bir ilkeye, gelişmiş ve saten 18 nci yüzyıldan beri mesleğimizde kabul edilen, müvekkillerimize hiçbir zaman kötülüğü gelmeyecek bir durumda onları terketmemiz lâzım geldiği ilkesine aykırı hareketi karşısında ben olsaydım Barolar Birliğinde, derhal harekete geçerdim. Bu ve bunun gibi olaylar önümüzde cereyan ediyor. Çok rahat dönemlerde uygulama, çalışma çok kolaydır arkadaşlar. Kapıların kapandığı, yönetimin sıkı olduğu zamanlardadır ki, insanlar mesleklerini, bilgilerini, güçlerini ve cesaretlerini ortaya koymak suretiyle birşey olduklarını tüm olarak ispat ederler. Kamu oyu bizden bunu bekliyor, beklemiyor bir tarafa atıyorum, eğer biz Barolar Birliği, barolar, avukatlar, hukukçular olarak bu memlekette ve çok vazifeli olduğumuz bu toplumun içerisinde birşey yapmıyacak olursak bizim sosyal sigortalarımız, bizim birbirimize dayanışmamız, bizim daha iyi vaziyetlere geçmemizle uğraşmamız o zaman çok acıip karşılanır. Ve hakikaten biz de çok zayıp addediliriz.

Şimdi, aklıma enson geldi, Türkiye'de bütün bu kadar olay var, zannediyorum başka arkadaşlar temas edecekler parça parça. Meselâ, şimdi aklıma geldi, Büyük Millet Meclisinde hukukla ilgili 18 nci yüzyıldan beri tartışılan bir konu ile ilgili bir dilekçe var. Buna Yağıtay üyeleri, Danıştay üyeleri imza koymuşlar, hukukçular imza koymuşlar, yazar-

lar imza koymuşlar, müsbet veya menfi Türkiye Barolar Birliği ölüm cezası ile ilgili hukuki problemde kanısı nedir? Onu muhakkak açıklaması lâzım gelir kanaatındayım. (Alkışlar)

BAŞKAN- Sayın Neclâ Ertel.

NECLÂ ERTEL (İstanbul)- Kongre Başkanlık Divanını, sayın Başkanlarımı ve herbirinizin şahsında Türkiye barolarını saygı ile selâmlarım efendim.

Bir yıllık faaliyetlerinden dolayı Barolar Birliği sayın Başkanına ve Yönetim Kuruluna sunacağım teşekkürlerimi ve tebriklerimi kabul buyurmalarını rica ederim.

Hazırlanan ve herbirimize gönderilen raporun tetkikinden açıkça görüleceği üzere, bir sene birçok konularda çalışmalar yapılmış ve müdellel bir rapor meydana getirilmiş.

Ancak, bendeniz bu raporda önemli yer alan konulardan bazılarının, tabirimi mazur görünüz, bir fantazi olduğu iddiasındayım. Hukukun üstünlüğü prensibi, insanlık doktrini ve bizlerin insan hakları komisyonu ve divanına gidemememiz keyfiyeti, fantazi dedim. Bir memlekette kanunların üstünlüğü prensibi eğer kâğıt üzerinden yaşar hale geçmemişse, o memlekette hukukun üstünlüğü prensibine sıra gelmemiştir ve Barolar Birliği onun için savaşılamaz henüz.

Bu memlekette kanunların üstünlüğü prensibi henüz kâğıt üzerinden yaşar hale gelmemiştir. İşte bunun içindir ki, mütemadiyen bu konudan bahsetmek fantazidir efendim.

Eğer Anayasanın açık hükmüne rağmen, bir dostunuza yazdığınız mektup postanede açılıyor, fotokopisi alınıyor ve beş sene sonra açılan bir davaya o fotokopi delil olarak ibraz ediliyor ve o ibraz edildiği zaman da mahkemenin savcısı, gizlice alınmış bir fotokopidir bu, aslı ibraz edilemez diyebiliyorsa, bugün ve eğer evinizde çocuk-çocuğunuzla yaptığınız bir sohbet haberiniz olmayan bir delikten uzatılmış bir âletle teype alınıyorsa, bu teyp bantı altı sene sonra hakkınızda açılmış bir davaya

delil olarak ikâme ediliyorsa Anayasanın açık hükmüne rağmen ve eger insanlar aylarca ve aylarca hapisanelerde bekletildiği halde haklarında dava açılmıyor, bir tevkif kararı ile onlar bütün haklarından mahrum edilip, niye yaptıklarını bile bilmeden aylarca hapisane köşelerinde kalıyorlarsa, imzasız MIT raporları dosyalara delil olarak konabiliyorsa, kanunların açık hükümlerine rağmen ve mahkeme zabıtları insanlara yapılan işkencelerle şikâyetlerle dolmuş ise baştan sona kadar o memlekette kanunların üstünlüğü prensibi kağıt üzerinde kalmıştır. O memlekette insanlık doktrini, ki bu kavramın ne demek olduğunu ben anlamadım zaten, bilmiyorum doktrinler arasında insanlık doktrini diye bir doktrin ama adına ne dersiniz deyiniz, o doktrinden bahsetmek fantazi olur efendim. (Alkışlar)

Eger bir memleketin Yargıtay Ceza Genel Kurulu hiç yetkisi olmadığı halde bir selbî ihtilâfı halletmeye kalkarsa ve yine aynı Ceza Genel Kurulu bu selbî ihtilâfı hallederken kanunları hiçe sayıp bir davada taraf olan bir idarî mercii, yani o mahkemenin verebileceği kararı temyiz etmek, o karara itiraz etmek yetkisini haiz olan bir idarî mercii mahkemenin görevini tayin etmekte yeterli bir uzuv olarak kabul ederse, hepimizin hocası sayın Prof. Faruk Erem beyefendinin kitaplarında pek haklı olarak önemle durdukları ve mahkemelerin meşruiyetinin beş şartından biri olarak ileri sürdükleri görev meselesini bugün bu tarzda halletmeye kalkarsa ve Türk hukukçuları, Türk avukatları, Türk baroları ve Türkiye Barolar Birliğinden bu karar 1970 yılının Eylül ayında verildiği halde, 1972 yılının Ocak ayında henüz hiçbir ses çıkmamışsa eğer, o memlekette hukukun üstünlüğü prensibinden bahsetmeye hiç kimsenin hakkı yoktur artık.

Bendenizi günün birinde vaad buyuruyorlar, divana ve komisyona gitmek hakkı tanıyacaktırlar. Teşekkür ederim efendim. Ben Türkiye'de hakikaten vakarını üzerinde taşıyarak bir davaya girip çıkabilme imkânını bana tanımanızı rica ediyorum herşeyden evvel. Mahkeme kapılarında sır-

tıma cübbem saatlerce sıra bekliyorum, bekliyoruz. Hâkim sabahleyin öfkeli kalkmış ise öfkesine, neveli kalkmış ise neşesine göre muamelelere muhatap oluyoruz. Ben aylardan beri kurulmuş mahkemelerde tanık olarak bulunan bir tek müvekkilimle henüz yalnız konuşmak imkânını bulmadım. Yanımda daima bir adam bulmuş ordu. Yoktur böyle bir hakkınız. Kanundaki hakkı kullanmanıza imkân yoktur.

Ben bu mahkemelere gittiğim zaman üstümde cübbem, çantam ve üstüm didik didik, mıncık mıncık arandı ve aranmaya devam ediyor. Ben bu mahkemelerin en yetkili ağızlarının avukatları nasıl tahrik ettiğini, o kelimeleri huzurunuzda kullanamayacağım için maalesef tekrar edemeyeceğim. Onun için diyorum ki, bu bir fantazidir. Evvelâ ben hakikaten kendi yurtdumda, kendi memleketimde hakikaten avukatlık kanununun verdiği yetkileri kullanarak o görevi, bana tahmil edilen görevi yapabilmek imkânının bana temin edilmesini isterim. Bu imkân temin edildikten sonra bir Barolar Birliğinin bundan ötesini vadetmesini beklerim. Sanki bu mesele halledilmiş gibi, sanki herşey gül-gülîstanlık-mış gibi, ama diyecekler ki, hak yemiyeyim, hiç mi bu işle uğraşılmedi? Muhakkak uğraşıldı. Muhakkak şikâyetlerimizin bir kısmı intikal etmiştir, ama efendim, bilirsiniz takdir edersiniz, insanların hayatında, müesseselerin hayatında, cemiyetlerin hayatında acaip zamanlar olur. Hayatınız normal giderken herşeyi kendine göre ayarlarsınız, ama hayatınızın bir döneminde evinizde bütün meselelerin üstüne çıkan bir mesele meydana gelir. O zaman bütün herşey bir kenara, bütün faaliyetinizi o meselenin üzerine çevirirsiniz. Memleketimizin birçok şehirlerinde sıkı yönetim ilân edilmiş ve sıkı yönetim mahkemeleri kurulmuş. Sıkı yönetim mahkemelerinde görev yapmaya giden meslektaşlarımız birtakım muamelelere maruz kalmışlar ve bunların hepsi Barolar Birliğine intikal etmiş. Ha! Buna karşı biraz şununla meşkul oldum, biraz buna gittim, ona bir mektup yazdım, ötekine bir dilekçe yazdım... Olur mu böyle şey efendim?

26 Nisan 1970 de bize yapılan muamele ne ise, 1972 Ocak ayında ya-

pılan muamele bu. Demek ki, bütün bu münasebetler ve temaslar hiçbir şeyi değiştirmemiş. Ha! Öyleyse ya biz bir birlik olarak varız, bunu hallederiz, yahutta, ondan ötesini size bırakıyorum...

Yalnız ben daha çok vaktinizi almadan evvel bir tek şeyi söyleyip oturmak isterim. Size bütün bildiklerimi anlatmam saatler alır bu konuda çünkü. Bir mahkeme huzurunda ara kararını dinlemek için ayağa kalkmış bekleyen üç avukattan birine, ara kararının ne demek olduğunu anlamayan, sanki dışarı çıkılması lâzımmış gibi, dışarı çık diyen bir görevliye, ara kararı dinliyoruz dedigimiz zaman, onun ayagını kaldırıp sırtında cübbesi bulunan arkadaşına vurduğu tekmenin tozları o cübbenin üzerinde duruyor halâ. O cübbenin üzerinde o tozlar durduktan sonra, siz beni göndermeyin komisyona ve divana. Evvelâ o tozların oradan kalktığını ben görmek isterdim.

Teşekkür ederim hepinize efendim. (Alkışlar)

BAŞKAN- Sayın Orhan Arsal.

ORHAN N. ARSAL (İstanbul)- Sayın Başkanım, sayın Divan, sayın Barolar Birliği Başkanı, Genel Yönetim Kurulu üyesi arkadaşlarım, Anadolu delegeleri, buram buram memleketimin çocukları, sizi bütün kalbimle selâmlarım.

Biz İstanbul üç delegesi bir şikâyetçi grup olarak huzurunuzda geldik. Bilerek ve isteyerek bu söz sırasını aldık. Bunu, çok istirham ederim, bir nümayiş telâkkâ buyurmayın.

Yapılacak mümkün olabilen herşeyi Faruk Erem beyefendi ve mesai arkadaşları yapmışlar. Kendilerine elbetteki teşekkür borçluyuz, ama yapmadıkları, yapamadıkları, onun için raporda meskût kalmış hususları tebarüz ettirmek ve bilhassa memleketimizin hukuk derdini arz etmek istedim.

Detaylarına inmeden benden evvel konuşan çok kıymetli delege arkadaşlarımın işaret ettiği hususlara iltihakımı arz etmek için elbetteki gizli tahkikatın, cezada bilhassa, engizisyondan kalma bir âdet olduğunu, hukuk devletinde yeri olmadığını arz etmek isterim. Hukukun üstünlüğüne

kıyam etmeden evvel, o zabıta dediğimiz mekanizmanın nasıl bir engizisyon işkencesi olduğunu gözden uzak tutmamak lâzım gelir. Avukat bulunmadan yapılan sorgu mutlaka ve mutlaka zorla elde edilmiş olan bir ikrar için yapılır ve o ikrar insanı sehpa kadar götürür. Böyle hukukî sistem olmaz. Nerede kaldı ki, insan haysiyetine uygun eza ve cefanın yasak olduğu Türkiye'de bu fiilî vaziyetlere karşı sükut etmek makbul sayılabilsin.

Daha mühim bir noktayı arzedeceğim. Bizim en kıymetli ceza hukukçularımızdan biri olan Başkanımıza; bilhassa üzerinde önemle durmalarını rica ederek, ısrarla belirteceğim bir husus var. Bir ceza davasında müdafaaya gireriz. Mahkeme maznunun lehine kararı verir. Temyiz bunu tasdik eder, başsavcılık itiraz eder. Ceza Umumi Heyetine gider dosya. Haberiniz yok. Ceza Umumi Heyetinde karar aleyhe bozulur. Hayatını kurtarmış olan adam zerre kadar haberimiz olmadan bozulmuş bir kararla, Ceza Umumi Heyetinden geldiği için ittıbai zaruri bir hüküm şeklinde mahkemeye gelir. Ondan üst tarafı artık bizim sadece yapabileceğimiz bir figüranlıktır ve masum olduğunu bile bile bir adamın idam sehbasına götürüldüğünü görürsünüz.

Tashihi karar istersiniz. Muhterem başsavcı beyefendi veya ilgili daire lütfederse tashihi karar talebiniz kabul edilir. İadei muhakeme istersiniz. Yine aynı lütfu esirgemezlerse kabul edilir. Hangi hukukun üstünlüğünden bahsediyor benim arkadaşlarım? Biz daha 16 ncı asra gelmemişiz hukuk sisteminde. Birde kalkıp Roma'ya gideceğiz. İnsan hakları mahkemesi önünde dava kabul edeceğiz. Bendeniz şahsen Selimiye'nin duvarını aşamadım İstanbul'da. 9 gün nezaret altında kaldım. Avukatlık suçundan dolayı kaldım. Başkanımın haberi var. İstanbul Baro Reisinin de haberi var. Bir tanesi en ufak bir yardımda bile bulunamadı. Bunu tariz makamında söylemiyorum. Şunu arzetmek için söylüyorum; avukat müdafa suçundan dolayı suçlu olduğu belli bile olsa nezaret altına alınamaz. Avukat, berveççi peşin müdafa suçundan dolayı tevkif edilemez. Bana söy

leyecek muhterem Başkanım. 486 nci maddede Ceza Kanununun bir muafiyet vardır; iddia ve müdafaada kullanılan elfâz, yapılan ef'al suç sayılmaz diye yazar, ama bir üçüncü fıkra ilâve edildi sonra. Hududu tecavüz etmemek, dava ile ilgisi olmak gibi... İyi, ama bu ne vakit tahakkuk edecek? Dahil olup olmadığı, müdafaanın unsurlarından biri olup olmadığı, yani • fıkranın tatbiki gerekip gerekmediği, benim ceza görüp görmediğimi, indel muhakeme. Binaenaleyh, derecattan geçecek, kesinleşecek. Kesinleştikten sonra ben hakikaten suç işlemişsem, hakikaten had-di aşmışsam, hakikaten mahkemeyi tahkir etmişsem, o zaman mahkûmiyetimi çekeceğim. Ama beni berveççipeşin tevkif ederek, hele nezaret altına alıp 9 gün sonra yakamı bıraktıktan sonra benim müvekkillerime yapılan zulüm ne? Onların menfaatları, o dava ile zerre kadar alâkası olmayan, 5, 10, 20 kaçtır bilmiyorum ya, neyse, insanların kaderi, ağır cezalarda müdafa ettiğim insanlar, hapsiyetlerini, namuslarını müdafa ettiğim, boşanma davalarına baktığım diğer maznunlar, diğer davalılar veya davacılar?.. Hani ben bir âmme memuruyum. Hani vazifeyi memuriyemi ihmâl veya saistimal edersem Türk Ceza Kanununun 230 ve 240 nci maddesine göre ceza görürüm. Hani hâkim sınıfından sayılıırım. Bana birisi tecavüz ederse ağır cezada muhakeme edilir ve bir hâkime yapılan hakaret gibi yapıldı, muamele görürde, ben vazifemi icra ederken suç işlersem hâkim sınıfından değil miyim? Ama muhterem meslek arkadaşlarımız 1402 numaralı Kanun çıkarken, 21 nci maddesine savcılardan sonra avukat kelimesini de ilâve etmedikleri için, bu açık kapıdan bir zata şerif pek güzel istifade etmesini bilip, bir arkadaşımızı tevkif edebiliyor, nezaret altına alabiliyor. Ondandır da, afedersiniz efendim, yanlışlık oldu, diyor, bırakabiliyor. Olmaz böyle şey. Bunlar olursa bu raporların içine böyle felsefe üstü birtakım hayâl hikâyeleri yazılır. Bu bir nevi kibir olur. Bir nevi fiziko patolojide yeri olan büyüklük hastalığı olur. Biz avukatlar, açık söylüyorum size, pek güzel biliyoruz ki, Türkiye'de evvelâ birinci sınıf vatandaşlar vardır. Biz ikinci sınıf

vatandaşlardınız; avukatlar. Ondan sonra üçüncü sınıf vatandaşlar vardır. Ondan sonra da kimbilir daha kaç sınıf aşağıda vatandaşlar vardır. Gördüğümüz muamelelere göre, yani bana karşı birisi suç işlerse o, ben hâkim sayıldığım için daha ağır cezaya maruz kalır, ama bunu sokaktan geçen Ahmet efendiye karşı işlemiş bulunursa daha az cezaya maruz kalır. Demek ki, o üçüncü sınıf vatandaş, ama ben hâkim sınıfından telâkki edilmeme rağmen vazifemden dolayı bir suç işlersem ben o zaman o üçüncü sınıf vatandaş gibi muamele görürüm. Yani nezaret altına alınabilirim, ama hâkim veya savcı sınıfından birisi oldu mu, onlar nezaret altına alınamazlar, onlar muhakemeleri izne tabi... Olmaz böyle şey.

Bu raporda ben çok şey gördüm, ama asıl doğru cumleyi bugün Mustafa Kemal'in heykelinin önüne koyduğumuz çelengin üzerinde gördüm. Tek doğru söz o. Herşeyimizi ona borçluyuz, ama nedir Mustafa Kemal? İstiklâli tam, fikrî... O insanlık doktrini, ben de anlamadım ya nedir? Herhalde humanizmanın bizim dilimizdeki şekli olacak. Peki nedir humanizma? İnsan sevgisi, insana itibar. Benim haysiyetim yok evvelâ insan olarak. Kölelikten kurtulmuş değilim. Önüne gelen adam gecenin saat 2 yi 5 geçesinde bir emirle gelip, bir gangaster tevkif eder gibi İstanbul Barosunda teşehhüt miktarı reislik yapmış olan bir arkadaşınızı silâhlarla, ciplerle alıp götürabiliyor ve benim reisim, benim halefim, benim işgâl ettiğim sandalyeyi işgâlde devam eden arkadaşım ve reislerimin reisi İstanbul'a gelip beni göremiyor. Ve ben çıktıktan sonrada, nedir bubaşına gelen kardeşim, biz senin yanındayız, diyemiyor, ama Reisicumhur hazretlerinden buraya tebrik telgrafları geliyor. Kaç para eder beyefendiler, kaç para eder dostlarım. Benim yaşama hakkım, hür insan olarak yaşama hakkım yoksa ben nasıl talebem Prof. Erim'in teklif ettiği kanun lâyihasınının Büyük Millet Meclisinde reddedildiğini, bu Roma anlaşmasına, şu Avrupa İnsan Hakları anlaşmasındaki hükümde, Roma mahkemelerinde Türkiye Devleti aleyhine dava açmak hakkınında vatandaşlara tanınması hakkındaki teklifin reddedildiğini pek güzel biliyorum. Şimdi,

rica ediyorum ve bunu şifâhi bir takrir olarak Kongre Başkanlığına arz ediyorum; bir telgraf çekelim sayın Nihat Erim'e. O gün geçiremediği kanun lâyihasını şimdi yenilesinler. Mevkii iktidardadırlar. Partiler üstü ve destekli bir hükûmete sahiptirler. İnsan hakları mahkemesine müracaat hakkını Türk yurttaşlarına ve tümüne tanısınlar. Onların vekili sıfatı ile elbette o zaman biz de gidebiliriz, ama "Varak-ı mihri vefayı kim okur, kim dinler."

BAŞKAN- Sayın Arsal, üç dakikanız kaldı.

ORHAN N. ARSAL (Devamla)- Yeterde artar bile beyefendi. Zaten ben söylüyeceğimi söyledim.

Bir hususa dikkatinizi celbetmek isterim. Şu sabahleyin merasim için girdiğimiz Adliye Binasının kapısında da yazılı: "Adalet Mülkün Temelidir" diye, ama tuhaftır. İstanbul'un bazı mahkemelerinin duvarlarında da yazılı o, levhâlar halinde; "Adalet Mülkün Temelidir." Yasıada'da da vardı o; "Adalet Mülkün Temelidir." Ama hep bunu ziyaretçiler okur. Biz vatandaşlar okuruz. Hâkimler oturdukları zaman kürsülerine arkalarında kalır levhâ. Dinleyiciler okur. Adalet bir devletin şerefidir. Sultanlar bile yattıkları zaman bu ilkeyi unutmazınlar diye sarayların tavanlarında, "Eladlü esasül mülk" diye yazılıdır, ama dikkat buyurun, sultan melihtir. Ve kuluna adaleti tevzi eder. O bir mülkiyet sahibidir, bir prensdir. Kılıcının hakkı ile, fetih hakkı ile aldığı kudreti elbetteki bir prens gibi, bir padişah gibi âtîfet olarak kullarına tevdi eder, ama biz yurttaşız. Biz herkesâ kudreti reylerimizle veririz. Eger Barolar Birliği bir baskı grubu olamıyorsa, avukatlık haysiyetini muhafaza edecek bir kudrette değilse, gülerler Romaya gittigimiz zaman bize. (Alkışlar)

BAŞKAN- Sayın Kemal Kaya.

KEMAL KAYA (Kars)- Muhterem meslektaşlarım;

Evet, hep öyle oldu, birçok arkadaşlar hukukun üstünlüğü ile söze başladılar. Ben de hukukun üstünlüğünü ele almak istiyorum.

Benden önce konuşan arkadaşlardan birkaçı gerçekten hukukun üstünlüğünün bu mesele üzerindeki çalışmalarımızın fantaziye kaçtığını, fantaziye kaçmakta olduğunu gösteriyor. Ben de şahsen o kanaatteyim.

Arkadaşlar, baro, barolar birliği önce müesseseleşmek mecburiyetindedir. Deminde beyefendinin belirttiği gibi, bir baskı grubu olarak, bir baskı yapabilecek müessese olmak, müesseseleşmek mecburiyetindedir. Müesseseleşmek için evvelâ kendi kendimizi tenkitten başlamalıyız. Baroların yaptığı toplantılar yürekler acısıdır. Meselâ biz Kars Barosu altı kişiyle ikinci toplantısını yaptık. Bu ilgisizlik karşısında baroya mensup bir kimseninde kalkıp barodan, barolar birliğinden çok şey beklemesi de haksızlık olur. Evvelâ bizler ilgi göstermeliyiz.

Muhterem meslektaşlarımız, şunu peşinen arz edeyim ki, Barolar Birliğinin başında bizim hocamızın bulunması, sayın Erem'in bulunması bizlerin Barolar Birliğinden çok şeyler beklemesini intacediyor. Biliyorsunuz, bir öğrenci babasından daha önce hocasının tesiri altındadır. Ona göre hocası daha büyüktür, daha kuvvetlidir. Gerçi, aslında kuvvetlidir, muktedirdir, ama hocamız olduğu için de kuvvetine, kudretine inanıyoruz ve çok şeyler bekliyoruz. Beklediklerimizi bulamadığımız için, bir kısmına bulamadığımız için huzurlarınızda söz almış bulunuyorum.

Sayın meslektaşlarım, bu memlekette bugün en önemli mevzu 1402 sayılı Kanununun tatbik şeklidir. 11 vilâyette sıkı yönetim ilânedilmiştir. Halen 11 vilâyette sıkı yönetim altındadır. Dikkat ediyorum da, ne Barolar Birliği, ne barolar ve ne de sizler 11 vilâyetin dışında 67 vilâyette sıkı yönetim altında olduğunu tetkik etmemişsinizdir. Bana öyle geliyor. Arkadaşlar şöyle kenardan teget olarak temas edip geçtiler. 1402 sayılı Kanun çok sarıhtır. Trabzon'dan, Erzurum'dan, Kayseri'den bir kimsenin sıkı yönetim mahkemesine celbi ve sıkı yönetim mahkemesinde yargılanması mümkün değildir. Bilmiyorum hocamızın dikkatini neden çekmemiştir? 1402 sayılı Kanununun bir 13 ncu maddesi vardır. Orada der ki, "Sıkı yönetimin ilânını gerektiren suçları, sıkı yönetim ilânından evvel işlemiş olanlar

sıkı yönetim mahkemesinde yargılanır." Bu demek değildir ki, alanın dışında da olsalar, sıkı yönetim alanının dışında dahi işlemiş olsalar sıkı yönetim bölgesine celbedilirler ve orada yargılanırlar... Bu o demek değildir. Eski 3832 sayılı Örfi İdare Kanununun 8 nci maddesi bu meseleyi gayet sarıh olarak halletmiştir ve hiçbir tereddüte meydan vermiyecek bir şekilde bu husus tesbit edilmiştir. 3832 sayılı Örfi İdare Kanununun 8 nci maddesi aynen şöyle: " Örfi İdare ilânını icabettiren ahvâle taallûk eden fiilleri örfi idarenin ilânından evvel işlemiş olanlarla, örfi idare mahkemesinin vaziyet ettiği herhangi bir suçla irtibatlı olup, bu mintaka haricinde işlenen suçlar da birleştirilmek suretiyle örfi idare mahkemelerinde görülür." Bu madde 1402 sayılı Kanuna aynen aktarılmıştır. 13 ncü maddeye aynen aktarılmıştır bu madde. Komisyonun gerekçesini okuyorum. Gerekçede der ki : " 3832 sayılı Kanunun 8 nci maddesinde yer alan yetkinin Anayasa diline uydurulmak suretiyle bu maddeye aktarılmasından ibarettir." Yalnız, bu 8 nci madde Anayasa değişikliği dolayısıyla 13 ncü maddeye aktarılmışken, sayın Sedi Koçaş'ın bir yanlış anlamasından dolayı örfi idare bütün Türkiye'ye şamil hale getirilmiştir. Oysa madde çok sarıhtır. Burada 1402 sayılı Kanunun 15 nci maddesi için bir istisna getiriliyor. İrtibat halinde olan suçlar sıkı yönetim mahkemesinde görülür, diyor; alanın dışında olsa dahi.

Birde örfi idarenin ilânından önce, örfi idare alanı içerisinde işlenmiş suçlar yine sıkı yönetim mahkemesinde görülür, diyor. Bu sarahate rağmen, daha teferruatına girmiyorum, bu sarahate rağmen bakıyorsunuz Trabzon'dan, Kars'tan, Erzurum'dan, Isparta'dan şuradan buradan yani sıkı yönetim alanının dışından, sıkı yönetimin ilânını gerektiren suçları işlemiştir diye birçok insan sıkı yönetim mahkemesine sevk ediliyor.

Gerçi sıkı yönetimin ilânını gerektiren suçlar da münakaşa mevzuu. 26 Nisanda ilân edilen sıkı yönetimin ilânına dair kararda, vatan ve cumhuriyete karşı kuvvetli kalkışma bahis mevzuu edilmiştir. Kuvvetli ve eylemli kalkışma bahis mevzuu edilmiştir. Yani bir değil; evvelâ kuvvet-

li ve eylemli kalkışma olacak. Aynı zamanda vatan ve cumhuriyete karşı tevcih edilmiş olacak. Sokakta bir mantar tabancası patlatmakla bu maddeye göre suçlu duruma düşmek mümkün değildir.

Şimdi, sıkıyönetim mahkemelerinin tatbikatını gözden geçirdiğiniz zaman göreceksiniz, birisi bir yerde fikir beyan etmiş; ya komünizm mevzuunda, ya kürtcülük mevzuunda veya başka bir mevzuda ideolojik maksatla bir fikir beyan etmiştir, bir cümle söylemiştir. Sıkıyönetim mahkemesine çağırmışlardır, yargılanıyor. Bu sarahat karşısında yargılamak mümkün mü? Yani bir fikir beyan etmek veyahutta bir mantar tabancası patlatmak, kuvvetli ve eylemli kalkışma mıdır? Kuvvetli ve eylemli bir teşebbüs müdür? Elbette değildir, ama Barolar Birliğinin dikkatini çekmemiştir ve Barolar Birliğinin dikkatini çekmek için Diyarbakır Sıkıyönetim Mahkemesine bağlı ceza evi sanıkları 90 imza ile Barolar Birliğine bir muhtıra vermişlerdir. Bilmiyorum bu muhtıra sayın Barolar Birliği Başkanının eline geçmemiş midir acaba? Bu mevzuda rapora da baktım bir sarahat yok. Bir ceza evi sakinleri haksızlıkları ortaya koyuyorlar, muhtıra veriyorlar, Barolar Birliğine. Barolar Birliği bundan ses etmiyor. Ümid ederim ki, eline geçmemiş olsun. 90 imzalı bir muhtıra takdim edilmiştir bu mevzuda.

BAŞKAN- Sayın Kaya, üç dakikanız var.

KEMAL KAYA (Devamla)- Muhterem arkadaşlar, bu mevzuda bir müzakere açılmasını, 1402 sayılı Kanunun yanlış uygulamasının ortaya konulmasını ve varılacak kararın Hükûmete duyurulmasını öneren bir teklifim vardır. Bunu yazılı olarak Başkanlık Divanına takdim ediyorum.

Arkadaşlar, birçok arkadaşlar gibi bende yine bu mahalli meselelere temas etmek mecburiyetindeyim. Belki İstanbul, İzmir, Ankara gibi büyük merkezlerde çalışan sayın meslektaşlarımız bu acıyı çekmemektedirler, ama biz hâkimden çok sıkıntı çekiyoruz. Bir bakıyorsunuz falan yerde 10 senelik sorgu hâkimliği yapmış birisini Kars veya Ardahan Asliye Hukuk Mahkemesine Asliye Hukuk Hâkimi olarak tayin ediyorlar. Yani

ömründe bir defa Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanunu ile ilgilenmemiş birisini, tatbikat bakımından ilgilenmemiş birisini Asliye Hukuk Hâkimliğine tayin ediyorlar veyahutta bir Asliye Hukuk Hâkimini Ağır Ceza Reisliğine tayin ediyorlar.

Bunun, avukatlara getirdiği büyük sıkıntıyı, detaylarına inmek suretiyle anlatmak istemiyorum, sadece belirtmek isterim. Barolar Yüksek Hâkimler Kurulu nezdinde bir ikazda bulunması faydalı olur. Tayinler adalet işlerinin doğrudan doğruya yürütülmesiyle ilgilidir. Yüksek Hâkimler Kurulu bir bakımdan masa başında boy gösterir halde. Sadece tayin ediyor kağıt üzerinde, ama tayin ettiği hâkim o vazifeyi tatbikat bakımından görebilir durumda mıdır? Bilgi bakımından, tecrübe bakımından yeterli midir, değil midir? Bu Yüksek Hâkimler Kurulunu hiç ilgilendiriyor. Barolar Birliğinin bu mevzuda dikkat çekmesi faydalı olur kanaatındayım.

Yine Barolar Birliğinden dikkat çekme mevzuunda beklediğimiz bir husus daha var. 1402 sayılı Kanunun Anayasaya aykırılığı iddia edilmiştir. Anayasa Mahkemesi henüz bir karar vermemiştir. Fakat bu kanuna göre yapılan tutuklamalar, bu kanuna göre yapılan tevkifler, bu kanuna göre yapılan yargılamalar şunlar, bunlar bitmiştir. Birçok genç idam sehpasının ayasına kadar gitmiştir. Halâ daha Anayasa Mahkemesi bu kanunun Anayasaya aykırı olup olmadığını tetkik edecek, karar verecektir... Bu, bir hukuk garabeti oluyor. Buna da Barolar Birliğinin dikkat çekmesi çok yerinde olur.

Aynı mahiyette Devlet Şûrasından da şikâyetçiyiz. 5-6 senedir netice alınamayan davalar vardır. Hattâ hattâ çok acil işler de gelmiştir sıkıyönetim tatbikatı dolayısıyla, Barolar Birliği bu mevzuda üzerinde durmamıştır. Teferruata inmek istemiyorum. 30 günlük bir nezarete alma selâhiyeti vardır Sıkıyönetim Komutanının. 30 gün dolduktan sonra tahliye ediyor, ertesi günü birdaha içeri alıyor.

BAŞKAN- Süreniz doldu sayın Kaya, lütfen bağlayın.

KEMAL KAYA (Devanla)- Bitiriyorum sayın Başkan.

Buna karşı vatandaş hemen Devlet Şûrasında dava açmıştır. Devlet Şûrasında daha halâ bir karar çıkacak, ama vatandaş bu ikinci 30 gününü de doldurmuş, çıkmıştır. Devlet Şûrası durumu bekletmektedir.

Ve son olarak şunu arz edeyim, bir sayın arkadaşında temas etti. Yabancı hukukçuların dahi üzerinde durduğu, ilgilendiği bir idamlar meselesi vardır. Barolar Birliğinin müesseseseleşmek safhasında olan, iddiasında olan bir büyük teşekkülün bu meselede sessiz, sedasız kalması doğru değildir. Hattâ raporda bile bu hususta birtakım faaliyetlerin yazılı olduğunu görmek isterdik. Bu hususlara sayın Barolar Birliğinin ve onun sayın Başkanı ve sayın Yönetim Kurulu üyeleri biraz ilgilenmek suretiyle bu meseleleri de bir dahaki toplantımızda halletmiş olarak gelirlerse çok daha memnun olacağız.

Çalışmalarından ve başarılarından dolayı kendilerine çok çok teşekkür ederiz. Saygılar sunarım efendim. (Alkışlar)

BAŞKAN- Sayın Burhan Karaçelik.

BURHAN KARAÇELİK (Zonguldak)- Sayın Livan, sayın Yönetim Kurulu, sayın delegeler;

Her kadı kızında bulunması gereken küçük kusurlara işaret etmekle şüphesiz Yönetim Kuruluna gelecek çalışmalarında daha fazla şevk, daha fazla gayret vermiş oluyoruz.

Arkadaşların temas ettikleri önemli noksanlıklar, hatalar, hepimizin iştirak ettiği, kısmen de olsa, bir kısmına da olsa iştirak ettiğimiz hususlar var. Ancak, şu ana kadar hiçbir arkadaşın değinmediği bir iki hususa değinmek isterim.

Herne kadar çalışma raporunda kamu sektöründe çalışan avukatların ücretleri konusunda bazı çalışmalar yapıldığı izah edilmekte ise de, biz, ben şahsen bu çalışmaları yeterli görmemekteyim. Bu çalışmaların daha aktif olması gerekeceği kanısındayım.

Sayın arkadaşlar, 4 ncü Genel Kurul Toplantısında Adana'da arzet-

tiğim gibi, buna şu yönden ben önem vermektayım. İçimizde bir öz evlât, üvey evlât tefriki varmış zannını yaratmamamız gerekir. Ve yine o toplantıda arzettiğim gibi, Yönetim Kurulunun, Türkiye Barolar Birliği Yönetim Kurulunun çok yönlü, çok yüklü ve çok verimli çalışmalarını bu sahada artık daha teenni, daha ihtiyatlı hareket etmek çağırından çıkarıp, daha aktif, daha baskıcı bir istikamete çevirmesi gerekeceğinin zamanı geldiği kanısındayım.

Buna değindikten sonra, öğrendiğim, ne derece doğru olduğunu kesinlikle bilmediğim bir hususa da temas etmek istiyorum. İktisadi devlet teşekküllerinde çalışan avukatlar hepimiz gibi 1136 sayılı Kanun hükümlerine tabi ve bunların hakkındaki cezaî kovuşturmalar, soruşturmalar o kanunun 58 ve 59 ncu maddesindeki hükümlere ve usule tabi iken, hazırlanmakta olan bir tasarı ile iktisadi devlet teşekkülleri avukatlarının memurun muhakemât kanununa tabi edilmesi gibi bir yolun seçildiği söylenmekte. Şayet böylebir teşebbüs varsa, Türkiye Barolar Birliği Yönetim Kurulunun bu konudaki görüşlerini raporunda açıklaması, tutumunu açıklaması gerekir.

Bu iki değinilmeyen küçük özürlerden sonra, Zonguldak Barosu olarak, Zonguldak Barosunun bir delegesi ve Başkanı olarak Yönetim Kurulunun genel çalışmalarındaki kanaatımı arz etmek istiyorum.

Muhterem arkadaşlar, günlük hayatta uygulanan yorumlama, uygulama, tutum ile, olması lâzım gelen istikbale yönelen çalışmaları birbirine zaman zaman karıştırıyoruz kanısındayım.

Şimdi, günlük hayattaki yorum, tutum ve uygulama mahkemelerin ve hâkimlerin tutumları hepimizin şikâyet ettiği konular. Türkiye Barolar Birliği Yönetim Kurulu işte bugünkü imkânları ve yetkileri içerisinde bunlarla meşgul olmamış mıdır? Olmuştur, ama onların istikbale yönelen çalışmalarının önemi ve zarureti burada ortaya çıkıyor. Demek ki, bugünkü yetkileri ve kudretleri bu kadar sınırlı. Bu sınırı aşmak, bu sınırı kırmak, bu sınırı atlamak suretiyle bizim şikâyet konusu yaptığımız ko-

nuları daha iyi halletme gayreti, çabası içinde oldukları görmüyor muyuz? Hukukun üstünlüğü çabası bu değil mi? İnsan hakları divanına başvurmak yetkisini almak çabası bu değil mi? Hukuk açısından uyarma çabası bu değil mi? Bunları fantazi diye nitelendiremeyiz kanısındayım. Bunları lüzumsuz diye nitelendirme yapamayız kanısındayım.

Türkiye Barolar Birliği Yönetim Kurulu, ben 5 nci Genel Kurul toplantısına iştirak etmek bahtiyarlığına erişmiş bir arkadaşınızım, her yılın Genel Kurul toplantısına daha olgun, daha dolgun ve daha yapıcı çalışmalarla gelmektedir. Benim kanaatım ve görüşüm budur.

Çalışmalar bilinçli, yönlü ve yöntemlidir, ahenklidir, tutarlıdır ve rapor meslekî yönden, hukukî ve sosyal yönlerden bu çalışmalarını gayet samimiyetle, gayet inandırıcı bir biçim ve şekilde önümüze arz edilmektedir. İşte adliyenin, işte avukatların ve Türkiye barolarının, Türkiye Barolar Birliğinin bağımsızlığı yolundaki çabalar. Adliyenin işlenmesi çabası. Adliye binaları çabası. İnsan hakları yönünden, Ceza Usulü Muhakemeleri Kanununun değiştirilmesi yönündeki çabalar. Sosyal güvenlik konuları, Anayasa değişikliği konusundaki görüşleri, toprak reformu, ana kanunların değiştirilmesi hakkındaki teklifleri, gayretleri, adli zabıta, meslekî zorluklar, haklarımız, ödevlerimiz konusundaki çabalar... Bütün bunlar takdire değer çabalardır.

Şimdi, ben adliye binası yolundaki Yönetim Kurulu çalışmasını ve rapordaki sözleri bir fantazi telâkki etmiyorum. Adliye binası görüşünü bir mimarî mesele olarak kabul etmiyorum. Hepimizin mahkemelerde, icra dairelerinde dosya tetkik etmesi sorunu. Stajiyerlerin adliye koridorlarında zabıt kâtiplerinin lütfen altlarına birer sandalye verme beklemeleri konusu ve onlarla gereği gibi ilgilenme, adliye stajında ilgilenme, ilgilenmeme konusu. Bizim avukatların mahkeme koridorlarında beklememiz konusu... Bütün bunlar adliye binasını mimarî bir düşünce tarzından çıkarmakta ve kendi sorunumuz, meslekî faaliyetimizi gereği gibi yapabilmemiz sorununu çözen mesele haline getirmektedir.

Şimdi, size sormak isterim. Yargıtay Başkanı 1971-72 açış konuşmasında, mahkemelerde usul uygulamaları, avukat-hâkim münâşebetleri konusuna durup dururken kendiliğinden mi değinmiştir? Bu memlekette cumhuriyet kurulalı, Yargıtay kurulalı kaç açış konuşması yapılmıştır? Hangisinde bu konuya değinilmiştir? İşte bütün bunlar Barolar Birliği Yönetim Kurulunun bu konudaki gayretlerinin ağırlığının baskısı neticesidir.

Ben, diğer arkadaşlarımda değindikleri konulara fazlasıyla girmek istemiyorum. Bir noktada Genel Kuruluna tebrikte şayan olduğunu söylemekle sözlerimi bitirmek isterim. Yönetim Kurulu hakikaten çok yönlü, çok yüklü bir çalışma temposu içindedir ve günden güne de bu tempoyu kendisi çoğaltmaktadır, ama görüyoruz ki, genel Kurullar olarak biz lokomotif ve vagonları seçmede isabetli hareket etmişiz. Bu yönden de Genel Kurulu tebrik ediyorum. Yönetim Kuruluna bundan sonraki çalışmalarında başarılar diliyorum.

Saygılarımla. (Alkışlar)

BAŞKAN- Sayın İskender Özturanlı.

M. İSKENDER ÖZTÜRANLI (İzmir)- Sayın Başkanlarım, Yönetim Kurulunun değerli üyeleri, sayın arkadaşlarım;

Bazı arkadaşlarım bazı memleket gerçekleri üzerinde durdular. Diğer bazı arkadaşlarımda diğer bazı memleket gerçekleri üzerinde durdular. Başka memleket gerçekleride var. Bunların üzerinde de durmak lâzım, ama 20 dakikalık zaman ayırdınız bize.

Kayzerin hakkını Kayzere, İsanın hakkını İsa'ya vermek mecburiyetindeyiz. Yönetim Kurulunu bugüne kadarki çalışmalarından dolayı tebrik etmek borcumuzdur, ama arkadaşlarım, ben içinde bulunmakla şeref duyduğum Barolar Birliği Yönetim Kurulunun daha büyük bir çalışma içinde bulunmasını arzu ederdim. Çünkü, benim mesleğim bu memleketin insanına birşeyler katmalıdır. Çünkü, bizim mesleğimiz bu memleketin insanını kurtarmalıdır. Bu kanıdayım. Ve arkadaşlarım, hukukun üstünlüğünden bah-

sediyoruz, iki yıldır, ama ben de diyebilirim ki, nerede benim hukukun üstünlüğünü kabul eden politikacım, nerede benim hukukun üstünlüğünü benimseyen vatandaşım?.. Hak arama hürriyetinden bahsediyoruz üç yıldır, ama nerede benim hak arama hürriyetinden istifade eden insanım?..

Raporda hak arama hürriyetinden teorik olarak bahsedilmiş. İki yıl önce de bunlardan bahsetmişlerdi. Türkiye Büyük Millet Meclisine sunulan raporda da bunlar var. Bültenlerde de yer almış. Biz bugün arzu ederdik ki, hak arama hürriyeti artık teoriden pratiğe geçmeli ve biz burada hak arama hürriyetinin nasıl gerçekleşmesi lâzım geldiğini tartışalım. Çalışmalarımız bugün bu yolda olmalıydı düşüncesindeyim. Hak arama hürriyeti bence çok önemlidir Türkiye için. 31 nci maddeden bahsedildi iki yıl önce, Anayasanın 31 nci maddesinden, ama bugün 31 nci maddede hak arama hürriyeti var. Var, ama benim insanım hak arama hürriyetine sahip değil. Çünkü, yargı mercileri önüne gidemiyen, davasını götüremiyen, götürülecek kadar parası olmayan ve çok kısır adli yardım imkânlarından da istifade edemeyen, hatta adli yardım müessesesinin varlığını bile bilmeyen bir insanın, bugün ben, adli yardımdan, hak arama hürriyetinden istifade ettiğini söyleyebilir miyim?..

Raporda adalet Bakanı ile konuşmada da bahsediliyor. Baroların bağımsızlığından, tabanca taşıma ruhsatnamesine kadar 13 konu bakanlıkla konuşulmuş. Fakat bendeniz raporda adli yardım konusuna değinildiğine şahit olmadım, görmedim. Ancak, belki Hukuk usulü Muhakemeleri Kanunundan bahsedilirken bir nebze bahsedilmiştir. Onu bilmiyorum. Daha önem verilmesi gerektiği kanısındayım. Çünkü, bu memleketteki insanlara yardım etmek mecburiyetindeyiz. Bu konuda daha çok sözlerim var, fakat geçmek mecburiyetindeyim.

Efendim, Anayasa değişikliği bahis konusu olmuştur. Ve Anayasanın 147 nci maddesi değiştirilmiştir. Neyi savunuyorduk biz daha önce? Anayasa değişikliğinden önce? Anayasanın üstünlüğü bahis konusu idi ve bu arada hem Anayasanın üstünlüğünü, hem de hukukun üstünlüğünü savunuyor-

duk. Anayasa doğrultusunda kanunlar istiyorduk. Ekonomik, demokratik kamu düzeni arzu ediyorduk. 147 nci madde değiştirildikten sonra acaba Anayasanın üstünlüğünü aynı içtenlikle savunabilir miyiz? Bilmiyorum.

Anayasa değişikliği taslağına verilen cevapta Barolar Birliği tarafından, 16.6.1970 tarihli Anayasa Mahkemesinin kararından bahsediliyor. Bu karar 7 Haziran 1971 tarihli resmî Gazetede yayınlandı. Birinci taslakta 147 nci madde yoktu. İkinci taslakta 147 nci madde yer aldı ve 147 nci madde Anayasaya bir değişiklik olarak geldi.

Türk Hukuk Kongresine takdim edilecek Yönetim Kurulu raporunda hukukun üstünlüğü konusuna değinilmiştir. Bendeniz bunu biraz önce gördüm. Bu tebliglerin bir yerinde deniyor ki arkadaşlarım, hukukun üstünlüğünü sağlamak için yargının üstünlüğünü kabul etmek lâzımdır. 147 nci maddenin değişikliği karşısında biz aynı sözü aynı kuvvetle savunabilir miyiz? Bunun üzerinde de durmak gerek.

Geçen yıl Barolar Birliği kongresinde bazı delege arkadaşlarım, baroların yalnız meslekî sorunlara değil, toplum meselelerine de değinmeleri lâzım geldiği üzerinde durdular. Ve bizzat Genel Başkanımız, en çok iltifata mazhar olan konuların büyük memleket sorunları olduğunu ifade ettiler. Yüzde yüz politika yapmamak kararındayız dediler. Acaba bu yüzde yüz politika yapmamak kararı bazı meselelerin üzerine yumuşak bir şekilde gidilmesini icap ettirdi mi diye düşünüyorum bendeniz?

Aynı kongrede yapacağımız ve yapamıyacağımız siyaset nedir, dendi ve bu husustaki çalışmalarını yakın bir zamanda takdirlerinize arzedeceğiz denildi. Getirilmedi. Oysa ki, politika nedir, ne değildir? Bunun üzerinde durmak lâzımdır. Barolar politika ile uğraşamaz. Doğru, ama hangi politika ile uğraşamaz? Aktif politika ile, günlük politika ile uğraşamaz. İktidarın ele geçirilmesine ya da korunmasına yönelmiş bir kadro çalışmasının içine giremez barolar. Bu anlamda politika bir iktidar savaşıdır. Çünkü iktidara geçmek ve iktidarda kalmak mücadelesidir. Bunun dışındaki politika ise Aristo'dan gelir, "Zeon Politikon". İnsan po-

litik bir varlıktır. Her birlik, her kuruluş, her sendikanın davranışında, eyleminde belirli bir vaziyetinde politika vardır arkadaşlarım. Onun için bunun üzerinde durmak ve bir demokraside devlet tehlikeye düştüğü an politika yapmayan bir vatandaş ve bir örgüt bence en kutsal görevinden kaçınıyor demektir. Yönetim Kurulumuzu bendeniz bu yönde çalışmalar yapmasını arzu ederdim. Halbuki geçen yıl Türkiye Barolar Birliği Türk hukukunun gelişmesinde kendisini baş görevli, Türk toplumunun kalkınmasında da kendini görevde ve sorumlulukta ortak saymalıdır, denmişti Başkanlık Raporunda. Hukukcu geri kalmış ülkelerde sefalet, cehalet ve eşitlikle mücadele etmelidir, denmişti. Bunlar giderilince insanlık haysiyetine uygun hukuk ortamı kuruluncaya kadar hukukçunun mücadelesi devam edecektir denmişti. Şimdiki raporun 198 nci sahifesinde şunu görüyoruz: 1972 yılının daha ziyade meslekî sorunların çözümünde ağırlık kazanmasını düşünmekteyiz...

Arkadaşlarım, biz meslek kuruluşuyuz. Herşeyden önce meslekî görevimizi yerine getireceğiz, ama bunun yanında memleketin sorunları ile meşgul olmak mecburiyetindeyiz. Çünkü Türkiye'nin sorunları çözülmeden meslek sorunları çözülmez arkadaşlarım. Türk toplumunun kalkınması, bence Türk hukukçusuna bağlıdır. Toplum gerçekleri toplum gerekleriyle hukuk arasında ayrılmaz bir bağ vardır. Hiç şüphe yok ki, hukuku yaratan devlet değildir, toplumdur. Toplum yaratır hukuku ve biz yardımcılarıyız. Devlet yasaları ve kanunları yapar. Devlette, kanun da hukuka tabi olmak, hukuk alanında kalmak zorundadır. Hukuku toplum yaratır. Hukuk insanın insanla, insanın toplumla ilişkilerinden meydana gelir. Hukukun kaynağı da bir milletin yaşayan hak anlayışıdır. Hayatın kendisidir hukuk. Toplum hayatı ile hukukun çatışmasına meydan vermemek lâzımdır. Bu çatışmayı önleyecek arkadaşlar Türkiye avukatlarıdır, Türkiye barolarıdır, Türkiye Barolar Birliğidir.

BAŞKAN- Üç dakikanız kaldı, hatırlatırım.

M. İSKENDER ÖZTURANLI (Devamla)- Teşekkür ederim.

Efendim, Türk Hukuk Kongresi geçen yıl yapılacaktı, yapılmadı. Bazı arkadaşlarım bazı konular hakkında fantazi dediler. Türk Hukuk Kongresi geçen sene yapılırdı belki fantazi olurdu, fakat önümüzde daha güçlü bir şekilde yapılacaktır kanısındayım. Yönetim Kurulumuz içinde, Başkanımız da dahil olmak şartı ile söylüyorum, hepsi de bu işleri başarabilecek kabiliyette kişilerdir ve kendilerini burada biz tahrik etmek, harekete geçirmek mecburiyetindeyiz, ama Türk Hukuk Kongresinde Anayasanın ele alınmayacağı belirtiliyor. Ben bunun karşısındayım arkadaşlar. Hukukun üstünlüğü hakkında kongreye bir tebliğ sunan Barolar Birliği Yönetim Kurulu, önümüzdeki yıl yapılacak Hukuk Kongresinde Anayasayı başta ele almak mecburiyetindedir. Çünkü, Anayasanın bazı maddeleri bizim üzerinde durduğumuz noktaların hilafından çıkmıştır. Bunu bırakacak mıyız? Anayasa değişti, herşey bitti diyecek miyiz? Avukatlık Kanunu çıktığı zaman ertesi gün Avukatlık Kanununun değiştirilmesine çalışan bir teşekkül Anayasanın üzerinde de objektif olarak durmak mecburiyetindedir ve duracaklardır biliyoruz.

Efendim, sıkıyönetim konularına arkadaşlarım değindiler. Şunun üzerinde duracağım. İzmir Barosundan Barolar Birliğine sıkıyönetimle ilgili yazdığımız bütün yazılara Barolar Birliğimiz bize resmen cevap vermemiştir. Biz bunun ıstırabını çekmekteyiz, ama neden vermemişlerdir? Belki haklı olarak vermemişlerdir. Bunun üzerinde de önemle durulmasını istiyeceğim.

Efendim, 1971 yılında bazı kanun dışı aramalardan bahsediyor rapor. Kanun dışı aramalar olmuş. Bunların üzerinde ciddiyetle durulmadığını da zaten itiraf ediyorlar. İtiraf ediyorlar, ama bir haksızlık yapılmışsa eğer, benim kanım şu ki, o haksızlık üzerinde derhal durmak lâzım.

Raporda yine deniyor ki, 1972 yılında bu hususta gelişmeye gireceğiz. Yönetim Kurulu bu işde kararlıdır denilmektedir ve kararlıdır, yapacaklardır, yapmalarını da arzu ediyoruz.

Efendim, müsaadenizle son olarak şunu söylüyeyim; mücadele yap-

cağız. Memleketin gerçeklerini bilerek, gerek şu gerçekleri, gerek bu gerçekleri bilerek mücadele yapacağız ve bu mücadelemizi sürdüreceğiz. Çünkü, şu mısralarla bitiriyorum konuşmamı: " Esir düşmek başka şey, teslim olmak başka. Seni sevmek başka birşey hürriyet, uğrunda dövüşmek başka."

Saygılarımla efendim. (Alkışlar)

BAŞKAN- Sayın Ömer Gözübüyük.

ÖMER GÖZÜBÜYÜK (Kayseri)- İsmi tekrar etmek bile aceip oluyor, değil ki, fikrine katıldığım arkadaşların konuşmasını tekrar etmek.

Çok sayın Başkanlarım, muhterem arkadaşlarım,

Bendeniz temas edilmeyen konulardan raporda yer alan yönetmelik konusuna dokunacağım. Hazırlanan yönetmelik baroların görüşü alınarak hazırlanmıştır, ama değiştirilmeyi gerektiren birçok hükümleri ihtiva etmektedir. Baroları zaten altından kalkamadığı kırtasiyecilikle imtedir. Bunu özetle arzedeceğim.

Başarılmayan konular, başarılamiyan konulara temas buyurulmuştur. Bu konuda İzmir Üçüncü Genel Kurul toplantısında da arzetaştım. Kanaatımca Barolar Birliği Yönetim Kurulu elinden geleni yapabildiğini, yapabildiği kadar yapmıştır. Yani samimidir. Bundan dolayı tebrike şayan çalışma göstermiştir. Ancak, bu çalışma kafi değil. Sizleri, bizleri hükme götürecek olan sonuçtur. Sonuç alınamamışsa bunun nedenleri üzerine de durmak, bundan sonraki çalışmalarımızın başarıya gitmesini sağlamak demektir.

Bizim meşkul olduğumuz konular memleketin genel hukukhayatı ile ilgili konulardır daha ziyade. Bu bakımdan basın ve yayın organları ile ve parlamento ile ilişkilerimizi daha çoğaltmak, kesmemek. Onların da bize kulak vermelerini temin etmek kanaatımca Barolar Birliğinin görevleri arasındadır. İhmâl edemiyeceği bir husustur.

Bilhassa parlâmenter meslektaşlarımızın bizim büyük çalışmalarımıza âdeta omuz vermelerini, tabiri amiyâneyle, ben kınıyorum. Huzurunuzda

kınıyorum, ama onlarında yalnız bırakıldığı kanaatimi ifade etmek istiyorum. Müeyyidesi yok denecek. Müeyyidesi sizlerin, bizlerin dönüp doluşup gelecekleri barolarınının kalbini kaybetmektir. Bundan daha kuvvetli bir müeyyide tasavvur edemiyorum. Levhâdan silmek, tekrar almamak şu bu, disiplin takibatı, meslekî tesanüde aykırı takibat demiyorum.

Diğer bir konu: sosyal güvenliğimizle ilgili. Bilhassa tip sözleşmesi, maalesef diyeceğim, imzalanan ihtiyâri sigorta kolları ile ilgili tip sözleşmedeki mağlubiyetimiz. Ne oldu? Tip sözleşme yapıldı. İştirak nisbeti sifıra yakın, avukatların. O halde bu sözleşme baroların görüşüne, meslektaşlarımızın menfaatına ve inanışlarına, inançlarına aykırıdır. Niçin imzalandı? İmzalanmasaydı ne olurdu? Şunu burada ifade etmek isterim, çalışma Bakanlığı yapan arkadaşımız daha önce delegeydi, kıymetli hizmetleri geçmiştir, bu 1474 numaralı Kanunun uygulaması ile ilgili konularda büyük hizmet ifa etmiştir. Bu suretle kısmî bir adaletsizlik mecburî sigorta bakımından giderilmeye yakın düzeltilmiştir, diyebiliriz, ama bugün herhangi bir işe giren bir işçi, ki hayatına, sıhhatine hiç ihtimam göstermemiştir, imkânsızlıklar içerisinde, yıllarca aç-susuz belki iş aramıştır, bir doktor raporu ile sigortaya girerken, bizim arkadaşlarımızdan heyet raporunu, ben açıkca itiraf edeyim, bütün çabama rağmen Kayseri Barosu mensuplarının pek çoğundan alamadım. Onurlarına dokunuyor. Meslekî meşgaleleri buna imkân vermiyor vesaire, vesaire... Bu şartlar altında bu sigorta kollarından sayın meslektaşlarımızın faydalanacağını pek zannetmiyorum.

Efendim, biz herhangi bir rahatsızlık geçirmişsek veyahutta herhangi bir devam eden hastalığımıza rağmen vatandaşın adalet hizmetinde bulunuyorsak, adaletle gerekli verdiği görevleri yapmaya çalışıyorsak ve bu süre içerisinde herhangi bir hastalık elde etmişsek, ki yaptığımız hizmette kamu hizmeti olarak kabul ediliyor, o halde bunun muhatarasının da toplumun çekmesi lâzım. Bugün ödediğimiz prim diğer sektörlerde çalışanlara nazaran yüzde yüzden daha fazladır; % 110 nisbetinde

fazladır. Bu üzerine eğilinecek bir konudur. Ve bu ağır yükün muhakkak hafifletilmesi çabası gösterilmelidir.

3499 sayılı Avukatlık Kanunu zamanının ihtiyaçlarına cevap verecek kapasitede mükemmel bir kanun olarak telâkki edilmiş. Mücadelemiz onun bir müddet tatbikatı ile ilgili olmuş. Daha sonra değiştirilmesi ve şu topluluğu meydana getirebilmemiz yolunda bulunmuştur. Bu sebepten değerli arkadaşlarıma açılan yolu, katedilen mesafeyi küçümsememelerini bilhassa istirham etmek isterim. Eger bugün buradan birçok yurt sorunlarına, meslekî sorunlara dokunma, kutsal vatanımızın dört bucağında çalışan sizlerin getirdiği havayı teneffüs etme imkânına savaştığımız bu kolay olmamıştır arkadaşlar. Bu çalışmalarımız bitmiş değildir. Avukatlık Kanunu da değişecektir. Gerekirse Anayasa da...

Bizim o halde gerek Birliğimizin, gerekse barolarımızın yasama ile ilgili faaliyetleri küçümsemez. noktasına dokunmak istiyorum. Ancak, Birliğimiz kurulduğu günden kısa süre sonra birçok konulara girmek durumunda kaldı. Bunu da kabul etmek lâzım. Bu kadar kanun tasarısının, bu kadar değişiklik arzusunun kodifikasyonun bir sanat olduğunun kabul edilmediği henüz bir toplumda birlikten beklenmesi, bu çalışmalara katılması kolay değildir.

Sonra arkadaşlar, biz karıştırıyoruz galiba. Baroların görevleriyle Birliğin görevlerini birbirine karıştırıyoruz. Özellikle mesleğimizin icabettirdiği, bize tahmil ettiği görevleride karıştırıyoruz. Yaptığımız mücadele evvelâ baroların bağımsızlığı mücadelesi olmalıdır. Tekrar etmek istemem, baroları bağımsız olmayan bir memlekette adalete güven şüphe ile karşılanır., ama bu güvenin sağlanmasında yalnız bırakılmamalıyız. Bütün hukukçular bize katılmalı, bizimle beraber olmalı. Yıllarca hâkim teminatının zaruretini müdafaa ettik. Bugün bu teminatın tezahüründen şikâyet ediyoruz. Etmemeliyiz arkadaşlar, ettirmemeliler. Bu onların da aleyhine olur, memleketin hukuki hayatının da... Demokratik hukuk devletinden bahsediyoruz, hukukun üstünlüğünden bahsediyoruz

ve kendi meslektaşlarımızın yaptığı kanunları eleştiriyoruz. Bunların aradan henüz tatbikatında vereceği sonuçları beklemeden değiştirilmesi çabasına hemen giriyoruz. Onu için demek istiyorum ki, yapılacak çalışmalarda bir danışma kurulunun, sık kongrelerin tekrarının düşünülmesi zaruridir. Bunda acele edilmelidir.

Kodifikasyon ihmâl edilecek bir konu değildir. Biz hukukçular, avukatlar olarak bir konu ile ilgili çalışmalarımızı günlerce teksif edemiyoruz. O kadar çok kanun çıkmıştır ki, o kadar çabuk değişmektedir ki, bunu vatandaşın, özellikle hukukçu olmayan vatandaşın kanunu bilmemesinin mazeret olmayacağı şeklinde bir anlayışla karşılaşmasını beklemek çok abes. O halde, sizlere, bizlere, bütün hukukçulara düşen görevlerin başında birde yetiştirme geliyor; vatandaş yetiştirme. Birliğimizin maddî güce kavuşması, bültenin dergi halinde çıkması bizleri sevindirmiştir. Bu haberin verilmesi aslında, ama düşünüyorum bu konudaki gecikme de maddî imkânsızlığın sebep olması doğru mu acaba? Meselâ bugün İstanbul Barosu, Ankara Barosu bilmiyorum belki başka barolar da dergi çıkarmaktadırlar ve bunu yapabilmektedirler. O halde bu barolarımız fedakârlık yaparsa Birliğimiz tek dergiyle meslektaşların ihtiyacına kolayca cevap verir kanısındayım.

Usul kanunlarının değişikliği konusunda benzenizin fikri şu. Birçok devletlerde bunu bu şekilde birleştirmişlerdir, sistematize etmişlerdir. Bu hukuk sistematigi bakımından faydalı olur zannındayım. Usul kanunlarını bir kanun şeklinde derlemek. Mahkeme teşkilâtını da içine alacak şekilde bir usul yasası yapmak. Bilmiyorum üzerinde durulmaya değmez bir konu mu?..

Arkadaşlar, bugün yaptığımız tenkitlerde, tekrar etmek istemem, Birliğimizi birazda merci gibi kabul ederek konuşuyoruz. Yani baroların bir mercii, hattâ şikâyet mercii. Degildir. Benim kanaatımca görevler ayrılmıştır benim kanaatımca. Bütün şu yapılan tenkitlerin % 50 sine muhatap doğrudan doğruya barolardır, meslektaşlarımızın mensup olduğu kendi ba-

rolarıdır kanaatındayım.

Özetlemek gerekirse, Birliğimiz samimi olarak yapabildiğini, yapabileceğini yapmıştır.

Beni dinlemek lütfünde bulunan sizlere, başta Birlik Başkanı olmak üzere Yönetim Kuruluna şükranlarımızı arzeder, saygılar sunarım. (Alkışlar)

BAŞKAN- Sayın Mahmut Eroğlu.

MAHMUT EROĞLU (Adana)- Sayın Başkanlarıma, delege arkadaşlarıma ve konuklarımıza saygılarımı sunarım.

Heyecanlı konularbenden evvel konuşuldu. Benim değinmek istediğim konu Barolar Birliği Yönetim Kurulu raporunun 24 ve 55 nci sayfelerinde bulunan yönetmelik konusu. Bu konunun görünüşte bir heyecanı olmamakla beraber avukatlık mesleğinin yürütülmesi için 1136 sayılı Kanunun boşluklarını dolduran bir yönetmelik olduğunun gözden uzak tutulmaması lâzım.

Bu yönetmelik taslağının incelenmesi, esasında bize sunulduğu kendi yetkileri dahilinde olan Yönetim Kurulunun görüşümüzü alarak bu taslak üzerinde değişiklik yapması gibi bir nezaket durumudur. Esasında bu tasarrının yürürlüğe sokulması, Adalet Bakanlığına sevk edilip tastik ettirilmesi Yönetim Kurulunun yetkisidir.

1136 sayılı Kanunun 182 nci maddesi bunu amirdir, fakat görüyoruz ki, 4 nci genel kurulda nasıl meslek kuralları kıymetli heyetinize getirilmişse, Yönetim Kurulu bu seferde yönetmeliği tetkikinize arz etmek suretiyle kanunun kendilerine vermiş olduğu bir yetkiyi aynı zamanda genel kurulunuzla bölüşmek istemektedir.

Bu yönetmelik taslağında gözümüze ilişen ve tenkit etmemiz gerekli bulunan şu hususlar vardır:

"MADDE 5.- 3) Yabancı avukatlardan Türk uyruğuna geçmiş bulunanların avukatlığa kabulünde 4/3 ve 4/4 maddelerindeki belgeler aranmaz." denmektedir. Bu belgelerden bir tanesi staj belgesi, diğeri de imtihan

belgesidir. Şimdi, bu madde ancak yabancı uyruklu avukatın vatandaşlığı-mıza geçtikten sonra bir baroya avukat olarak katılma isteğinde karışıklık durumu halinde nazarı itibare alınması lâzımdır. Staj belgesi aranmasa dahi bu yabancı uyruklu avukatın, vatandaşımız olan arkadaşın yasallarımızın inceliğini bilmemesi gibi bir durum karşısında avukatlık ruhsatı yahut bir baroya kayıt edilme durumunda yabancılığa düşmemesi gibi bir durumu kaldırmak için behemahal imtihan şartının da aranması gereklidir.

Bir baro levhasına kaydının yapılması için müracaat eden avukatın isteginin reddi halinde, bu reddin kesinleşmesinde bu durumun bütün barolara duyurulması gibi biraz da avukatın kişiliğini, yahut o kişinin kişiliğini sarsıcı bir durumun yönetmelikten çıkarılması gerekir. Barolar Birliği kendisine tutacağı bir sicilde böylebir kaydedilme isteğinde bulunmuş avukat adayının isteginin reddedildiğini kaydeder. Daha olmadı, şekil olarak, kendisine bir kayıt edilme isteği bulunan baro böylebir istegin daha evvel reddedilip edilmediğini Barolar Birliğinden sorabilir.

Yine 21 nci madde, stajiyerlerle ilgili, şöyledir:

" Baro Başkanı gerekli gördüğü takdirde stajiyer adayının vücutca bir sağlığa, akılca malûllüğü bulunup bulunmadığının tesbiti için sağlık incelemesine başvurabilir. Sağlık incelemesi baro merkezinin bulunduğu şehir devlet hastanesi sağlık kurulu tarafından yapılır." denmektedir.

Şimdi, kanunun aramadığı bir şartı yönetmelikte bu şekilde baro başkanının takdirine bırakılarak görünüşle, takdirle bir sağlık kurulu-na sevk etmek pek isabetli görülmemektedir.

" MADDE 39.- Sözlü sınava, yazılı sınavı takip eden üç gün içinde başlanır." denmektedir. Bu üç günlük süre biraz azdır.

Yine stajiyerlerle ilgili olan durumda, staj listesine kaydedilme hususundaki verilen kararın kesinleşmesi, Barolar Birliğinde itirazında

üç aylık sürenin geçmesiyle kesinleşeceğini amirdir. Barolar Birliği her ay toplandığına göre, vaki bir itirazı üç ay içerisinde karara bağlayıp bildirmesi, bu suretle sürenin geçmesi suretiyle itirazın kesinleşmesi gibi bir yolu ihtiyâr etmemesi gerekir.

51 nci madde, ^{de} adı levhadan silinen avukat bu karara kendisine tebliginden itibaren Türkiye Barolar Birliğinde itiraz edebilir, ~~denmektedir~~. Burada itiraz süresi belirtilmemiştir.

52 nci madde, ^{de} bir avukatın geçici olarak baro levhâsından silinmesi hususunda karar verilmesi kesinleşme şartına bağlanıyor. Madde şöyle:

" Levhâdan silinme kararı kesinleşmeden geçerli olamaz." denmektedir. Bunun altında deniyor ki, baro yönetim kurulu dilerse baro disiplin meclisine başvurmak suretiyle bu avukatın geçici olarak meslekten menine karar verilir ve ilgili bütün barolara ve Barolar Birliğine bildirilir, denmektedir. Avukatlık Kanununun 154 ncü maddesi, hangi durumlarda geçici olarak meslekten men kararı verileceğini amirdir. Bu durumda bu yönetmelikteki bu hüküm Avukatlık Kanununun 154 ncü maddesine tamamen aykırıdır. Esasen 154 ncü madde avukatın hukukunu ve kişiliğini ciddî olarak düzenleyen bir madde olmasına rağmen, Barolar Birliğinin yönetmeliginde yine bu maddeyi destekleyen, bu maddeyi genişleten bir hüküm getirmesi de doğru değildir görüşünderiz.

Benden evvel bütün arkadaşlar Yönetim Kurulu raporunun tenkiti hususunda gerekli açıklamalarda bulundular. Bunlara ilâve edilecek bir husus halen yoktur. Saygılar sunarım. (Alkışlar)

BAŞKAN- Sayın Davut Selçuki.

DAVUT SELÇUKİ (Aydın)- Sayın Başkanlar, değerli arkadaşlarım,

Evvelâ birşey söylüyeyim, 20 dakikalık konuşma hakkımın 15 dakikasını kullanmıyacağım. Peşin olarak ondan vazgeçtim.

İkincisi, ben şahsen Aydın Barosu müntesibi olarak barom adına, gerek Başkanlık Raporuna ve gerekse Denetleme Kurulu Raporunda değinilmiş

olan birçok noktalar, üstelik teferruata kadar inen birçok noktalar nedeniyle kendilerini tebrik etmek ve Barom adına teşekkürlerimi arz etmek için birazda huzurunuzda geldim.

Temas edilebilecek birçok noktaların olduğu muhakkak. Ancak, arkadaşlarım konuştu, tekrarına lüzum olmadığı için zaten 15 dakikalık hakkımdan da feragât etmiş bulunuyorum.

Yalnız bir hususa temas etmek istiyorum. O da, Mersin Barosu müntesibi bir arkadaşımızın denetçilerle ilgili olan bir husustaki tarzileri veya sözlerine birkaç cümleyle cevap vermek isterim. Çünkü, geçen yıl denetçi olarak vazife görmüştüm. Bu nedenle arkadaşımızın zaruri bulunduğu bir hesap uzmanına tevdi edilme keyfiyetinin mevzubahis olmaması lâzım geldiği kanaatındayım. Bana öyle geliyor ki, Barolar Birliğinin hesaplarında toplamayı, çıkarmayı, hatta çarpmayı bile bilmeye ihtiyaç yok yani. Yalnız toplamayı çıkarmayı bilmek Barolar Birliğinin hesaplarını kontrol etmek için kâfi. Bölme ve çarpma dahi lüzumsuz. Onun için, arkadaşım o noktada biraz endişeye kapılmışlar galiba veya telâş etmişler, her ne sebeptense bilmiyorum. Kendileri burada mıdır, göremedim. Böyle bir düşüncenin olmasına veya böyle bir teklifin olumlu karşılanmasına da lüzum yok.

Bundan sonraki Genel Kurul toplantılarımızın aynı şekilde sağlık ve selâmet içinde geçmesini temenni eder, saygılar sunarım. (Alkışlar)

BAŞKAN- Sayın Emin Baltaoğlu.

EMİN BALTAOĞLU (İstanbul)- Sayın Konuklarımız, sayın Başkanlarım, çok değerli arkadaşlarım;

Barolar Birliği Yönetim Kurulunun 1971 yılı çalışmalarına ait raporunu hepimiz inceledik. Bu toplantıda benden evvel konuşan birçok arkadaşlarım raporun incelenmesinden evvel Yönetim Kuruluna teşekkürde bulundular, fakat bunun arkasından çok güzel, iyi, çerçevesi cümlelerle ağır tenkitlerde bulundular.

Bir Yönetim Kurulunun çalışmasını evvelâ göz önünde tutmak lâzımdır.

Bu arkadaşlarımız bütün senelerini her türlü fedakârlıkla bu işe hasretmiş ve ellerinden gelen bütün hizmetleri yapmaktan bir an dahi çekinmemişlerdir. Her şeyin bir inkâna bağlı olduğunu da düşünmek mecburiyetindeyiz.

Rapor her tarafı ile incelendi. Benden evvel konuşan arkadaşlarımız bunları uzun uzun tenkit ettiler ve açıkladılar. Ben yalnız bir nokta üzerinde konuşmak istiyorum. Bugün Barolar Birliği ve bilhassa hukukçular için çok önemli olan hukuk reformu meselesidir. Her nedense bazı arkadaşlar buna temas etmeye herhalde fırsat bulamadılar. O sebeple bu konuda bendenize kalmış oldu.

Takdir buyurursunuz ki, hukukun ana kanunları 1926 dan beri uygulanmakta olan kanunlarımızdır. Aradan geçen 45 sene zarfında toplulukta büyük bir gelişme olmuştur. Sayın İzmir Baro Başkanı İskender beyinde beyan ettikleri gibi, toplum daima gelişmektedir ve hukuk bu gelişmeye uymak zorunludur. Aradan geçen 45 yıl zarfında toplumdaki gelişmelere hukuku da uydurmak yine hukukçuların vazifesidir. Bu gelişmelere cevap verecek kanunlar yine hukukçular tarafından hazırlanacaktır.

Hukuk reformundan bahsederken evvelâ bunu bir teşkilât reformu, birde kanunlarda yapılacak reform olarak ayırmak gerekmektedir. Teşkilât reformuna girerken şunu arz etmek isterim ki, bugün Adalet Bakanlığı teşkilâtı 1329 tarihinde çıkmış olan Adliye ve Mezahip Nezareti Nizamnamesi hükümlerine göre uygulanmaktadır. Daha bugün Adliye Vekâletinin bir teşkilât kanunu yoktur. Evvelâ Adalet Bakanlığının bir teşkilât altında toplanması, görevlerinin neler olduğunun belirtilmesi gerekir.

Teşkilâtın ikinci kısmı mahkemelerimizdir. Mahkemeler çok eskiden kurulmuş bulunan bu teşkilâta göre devam etmekte, fakat bugün hepimizin karşılaştığı zorluklar gösteriyor ki, mahkeme teşkilâtı ihtiyaçlarımıza cevap vermemektedir. Bir hâkinin görebileceği işler nihayet belirli işlerdir. Bu iş hacminin üstünde hâkimlere iş yüklediğimiz zaman onlardan doğru çalışma, doğru karar verme ve adaleti tahakkuk ettirme neticesini beklemeye de hakkımız yoktur. Ne bizim, ne cemiyetin böylebir

hakki olamaz. Hâkime evvelâ çalışma imkânını vermemiz lâzımdır.

Her meslekte belirli, mesleğinde yetişmiş kimseler vardır. Bugün Türkiye'nin hâkimleri iftiharla söyliyebileceğimiz gibi, Türkiye'de hâkim var diyebileceğimiz durumdadır. Ancak, bunu söylemekle beraber, yine her meslekte olduğu gibi, iyilerin arasında bazı sızmalar neticesi o mesleğe uygun olmayacak şekilde hazırlanmamış kimseler de bulunabilir. Bir adalet reformu, bir teşkilât reformundan bahsederken bu noktayı da göz önünden kaçırmamak muhakkak lâzımdır.

Kanunlarımıza gelince: Barolar Birliğine intikâl eden bazı yazılardan anlıyoruz ki, Türkiye'de Ceza Usulü Muhakemeleri Kanunu, Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanunu, Medenî Kanun gibi ana kanunlar hakkında acele bazı tasarılar sevk etmek lâzım. Reform herşeyde lâzımdır. Reformun en şiddetli taraftarıyım, fakat bir reform yapılırken memleketin ana kanunlarında bir değişiklik yapılırken, memleketin bütün ihtiyaçlarının baştan aşağı taranması, ilmî vaziyetler, tatbikatta elde edilen neticeler, toplumun bugünkü ihtiyaçları, hepsi karşılaştırılarak ona göre bir kanun hazırlanması gerekir. Meselâ Medenî Kanunun Barolar Birliğinden istenilen mütalâası Nisan ayında bunun hükûmete teslim edilmesi şeklindedir. Bu olamaz arkadaşlar. Bunu bu şekilde aceleye getirmek demek ileride bazı aksak hükümlerin kabulüne meydan vermek ve bu aksak hükümler dolayısıyla toplumda önlenmesi imkânsız birçok zararların meydana gelmesine sebep olmak olur. Bu sebeptendir ki, hukuk reformu hepimizin en kuvvetle üzerinde durmamız gereken bir reform olmakla beraber katiyen aceleye getirilmeden her ihtiyacı, her neticeyi inceden inceye tesbit ederek bunu elde edecek bir zaman içinde hazırlanmasına imkân vermekten ibarettir. Ancak bu yapıldığı zamandır ki, hukuk reformu elde edilmiş olur. Yoksa alelâcele bir kanun çıkarır ve burada teşkilâtta herhangi bir değişiklik yapmadan mevcut teşkilâta verecek olursak sayın arkadaşımız Neclâ Ertel'in dedikleri gibi, masada kalmaya veya oturmamaya mahkûm kanunlardan ibaret olur. Bunların herbirinin

ayrı ayrı etüd edilmesi uzun zamana bağlıdır.

Barolar Birliğimizin kurulduğu nihayet 2.5 senelik bir devredir. Bu 2.5 senelik devre içinde elimize aldığımız raporlarda görüyoruz ki, çalışmalarda çok büyük hamleler yapılmıştır. Avukatlık Kanununun Meclisten çıkması altı sene gibi bir seneye bağlı olmuştur. 1963 de çalışma başlamış, ancak 1969 da bu kanun elde edilebilmiştir. Mecliste yaptığımız birçok temaslarda avukat olan milletvekilleri dahi bu kanunla ilgilenmekten çekinmişler, fakat baroların yapmış oldukları daimî çalışmalar ve tazyikler neticesinde bir kanun elde edilmiştir. Bu kanunda baroların hazırlamış oldukları kanuna uymamaktadır. Arada birçok farklar vardır. Bu kanunumuzda da görüyoruz ki, barolar yine Adalet Bakanlığının vesayeti altındadır. Buna rağmen Barolar Birliği her türlü vesayet zincirlerini kırmaya çalışmakta ve kendi serbest çalışması ile hukukun üstünlüğünü elde etmek ve hukuk reformunu yapmak için elinden gelen gayreti sarfetmektedir.

Gayet tabiidir ki, birçok noksanlıklar vardır. Birçok arkadaşlarımız, şu şu şu noktaların noksan olduğunu söylediler. Elbet noksan olacak. Her şey bir anda ikmal edilmez. Ancak, ikmal edilen kısımları değerlendirmek, yapılamayan kısımlar için de bu arkadaşlara yeni bir hamle vermek gerekir.

Arzedeceğim hususlar bu kadar. Hepinizi saygı ile selâmlarım.

(Alkışlar)

BAŞKAN- Sayın İlhan Ege.

İLHAN EGE (İzmir)- Muhterem Reisim, benim temas edeceğim konulara konuşan arkadaşlarım temas ettiler.

Benim diyeceğim tek husus, Yönetim Kurulunun hazırlamış olduğu yönetmeliğin tekrar gözden geçirilmesinden ibarettir.

Saygılarımla.(Alkışlar)

BAŞKAN- Teşekkür ederim.

Sayın Vedat Burcuoğlu.

VEDAT BURCUOĞLU (Balıkesir)- Benim de temas edeceğim hususlara arkadaşlarımız temas etmişlerdir, vazgeçiyorum.

BAŞKAN- Vedat bey de istinkaf etmiş durumda.

Sayın Şinasi Tandoğan.

ŞİNASI TANDOĞAN (Manisa)- Müsaadenizle bendeniz de vazgeçiyorum, sayın Başkanım.

BAŞKAN- Peki efendim.

Sayın Said Şahenk.

SAİD ŞAHENK (Nigde)- Muhterem delege arkadaşlarımı ve sayın misafirleri saygı ile selâmlarım.

Benden evvel konuşmuş olan sayın İstanbul Delegatesi Emin beyefendinin ileri sürdükleri hususlara aynen katıldığım için, o hususları tekrar edip kıymetli vaktinizi israf etmiyeceğim. Yalnız, İdare Heyeti raporunda binalarından, sandalyesinden, masasından kâtiplerine ve icra dairelerinin noksanlığına kadar temas edildiği halde, bilhassa icra dairesinde çalışanların iyi yetiştirilmesi gerektiği hususuna canla katılıyorum.

Meslekte mübaşirlikten, kâtiplikten getirilmiş kimseler hukuk davalarının infaz şekli olan, yeri olan icra dairesinde güçlkle yürütülmektedir. Bu bir gerçektir. Bütün arkadaşlarımız bu hususta her zaman güçlkle karşılaşmıyordur. Onun için icra dairelerinde hukukçuların yetişmiş, hattâ hâkimlikten çok bu yönde hizmet etmiş kimselerin bulundurulması için gayret sarfetmelerini sayın İdare Heyeti arkadaşlarımızdan rica ediyorum.

Bununla beraber ceza davalarında infaz yeri olan ve uzun müddet infaz işleriyle meşgul bulunmuş olan bir arkadaşınız sıfatı ile, ceza evlerinden hiç bahsedilmemiş olmasını raporun bir noksan yönü olarak telâkki ediyorum.

Basit bir para cezası, bir gün hafif hapis yahut birçok meselelerde infaz yeri olan tevkif müessesesi ve mahkûmları eğitim müessesesi

şeklinde anlayıpta, cemiyetten koparıp atma, tecrit etme yeri gibi bir zihniyetle ceza evlerinin bugünkü şekliyle bütün ceza davalarının iyi netice verdiği kanısında değilim. Mahkûmların ceza evlerinde cemiyete faydalı birer uzuv haline getirilmesi için gayret sarfetmesi lâzım gelen ceza evi idaresi birer zindancı zihniyetiyle çalışmaktadır. Hattâ başta savcılar dahi o zihniyetin, bazılarını istisna ediyorum, o zihniyetin mahkûmu durumundadır.

Onun için, mutlaka infaz müessesesini oradaki mahkûmları eğitecek, öğretecek, ıslah edecek, ahlâken düzeltecek, cemiyete birer faydalı uzuv olarak iade edecek müesseseler haline getirmek, ceza davalarından asıl amacı ancak ceza evlerini düzeltmekle mümkündür. Onun için raporda bu cihetin noksan olduğu kanısındayım ve Niğde Barosu olarak kuruluşundan itibaren, hattâ Barolar Birliğinin kurulması için 20 yıldan fazla emek vermiş bir arkadaşınız sıfatı ile, bugün erişmiş olduğu bugünkü mevki Türkiye Barolar Birliğinin karşınızdaki idare heyetine borçludur ve Niğde Barosu olarak şükranlarımı arz ederim. (Alkışlar)

BAŞKAN- Sayın Selâhattin Gürer.

SELAHATTİN GÜNER (Ordu)- Sayın Başkanlarım, kıymetli meslektaşlarım;

Önemli konular kıymetli arkadaşlarımla veciz ifadeleriyle huzurlarınızda dile getirildi. Bu arada Barolar Birliği Yönetim Kurulunun hukukun üstünlüğü kavramını ve prensibini savunucu ve onun tahakkuku için gayret içerisinde bulunan bir müessese olarak görmeyip, bilâkis sanki hukukun üstünlüğü varmışta, onun mevcudiyetini iddia eder şekilde bir muhakeme tarzına şahit olduk. Ben aksi kanaatteyim. Bu yılki çalışma raporunda ele alınan konular da tetkik edilirse görülür ki, halen mevcut sayın Hocamız, Başkanımız ve Yönetim Kurulu hukukun üstünlüğü prensibini vazêdebilmek ve onu sağlayabilmek için konuları seçerken çok dikkatli davranmış ve bu konuları tahakkuk için yaptığı çalışmalar da bu yoldaki gayretlerin ifadesi olmuştur. Bu itibarla bugünkü Yönetim

Kurulunun bize sunduğu raporda hukukun üstünlüğünün tahakkuk edebilmesi ifadesi vardır. Yoksa hukukun üstünlüğünün mevcudiyetinin iddiası yoktur. Ben bu kanıdayım.

Yönetmelik konusunda benim de arzedeceğim birkaç nokta var. Meselâ 70 nci maddede, Yönetim Kurulu üyelerinin üç tanesi Yönetim Kurulunu toplantıya çağırabilir, deniyor. Kanaatımcâ her yerde yönetim kurulu üyesi sayısı aynı olmayacağına göre, bunun bir oran nisbetinde belirtilmesi daha faydalı olur.

79 ncu maddede organlar sayılırken, "Baro Başkanı" tabiri vardır. Biz buna baro olarak da takılmıştık. Kanunda da "Baro Başkanlığı" vardır. Baro başkanı bir zattır. Organ ancak baro başkanlığı sıfatı ile birlikte olur. Bu itibarla bu tabirin de, mümkün olursa, baro başkanlığı olarak değiştirilmesinde isabet vardır. Kanuna da, manaya da uygun düşer.

Yasaların değiştirilmesinde gösterilen çabalar yeterli değildir. Ancak, bu yetersizlik sadece Yönetim Kurulunun ilgisizliği veya ihmâ-linden ileri gelmiş değildir. Böyle bir ihmâl ve isnat içerisinde de değiliz. Baroların da bu teşriî imkâna sahip olan milletvekilleriyle temas edip istediğimiz konuları onlara iletip ve böylece Mecliste de dilediğimiz değişikliklerin savunucusu olabilme imkânı bizim de elimizdedir. Bu bakımdan barolar olarak ben kendimizi de suçlu buluyorum. Bu değişikliklere gösterilen alakâsızlıktan dolayı.

Birde genç arkadaşlarımız var. Hakikaten prim ödeyemez durumdadırlar. Gençtirler. İlk anlarında mesleke küsmemeleri gerekir. Bu bakımdan geçen genel kurul toplantısında da kısaca arzetmiştik, adlî müzaharet müessesesinin ıslâhı ve imkânlarının genişletilmesi bütün meslektaşlara olduğu gibi, genç arkadaşlara da çok faydalı olacaktır.

Adlî müzaharet müessesesi devlete malî hiçbir külfeti olmadan dava açıldığı zaman, yine tabiî bir kanun mevzuudur, alınacak ceza evi harcı gibi bir harç, adlî müzaharet harcı şeklinde alınacak ufak bir

meblag ile ve haksız çıkacak taraftan tahsil edilmek suretiyle ve ödeme imkânına kavuşulacak ve bu suretle hem asıl davamız olan kimsenin savunma imkânından mahrum bırakılmaması, hemde genç meslektaşlarımızın da bu suretle birçok malî problemlerinin halledilmesi yoluna gidilmeside temennimizdir.

Birde ücret tarifesi vardır. Ücret tarifesi Türkiye'nin muhtelif yerlerinde başka başka değerlendirilmiştir. Bunun ölçüsünü biz anlamadık. İzmir, İstanbul, Ankara meselâ, Bursa, Adana gibi büyük şehirlerle, bizim gibi küçük şehirlerin arasında derece farkının ölçüsü nedir? Eger iş meselesiyle mutlaka ki büyük yerde iş daha çoktur. İş çok olan yerdede elbette masraf da, külfet de çok olacaktır. Biz az kira verirsek bizim işimiz de ona göredir. Bu itibarla, bu ölçünün de tarafı değiliz. Ücret bir olmalıdır, çünkü hizmet aynıdır. Aynı davaya giriyoruz, ama İstanbul'da giriliyor, Ordu'da giriliyor, Erzurum'da giriliyor. Girilen ve yapılan hizmet aynı olduğuna göre, böyle bir ücret tarifesinde de bir ayırım yapılmamasını gönülden temenni ederiz.

Hepinizi saygı ile selâmlarım. (Alkışlar)

BAŞKAN- Sayın Cemalettin Güçdemir.

CEMALETTİN GÜÇDEMİR (Gaziantep)- Sayın Başkanlarım, aziz meslektaşlarım;

Evvelâ Yönetim Kuruluna, tetkiki bir hayli güç de olsa, getirdiği rapordan ve bu rapora gösterdiği mesaiden dolayı şükranlarımı arz etmek isterim.

Yeni kurulan bir teşekkülüz. Daha halkımızın, milletimizin suuru-na, görevine oturmuş değiliz. Eger bu safhada birtakım aktif politika temayüllerimiz, birtakım ideolojik arzuları bu teşekküle sokarsak bir gün bertaraf edilirdik arkadaşlarım. Eger bu teşekkülün yaşamasını istiyorsak lütfen bunu çok güzel sözler, belâgatler ve selâkatler arkasında bir ideolojiye, bir aktif politikaya itmiyelim. (Alkışlar)

Sevgili arkadaşlarım, tecrübeli, kıymetli bir meslektaş buraya

çıkıyor, Türkiye'nin entellektüel merkezinden gelen güzide bir meslektaş buraya çıkıyor, kendisinin masuniyet şartlarından mahrum kılınarak 9 ay tevkif edildiğinden bahsediyor; dört cümle ile 9 gün hürriyetinden yoksun kılındığından bahsediyor, birkaç saniye sonrasında, âhadınaz ve a'ya birinci sınıf, ikinci sınıf ve üçüncü sınıf adam tefrikleri yapılarak, bunların bu parlak ifadelerinin arkasına birşeyler yatırıyor. Ben bunu tâ Güneyden gelen Anadolulu olarak tark ve temyiz ediyorum. Bunu bilhassa işaret etmek isterim.

ORHAN N. ARSAL (İstanbul)- Siz çok yanlış anlıyorsunuz.

CEMALETTİN GÜÇDEMİR (Devamla)- Münakaşa edeceğim sayın Arsal, bunu sizinle hallifaslı edeceğiz burada.

BAŞKAN- Lütfen karşılıklı konuşmayın.

CEMALETTİN GÜÇDEMİR (Devamla)- Ben samimiyetle yalnız bu müessesenin yaşamasını istiyorum. Bunun ilerisinde veya gerisinde hiçbir temayülüm yok. (Alkışlar)

Bir avukatın... (Gürültüler)

ORHAN N. ARSAL (İstanbul)- Benim şahsıma taanda bulunduramazsınız..

CEMALETTİN GÜÇDEMİR (Devamla)- Lütfedin dinleyin beyefendi. Eğer kuvvetinizden, samimiyetinizden eminseniz dinleyin.

ORHAN N. ARSAL (İstanbul)- Hiç kimse felsefi akidesinden dolayı muakeze edilemez. Siz bana ders verecek yaşta değilsiniz, ve yalan söylüyorsunuz.

CEMALETTİN GÜÇDEMİR (Devamla)- Daha benim gibi gençlerden çok ders alacaksınız. Yalancılığı iade ederim size.

BAŞKAN- Lütfen karşılıklı konuşmayın efendim.

ORHAN N. ARSAL (İstanbul)- Benim sözlerimde gizli bir maksat yoktur. (Gürültüler)

BAŞKAN- Konuşmacıya lütfen dışarıdan karışmayınız. Sizler nasıl konuştu iseniz burada arkadaşımız da aynı şekilde konuşacaktır.

ORHAN N. ARSAL (İstanbul)- Bana söz izafe edemez, hakaret edemez bana.

BAŞKAN- Hakaret olduğu zaman Başkanlık gerekli müdahaleyi yapacaktır.

ORHAN N. ARSAL (İstanbul)- Yapın öyleyse.

BAŞKAN- Gereğini yapacağız, lütfen dışarıdan karışmayın.

ORHAN n. ARSAL (İstanbul)- Gereğini yapmazsanız hakkımı müdafaa ederim.

BAŞKAN- Konuşmacı lütfen devam ediniz.

CEMALETTİN GÜÇDEMİR (Devamla)- Devam edeceğim, kat'iyen gürültüden yılmıyacağım.

BAŞKAN- Gürültü olmayacaktır, devam edin efendim.

CEMALETTİN GÜÇDEMİR (Devamla)- Sevgili arkadaşlar, biz avukatlar fikirlere hürmet ederiz. Biz avukatlar sabır, tolerans ve tehdül sahibi kişileriz. İzahlarımı yaparım, neticesini beklerler, fikrimde kendilerine karşı şahsî bir tariz, şahsî bir sataşma olduğu kanısına varırlarsa gelirler izah ederler, neticede hakemliği Yüce Kurulunuz yapar. Sizi hiç kimsenin bertaraf etmeye, sizin huzurunuzu ihlâl etmeye, kendi felsefelerinden bahsederken benim fiilen konuşma imkânlarımı selbeylemeye hakkı yoktur. (Alkışlar)

Mesele yaşta değil arkadaşlar. Mesele başta da değil. Mesele vicdanda ve kalptedir.

ORHAN N. ARSAL (İstanbul)- Rapor üzerinde konuşuyoruz zannederim beyefendi.

BAŞKAN- Lütfen dışarıdan müdahale etmeyiniz efendim.

CEMALETTİN GÜÇDEMİR (Devamla)- Sevgili arkadaşlarım, hukukun üstünlüğünden bahsediyoruz. Bu mücerret bir tabir gibi geliyor telâffuz edilirken. Aslında değil. Fakat bendeniz biraz daha realitelere inmek isterim. Yani münferit meselelere takılmak zımnında değil, fikrimi teyit, maruzatımı teyit babında bazı misâller vermek isterim.

Mahkemelerle olan münasibetimiz, hukukun üstünlüğü, kabul ediyorum. Romaya gidelim, Türk Hükümetini dava edelim. Bu merhaleye gelinceye kadar kendi meselelerimiz var halledilecek. Hâkim huzurundaki, savcı huzurundaki, karakoldaki meselelerimizi hallettik mi?

Scraram size, Yargıtay'da murafaaya giripte şöyle biraz tafsilatlı izahata girişince, kısa kesiniz ikazına defaatle maruz kalmayan bir tek arkadaşım var mıdır acaba? Gidiyoruz, misâl vereceğim. Bu benim için mesele teşkil etmez. Sayın İdare Heyeti böylebir misâli veremez. Ankara'da ikâmet ederler. O daimede, o Temyiz'de belki pekçok işleri vardır veyahut daha umumî kalmak zarureti içindedirler, ama ben söyleyeceğim. 1 500 kilometre yoldan gelirim. Bütün heyecanım ve gayretimle hazırlanırım. Bütün dokümanlarım gönlümde ve çantamdadır. Daha cümlenin ikincisi varit olmadan, efendim çok davalarımız var, kısa kesin... Yargıtay'da son yerde son sözler söyleniyor, son karar verilecek. Vatandaş ağır cezalara gidecek, idama gidecek. Beşinci cümlede ikaza maruz kalıyoruz. Sekizinci cümlede ikaza maruz kalıyorsunuz. 20 dosyamız var, 25 dosyamız var, 30 dosyamız var murafaa için. Çok hazin, arkadaşlarım.. Ankara'da yıllarca ağır ceza başkanlığı yapmış bir arkadaşım, emekli. Bana hikâye etti, Yedinci Ceza Dairesine gittim, zabıt varakası dedim. Başkan bana kısa kes Ahmet bey, dedi diyor. Zabıt varakası dedim, arkasından başkanın bu ikazına maruz kaldım, diyor.

Hukukun üstünlüğü... Romada dava... Amma evvelâ burada bu meselelerin halli lâzım. Hâkim huzuruna çıkıyorsunuz, Yargıtaydan bahsediyoruz, karar geliyor 15-20 gün evvelki bir karar, karara tamamen aykırı. Anlıyoruz, ikişer kişilik komisyonlar halinde çalışıyor Yargıtay daireleri. Buyurun, kanunu bîhakkın tatbik edecek yer, hukukun üstünlüğünü kemaliyle tecelli ettirecek müessese Türkiye Cumhuriyeti Yargıtayı, Türk Milleti adına son sözü söyleyen en yüce yerde kanuna hergün aykırı hareket ediliyor. Hergün her saniye hukuk Yargıtayda ihlâl ediliyor. İkişer kişilik komisyonlar halinde çalışıyorlar, bütün daireler.

Belki bir-iki daire müstesna, ötekiler ikişer kişilik komisyonlar halinde çalışıyorlar. Çok garip, çok hazin.

Lâyhalar... Defaatle söylemiştir Yargıtay üyesi arkadaşlar; bir sahifeden fazla yazmayın, okuyamıyoruz. Seyrek satırla ve bir sahifeyi geçerseniz dilekçeleriniz okunmaz veya iki sahifeyi asla tecavüz etmeyiniz... Nasıl sığdırırsınız asılacak bir adamın ıstıraplarını, haklarını, hukukunu? Cenupta mayınlı tarlalarda nasıl parçalanıpta, leşlerini kargalar yiyen, cesedinin toplanıp defnedilmesine dahi imkân vermeyen kişilerin hallerini orada nasıl ifade edeceksiniz? Bir sahifenin, iki sahifenin içinde nasıl halledeceksiniz?

Mahkemelerde bütün talik er saat 9 dadır. Aşağıda ağır cezadasınız, asliye hukuka çıkarsınız; efendim sıranız geçti, gıyap çıktı derler. Aşağıdaydım, bir saat verseydiniz, 35 duruşmanız var. hepsi saat 9 da başlıyor. Bir saat verin, saatıma göre geleyim. Belki İstanbul'da, Ankara'da bu tatbik ediliyor, fakat Türkiye'nin % 80 yerinde saat 9 da, 9 da, 9 da... Mehil istersiniz, zaruretlerinizi izah edersiniz, o gün falan yerde tutuklu davan var dersiniz, ne yapalım efendim, defterde daha biz müteakıp günü aşmamışız der. Beyefendi, işte takvim, lütfedin müteakıp günü de açın, dersiniz. Efendim, yok şöyle olur. böyle olur... İstedigi zaman üç ay sonraya talik eder, isterse iki gün sonraya talik eder.

Polisler... Tabiatım değil, yıllarca gitmedim. Belki üç senede, belki beş senede bir defa polise giderim, karakola. Gösterilmez adam. Sizinle temas ettirilmez. Canım efendim, bir dakika şu zatla görüşeyim, belki bir derdi var bana söyleyecek, belki size yardımcı olurum, belki adam bazı tereddütler geçiriyor, benden doğru yolu öğrenecek. bir saniye görelim. Huzurunuzda görelim. Yok.

Haksız tutuklananlar için devlet aleyhinde, biliyorsunuz, 466 sayılı kanuna göre tazminat davası ikame etmek imkânı vardır. Dördüncü mü-

vekkiliniz hakkında bu hakkı istimal ettiğiniz zaman mahkemelerde asgari birşey, üç sene içeride kalmış adamcağız, kendisine üç sene için 1 500 lira manevi tazminat takdir etmişlerdir, ki o sırada, afedersiniz, bir çift beygirini, çift sürececek bir öküzü bu para ile satın alamazsınız.

Bu vakıalar önümüzdeyken bendeniz derim ki, hukukun üstünlüğü gibi sanki hukukçunun da üstünlüğü intibasını yaratan büyük lâfların ve felsefelerin arkasına gizlenmektense, gelin şu realiteleri ortaya koyalım. Evvelâ bunları hallifasıl edelim. Evvelâ Yargıtayda, hâkim önünde haşin muameleden masun insan haline gelelim. Ve bana hâkimin huşunet göstermedigini, zerafetle muamele ettiğini gören polis de, polis müdürü de, jandarma subayı da bana aynı itibarı göstermeyi vicdanında ve kafasında hissetsin. Yargıtaydaki başkandan ve üyeden bu anlayışı görmedikten sonra polisten hakareti, hâkimden küçük görünmeyi kabul edip sineye çekeceksiniz.

Binaenaleyh, muayyen müşahhas hadiseler bizi rencide etmiş olsa bile, bundan ötürü memlekete ve şu teşekkürle ve hayli mesai gösteren şu kurula bir ibrarı da aşan tenkitler, görüşler yöneltmek bence insaf ile kabili telif hal olmaz.

Bu itibarla, hattâ ilk defa söz alan sayın Ankara Barosu Başkanı Sarıbrahimoğlu'nun endişelerine de bazı noktalarda katılıyorum. O kardarcığına bile, partileri, hükümetleri yiyen meselelere yaklaşılmasını bile bu müessesenin bekası ve devamı için faydalı görmüyorum. Görüşlerine iştirak ediyorum bu konuda. Gayemiz güzel başlayan, güzel yürüyen şu teşekkürü saga-sola çekmeden, şu veya bu fikre siper kılmadan gelin arkadaşlar yaşatalım. Bunun yaşamasında, müstakbelde bizim gibi, bizim yavrularımızın, bizi takip edecek gençlerin ıstırap çekmemesi için bunun yaşamasının büyük zarureti vardır.

Hepinizi saygılarımla selâmlarım. (Alkışlar)

BAŞKAN- Sayın Enver Arslanalp.

ENVER ARSLANALP (İzmir)- Sayın Başkan, değerli meslektaşlarım; Vaktin birhayli ilerlemiş bulunduğu ve sözalmiş olan arkadaşların sonunda olduğumu nazarı itibarıyla alacağım.

Sayın arkadaşlarım, ben Barolar Birliğini ve kuruluşunu şu geçen seneler açısından ele almak isterim. Ben olayları bu açıdan değerlendirmeye çalışıyorum.

Barolar Birliğinin toplum içindeki fonksiyonları konusu ilk kuruluş toplantısında ele alındığı zaman bunların daima üç noktada toplanmış bulunduğu müşahade edilmişti. Bizim üç problemimiz var. Ben bu üç problem üzerinde ısrarla durmaktayım.

Birincisi, mesleğimizle ilgili, mesleğin icrası ile ilgili problemler.

İkincisi, güvenliğimizle ilgili problemlerimiz.

Üçüncüsü ise, barolarımızın ve onun üstünde bir koordinatör olan Barolar Birliğinin toplum içindeki fonksiyonu. Bizim bu üç problemimiz vardır.

Ancak, bu problemlerin ele alınışında zannederim ki, olayların içinde olsak bile objektiviteyi hiçbir zaman gözden kaçırmamız lâzım geldiği noktada toplamak isterim. Eğer objektiviteyi elden geçirirsek o takdirde olaylara bir çözüm bulma meselesi biraz karışık hale gelir. O zaman yakınılan anlamlar arasında bir hercümercin meydana gelmiş bulunduğu çıkar ortaya. Bu durumda herşeyin hakikaten açık ve seçik olarak bilinmesi lâzım gelir. Bunu bilebilmek için objektivite esastır. Ben bugün bu toplantıda Barolar Birliğinin şu süresi içinde hangi duruma doğru yükselmekte bulunduğunu müşahade ediyorum. Öyle ki, ilk toplantıda yapılmış bulunan konuşmalarla, bugünkü toplantılar arasında muazzam bir mesafenin katedilmekte bulunduğu görülmekte. Problemler daha açık konuşulmakta, ama bu konuşmalar yapılırken ben hiçbir art düşüncenin ve ob-

jektif kıstasların da gözden kaçmaması lâzım geldiğini esas prensip olarak almaktayım, almak mevkiindeyim. Bu açıdan alınca, meselelerimiz ne kadar girift olursa olsun, olayların içinden ne kadar içe çekilmiş bulunursak bulunalım, bu kıstastan hareket ettiğimiz takdirde zannedirim ki, hem kendimize bir çözüm yolu bulabiliriz. Hem de bizi yönetmekte bulunan bir Yönetim Kuruluna ışık tutacak hal çareleri göstermek durumuna geleceğiz. Eger sadece olayların ifadesinde bir hal çaresi aramayı düşünürsek, zannedirim ki, biz bir hal çaresi gösteremeyiz. Mas, sarp olayların dile getirilmiş olması çözüm yollarını da getirmiş bulunmaz.

O itibarla, meslegimizin icrası sırasında hepimizin karşılaştığı bulduğu türlü çeşitli haller olmuştur. Meselâ, ben herşeyden evvel baroların kendi tarihlerini, Barolar Birliğinin mazisini, nereden gelmiş bulunduğunu ve bu toplantılarda neler konuşulmuş olduğunu herbirimizin ince teferruatına kadar bilmiş olmasını isterdim ve bunun bilinmiş olduğunda zaten yapılmış bulunan konuşmalardan anlaşılıyor.

Bir hukukun üstünlüğü meselesi mefhum olarak tartışılmaktadır burada. Bu hukukun üstünlüğü meselesinin muhtevası üzerinde gayet tabii çeşitli fikirler söylenecektir. Gayet tabii olacaktır bu. Bir komisyon enternasyonal dö jüristin, bir teşekkülün kendisine bayrak olarak almış olduğu bu hukukun üstünlüğü prensibine biz muhteva olarak birşeyler getirmemiz gayet tabii olacak. Adana toplantısında biz bazı şeylerden de yakındık. Dedik ki, hukukun üstünlüğü konusunu herkes söylüyor, ama bunu tatbik etmek, uygulama bakımından aksaklıklar var, biz İzmir Barosu olarak üzerimizden geçmiş olan bazı olayları da zikretmiştik, ama hal çarelerini de göstermek suretiyle bunu ortaya koymuştuk.

Hukukun üstünlüğü konusu bir soyut kavram olarak ele alınabilir. Eger içinde bulunduğumuz şartlar içinde bu soyut olarak telâkki edilebilir bazıları tarafından, ama bizim için hukukun üstünlüğü meselesi

varılması lâzım gelen bir konu olduğuna göre, ve Yönetim Kurulunun şimdiki çalışmaları, şimdiye kadaryapmış olduğu çalışmalarda bu yöne yönelmiş bir durum da meydanda olduğuna göre, artık soyut mudur, şu mudur, bu mudur, değerlendirmeye matuf bir kelime yapıştırılması taraftarı değilim bendeniz.

Bu mesleğin icrası konusunda avukatlık mesleğinin toplum içindeki durumu hakikaten üzerinde durulması lâzım gelen bir konu, ama tarihi gelişimi alırsak bizim toplumumuzda avukatlık mesleğinin kaç seneden başladığını düşünürsek, o zaman şu 50 senelik müddet içinde, 1923 ü nazarı itibare aldığımız takdirde, varılmış bulunan bir merhaleyi de tesbit etmemiz lâzım gelir. Bizim avukatlık mesleğimiz herhalde batıdaki geleneklere ait bir meslek değil. Kadılıktan gelmiş olan ketebe- nin yapmış bulunduğu şey. Bizim ahvadımız bu, ama batıda öyle değil. Batıda ololograflar pekâla ilk defa adaletin tecellisinde yardımcı olmuş olan kimseler.

Şimdi, biz gayet tabii batının gelmiş bulunduğu şu merhaleye birdenbire acaba gelebilecek miyiz? Bunun bilincine varmış olan kimseler sıfatı ile hepimiz bu batının varmış olduğu merhalede avukata toplum içinde verilmiş bulunan itibarı herbirimiz kendi davranışlarımızda, avukatlık mesleğinin bilincine varmış olmamızda bunun tezahürünü göstermek mecburiyetindeyiz. Yoksa başka türlü bir noktaya varmamız mümkün değil.

Bu avukatlık mesleğinin icra konusunda gayet tabii karşılaşmış olduğumuz bu tasvip edilmeyecek olan haller karşısında teşekküllerin muayyen bir şekilde davranmaları olacaktır gayet tabii. Ve zaten zannedirim ki, baroların çabası da bu yöne müteveccihdir. Benim gördüğüm kadarı. Arkadaşlardan bazıları bunları yetersiz görmüş olabilirler. Bazıları şu şekilde hareket etmiş olması lâzım geldiğini söyleyebilirler. Tercihler yapabilirler, ama objektiviteyi nazarı itibare aldığımız tak-

dirde bir gidiş vardır. O gidiş muhakkak ki, varılması istenilen yola bizi vardi racaktır. Yeter ki, biz onu kesin olarak görmüş bulunalım ve ona göre bu işleri hal faslına, hal çaresini göstermek suretiyle varmış bulunalım oraya.

Onun için bendeniz, şu veya bu şekilde konuşulmuş olsa dahi, Barolar Birliğinin hukukun üstünlüğü konusunda ve bunun uygulanması konusunda bazıları için tereddütlü, bazıları için olumlu, bazıları için bugünkü şartlara denk düşen bir tutum içinde bu işleri yürütmüş bulunduğunu söylemiş bulunmaları gayet tabii burada bunu objektif olarak tesbit etmemiz lâzım gelir.

Arkadaşlarım, bu kavram meselesi çok mühim. Bendeniz, buradaki yapılmış bulunan konuşmalarda herşeyin yerli yerine oturtulması lâzım geldiğini söyleyen arkadaşlarımız oldu. Gayet tabii. Yalnız şöyle bakıyorum, başka memleketlerde olmuş olan bir sürü hadiseler cereyan etmiştir, onlara karşı yapılmış bulunan davranışlar ile, onların ele alınış şekliyle burada ele alınış şekli arasında muhakkak ki farklar olmuştur. Kavramlar üzerinde tartışma olabilir, ama yeter ki, bir art düşünce mevcut bulunmasın. Ve zaten zannederim ki, bu art düşünce de yoktur.

Bizim ikinci problemimiz arkadaşlarım, güvenlik konusu ile ilgili olan meselelerimizdir. Yönetim Kurulunun raporunda bizim sosyal sigortalarla olan durumun yeterli bir noktaya gelme istidadında olduğunu ve eksikliklerin tamamlanması için çaba sarfedileceği noktasındadır. Zaten bizim ötedenberi söylemiş bulunduğumuz husus budur. Biz Barolar Birliği olarak elde edilmiş bulunan şu sosyal güvenlik konusunu daha bilinçli olarak ortaya koymak mecburiyetindeyiz. Problemler bir tek değil. Meselâ Sosyal Sigortalarla olan münasebetlerimiz aşağı yukarı Başkan bir iknadan bahsettiler. Yani ikna edilmeye muhtaç bir teşekkül şeklinde çıkıyor karşımıza. Tabii ki biz ikna vazifesini görmüş bulunacağız, ama gönül ister ki, Sosyal Sigortalar Teşkilâtı kendi fonk-

siyonlarına denk bir işlem içinde bulunmuş olsun.

BAŞKAN- Üç dakikanız var efendim.

ENVER ARSLANALP (Devamla)- Bugün arkadaşlarım, yapılmış bulunan bütün müracaatlara verilmiş olan cevapta, ileride nazarı itibare alınacaktır demek suretiyle cevap verilmektedir. Bu olmaz. Her arkadaşımızın sosyal sigortadaki durumu açıkca belli olmalıdır.

İkincisi, stajiyerler konusunda Barolar Birliğinin atmış olduğu bir adım vardır. Batıda stajiyerlerin doğrudan doğruya sosyal güvenlik içine alınmış olmaları bir vakıadır. Gayet tabii olarak Yönetim Kurulumuz bu hususta kanun teklifi yapılmak icabediyorsa, zannedirim ki, bunları yapacaktır. Çünkü, stajiyerler bizden ayrılan kimseler değildir. Biz stajiyerleri daha staj başladığı andan itibaren kendimizden farzetmiş bulunmaktayız. Öyle olunması lâzım gelir. . . Onların yönetime katılmak meselesi veyahutta kurumlarda konuşma meseleleri tartışılacak meselelerdir, ama stajiyerlerin maddî durumlarının nazarı itibare alınmış bulunması ve onların sosyal güvenliklerinin ta müracaatlarından itibaren ele alınması zaruridir ve bu yolda esasen atılmış olan adımlar da vardır. Birda Fransada bir tatbikat vardır, avukat stajiyer avukat olarak işe başladığı andan itibaren sosyal sigortalara kabul edilmiş sayılır. Bu durumda gayet tabii bunlar yerine getirilmiş bulunacaktır.

Yalnız baroların zannedirim ki, bir fonksiyonu daha çıkıyor ortaya. Arkadaşlarım, genç arkadaşların maddî durumlarının azlığından bahsettiler. Biz bunu yakından gördük. Başkanlığımız sırasında bize on arkadaşımız iş bulma için bize müracaat ettiler. O takdirde avukatlık mesleğini seçmiş bulunan o genç arkadaşlarımıza baroların iş bulma fonksiyonunun da ortaya çıkmış bulunduğu görülmektedir. İşçi bulma kurumunda, bültenlerine bakıyoruz, 1 200 liraya, 1 500 liraya avukatlık hizmeti teklif eden arkadaşları görüyoruz. O itibarla teşekkül olarak biz sendikal faaliyetlerimiz mahiyetinde bulunan bu meslek faali-

yetlerini eger bir noktaya kenalize edersek ve bunlari bir bütün haline getirebilirsek, menfaatlarını koruyabilirsek ve zannederim ki, diğer problemler toplum içindeki problemlerimiz daha kolaylıkla halledilebilir ve bir bütün haline gelmiş bulunabiliriz.

O itibarla ben, toplum içindeki baroların fonksiyonu konusunda gayet alınmış bulunan tedbirler itibariyle, yapılmış bulunan demarjlar itibariyle tereddütlü olabilir, daha fazla yapılmış olabilir, şu olabilir, bu olabilir denebilir, fakat genel şartlar, objektif şartlar nazarı itibare alındığı takdirde muayyen bir tutuma varmak için bazı çabalar sarfedilmiş bulunduğunu müşahade ediyorum. Müşahade ediyoruz ve bunun daha fazla yapılacağı taahhüdünde de bulunmuş bulunmaktadır. Artık Yönetim Kurulunun bu konuda demek ki, müsbet bir safhaya doğru ilerlemekte bulunduğunu göreceğiz ve burada bekliyeceğiz.

Hepinizi saygı ile selâmlarım. (Alkışlar)

BAŞKAN- Sayın Orhan Barlas.

ORHAN BARLAS (Gaziantep)- Saygı değer Başkan, seçkin meslek arkadaşlarım;

Epey güç koşullar içinde konuşma görevi aldım. Az önce müşterek temsil görevi aldığımız kırk yıllık dostum Cemalettin Güçdemir burada en iyi niyetle ortaya attığı bir sorun yüzünden biraz gergin bir hava yarattı. Bende o gerginlik içindeyim. O sebeple biraz yatıştırarak birşeyler anlatmak isterim, izin verirsiniz.

Benden evvel konuşan, Barolar Birliği toplantısı münasebetiyle tanışmakla şeref duyduğum değerli arkadaşım Enver Arslanalp, Barolar Birliğinin kurulmasından bu yana baroların ve Barolar Birliğinin görevlerinin ne olduğu yolunda konuşarak, kararlar alarak büyük mesafeler aldığımızı, almamız gerektiğini, yanlış anlamadımsa, ima ettiler.

Yazık ki, değerli arkadaşlarım, ben bu izlenimde değilim. Söz gelimi, yine İzmir'in bir başka sayın delegesi, İskender Özturanlı, burada, baroların toplum sorunları ile aktif politikaya doğrudan karış-

mamak şartı ile uğraşmasının yalnız hakkı değil, görevi olduğunu açıkladılar. Eğer doğru anladımca.

Ana bu arada tartışmalar, konuşmalar öyle birbirine zıt gelişmeli istikametlerde geliştirdi ki, meselâ hukukun üstünlüğünün ne olduğu, meselâ insanlık doktrininin anlamı veya raporda bir belli siyasal doktrin belli şekilde kınanmasının doğru olup olmaması gibi, iş politika olup olmadığı çok şüpheli olan veya bizim görevimiz içinde olması veya olmaması tartışılabilir bir mecraya kendi kendine girdi.

Şimdi biz yalnız burada meslek sorunları ile uğraşacaksak, bu raporda Anayasa tadili üzerinde bir teklif ortaya atmak ve bunun üzerinde konuşmak gibi bir yorgunluğa hiç katlanmamalıyız. Giderek toprak reformu üzerinde bir düşünce ileri sürüyoruz. Toprak reformu, sayın Sarıbrahimoğlu'nun söylediği gibi, yalnız bir gayrimenkul hukuku meselesi değil, bütün toplumu derinden sarsan, alakâdar eden neticeler doğuracak bir meseledir.

Diyeceğim, toplantımızın şu en yorgun safhasında ben halâ baroların ve Barolar Birliğinin toplum sorunları üzerinde ne ölçüde, ne oranda, ne kadar yürekle ve bilgiyle uğraşması konusunda birtürlü içtihat kararı gibi bir neticeye vardığı kanısına varmadım. Umarım, belki bu toplantıda, belki bu toplantıdan sonraki toplantılarda gitgide gelişen tartışmalar bize daha büyük aydınlık getirecektir.

Ne var ki, bu toplum sorunları ile ister istemez sanıkları müdafâ görevi ölçüsünde yalnız ilgilenen avukatların başına gelenler de meydanda. Şimdi, bu avukat arkadaşlarımız savunma görevi yaptıkları için eğer başlarına birşey geldiyse, onları yüzüstü bırakacak mıyız? Siyasal düşünceleri yüzünden karınlarında saklı veya bizim ima yolu ile anladığımız düşünceleri yüzünden onları yüzüstü bırakacak mıyız? Bu da mı politika olacak?.. Bu kadar eğer yürekle bu işi ele almayıcağsak zaten kalır. (Alkışlar)

Anayasa tadili teklifi konusunda sayın Sarıbrahimoğlu'nun burada ileri sürdüğü endişeyi ben çok ilginç buluyorum değerli arkadaşlarım. Şimdi, muhterem Yönetim Kurulunun Anayasa tadili teklifi ayrıntıları ile, gerekçesiyle raporun içine geçmiştir. Yani raporla kaynaşmış bir haldedir. Bir extigizdir. Yalnız Anayasa tadili hakkında Yönetim Kurulumuzun görüşü şu merkezindedir şeklinde bir genel deyimde yoktur.

Şimdi, sayın Sarıbrahimoğlu'nun söylediği gibi, biz bu raporu kabul etmekle ve Yönetim Kurulunu ibra etmekle o görüşü olduğu gibi kabul etmiş mi oluruz, olmaz mıyız? Bunu saf bir soru olarak ortaya atıyorum. Sayın Başkanımızın ve Yönetim Kurulunun izahatı bizi burada bir açıklığa götürecektir.

Buraya bir görevle geldim. Yalnız stajiyerler değil, genç avukat arkadaşlarım işe başladıkları anda önlerine dikilen zorlukları geldiler bana anlattılar. Çok güç şeylerdi. Bir kimse liseyi bitirecek, puan tutturup üniversiteye girecek, sonra staj da yapacak. Yazıhane açacak, para yok ve aylarca belki müvekkil bekliyecek. Bizim bir türlü imtiyazımız var, 15 yıllık avukatlar, 15 yılı dolduranlar yalnız buraya geliyor Yanlış hatırlamıyorsam, değerli Başkanımın sonacağı, kendilerinin Yüksek Hâkimler Kurulunun teşekkülünde yalnız birinci sınıf hâkimlerin bulunmasına karşı olan bir oyu vardı. Bendeniz bu topluluk içinde yalnız 15 yıllık avukatların pişmiş, görmüş, geçirmiş avukatların değilde, yeni avukatlarında bir oranda bulunmalarının kendi haklarını savunmak bakımından büyük yararlar sağlayacağı kanısındayım. Bu görüşümü de saygılarla arz ederim.

Yine pek politik sayılmıyacaksa, sözümü enson bir cümleyle bitireceğim. Bildiğim kadarı il eğer, okuldan; eğer ceza hukukunun iki sorunu varsa, bunlardan birisi ölüm cezasıdır. Ortaya ölüm cezası konusunda düşünceler atılır, yazılar yazılır. Hukukçular, bilim adamları fikirlerini söylerler. Sayın İstanbul delegesinin söylediği gibi, naçiz

kanaatım o yoldadır ki, bizde bu konuda şu veya bu doğrultuda düşüncemizi söylemek, görüşümüzü açıklamak zorundayız. Bu değil politik, tamamen hukuki bir hak ve görev olacaktır.

Şimdilik maruzatım bu kadar. Hepinizi en gerçek, en derin saygılarımla selâmlarım. (Alkışlar)

BAŞKAN- Sayın Rahmi Magat.

RAHMI MAGAT (Ankara)- Sayın Başkanlarım, Birlik Yönetim Kurulunun sayın üyeleri ve değerli delege arkadaşlarım;

Barolar Birliğinin hepimize daha evvel gönderilen ve başlangıçta sayın Başkanımız tarafından özetlenen çalışmaları ve bunun hakkında lehte ve aleyhte ileri sürülen görüşler göstermektedir ki, ortada hakikaten yapılmış şeyler var.

Rahmetli Haşim İşcan Bursa Valisiyken, burada onu anmakta bu çatı altında ve yerde bir görev oluyor, ben Ankara Hukuk Fakültesi öğrencisi olarak bir ziyaret yapmıştım ve bize bir tavsiyesi vardı: "Eğer hakkınızda yaptığınız işler için hiçbirşey söylenmesini istemiyorsanız hiçbirşey yapmayın, ama çok şey yaparsanız çok şey söylenecek." demişti. Ve ben o sözü çok iyi ve yerinde hatırladım.

Buna rağmen ben de Barolar Birliği hakkında, Barolar Birliğinin çalışmaları hakkında bazı görüşlerimi arzetmek isterim. Gerçekten yoğun bir çalışma içinde oldukları ve bilhassa hasbelkader aynı yerde bulunmanın ve çalışmalarını yakından izlemenin verdiği bilgiyle ne kadar zor şartlar altında, bu şartların maddi ve manevi olduğunda bilerek ve görerek bilhassa kendilerini kutlamak isterim.

Daha önce bütün konular hakkında aşağı yukarı arkadaşlarım görüşlerini belirttiler. Bendeniz de bir-iki nokta hakkında noktayınazarımı arzetmek istiyorum.

Avukatların sosyal güvenliğe kavuşmaları sorunu gerçekten çok yönlü halledilmiştir. Ancak, biraz evvel sayın Enver Arslanalp arkadaşımın da belirttiği gibi, bu önemli konunun bir boş noktası kalıyor. Bu da

ihhtiyari sigorta sorunu. İhtiyari sigortanın neleri kapsadığı raporda belirtilmiş ve 506 sayılı Kanunda da açıkca gösterilmiş bulunuyor. Arkadaşlarımızın raporda belirtildiği üzere buna itibar etmemeleri ve bu sorunun boşlukta kalması gibi bir sonuç ortaya çıkarıyor. Burada Barolar Birliğinin üzerinde durmadığı önemli bir nokta var kanımca. O da, aşağı yukarı beşbin avukatın üyesi bulunduğu baroların yardımlaşma sandıkları var 6217 sayılı Kanunla kurulmuş. Bu yardımlaşma sandıkları ihtiyari sigorta kolunu kapsayacak çalışmalar yapıyor, fakat Avukatlık Kanunu ile bu kuruluşa katılma ihtiyari hale gelince, maalesef bu kuruluşa eski gücünü kaybetmiştir. Bu bakımdan kanunda bazı çelişik hükümlerinde bulunması, meselâ yardımlaşma sandığına ait konuların Barolar Genel Kurulunda görüşülmesi gerektiği hükmü gibi, ki bu kanunun çıkması sırasında bu çelişikliklerin giderilmesi hakkında yaptığımız çabalar maalesef olumlu sonuçlanmamıştır. Barolar Birliğinin bu konuda en kısa zamanda bir değişiklik yaparak, Ankara Barosunun kendilerine sunduğu yasa değişikliğini sağlamaları gerektiği ve zorunlu olduğu görüşünde olduğumu belirtmek isterim.

Hakikaten hukuk reformu çok yönlü personel, mevzuat, araç ve gereç bakımından çok yönlü bir konu. Bu bakımdan Barolar Birliğine büyük bir görev düşüyor. Yalnız bu görevin, kabul etmek gerekir ki, kendisi tarafından bizzat yerine getirileceği kısmının dışında, tahrik etmek suretiyle, politik güçleri, yasa güçlerini ve idari güçleri tahrik etmek suretiyle konunun önemi ve ağırlığını belirtmek suretiyle, bilhassa politikada görevli meslektaşlarımızın da ağırlığını sağlamak suretiyle bu yönde olumlu adımlar atılmasını temin etmek zamanı artık gelmiştir.

Kuruluş döneminin ve kısalığının özelliğine bağışlamak gerekmele beraber, raporda yer alan uluslararası Barolar Birliği, barolar ve meslek kuruluşları ile ilişkilerin çok geniş olmadığını ve kuruluş döneminde bilhassa uluslararası meslek kuruluşlarıyla yakın temas kurmak suretiyle mesleğin ve birliğin çalışmaları hakkında ışık tutucu bilgi-

ler elde etmek ve işbirliği içinde bu ortak gücü yaşatmak ve memleketimizde yaymak gerektiği görüşündeyim.

Şüphesiz ki, Barolar Birliğinin, baroların bağımsızlığı ve Anayasaya aykırı kanunlara itiraz edecek yetkili kuruluşlar arasında Barolar Birliğinin de yer almasını sağlamak alanında çok büyük ödevi düşmekte, bulunmakta ve bunu gerçekleştirmesi gerekmektedir.

Üzerinde çok söz söylenen hukukun üstünlüğü görüşü... Hakikaten Adana Genel Kurulunda Barolar Birliğine verilen görevler arasında hukukun üstünlüğü görüşünün de açıklanması ve yayılması, tanıtılması gerektiği saptanmıştı. Bugün sizlere sunulan kitaplar arasında Barolar Birliği bu görüşünü de tesbit etmiş bulunuyor. Bu görüşü gerçekten etraflıca benimsediğimiz ve gerçekleştirdiğimiz takdirde bilhassa ekonomistlerin toplumun kalkınmasında ekonomik doktrinlerin hegemonyası felsefesi iflâs edecek ve toplumun insanca yaşaması ancak hukukun üstünlüğüyle kabil olacaktır ve bunu gerçekleştirmek şerefide Barolar Birliğine nasip olacaktır.

Barolar Birliğinin çalışmalarının kapsamı ne olmalıdır? Hangisi politiktir, hangisi degildir? sorunları için ben, benden evvelki arkadaşlarımla görüşüne katılarak, bundan sonrada kesin bir hat çizileceği kanısında degilim. Çünkü bu o kadar elastiki bir konu ki, şurada bu başlar, şurada biter demek kabil degil. Ancak Barolar Birliğinin tedbirli davranışı ve atacağı adımlar bunun hududunu çizecektir. Bunu tanımlarken, kanımca, herhangi bir partinin faal politik tutumuna, ya da herhangi bir yönden gelirse gelsin, ideolojik bir grupun ideolojik görüşüne âlet olacak tutum ve davranıştan kaçınmak zorundadır ve kanımca bugüne kadar bu yolda olmuştur. Bundan sonra da aynı yolda ilerlemesini ve devam etmesini temenni eder, kendilerine tekrar kutlayarak bu Genel Kurulun ve bundan sonraki çalışmaların başarılı olmasını diler, saygılar sunarım. (Alkışlar)

BAŞKAN- Sayın Mustafa Akalın.

MUSTAFA AKALIN (Afyon Karahisar)- Muhterem Başkanlar ve aziz delege arkadaşların, aziz misafirler;

Türkiye Barolar Birliği Yönetim Kurulunun hazırlamış bulunduğu raporun tenkiti babında söz olmiyacaktım. Nitekim en sona kalışım da bunu gösteriyor.

Vaktaki ilk konuşmacı arkadaşımız sayın Kemal Sarıbrahimoglu, şuraya gelip, hazırlanan raporda bazı noktalarda bizi, Adana toplantısında verilen kararlar istikametinde yapılan hizmetleri tenkit, bir yönden tenkit, diğer yönden bizim hilafımıza, düşüncemiz hilafına tenkit etti ki, birisini kabul ediyor, bir cihetini kabul etmiyoruz. Şimdi izahına girişeceğim, fakat zaman da çok geçti. Hepinizin sabrı tükenmek üzere. Bu itibarla kısa kesmek istiyorum.

Ben daha ziyade şu müessesenin, şu kuruluşun bundan sonra ne gibi faydalar sağlar meslektaşlara, ne noksanlıklarımız var, bu kanunun hazırlanmasında karınca kararınca hizmeti geçmiş olmasına rağmen Mustafa Akalin'ın, ne gibi düşüncesizlikler yaptığımızı Baro Başkanı olarak gördükten sonra bazı noksanlıkları tesbit etmiş ve dilekler faslında bunları söyliyecektim, huzurunuzda o zaman çıkmak istiyordum, fakat Sarıbrahimoglu beni tahrik etti, söz almak mecburiyetinde kaldım.

Meger Sarıbrahimoglu'nun konuşması yunmuş yıkanmış. Cevap bile vermeye değmezmiş, kendisine denilebilirdi. Sosyalizm hakkında Türkiye Barolar Birliği Genel Kurulunun hazırladığı ve 85 nci maddede tethiş diye bahsedip, 86 nci sahifede sosyalizmden bahsetmesi sana dokunmasın diyecektim yalnız. Türkiye Barolar Birliği ilmî sosyalizm veya sosyalizm veya başkabirşey altında toplanan bir sürü doktriner fikirleri, demin yine bir arkadaş temas etti, 40-50 çeşidinden bahsetmedi. Ya? Türkiye Barolar Birliği Yönetim Kurulu tethişten bahsediyor. Yani öldürmeden, banka soymadan, adam kaçırmaktan vesair., Türkiye toplumunu rahatsız eden, kanunların menettiği hadiseleri ancak takbih etmekle yetinmiş, insaf et diyecektim ve yerime oturacaktım.

Sonra birde toprak reformuna temas ettiler sayın Sarıbrahimoglu. Bu toprak reformu hususunda raporu tenkit etmesinde kendisiyle beraberim. Vakıa Adana'lıdır, toprak ağası falan olabilir, ama ben değilim. Tenkiti yerindedir. Yıllardanberi toprak reformu, tarım reformu diye yıllardanberi devam edegelen bu konuyu tenkit etmesinde kendisiyle beraberim.

Yine demin bir arkadaşımın temas ettiği ve hepinizin de benden daha iyibildiği gibi, yalnız toprağın bölünmesi, miras hukuku vesaire değil, bütün cemiyet hayatımızın baştan sona kadar, doğumdan ölüme kadar her safhasında karşımıza çıkacak meselelerin hemen bir çırpıda halledilmesine imkân olmadığı hususunda sayın Sarıbrahimoglu ile beraberim. Bu hususu da söyleyip kürsüden inecektim, fakat ne var ki, öyle arkadaşlar çıktılar ki, hepinizin çok iyi müşahade ettiği gibi, âdeta bizi hançerlercesine, biz derken şunu kastediyorum, şu topluluğun gayesini, şu Türkiye Barolar Birliği müessesesini hançerlercesine, yıkmak istercesine bu topluluğa yakışmayan siyasi düşüncelerin dışında, tamamıyla, herbirimiz ayrı siyasi partilere mensup olabiliriz, kendi partilerimizi, kendi fikirlerimizi savunabiliriz, ama şu çatı altında, yani bir genel kurul toplantısı bahis mevzuu olduğu bu yerde gönül isterdi ki, yalnız hukukun üstünlüğü prensibi, hukukun üstünlüğü prensibi diye söyleyen bizlerin gerçekten hukukun üstünlüğü prensibine inanarak ve buna yardımcı olacak şekilde konuşmamız gerekirken, şurayı maateessüf ifade etmek isterim ki, bir siyasi arena haline getirilmesini esefle karşıladım. Burada bunlar olmamalı. Benim de derdim var arkadaşlar, geçen sefer söylemedim. O arkadaşın ıstırabını çok iyi anlıyorum.

Temyiz dilekçesine demiştir ki Musrafa Akalın, akli durduran, adalete aykırı olan, kanunlarla çelişki halinde bulunan, vicdanı sızlatan bu kararı temyiz ediyorum ve hukukçu olduğuma bin kerre pişman oluyorum, demişim ve Temyiz dilekçesini göndermişim. Sen mahkemeye

hakaret ettin diye mahkemeye vermişlerdir ve halâ davam Bolvadin Ağır Ceza Mahkemesinde devam ediyor.

Şimdi, böyle yaptı diye, bir akli . ermeyen veya hislerine mağlup olan bir ağırceza heyeti veya bir ağırceza reisi böyle yaptı diye bütün adliyecileri, bütün mahkemeleri topyekûn yermenin, Türkiyeyi ayakta tutan adalet müessesesini yerden yere çarpmanın, şurada onları siyasi fikirlere âlet edercesine hukukun üstünlüğü prensibinin paravanasının arkasına gizlenip, hukukun üstünlüğü prensibinden de bahsederken, fantazidir efendim, hukukun üstünlüğü prensibinden bahsederken, geç efendim gibi...

BAŞKAN- Sayın Akalın, lütfen rapor üzerinde konuşun.

MUSTAFA AKALIN (Devamla)- Binaenaleyh, böyle hukukun üstünlüğü prensibinden banisle bizim gayelerimizi şu Barolar Birliğinin esas ileride gitmek istediği yolu tökezletmenin manası yoktur.

ORHAN N. ARSAL (İstanbul)- Sadet...

MUSTAFA AKALIN (Devamla)- Sadet dediler, biz de zaten sadedin içindeyiz. Bunu sayın Sarıbrahimoğlu bilir. Çünkü hep hatalı şeylerini tenkit bana düşer. Mecliste de öyleydi.

Burada konuşan arkadaşlar birazda bizlerin âdeta fikirlerinin temsilcisi gibi konuşurlar. Bu itibarla, demin çok sevdiğim Cemalettin arkadaşımızın dediği gibi, burada siyasi fikirlerden bahsederken sanki bizim fikirlerimizi de aktarıyormuş gibi oluyor. İnsan o zaman üzüntü duyuyor. Burada lütfen bundan sonra siyasetten, ideolojiden, parti fikirlerinden uzakta kalalım ve gelin birleşelim. İlk kuruluşundan bugüne kadar geçirdiği safhalarda adım adım iyiye doğru gidiyoruz. Lütfen başka yerde yapalım bu siyasi konuşmaları. Hakikaten sayın Arsal, burada değilde, şu umumi heyet huzurunda değilde, böyle böyle haksızlığa uğradım diye başka yerde bana anlatmış olsaydı, hakikaten gözlerim yaşardı. Hakikaten kükrer, hakikaten bağırırdım, ama burada onu vesile itti-haz ederek saldırmasına, özür dilerim, kelimeyi tam yerinde kullanıyo-

rum...

BAŞKAN- Lütfen sayın Akalın, şahsiyete girmiyelim.

MUSTAFA AKALIN (Devamla)- Canım, kime saldırıyor? Adalet'e saldırıyor. Doğru değil. Ben şahsen doğru bulmadım.

ORHAN N. ARSAL (İstanbul)- Demek beyefendinin adalet anlayışı bu.

MUSTAFA AKALIN (Devamla)- Karışmayın... (Gülüşmeler) Ben Cemalettin değilim. O kadar...

BAŞKAN- Lütfen dışarıdan müdahale etmeyin efendim.

MUSTAFA AKALIN (Devamla)- Efendi efendi konuşuyoruz.

BAŞKAN- Karşılıklı konuşmayın efendim.

ORHAN N. ARSAL (İstanbul)- Halbuki saldırının herhalde insan cinsinden olmaması lâzım gelir.

MUSTAFA AKALIN (Devamla)- Onu görüyorum...

BAŞKAN- Sayın Arsal, lütfen dışarıdan müdahale etmeyin.

MUSTAFA AKALIN (Devamla)- Lâf arasında bu konuşmaların yeri yok. Konuşmalar arasında, çok takdir ettiğim Gaziantep Delegatesi sayın Barlas ve ondan evvel bir arkadaş, ölüm cezalarının kaldırılması, insanî düşünce olarak, o fikirde olduğunu beyan etti. Bir fikirdir. Her fikre hürmet ederim, ama neden şimdi bu lâf ortaya atılıyor. Bunu anlamak güç. Yersiz buldum bunu.

Muhterem arkadaşlarım, Yönetim Kurulunun raporuna gelince:

BAŞKAN- Sayın Akalın, üç dakikanız kaldı.

MUSTAFA AKALIN (Devamla)- Bitiriyorum sayın Başkan.

Yönetim Kurulu Başkanının takdimname kısmı mufassal olmuş, fikirler toparlanamamış. Yönetim Kurulu uzun bir rapor hazırlamış ve insicamı kaybetmiş. Şöyle ki, Yönetim Kurulu raporunda Avukatlık Kanunu için çıkarılacak tüzüğün nasıl olması gerektiğini almış almış, ondan sonra geçmiş Anayasa hakkında... Bunları, yine Barlas'ın temas ettiği gibi, ekleyin. Ek bir, ek iki deyin.

Sözümü bitirirken şunu ifade etmek istiyorum. Türkiye Barolar

Birliği gerçekten, bütün bu hatalarına rağmen ve hattâ hâkimliğe geçmiş bir adama ruhsatname verilmemesi gerektiğini kendilerine duyurdumuz ve ruhsatname gönderilmek gibi hatalarına rağmen çalışmalarını takdirle karşılıyorum. Bizi hiçbir kimse, delege olarak gelen hiçbir kimse şu topluluğun başka bir istikamete sürüklenmesine müsaade etmeyeceğimizi ifade etmek isterim.

Saygılarımla. (Alkışlar)

BAŞKAN- Buyurun.

NECLA ERTEL (İstanbul)- Sayın Başkanım, usul hakkında söz vermenizi rica ediyorum.

BAŞKAN- Buyurun.

MUSTAFA AKALIN (Afyon Karahisar)- Usul derken esasa girerse ben de konuşurum, bunu bilirsiniz.

BAŞKAN- Başkanlık gereğini düşünür efendim.

NECLA ERTEL (İstanbul)- Mahkemelerin mehabetini temin etmek hâkimlere ait olduğu gibi, kongrelerin mehabetini temin etmekte Kongre başkanlarına aittir.

Bir kongre divan başkanı, eğer konuşmacı sadet dışına çıkıyorsa, eğer konuşmacı başka bir konuşmacıya tecavüz ediyorsa onun...

MUSTAFA AKALIN (Afyon Karahisar)- Önce sadet dışına çıkan sendin, niye ikaz etmedi?

BAŞKAN- Bir dakika efendim. Dinleyelim, Başkanlık gereğini yapacak. Lütfen dışarıdan konuşmacıya karışmıyalım sayın Akalın.

NECLA ERTEL (Devamla)- Ona madahale etmek zorunda ve mecburiyetindedir. Aksi halde şimdi vukubulan bu karşılıklı konuşmalar, bu satışmalar devam edecek ve Barolar Birliği gibi güzide bir topluluğun kongresi usulüne uygun yapılmamış olacaktır.

Biz konuşucular ancak konu ile ilgili olan bir konuşma yapabiliriz. Yani şimdi görüşülen konu bir raporun tenkididir. Eğer bir konuşucu kalkarda bir başka konuşucunun şu veya bu niyetle konuştuğu evha-

mı içinde olduğu için kendisi, o konuşucu hiçbir şey söylemese dahi o ne yapıp yapıp o evhamla ona birşey söylemek azminde olduğu için her aklına geleni söyler ve buna da Başkanlık Divanı müsaade ederse, bu hem usulüne uygun bir kongre olmaz, hemde biz küçük düşeriz, ayıp olur. Bu bakımdan kongre divan başkanlığından özür diliyerek, kendilerine yerinde ve gereğinde müdahale etmeleri lâzım geldiğini ve müdahale etmelerinden dolayı birtakım usulsüz muamelelerin devam etmekte olduğunu hatırlatmak istedim.

Özür dilerim, kusura bakmasınlar, Bu hatırlatmayı yaptığımdan dolayı, ama onlar bunu yapmazsa herkes kendi adına konuşmak zorunda kalır, ortalık içinden çıkılmaz bir durum alır.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN- Dışarıdan konuşmacıya müdahale etmenin gerçekten kongrenin seyrini değiştirdiği açıkça ortadadır.

Bundan evvel ilk defa böyle bir satasma sayın Arsal tarafından yapılmış ve Başkanlığımız kendisine, konuşmacıya müdahale etmemesini ihtar etmiştir. Bilahare yine bu şekilde bir evvel konuşan arkadaşım da sadet dışı çıktığında kendileri sadede davet edildiği halde, dışarıdan yine sadede diye sesler işitilmiştir.

Bu bakımdan, hepimiz meslegimizin vakar ve haysiyetine uygun vasıfta arkadaşlar olarak toplanmış bulunuyoruz. Kongre Başkanlığı gereğinde ve nezaket çerçevesi içerisinde ihtarlar yapılmış ve herhangi bir muaraza da meydana gelmemiştir.

ORHAN N. ARSAL (İstanbul)- Bende usul hakkında birşey rica edeceğim Reis bey.

BAŞKAN- Bir dakika sayın Arsal.

Bundan evvel bir yazılı tahrir geldi Kongre Başkanlığına. Okuyorum:

Türkiye Barolar Birliği Beşinci Genel Kurul Başkanlığına
Yönetim Kurulu raporu hakkında söz alan arkadaşlarımız kâfi açık-

lamayı yapmış bulunmaktadırlar.

Kurulumuzun yapacağı işler ve vaktin gecikmiş olması nazara alınarak ve halen söz almış bulunan arkadaşların bu hakları mahfuz tutulmak kaydı ile müzakerenin kifayetine karar verilmesini arz ve teklif ederiz.

Saygılarımızla.

Ankara
Rahmi Magat

Ankara
Sabahattin Bilge

("Kaç kişi var" sesleri)

BAŞKAN- Bir kişi var, sayın Selâhattin Aydın.

Bu kifayeti müzakere tavrınızı oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Büyük bir çoğunlukla kabul edilmiştir.

Son konuşmacımız sayın Selâhattin Aydın.

ORHAN N. ARSAL (İstanbul)- Usul hakkında söz rica etmiştim.

BAŞKAN- Buyurun.

ORHAN N. ARSAL (İstanbul)- Beyefendi, hatip benim şahsına taarruz ederse siz susturmak mevkiindesiniz.

BAŞKAN- Susturduk ve kendisini ikaz ettik. Başka türlü birşey yapılamazdı beyefendi. Bütün arkadaşlarımızın huzurunda cereyan etmiştir.

ORHAN N. ARSAL (İstanbul)- Müsade buyurun. Sadet raporun tenkididir, delegenin tenkidi değil. Delege fikrinde hürdür, istediğini söyler, heyet kabul eder veya etmez, o ayrı hikâye, ama bir delege diğerini tenkit etmez. Bendeniz İstanbul Barosunun istiklâlini temsil ediyorum, delege olarak. Beni buraya göndererek bir fikir beyan eylemiştir İstanbul Barosu. Benim fikirlerimi kimse tenkit edemez. Kabul veya reddeder.

Onun için arkadaşlarımızdan rica ediyorum, şahsi müdahalelerin meydana gelmesine fırsat vermek istemiyorsanız usulü tam tatbik edin. Bir delegenin diğerine tecavüzüne imkân bırakmayın. Aksi takdirde hakkımızı kendimiz kullanırız.

BAŞKAN- Hakkınızı kendinizin kullanmasına lüzum yoktur ve gereği yapılmıştır. Lütfen oturun sayın Arsal. (Gürültüler)

BİR DELEGE - Sayın Başkanım, usul hakkında görüşmek isteyenler usulün çok dışına çıkıyorlar ve geriye dönerekte tehdit ediyorlar. Bunun sebebini sayın Arsal bey izah etsinler. Kongrenin manevi şahsiyetine hürmet etmek en birinci vazifemizdir.

BAŞKAN- Buyurun sayın konuşmacı.

SELAHATTİN AYDIN (Maraş)- Sayın Başkan, sayın Genel Başkanım ve mesai arkadaşları, çok kıymetli meslektaşlarım ve muhterem misafirler;

Ben hayatımda bu kadar seçkin, bu kadar münevver, bu kadar yüksek kalitede insanların bir araya geldiği toplantıya ilk defa iştirak ediyorum.

Genel İdare Heyetinin faaliyet raporu okunduktan sonra şimdiye kadar 26 arkadaşımız söz aldılar. Hepisinin konuşmalarını not ettim, bir hatıra olmak üzere. Ve itiraf edeyim ki, Türkiye Barolar Birliğinin manevi vasıflarını ve Türkiye'deki fonksiyonunu bu toplantıya iştirak edinceye kadar müdrik degildim. Fakat yakinen çalışmalarını gördükten sonra inandım ki, memleketimizin geleceği bakımından hukukî bir teminat olma yolunda olduğumuzu vicdanımı tatmin eder şekilde gördüm ve müşahade ettim.

Bu imkânları bize bahşeden Genel İdare Kuruluna ve bu şekilde bir varlık olmaklığımızı imkân dahiline sokan kanunun meriyete girmesinde rolü olan bütün vatanperverlere, hukukçulara hakikaten huzurunuzda ayrı ayrı yerden göğe kadar minnet ve şükranlarımı tekrarlamayı bir borç telâkki ediyorum.

Çok muhterem arkadaşlar, Genel İdare Heyetinin faaliyet raporu müzakere ve münakaşa edilirken bazı arkadaşlarımızın dilekleri faslında yapacakları konuşmaları Genel İdare Kurulu faaliyet raporunun tenkiti babında ileri sürdüklerini, temenni ve dilekleri faaliyet raporunun tenkit mevzuu ile karıştırdıklarını gördüm. Tabiatıyla bütün yollar Romada birleşir kabilinden hepsi bizim görüşüp halledeceğimiz meseleleri teşkil ettiği için, bu fikirlerin sahiplerini, güzel görüşlerini

ileri sürdükleri için tebrik etmek lâzım.

4 Ben, bir Atasözü vardır, iğneyi kendimize, çuvaldızı başkalarına batıralım sözünden hareket etmek istiyorum. Genel İdare Kurulu bir raporla karşımıza geldi. Bu raporu tenkit edenler, bu rapor yüzünden bir araya gelen arkadaşlarımızın böylesine bir kongreye gelebilme vasıflarını taşımaları bakımından bunun neyi ifade ettiğini kendi kendime düşündüm. Demek oluyor ki, yeni avukat olan arkadaşlarımız Türkiye Barolar Birliği Genel Kuruluna iştirak edemiyorlar. Bunun sebebi şu, nereden geldiğimizi, nereye geldiğimizi, nereye gitmekte olduğumuzu yeni arkadaşlarımız bilemezlerdi. Mazide bunun ıstırapını çekenler, bu meslegin içinde bulunduğu meşakkatleri yakinen yaşayanlar, o meslegin risklerini yakinen görerek ıstırap çekenler, hattâ avukatlık mesleginin şarkta birçok vilâyetlerde hattâ birçok kazalarda ifadesinin dahi ayıp olduğu devreleri idrak edemeyenler bu toplantıya katılırlarsa tenkit denen tarafı en kolay şekilde kullanacakları için, ben kâ-nunda 10-15 sene avukatlık yapan arkadaşların genel kurula iştirak etmeleri lâzım geldiği tezini böylesine birbilgiye ve tarihe dayandırmak gerektiği kanısına vardım.

Müsaade ederseniz faaliyet raporunun ve bugün faaliyet raporunda belirtilen ve bana göre ideal telâkki etmek lâzım gelen fikirlerin bugünkü seviyesine erişmesinde, erişilmesinde hepimizi müftehir kılacak bir gerekçe mevcuttur. Maziyi bilmezsek istikbale selâmetle gidemeyiz.

Ben şunu ifade etmek istiyorum. Tenkit denen kolay sanatın böylesi toplantılarda milletimize bu maalesef arız olmuştur, kullanılması her zaman olagan şeyler arasındadır, fakat tenkit ederken birazda insafli olmak lâzım geldiği kanaatindeyim.

Şimdi, sözüme başlarken dedim ki, iğneyi kendimize çuvaldızı başkasına batıralım. Ben Maraş Barosunun münevver, akli başında, büyük vilâyetler arasında olup ve bunda da devamlı teşriki mesai eder olduğunu dikkate almak suretiyle içinde bulunduğum şartları üzüntüyle size ifade

edersen bugün hangi merhaleden nereye geldiğimizi belirtmek bakımından bir misâl vermiş olacağım.

Bugün halâ Maraş Barosu Genel Kurul toplantısını yaparken daha arkadaşlarımızın yarısını bir geçen nisbette toplantıya iştirak ettiklerini ben 18-19 seneden beri Maraşta bulunuyorum, daha evvel de Ankara'da da çalışmış bir arkadaşınızım, görmedim. Masaya hazırlanmış, usulen birinci toplantı ilân edilen günde olmaz, ekseriyet yoktur, ikincide gelenlerin iştirakiyle toplantı yapılır. Bu itibarla o toplantının yapılması mecburidir. Baro yönetim kurulu herkesin sanki arzularına tercüman oluyormuş gibi peşin bir gündem hazırlar, hatta zabıt varakasını tanzim eder, altına mevcut olanların, gelmeyenlerin, ertesi günü gelecek olanların, bir hafta sonra gelecek olanların imza sütunları açılır, onlar geldikçe baroda bekleyen o zabıt varakasının altı imza edilir, ondan sonra gûya baro üç gün, beş gün evvel bu imza sahiplerinin iştirakiyle genel kurul toplantısını yapmış gibi, affınıza sığınarak söylüyorum, bu tabiri kullanmak istemiyorum, bildiğiniz manada bir muamele yapılır. Ve biz o muamelelerin sahipleri olarak şunu ifade etmek istiyoruz, daha ilk söz alan Adana'lı hemşehrim Sariibrahimoğlu'nun da dediği gibi, tabanda yatan iştiraklarımızı, meselelerimizi halletmeden, çayı görmeden paçayı sıvamak suretiyle veya merdivenden basamak basamak çıkmak mecburiyetini tahmil eden fiilî sebepler dururken, çok ideal telâkki ettiğim fikirlerin üzerinde kıyametler koparmak, fikirler teati etmek seviyesine gelmediğimiz inancındayım.

Bu itibarla bir hatıramı yine nakletmek istiyorum. İyi yolda olduğumuzun, ümitsiz olmaya hiçbir sebep ve saikin mevcut olmadığını belirtmek bakımından 15 sene evvel Viranşehir'e gitmiştim, Urfa'nın bir kazası. Benim gittiğim zaman yol yoktu, beni zorla götürmüşlerdi. Orada mübaşirin beni, "tezvir zatıâliniz misiniz beyefendi?" dedi. Orada tezvirin ne olduğunu hâkimden işitmiştim, kaymakam da arkadaşımды. Burada avukatlara tezvir derler dedi. Demek oluyor ki, avukatlık mesleği bu kadar ba-

tağa saplanmış, bu kadar hacaletе tabi tutulmuş, şahsiyet kazanmamış, cemiyet içinde dalaverayı meslek edenlerin, meslek ittihaz edenlerin mesleği olmuş, cemiyet ona bu nazarla bakıyor, hor telâkki ediyor. Fakat aradan bir müddet zaman geçti, 10 sene sonra yine uğramak icap etti, bu defa mübaşirin avukat diye çağırdığını gördüm.

Şunu ifade etmek istiyorum. Muhterem arkadaşlar, biz daha birçok meseleleri tabanda hallettikten sonra ve topyekûn bu meselelerin halledilmiş olmanın hazzına ve sevincine eriştikten sonra büyük meselelerin hukuku bakımından elbette münakaşalar yapacağız, ama bu büyük ve memleket için hayati telâkki edilmesi gereken davalar, meseleler bugün dursun mu? Bunların durmasına taraftar değiliz. Bunlar da bir taraftan prensipler halinde ele alınsın.

Çok değerli hatip arkadaşlarımızın ifade etmeye çalıştıkları gibi, bu hayati meseleler müstacel şekilde ele alınır ve ileride aksaklıklarının telâfisi gibi bir mesele yaratılmasın. Teenniyle hareket edilsin. Baro ilk sözü söylemesin. Herkesin dikkati baronun üzerinde tekisif edilsin. Yani Türkiye Barolar Birliği acaba üniversiteler, müesseseler, çeşitli kuruluşlar, Türkiye Büyük Millet Meclisine tabi olan organlar kendi noktayı nazarlarını arz ve ifade ettikten sonra acaba Türkiye Barolar Birliğinin bu husustaki noktayı nazarı nedir? Bu istifham kafa da büyük bir tecessüs ile yaratılmalı ve bunun tahakkukuna, bunun cevaplandırılmasına vatandaş intizar etmeli, müesseseler intizar etmeli. Ondan sonradır ki, Türkiye Barolar Birliği son sözü söylediği zaman buna büyük ekseriyetiyle Türk vatandaşı katılmalı. Ben Türkiye Barolar Birliğinin bu istikamette gelişmesini esasen arzulayan bir arkadaşınızım

Yalnız şunu ifade etmek istiyorum, çalışmalarımız arasında hukukun yerini, hukukun üstünlüğü tezini ve prensibini bütün arkadaşlarımızın yaptığı konuşmaların muhassalası olarak anladığıma göre, hukukun üstünlüğü ve hâkimiyeti Türkiye Barolar Birliği için teşrii bir kuvvet olmadığımızı göre, kanunların harfiyen ve seyyanen tatbik edilmesi pren-

sibidir. Biz bunu bugün Türkiye'de sağlamış durumda değiliz.

Ben bütün bu meseleler hakkında Yönetim Kurulumuzun geleceğe muzaf çalışmaları bakımından bir hususu rica etmek istiyorum. Yönetim Kurulunun faaliyet raporunda buna pek temas edildigini görmedim. O da şu. Hakikaten bir hukuk reformuna Türkiye'de ihtiyaç var. Şayanı şükran diye kabul edeceğim şekilde arkadaşlarımızla mutabıkız bu mevzuda, çok kıymetli ve çok değerli, adaleti kendilerine rehber ittihaz eden, bitaraf, haysiyetli, hukukun hâkimiyeti için çalışan hâkimlerimiz var. Bunu taşrada görüyoruz, ama bunun yanında kürsüde cinayet işleyen hâkimlerle karşı karşıyayız sabahdan akşama. Bu cinayetlerin, hâkimlik formasını giymiş, kürsüde oturmuş insanlar tarafından irtikap edilmesi bir cemiyeti kökünden yıpratmaya, sarsmaya müteveccihdir. Ben bir hâkim biliyorum, bu hâkimi Genel İdare Kurulumuza şikâyet ettim. Şikâyet de değilse, yani adliyede, kürsüde işlenen cinayetleri duyurmaya çalıştım. İyi kötü ilgilendiklerini zan ve tahmin ediyorum. Bunun benim memleketimin bir kazasından alınıp, zavallı Urfa'nın bilmem hangi kazasına nakletmekle bu dava bitse... Gidecek orada da kürsüde cinayetler işleyecek. Ve bütün samimiyetimle temin ediyorum, bu adam 5-6 senelik hâkim. Yargıtay bozma ilâmı karşısında ne yapılması lâzım geldiğini bilmeyen, evvelâ delilleri toplayalım, ondan sonra bozmaya uyup uymamak hususunda bir karar verelim diyecek kadar cahil, olan bir adam. Kapısına levhâ yapıştırıyor, diyor ki, "Avukatların içeriye girmesi yasak. Duruşma salonuna avukatların girmesi yasak. Dilekçe havale etmek müstesna olmak şartı ile odada oturmak yasak." Neden? O kadar cahil, o kadar cahil ki, kapıyı kapatıyor, iki tane zavallı vatandaşı alıyor, sen bakalım bunu nasıl yaptın, söyle bakim sen nasıl hallettin bunu... Orada bir dram, orada bir trajedi, orada bir komedi. Senaryo yazacaklara alabildiğine çuval çuval mehaz, ama kapı kapalı içeride nelerin cereyan ettiğini kimse bilemiyor.

BAŞKAN- Sayın Konuşmacı, üç dakikanız kaldı.

SELÂHATTİN AYDIN (Devamla)- Teşekkür ederim.

Şimdi, ben bu bakımdan bir adlî reforma memleketimizin muhtaç olduğu kanaatındayım. Tabii bütün bu reformlar Hâkimler Kanununda yapılacak olan reform, diğer usul kanunlarında yapılacak tadilatlarla sağlanabilecektir.

Maraş'ta Elbistan Kazamızda 48 sene devam eden bir dava dolayısıyla bir şairin, dedesinden kendilerine intikâl eden dava konusunda yazdığı bir şiiri müsaade ederseniz okuyacağım. Hem sınırlerinizi yumuşatmış olacağım, hem de büyük ıstıraba bir şair gözüyle nasıl parmak basıldığını ifadeyle sözlerime son vereceğim:

"Hâkim bey!

Yine tehir etme üç ay öteye

Bu dava dedemden kaldı hâkim bey!

Otuz yıl da babam düştü ardına

Siz sağ olun, o da öldü hâkim bey!

Kırk yıl önce, yani babam ölünce,

Mirasçılar tarla-tapan bölünce,

Kadılıklar hâkimliğe dönünce,

İrezillik beni buldu hâkim bey!

Yaşım yetmiş iki, usandım gel-git.

Bini geçti burada yedigim zilgit,

Eğer diyeceksen bana "Defol git"

Oğulumun bir oğlu oldu hâkim bey!

Sekiz evlek tarla, bir geverlik su

Kırk yılda hükme bağlanamaz mı bu?

Kazansam da hu, kazanmasam da

Canım ta burnuma geldi hâkim bey!

Keşife meşife, damgaya harca,
Kanımız kurudu harca ha harca,
Sayenizde avukatlar yıllarca,
Fakiri yoldu da yoldu hâkim bey!

Mübaşir itekler, kâtip savurlar,
Değiştirdi bizde de gûya devirler,
Yüz yıl önce adam yiyen gavurlar
Tapucuyu aya saldı hâkim bey!

Kabahat sizde mi, avukatlarda, kanunlarda mı?
Şaşırdım vallahi yolu yordamı
Kızma sözlerime alam kadanı,
Sıkıntıdan içim doldu hâkim bey!

Mülkün temeliydi adalet hani,
Bizim hak temelde saklı mı yani,
Çıkartıpta versen kim olur mani,
Yoksa hırsızlar mı çaldı hâkim bey?

Hem davacı pişman, hem de davalı,
Bu yolda harcadık çulu, çuvalı,
Sabret mekâmından çalma kavali
Sürüler ekine daldı hâkim bey!"

En derin hürmetlerimi arzederim. (Alkışlar)

BAŞKAN- Muhterem arkadaşlar, biraz önce kabul edilen kifayeti müzakere takrirıyla, zaten konuşmacıların da sonu alınmıştı, böylece rapor hakkındaki konuşmalar sona ermiş bulunmaktadır. Bu konuşmalara cevap verilecek mi, yoksa bir mehil mi istenecek?.. Lütfen bu hususu arzeder misiniz efendim?

BAŞKAN FARUK EREM- Sayın Başkanımız, çok değerli meslektaşlarımızın gerçekten büyük bir olgunlukla ve içtenlikle yaptıkları tenkitleri, biz böyle kabul ettik, hürmetle telâkki edildik.

Hemen size cevap vermek isterdik, ama hepiniz çok yorgunsunuz. Bizi tenkit etmek lütfunda bulunanlara çok, ama pekçok teşekkür ederiz. Yarın, müsaade buyurulursa vereceğimiz açıklamalar belkide bazı hususları berraklığa kavuşturacaktır. Yarına kadar mehil lütfetmenizi arz ederim efendim. (Alkışlar)

BAŞKAN- Muhterem arkadaşlarım, bu arada dört yazılı tekrir geldi. Esas görüşmekte bulduğumuz gündemin 5 nci maddesi de henüz tamamlanmamış bulunmaktadır. Bu bakımdan bu dört yazılı tavriri yarın bu maddenin hitamında nazarı itibare almak üzere bugünkü oturumu kapatıyorum. Yarın saat 9.30 da oturum tekrar açılacaktır.

Teşekkür ederim.

KAPANMA SAATİ: 17.05

8/1/1972 Cumartesi

BİRİNCİ OTURUM

AÇILMA SAATI:9,30

BAŞKAN : Turgut BULUT (Bursa)
BAŞKANVEKİLİ : Hürşit KANGAL (Balıkesir)
ÜYE : Nuran KORTEK (Kocaeli)
ÜYE : Osman Remzi SEZER (Eskişehir)

BAŞKAN- Barolar Birliğinin V. Genel Kongresinin bugünkü oturumunu açıyorum.

Dün çalışma raporu ve hesap raporları hakkındaki tenkitler yapılmış ve bugün de Sayın Barolar Birliği Başkanı Prof. Faruk Erem tarafından cevapları verilecekti. Kendilerini huzura davet ediyorum.

GENEL SEKRETER Erdoğan BİGAT- Değerli arkadaşlar, sayın Başkanımın talimatı ile, eleştirilerden mâli konulara ilişkin olanları öncelikle kısaca Yönetim Kurulu adına arzedeceğim.

Mersin Delegatesi arkadaşımız sayın Kemalettin Sönmez beyin eleştirilerinde toplanan bu tenkitlerin cevaplarını şöylece arz etmek istiyorum:

Değerli meslekdaşımız, bütçenin, bilançonun ve hesap cetvellerinin Genel Kurulda tevzi edilmiş olduğunu kınadılar ve Genel Kurulun hesapları, Yönetim Kurulunun 15 Aralıkta kesmek suretiyle burada tevzi etmesinin mümkün olduğunu buyurdular.

Geçen Genel Kurul toplantısında da Yönetim Kurulu adına arzedildiği üzere; biz yıllık hesap tutmak durumundayız ve bu itibarla 1/1-31/12 arasındaki hesap dönemimizin bitiminden ve bankadan 31/12 sonu itibariyle ekstre aldıktan sonra hesaplarımızın mutabakatını sağlamak ve ondan

sonra tam ve kesin rakamlı bir bilânçoyu ve bilânçonun bütçe ile mukayese cetvelleriyle, gelir ve gider cetvellerini düzenlemek zorunluğundayız. Bu itibarla geçen toplantıda bu toplantı günü tesbit edilirken, bilânçonun ancak Genel Kurulda tevzi edildiği zaman kınanmaması gerektiğini de Yönetim Kurulu adına arz etmiştik. Bu yönden, 15 Aralık itibariyle bankadan ekstre almak mümkün olmadığından, bilânçoyu badema devamlı 31/12 den sonra tanzim etmek zorunluğunda olduğumuz nazarı itibare alınmalı ve gelecek Genel Kurul tarihi buna göre saptanmalıdır.

Tutanakların gönderilmesi geçen sene çok düzenle yürütülmüş, stenolar marifetiyle zabıtlar çok kısa sürede teksir edilerek bütün delegeler arkadaşlara ve barolara 25/1 tarihinde gönderilmiştir. Bu defa da bu toplantıya stenolar getirilmiştir. Tutanaklar düzenle tutulmaktadır ve aynı şekilde çok kısa sürede sayın delegelere ve barolarımıza gönderileceğini ümit etmekteyiz.

Arkadaşımız personel kadrolarımızın şişkinliğinden yakındılar. Yönetim Kurulumuz, Avukatlık Kanununun 121/6 ncı maddesi uyarınca kadrolarını, kendi tesbit yetkisi olmasına rağmen, kurulduğu andan bu yana Yönetim Kurulumuz kadroyu bütçenin bir eki olarak telâkki etmiş ve devamlı olarak Genel Kurulun onayını aldıktan sonra, Genel Kurulun onayladığı kadro cetvelleri içinde personel istihdamı cihetine gitmiştir.

Geçen yıl sayın Genel Kurulumuzun kabul ettiği kadrolardan bir sekreter daktilograf, bir irtibat bürosu memuru ve bir muhasebe memuru kadroları, ki aylık ücretleri tutarı 4000 liradan senede 48 000 lira tasarruf edilmiş, bu kadrolarda eleman istihdam edilmeyerek, Genel Kurulun tensip ettiğinden daha az bir kadro ile işler yürütülmüştür. Birlik işleri, kurulduğundan bu yana büyük bir hacimle artmaktadır. Bu itibarla Yönetim Kurulumuz altı kişilik bir kadro ile bu işleri yürütme başarısını -özür dilerim- gösterdiği inancındadır. Yönetim Kurulu rapörtörlüğü, yine geçen yıl Genel Kurulumuzun tasvip ettiği kadro içinde kullanılmıştır. Genel Sekretere yardımcı hizmetleri ifa eden bu arkadaşımız

daha başka formasyondadır; başkâtipler işleri tamamiyle ayrıdır. Barolar-
dan gelen meslekdaşlarımızın devamlı olarak muhatap olabilecekleri ilke
kararları ve diğer konularda sorularını cevaplayacak nitelikteki bu arka-
daşımızın istihdamında da Yönetim Kurulu yarar bulmuştur.

Dağıtım görevlisi kadrosu esasen bir müstahdem kadrosudur. Bilân-
çumuzun tetkikiyle görüleceği üzere, PTT işlerimiz büyük hacim almıştır,
Ruhsatnamelerin Türkiye Barolar Birliğinde düzenlenmesi ve yazdırılması
işleri bir desinatör tarafından yaptırılmakta, ruhsatnameler devamlı ola-
rak oraya götürülüp getirilmekte ve zamanında postalanmaktadır. Bu itibar-
la dağıtım görevlisi kadrosu müstahdemdir, bunun dışında diğer hizmetler
için bir odacı kadromuz vardır.

Giyim giderleri de, yine Genel Kurulun kabul ettiği bütçe içinde
asgari hadde tutularak, bu müstahdem kadrosunda olan arkadaşların ayak-
kabı, palto vesair diğer giyim ihtiyaçları için yapılmıştır.

Birliğimiz personeli İş Kanunu hükümlerine tabi olduğu için, nor-
mal çalışma saatleri dışındaki çalışmalarında fazla çalışma ücreti öden-
mesi kanunî bir zorunluktur. Gerektiği zaman ve işler yetmediği zaman, Yö-
netim Kurulunun kabul ettiği fazla çalışma yönelgesi hükümleri dahilinde
Başkanın ön onayı ile fazla çalışmalar yapılmakta ve bu suretle de fazla
çalışma ücretleri ödenmektedir.

Değerli arkadaşımızın toplantı adedimizi acele ile yanlış bir tak-
sime tabi tuttuğu kanaatindeyim. 31 toplantıdan toplantı başına üç karar
düştüğü herhalde yanlış bir öneri olacak. Toplantı başına 27 karar düş-
mektedir ve Yönetim Kurulumuz karar adedi itibariyle değil, kanunun ver-
diği itiraz dosyalarını tetkik etmek için uzun süre çalışmak zorunluğun-
da kalmaktadır. Bu toplantılar zaten kanunla ayda bir olarak saptanmış
olduğuna göre, bunun dışını aşan toplantılar işlerin çokluğundan, gerekli
görülen işlerin zamanında yürütülebilmesi için yapılan toplantılardır.

Amblem konusuna da arkadaşımız değindiler. Geçen yıl raporunda
sayın Genel Kurula arzedildiği üzere, Birliğin bir amblem ve bir rozet

yapması Genel Kurulun tasvibine arzedilmişti. Genel Kurulumuzdan aksine bir görüş belirtilmediği için Yönetim Kurulumuz bu konudaki geleneklere uyararak, bir jüri marifetiyle yarışma açmış, gazetelerle ilân etmiş ve bunun içinde birinciye 3000, ikinciye 2000 ve üçüncüye 1000 liralık bir ödülü vermiştir. Tamamiyle rumuz halinde alınan amblem taslakları kapalı olarak jüri huzurunda açılmış, 67 amblem içinden jürideki arkadaşlarımız, bugün sayın arkadaşımız tarafından tenkit edilmekte olan amblemi birinci ilân etmişler ve Yönetim Kurulu da bu amblemi kabul ederek kullanmıştır. Amblemin en iyi şekilde olduğunu iddia etmek tabiatıyla mümkün değildir; fakat herhangi bir başka amblemin de tenkide uğraması mümkündür. Bu itibarla bu konudaki takdir, gayet tabii sayın Genel Kurulundur.

Bütçe yönetmeliğinin üçüncü maddesiyle bölümler arasındaki aktarma yetkisinin Yönetim Kuruluna verilmesi yine sayın Genel Kurulumuzun kurulduğundan bu yana Yönetim Kuruluna verdiği bir yetkidir. Takdir buyurulacağı üzere, bölümler arasındaki aktarmanın Genel Kurul yetkisi içinde tutulması, herhangi bir ödenek yetersizliği halinde olağanüstü Genel Kurul toplantısı yapmak gibi çok masraflı ve külfetli bir durum meydana getirecektir. Bu itibarla bu defa da Yönetim Kurulumuz gündemin diğer maddesinde aynı yetkiyi rica etmektedir.

Bilançonun bütçe ile mukayese çizelgelerinde de görüleceği üzere, bir tahmine dayanan bütçede Yönetim Kurulumuz ancak iki kaleme böyle bir aktarma yapmak lüzumunu duymuştur. Bunun dışında bütün harcamalar Genel Kurulun vermiş olduğu ödenekler içinde yapılmıştır.

Genel Kurul delegelerinin yolculuk ve oturma giderlerinin Birlik bütçesinden ödenmesi hususunu önerdi değerli arkadaşımız. Buna kanunî yönden olanak bulunmamaktadır. Kanunumuzun 114 ncü maddesi, delegelerin yolculuk ve oturma giderlerinin barolarının bütçesinden ödenmesi gerektiğini hükme bağlamıştır. Bu yönden Yönetim Kurulumuz sayın delegelere gönderdiği genelgede ve barolara yolladığı genelgede bu hususu da hatırlatmış ve delegelerin toplantıya katılabilmeleri için yolculuk ve oturma

giderlerinin barolarınca karşılanması gerektiğini bildirmiştir.

Benim arzedeceğim hususlar bunlardır. Teşekkür eder, saygılar sunarım. (Alkışlar)

BAŞKAN- Sayın Başkan Faruk Erem, buyurunuz efendim. (Alkışlar)

BAŞKAN Faruk EREM- Sayın Başkanımız ve aziz meslekdaşlarım;

Dün raporumuz hakkındaki tenkitleri hürmetle ve bu tenkitlerin gerektirdiği büyük önemle dinlemiş, telâkki eylemiş bulunuyoruz. Bu tenkitlerin yapıcılığı, yol göstericiliği hâkim vasıf olarak görülmektedir. Katılmadığımız fikir ve kanaatlerin mevcut olmasını bilmek te bir kazançtır. Eğer delege arkadaşlarımız barolarını temsil ediyorlarsa, bizim de bunun karşısında bir görevimiz var. Biz, ortak görüşü derlemek görevi içindeyiz. Bu itibarla beyanlarımızın aynı serbesti içinde olması elbet-
teki beklenemez.

Muhterem arkadaşlarımı dinlerken zaman zaman, ben de o sırada oturur olsaydım duygusunu hissetmedim değil. Ama büyük bir mes'uliyeti deruhte etmiş olan Yönetim Kurulunuz, ortak kanaatleri temsil etmeyi başta gelen görevi sayar.

İleri sürülen fikirlerin bazılarında belki iştirak etmeyenlerimiz olacaktır. Ama bu, o fikri küçümsemek anlamına asla gelmez. Bu sebeble maruzatımız sırasında, tenkit eden arkadaşlarımızın bazen kırıcı olması da mümkün deyimlerinden çok uzak kalmağa bilhassa gayretli olacağız.

Cevaplarımızı, daha ziyade konuşan arkadaşlarımızın sırasına göre ayarladık. Yalnız bazı konulara birden ziyade arkadaşımız değinmek lütfunda bulundular. Bu itibarla ilerledikçe bazı arkadaşlarımıza verebileceğimiz cevapların kısalığı bir ihmâl gibi gözükmemesini istirham edeceğim. Sırf vakit kazanmak için izahlar sonâ doğru biraz azalacaktır.

Bu maruzatımızda hukukun üstünlüğü ve ekonomik kamu düzeni kavramları hakkındaki Yönetim Kurulu görüşü en sona alınmıştır. Bu girişten sonra, ilk konuşan arkadaşımız Sarıbrahimoğlu'nun beyanlarına değineceğiz.

İlk suçlamaları, bizim tedhişçiliği tasvip etmediğimiz yolundaki beyanımızın isabetsizliğine ilişkindir. Tedhişçilik dünyanın hiç bir tarafında bir hukuk sistemi yaratamadı. Yönetim Kurulu tedhişçiliğin daima karşısında olacaktır; bu bakımdan bir kanaat değişikliğimiz düşünülmemelidir. (Alkışlar)

Toplumların vahşetle sertleşmeğe gittiği anda, bunun sonunu kimse kestiremez; hukukçular bile.

Raporumuzda, sol diktatörlüğe karşı olduğumuzu bildirdiğimiz halde, sağ diktatörlükten söz etmediğimizden bahsedildi. Biz tedhişçiliğin nerden gelmesine göre bir ayırında bulunmadık. Bu husustaki kanaatlerimiz her iki yön için muteberdir.

Anayasa değişikliğine lüzum var mıydı, yok muydu? Yalnız bunun üzerinde durulması, daha ileriye gidilmemesi gerekirdi, dendi. Anayasa değişikliği gibi büyük bir olay hakkında Barolar Birliği susmak durumunda değildi. Esasen değişikliğin yapılması veya yapılmamasının bizim elimizde olduğunu da düşünmek imkânsızdır. Olayla karşılaşıldı; biz bütün değişikliğin karşısına çıktık. Aradaki fark, lüzum yoktu değil, gerekçelerini izah etmekle, lüzum yoktu, fakat tek tek maddeler de şu açıdan isabetsizdir demek arasında büyük bir fark yoktur. İkincisi biraz daha güç, biraz daha meşakkatlidir. Bu değişikliğe karşı çıkmış olmamızın o tarihte daha acı tenkitlere maruz kaldığını da unutmuyoruz. Zaman bizi bu tenkitler karşısında haklı çıkartmış ise, demek ki biz görevimizi daha evvel sezebildik. Eğer değişiklikler, gerekçeleri ve bizim önerilerimiz etraflıca takdim kılınan broşürden incelenmiş olsaydı, bir görüş farkımız bulunmadığı, belki bu tenkidin biraz daha ilerisine gittiğimiz anlaşılacaktı.

Çalışmanın ciddiliği veya gayri ciddiliği, seviyei veya seviyesiz olması yolundaki deyimler isabetli değildir.

Derdest dâvalara etkili olmak gibi bir düşüncemiz asla yoktur. Bu tedhişçilik konusu ele alındığı zaman mahkemelerin böyle bir tecelli

gösterebileceği hususunu tahayyül etmek dahi mümkün değildi. Rapora almak, bir çalışmamızı gizlemek olurdu, yapamazdık.

Toprak reformu hükümetleri düşürmüştür, doğru. Bundan sonra ne olacağını biz de kestiremeyiz. Fakat toprak reformunun lüzumu üzerinde anlaşanlar, lüzumsuz olduğu üzerinde kanaatlerini izhar edenlere belki de eşittir. Bu itibarla toprak reformu yapılacaksa şu hukukî tedbirler içerisinde olsun, diyen bir anlayışta herhalde acelecilik yoktur. Esasen bizim maruzatımız daha ziyade ön tasarı ile ilgili idi.

Kanunun çizdiği hududu aşmamak için dikkatli olmamız tavsiyesine bilhassa teşekkür ederiz. Bu gayretlerimiz daha dikkatle devam edebilecektir.

Hukukî dokunulmazlığımızın olmadığı, fiilî bir dokunulmazlıktan faydalandığımız yolundaki cümle, herhalde kendimizi iyi izah edememiş olmamızın sebebiyet verdiği bir durumdur. Bugün gerçekten avukat olarak hukukî bir dokunulmazlığımız yok. Fiilî dokunulmazlıktan maksadımız, asla kişisel değildir. Davranışımızın ciddiliği, tarafsızlığı, dürüstlüğü ve seviyeli oluşu bize dokunulmamasının maddi sebebidir. Biz sadece bunu kaydettik ve bu, Yönetim Kurulumuzun saydığımız nitelikteki çalışmalarının eseri-ridir.

Hukukî dokunulmazlık ise, bu, yepyeni, ayrı, belki de ayrıcalık anlamına gelen bir şey olur ki, o ayrıca incelenmesi icabeden bir hal olmak gerek.

Yönetim Kurulunun zaman zaman bazı illerde yaptığı toplantılar, Genel Kurulumuzun her yıl başka başka illeri seçmesindeki espri ile uygun gitmektedir. Biz bu toplantılara, vaki tenkide rağmen devam kararındayız.

Bu toplantıların bize sağladığı nedir? Her gittiğimiz yerde meslektaşlarımız, -civar ildekiler de dahil olmak üzere- toplanıyoruz. Ekseriya bir bütün gün karşılıklı meslek sorunlarını tartışıyoruz. Bize Merkezden göremeyeceğimiz yepyeni problemleri, dertleri anlatabiliyorlar. Öyle dertler var ki, pek te kâğıda dökülemiyor. Biz onlara kadar giderek

bunları tesbit etmeye çalışıyoruz. Toplantılarımıza hâkimlerimizin ve savcılarının da istisnasız katıldığını, bütün toplantılarımızda müşahede ettik. Hâkim ve savcılarımızın, statüleri icabı bizim kadar serbest olmaları sebebiyle, bize intikal ettirdikleri konular neticede bizim de dolaylı da olsa meslek sorunlarımız haline gelmiştir. Filhakika, merkezde kalırsak yayın, radyo imkânları fazladır, dendi. Alınan tedbirlerle, nereye gidersek gidelim, şu anda Bursa'dayız, acaba yayın ve sesinizi duyurmak imkânlarından bir gerileme müşahede ettiniz mi? Bunu yapabilen bir Yönetim Kurulu elbette diğer toplantılar için de gerekli tedbirleri alacaktır.

Bizim bu seyahatlerimizin turizm şeklinde vasıflandırılmamasını çok isterdik. Bir Sivas meselesi ortaya atıldı ve orada biz işçi sorunlarını ele almıştık. Sivas bizi çağırdı. Sivas'ın özelliği şudur: Memleketimizden dış ülkelere en fazla işçi gönderen yegâne il Sivas'tır. Adeta Sivas boşalmış gibidir arkadaşlar. İşte yabancı ülkelere giden işçi sorununun en büyük ağırlığını hissettirdiği il Sivas'tır. Bunun ekonomik ve diğer yönleri belki bizi ilgilendirmez, amma nafaka yoksulluğu içinde olanın, aile bölünmesinin ve benzeri pek çok, bizleri derinden sarsan hukukî problemlerin neler olduğunu Sivaslılar bize bir bildiri konusu olarak ısrarla verdiler. Böyle bir hizmetten kaçmak mümkün müdür? Biz, yabancı ülkelerde işçilerimizin, yeterli korunmadan istifade etmediklerini, o memleketlerde diğer yabancı işçilerin nasıl korunduğu hakkındaki etütlerimizi tamamlayıp da ilgili bakanlıklara ve kişilere bildirdikten sonradır ki, yabancı işçilerin himayesi diye bir konu Türk kamu oyuna intikal etti. Bu bir hizmet olarak kaydedilebilir.

Van'a gittik; Van bizi, yıllardan beri beklercesine bağrına bastı. Doğu problemi bu memleketin en büyük sorunudur. Ama Doğu'nun bir de hukukî problemi var. Adaletin orada işlemesi hiç te buralara benzemiyor. Biz bu özellikleri ortaya dökmekle ne yaptık? Bizce Doğu'nun kurtuluşu, Türkiye bütününe Doğu'nun her yönüyle katılmasıyla mümkün olabilecektir.

("Bravo" sesleri, alkışlar)

Hukukçu olarak biz bu görevi yaptığımız zannındayız.

Hurşit Kangal arkadaşım isabetli bir ayırımla, olumlu-olumsuz yönlerimizi, raporumuzun bu bölümlerini isabetle tahlil buyurdular. Şu cümleleri manevî açıdan bize kıvanç verdi, sağolsunlar. Rapor samimi bir ifade ile yazılmıştır, davranışları da bu söyleyiş, yazış tarzına uygundur, dediler. Bu, ahlâki bir iltifattır, biz bunu başta kabul ediyoruz.

Raporun itidalli bir dille yazıldığına işaret ettiler. Elbette itidalli bir dil içerisinde olmak durumundayız. Politik konulara ışık tutmakla, politika da yapmamak güçlüğü kıl ayrımlara dikkat etmek ihtimamı ve bunun güçlüğü üzerinde veciz bir şekilde durdular. Biz böyle bir teşekkür içinde çalışırken, gerçekten acaba politika yapıyor muyuz sorusunu kendimize sık sık sorduk. Fakat bu konuda bizi tenkit etmekte belki de haklısınız. Çünkü biz henüz Genel Kurulumuzun; hangi konular ne oranda politikadır, bunu bir prensip, bir kural olarak henüz telâkki etmek imkânına sahip değiliz. Fakat bizim bir kuruluş olarak politikamızın nerede başlayıp, nerede bittiğini belki de genel çizgileriyle belirtmek mümkündür. Anayasanın ileri sürdüğü niteliğimizi de esas alsak, politika yapmanın ve yapmanın içtihat yoluyla meydana gelmiş kuralları mevcuttur. Bunları tarıyarak, herhalde önümüzdeki toplantıya, Yönetim Kurulunun, genel hatlarıyla da olsa kanaati tasviplerinize arzolanabilecektir. Bunu, şimdi takdim edilen raporlar gibi bir çalışma ile huzurunuzda getirebiliriz. Şüphesiz burada kesin bir netice sizler de lütfedemeyeceksiniz, ama bu, bizim ilerdeki tutumumuza elbetteki ışıklı ve berrak bir sonuç sağlayabilecektir. Biz, mutlaka Genel Kurulumuzun ortak vasfı ile anılması mümkün ölçüleri içinde kalmak itidalinden uzaklaşmayacağız.

Birliğimizin 2,5 yıllık ömrünü hem israf ettik, hem de etmedik. Bu, görüşe göre değişebilir. Biz kuruluşumuzun hemen akabinde sosyal güvenliği sağlamak konusuyla karşılaştık. Sıfırdan başladık ve karşımızda bizi yadırgayan güçler vardı. Yalnız, bu direnç yuvalarına bertaraf etmek bizim tam 1,5 yılımızı aldı. Eğer sosyal güvenliğin bugün aşağı yuka-

rı memnunluk verici bir meyva olarak sizlere takdimi mümkün olabildiyse, bunun değerini, eğer biz bunları başaramasaydık sizin huzurunuzda nasıl çıkardık, o ihtimali düşünerek lütfen takdir buyurunuz. Ve karşılaştığımız güçlükler sadece isaret ettiğim, açıklamak istemediğim dirençlerden ileri gelmiş değildir. Kurulduğumuz anda karşımıza Anayasa Mahkemesine bir parti tarafından açılmış ve bazı siyasi kişilerin açtığı iptal dâvalarıyla karşılaştık. Eğer bu iptal davaları, ki varısından çok fazlası sosyal güvenlik maddelerinin ilgasını öngörüyor idi, bu dâvalar eğer iptalle neticelenmiş olsaydı, bugün ne Türkiye baroları, ne Türkiye Barolar Birliği bu durumda olmayacaktı. (Alkışlar)

Bazı tehlikeli geçitleri hatırlamak, bir daha aynı emniyetkiler karşısında kalmamak bakımından, ihtiyatlı olmak hususunda bize başlar başlamak acı, fakat çok iyi bir ders oldu.

Sosyal adaleti iddia eden bir düşünce ile avukatların mütevazı sosyal haklarının ortadan kaldırılması iddiasını bağdaştırmak bizim için mümkün değildi. Fakat biz içtenlikle bir yol tuttuk. Bütün amacımız, Türkiye'de sosyal güvenliği olmayan hiç bir sınıf kalmaması. Bu itibarla biz hakkımızı aldık, bundan ötesiyle ilgilenmiyoruz durumuna geçmedik. Bundan sonraki çabalarımızla, Türkiye'de sosyal güvenliksiz hiç kimsenin kalmaması yolundaki çabalara katılmak şeklinde tecelli edecektir. Bu anlayışla hareket ettiğimiz için, iptal dâvaları sonuç vermedi. Hatta ayrıcalık gibi görünen bazı hükümlerin Barolar Birliği tarafından reddedildiği bize gerçek haklarımızın sağlanmasını ve devamını temin etmiştir. Bu hususta Genel Kurulu, Kangal arkadaşımın bu ikazı üzerine bir hususta aydınlatmak ve şu maruzatımın beyan edildiğinin de teşkilini sağlamak ihtiyacı içindeyiz.

Bugün serbest meslek erbabı diye eskimiş bir deyimle vasıflandırılan grupun sosyal güvenliği bir başka mahiyet kazanmıştır. Biz, sosyal güvenlik konularıyla uğraşmağa başladığımız zaman, sadece çalışma ve sosyal sigortalar mevzuatından herşeyin öğrenilebileceğini sandık. Yeni bir

işe başlarken fazlaca kitaplara bağlı kaldığımız doğrudur. Çünkü patronu olmayan emekçinin sosyal güvenliği hiç te diğerlerine benzemiyor. Nitekim bu açıdan, son zamanlarda memleketimizde serbest meslek mensuplarının sosyal güvenliği bir kanunla sağlandı. Sağlandı tabiri biraz aceleci. Bu kanun Meclise gittiği zaman Yönetim Kurulu derhal toplandı; acaba kanuna karşı cephe mi alalım, yoksa çıkmasını teşvik mi edelim? Cephe alamadık, çünkü baştan itibaren tuttuğumuz yol, bize verilenin başkalarından esirgenmemesi idi. Bu itibarla kanunun çıkmasına engelleyici gayretler sarfetmedik, teşvik ettik. Bir soru haklı olacak; niçin oraya girmediniz?.. Karşılaştırdık, elde edilen haklardan fazlası da var, fakat eksigi de var. Nihayet bu, sonunda Genel Kurula getirilip, takdire arzedilecek bir konudur. Fakat bugün bu teşebbüse girmiyoruz, sadece konuyu size arz etmekle yetiniyoruz. Çünkü bu kuruluş yürür mü, yürümez mi, henüz kestiremedik. Benim çok ihtiyatlı olduğum ekseri arkadaşlarımca malumdur. Yönetim Kurulumuz benden daha ihtiyatlıdır. Bu yeni kuruluşun bazı yeni haklar getirmesi cazibesi altındayız, fakat bizde olduğu gibi mecburi nitelik taşıması bazı endişelerimize sebep olmaktadır. Yalnız, bu konu çok genişletilmesi gerekli bir konudur, fakat böyle bir olayın mevcut bulunduğunu da bu Genel Kurulunuzda arz etmek durumundayım. Eğer bu açıdan yeni bir durum hasıl olursa, olağanüstü bir rahatsızlığı, daveti sizlere arz etmek durumunda kalabiliriz.

Tereddütlü konu diye isimlendirilen husus; avukatla müvekkili arasındaki anlaşmanın vekâlet-hizmet akti olup olmadığı konusudur. Elbetteki bu pek önemli ve nazari bir tartışma da değil, sonucu sosyal güvenlik haklarında şu veya bu kazanç veya kaybı gerektirebilir. Raporumuzda buna hiç dokunmamış olmağımız tenkidî mucip oldu. Dokunmadık amma, bu konuyla meşgul olmadığımız sonucuna varmayınız. Konuyu derinleştirmek yoluna gittik, bu hususta en değerli, tatbikatı da bilen öğretim üyelerinden müteaddit raporlar aldık. Hepsi fahriyen yardımımıza koştu. Fakat varılan sonuçlar karar olgunluğuna henüz gelemedi. Bir yan-

dan da içtihat devam etmektedir. Fakat konunun ilginç bir tarafı var; bu iki akit nev'inden birinin seçimi bir grup arkadaşımızın lehine, bir grup arkadaşımızın aleyhine. İşte bu yol kavşağına gelmiş olmanız ve kuvvetle huzurunuzla çıkamamak korkusu şimdilik bu mevzua dokunmamamızı gerektirdi. Sorulmasaydı arzetmeyecektik.

Bültenimizin bazı arkadaşlarımıza gitmemiş olmasına üzgünüz. Biz bu bülteni evvelâ barolarımıza, dağıtılsın ricasiyle takdim ettik. Fakat hiç bir sonuç alınamadı. Bunun üzerine 10 200 arkadaşın adresine göndermek için tedbirlere başvurduk, bu da zamanında başarılamadı. Nihayet teknik bazı cihazlar elde etmek suretiyle, pulu dahi kendisinin bastığı otomatik makineler marifetiyle bunu 15 gün içerisinde ikmal edebilir hale geldik. Listeler bize gönderilmiyor veya değişiklikler bize zamanında bildirilmiyor, mazereti arkasına çekilmek istemiyoruz. Baroların kusuru varsa, Barolar Birliğinin de kusuru var demektir. Bunun aksi de varit. Bu itibarla, yakın bir işbirliği ile, muhterem arkadaşlarımızın ilgi gösterdikleri bültenden yoksun kalmamaları için tedbir elbette alınacaktır. Fakat önce pek mütevazı adette basılan bültenin, bugün beşer bin beşer bin arttırılmak lüzumu hasıl olduğunu da arzetmek durumundayız. Çünkü bütün hâkim ve savcılarımız bunlardan istemekte, zaman zaman bu bültenin şu mahiyetteki bilgileri de getirmesi yolundaki ricalarla karşılaşmış bulunuyoruz. Bültenimizin konuları avukatlar dışında olanları da ilgilendirebilir hale gelmiştir. Biz bu ihtiyacı da karşılamak durumundayız ve arzettiğim gibi, 15 gün içinde sevkiyat tamam olabilmektedir. Fakat her türlü gecikme hususundaki ikazlarınız derhal yerine getirilecektir.

Dergi çalışmalarından bahis buyurdular. Hazırlıklarımız tamamlandı, 1972 yılında dergimiz çıkmaya başlayacaktır.

Arkadaşlar, burada şu itirazla karşılaştık: Biraz gecikme o tereddüdün eseri de olabilir. Memleketimizde müstesna bazı baro dergileri çıkmakta. O halde mükerrer bir dergi israf olabilir mi diye düşündük.

İkincisi; yalnız 10 200 adette arkadaşımıza bedelsiz gönderebileceğimiz dergiye, bültende olduğu gibi, başkaca da talipler çıkınca, acaba mâli gücümüz bunu kaldıracak mı diye düşündük.

Bınamızı almak için, bugün vadeli yatırılmış tam 750 000 lira paramız vardır. Bu itibarla önümüzdeki yıl bina sahibi olacağız; milyon üstünde. Hiç bir devlet dairesinden, hiç bir kuruluştan on para kabul etmedik, gelen teklifler reddedilmiştir, içten ve dıştan. (Alkışlar) Buna rağmen, biz alınımızın teri ile bir kuruluş haline geldikten sonra önümüzdeki imkânlar elbetteki bir başka türlü olabilecektir.

Bizim mütevazî kadromuzun fazla tutulduğu iddiası haklı değildir. Dört memurumuz var, fahriyen çalışan 11 Yönetim Kurulu üyesi. Bu işler Avukatlık Kanunundan evvel bir bakanlığın bir genel müdürlüğü kadrosu tarafından yürütülüyor idi. Dört memurla bunu yürütüyoruz. Hiç bir baromuzdan, cevapların geciktiği, işlerin yürümediği şikâyeti gelmedi. Çok değerli bir arkadaşımızın kuruluştaki büyük himmeti buna sebep teşkil eder; Atılâ'yı minnetle anıyoruz. (Alkışlar)

Eğer, onun deyimiyle biz, meselâ hâkimlerin Adalet Bakanlığı zamanını aramaları gibi bir intiba vermiş olsaydık, bugün durumumuz ne olurdu? Hiç bir avukat şimdi Adalet Bakanlığı zamanını aramıyor. Bunun da birçaba ürünü olması lüzumludur.

İçtihatların yayını gecikti, 1972 de bunu başarmaya çalışacağız. Güçlük şundadır: Bizim kanunumuz içtihatların yayınında, Bârolar Birliğinin ilgili organlarla işbirliği yapacağını kaydetmiştir. O halde, müstakilen görevli kılınmış durumda değiliz, ortaklarımız var, belki asıl görevliler de var. Temyiz kuruluş kanunu tasarısında ise, hüküm şu:

Yargıtay kararlarından seçilecekleri yayınlamak, Yargıtayın görevidir.

Şimdi görüyorsunuz ki, bir çatışma mukadder. Biz göreve talibiz, görev iddiasında olanlar da var ve kaynak onların elinde. Belki biz de bugün piyasada bulunan içtihat dergileri gibi dergiler çıkarabiliriz.

Ama resmî bir kuruluş böyle bir çalışmaya hazırlıksız giremez. Bugün herhangi bir batı ülkesine gidiniz, o devletin yargıtayının kuruluşundan bu yana en ufak sulh mahkemesinin verdiği kararlar dahil, hepsini elinizle koymuşçasına bulabilirsiniz. Belli ve malum karar dergileri vardır ve hepsi resmî ve kanunî biçimdedir. Biz hiç olmazsa ilk yayım hakkının tekelini Barolar Birliğine veriniz, kâr etmek peşinde değiliz, size bilânçosunu gösterelim, ama sermayesini alıp götürecek bir teşebbüs yarı yolda kalmış bir teşebbüse girmek istemiyoruz, dedik, aynı mukavemetle karşılaştık. Bu itibarla bu işin tekel şeklinde ilk yayım hakkını istihsal etmek çabası veyahut onlar yapacaksa onlara yardım çabasından birini seçmemiz icabedebilecektir. Hazırlıklarımız yok sanılmasın. Bugün birkaç cilt yayımlayabilecek şekilde içtihat elde ettik. Hem de fahri kaynaklarımızdan. Amma böyle büyük bir teşebbüsün sonunu getiremezsek, yarı kalmış mecmualar misâli bir duruma düşersek acaba sonra siz bizi kinamaz mısınız?

Hukuk Kongresinden bahsedildi, ondan biraz önce de bir baskı grubu olmamız temennisi diğer konuşmacı arkadaşlarımız tarafından da ortaya atıldı.

Arkadaşlar faal avukat olarak 10 200 kişiyiz. Bunlar barolarda kayıtlı avukatlardır da denilebilir. Biz bu adedimizle herhangi bir baskı grubu adetçe olamayız. O halde fikirce baskı grubu olmak durumundayız. Ama biz avukat olarak fikirce baskı grupunu temsil edemeyiz. Bütün hukukçuları yanımıza alırsak o zaman daha güçlü olacağız. İşte Türk Hukuk Kongresi fikri bu ihtiyaçtan doğmuştur. Eğer bütün Türk hukukçularını belli bir anlayış içinde, meselâ hukukun üstünlüğü çerçevesi altında toplayabilirsek gücümüz daha da artacaktır. Kongre fikri böyle bir kökenden geliyor. Hazırlıklarımız şu anda tamamdır. Dün sizlere paket halinde tebliğleri takdim ettik. O paketin yarısı kadar da basılmaktadır, bazı metinler biraz gecikti. Meselâ hocamız Prof. Riş'in tebliği gibi. Bugün geldi, halen basılıyor. Fakat bir hukuk kongresinin günlümüzce olması

için koşulları da nazara almak durumundayız. Takdim kılınan tebliğler, bu tebliği yapmak isteyenlerin elbette kişisel görüşleridir, Birliğimizin görüşü değildir. Yalnız, bu kongre ile şu ana iddianın peşinde olacağız: Ana kanunlarımızın batıdan alınması büyük faydalar sağladı. En büyük faydası, yepyeni bir hukukçu kuşağı, yani sizleri yetiştirdi. Ama artık yeterli değildir. Bugün, başka kanunlarla işlerini yürütebilen hiç bir ülke yeryüzünde kalmamıştır. Biz kanunlarımızı yapacak olgunluğa ulaştığımız kanısındayız. Bu hukuk kongresi, kanunlarımızın boşluklarını, çağdan düşmüş olanları bize işaret edecek ve aynı zamanda bizler bir sonuç daha elde edeceğiz; kanun yaparak Türk hukukunun meydana getirildiği iddiasıdır ki, bizleri büyük sıkıntılara sokmuştur. Biz kanunları da idare eden kanunların bulunduğuna inanmazsak zaten hukukçuluk anlamını kaybeder. O halde bir memleketin hukukunun hazırlanmasında mühim olan onun kanunlaşması değil, ona tekaddüm eden ön çalışmalardır. Biz bu ön çalışmanın öncüsü olmak iddiasına girişeceğiz.

Bu kongrede g delege arkadaşlarımızın görev alacaklarına işaret edildi. Şimdi bu görevin ne mahiyette olacağı soruluyor. Bu hususta delege arkadaşlarımıza bir kaç gün içinde gelen bir mektup olacaktır. Dört komisyonun kurulacağı, her arkadaşımızın ilgi gördüğü konular açısından hangi komisyonda yer alacağı, 25'er üzerinden yapabileceğimiz bir taksimde belki biraz da bize denge imkânı da lütfederseniz, bunu da nazarı itibare alarak 25'er kişilik ev sahipliği görevini üstümüze alacağız. Bizler tatbikatla daha yakından ilişkisi olan kişileriz. Dertleri bizim savcılarımızdan ve hâkimlerimizden daha başka bir gözle görmüş olmamız belki de bilmiş olmamız mümkündür. Çözümde ortak hareket edeceğiz, ama dertleri getirmekte biz hepsinin önüne geçmek durumundayız. Bize öyle geliyor ki, Türkiye Barolar Birliği Genel Kurulu, bütün çabalarını bu hukuk kongresinde bir kere daha göstermek imkânını bulabilecektir. Takdim edilecek program ve ricalarımız, zannederiz ki hiç bir kargaşalığa sebebiyet vermeyecektir.

Sipahiler arkadaşım iki noktaya temas etti. Bunlardan biri ihtiyarî sigortanın cazip olmadığı fikridir. Biz de başarılı olmadığımızı açış konuşmasında işaret ettik. Yalnız, esbabı mazeret kabul buyurursanız şunu söyleyebiliriz; bu tıp sözleşme ihtiyarî topluluk sistemi içerisinde yer alan bir çalışma konusudur. Avukatlık Kanunu ve tıp sözleşmenin herşeyi nazara alması bu açıdan imkânsızdır. Kanunda berraklık bulunmayan noktalarda bu sistemi cazip kılmak için yeni hükümler getirmeye, sözleşmenin diğer tarafını teşkil eden memur statüsündeki arkadaşlarımız imzadan kaçınıyorlar. O halde tıp sözleşmenin daha cazip hale gelebilmesi, bir kanun değişikliği problemi gibi tecelli etmektedir. Bu itibarla sağlık kurulu raporu ve benzeri konuların başarılanamaması böyle bir güçlükten ileri geliyor. Buna rağmen, bu sözlerimizi kendi kendimize de tekzip etmiş olabiliriz. Çünkü, iş kazasının tarifi, mevcut sigorta sistemini aşan bir tarif olmuş, işyerimizin bulunmamasından gelen bir güçlük ile kendimize has kaza tarifini diğer mercie kabul ettirmek imkânı hasıl olabilmıştır. Bu ise bizim aylarımızı aldı. Buna rağmen, ihtiyarî sigortayı cazip hale getirememenin başka nedenleri de olabilir. Çok nedenleri vardır; bir kısmı bizim kusurumuz, bir kısmı değil. Çünkü sosyal sigorta müessesesinin hastalık, hastahane, personel ve çalışma tarzı cazip hale gelemediği müddetçe acaba şu sigorta sistemi sizin iltifatınıza hakikaten mazhar olabilir mi? Bu hususu sağlamak acaba tüm-den Barolar Birliğinin elinde mi?

Büyük adette arkadaşlarımızın bulunduğu merkezlerdeki baroların yaşamasını bütün kalbimizle temenni ettiğimiz yardım sandıklarının sağladığı faydalar, ihtiyarî sigortanın sağladığının çok üstündedir. Bu durum karşısında genel ölçülere tabi olan bir sistemi, meselâ yardım sandıklarının seviyesine getirmek sadece bizim elimizde olabilir mi? İşte başarısızlıklarımızın sebebi bunlardan ileri gelmektedir.

Eğer sosyal güvenlik konularını üzerinde son bir söz söylemek lüzumlu ise şöyle diyebiliriz: Bu sistem yörüngesine oturmuştur. Sık sık

yön değiştirmek mecburiyeti karşısında kalacağımız pek tabiidir. Bugün yapacağımız tasarruflarımızın, yıllar sonrasını da düşünerek yapmamız lâzım geldiğine dair örneklerimiz vardır. Eğer mecburi sigorta tip sözleşmesinde kanun değişikliklerinin sirayetini öngören bir maddeyi düşünememiş olsaydık, bugün durum gerçekten çok feci olur idi. Bu belki de bir talih veya tanrının bir ilhamı, bu uyanıklığı bize gösterdi, şimdi buna bakarak daha fazla ihtiyatlı olmak, patronsuz işçinin durumunun daha başka özellikler arzettiği üzerinde çalışmalarına devam etmek, bunları arttırmak ve Türk toplumuna kafa işçisinin sigorta sisteminin özelliğini zerre zerre izah edebilmek çabalarına başlamak zamanı artık gelmiştir. Eğer bu sistem geliştirilmek isteniyorsa,

Anayasa Mahkemesinde iptal dâvası açmak hakkının istenmediği mütalâası varit değildir. Takdim edilen rapordan da anlaşılacağı üzere, Anayasa değişikliği tasarısındaki kanaatlerimizi iki bölümde inceledik. Birinci bölüm; teklifte olmayıp da olmasını istediğimiz hükümlerdi. Bunların başında iptal dâvası açmak tekeli olmasa bile, hak sahiplerinden biri haline gelmemiz idi. Bu, herhangi bir meslek çıkarı ile, meselâ bazı müesseselerin kendilerini ilgilendiren hususlarda dâva şeklinde değildi. Biz politik bir menfaat sağlamayan, bazı kuruluşlarla ilgili olmayan, ama Türk hukukunun Anayasaya aykırılıkta devamına gönlümüzün razı olmadığı kuralları oraya götürmek istiyorduk.

Anayasamız Anayasaya aykırılığı oraya götürmek için bazı kurallara, bazı kanallara tabi tutmakla içtenlikten uzak kalmıştır. Yol bulunamazsa, yol bu işte ilgi görmezse, o halde bir hüküm Anayasaya aykırı olmasına rağmen yaşayabilir. Bu bir çelişmedir. Biz sadece bu çelişmeyi bertaraf etmek için hak sahibi olmağı istedik. Ama Anayasanın değişmesi bizce ileriye değil, geriye giden bir adımdı. Bu hava içerisinde bize elbetteki bu hak tanınmayacaktır. Biliyorduk, ama istememizin kayda geçmesi de lâzımdı, bu itibarla biz bu yolu tercih ettik.

Bunlar, bir arkadaşımızın deyimi ile, hayalî konular olabilir.

Ben, içinizde yaşı en ileri olanlardan birisiyim. Barolar Birliğinin de ilk ortaya atıldığı zaman yüzümüze nasıl gülündüğünü biliyoruz, ama oldu. O halde bugünün hayal sayılan fikrinin yarının gerçeği olması, iyi çalışılırsa imkân dahiline girebilir. Bazı hayallerimizde ısrarlı olacağız.

Kemalettin Sönmez arkadaşımızın, evvelki Genel Kurul toplantılarında dileklerimiz hakkında neler yapıldığının raporda ayrı bir bölümde gösterilmemiş olduğunu kinadıklarını gördük. Bu raporun sistematigi açısından bir uyarıdır. Bundan sonraki raporun böyle bir bölümle gelmesi iyi olacaktır. Huzurunuzda genişlemiş olarak gelebilen bu ikinci raporumuzdur. Yarım yıl içerisinde huzurunuzda geldiğimiz zaman birkaç sayfa ile geldik. Bir Yönetim Kurulu raporu sistematiginin de bazı ikazlardan sonra mükemmelleşmesini kabul buyurmanızı rica ve bu husustaki ikazlarınıza bilhassa teşekkür ederiz.

Dileklerin zapta geçip geçmediği hususunda izhar edilen endişe isabetli değildir. İlk defa geçen yılki toplantımızın zabıtları çok kısa bir zamanda ikmal edildi ve bütün arkadaşlarımıza gönderdik. Zabıtlar incelenirse herhangi bir şeyin kayda geçmediği endişesi kalmayacaktır. Esasen mes'ul durumda olan steno ve ayrıca teyp kullanılmaktadır.

Aynı zamanda, dergiyi bekledikleri, -Eğer bülten anlamında kullanılmamışlarsa- açıkça izhar edilen bir temennidir. Dergi mevzuunda çıkan hukuk dergilerinin dışında özellik taşıyabilecek bir dergi fikri üzerinde de durmak lüzumu vardır. Nazari bir dergi mi, meslek sorunlarının, teorik te olsa bilinci ve şuurunu ortaya dökcek araştırmaları kapsayan bir dergi mi, sadece haber ulaştırıcı bir dergi mi?.. Bunun seçimi de herhalde kendine göre bir güçlük arzedecektir.

Meslek sorunlarının ilimce mukayeseli tarzda ele alınmasında daha büyük bir yer saklayan dergi fikri hakim fikir gibi gözükmektedir.

Behzat Güre arkadaşımız 1971 olayları sırasında tarafsızlık içinde kaldığımız mütalâamızın, pasif kalma şeklinde yorumlanabileceği

işaret buyurdular. İleri gittiğimizi söyleyen arkadaşlarımızla, pasif kaldığımızı iddia eden arkadaşlarımız arasında şaşkınlık içinde değiliz. Çünkü iki tarafın da hakkı olabilir.

Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi hakkında izhar buyurdıkları kanaatlere son bölümde temas edeceğim.

Ehad Vardar raporu titiz ve olgun deyimli buldular. Aynı kanaati bütün arkadaşlara verememekten üzgünüz. Çapraz sorgu ve buna benzeyen konuları da sonda topluca izah edeceğim için burda temas etmiyorum.

Ehad arkadaşımız, raporumuzda jüriden söz edilmeyişinden bahis buyurdular. Jüri lehte aleyhte tartışmayı getiren bir konu. Ama bugün jüri tarihsel nedenlerle bir çok memleketlerde kalmakla beraber, **hüviyetini hukuk açısından tamamiyle değiştirmiştir. Konu, halkın ceza adaletine katkısı** konusudur. Bu konuyu, **sol inançlı ülkeler "Yoldaşlar mahkemesi"** diğer ülkeler jüri, arada kalan bazı inanışlar "Eşeven" meslekten olmayan hakimlerin katkısını sağlamak, bazı memleketler halk tarafından seçilen hakimler sistemi üzerinde duruyorlar. O halde biz, jürinin münakaşası yerine, ceza adaletine halk katkısında lüzum var mıdır, yok mudur ön meselesini halletmek durumundayız. Bu, sanıldığından daha güç bir meseledir. Millet adına adaletin tevzii gibi güzel bir formülle yetinen bazı memleketler var, ama tevzi edilen adaletin halk adına olduğunu somut şekilde ortaya koyabilecek bir kuruluşumuz var mıdır? Meselenin daha çok geniş yönleri olabileceğini takdir ve teslim buyurunuz. Jüriden bahsetmedik ama, konuyu inceledik; takdim kılınan paket içerisinde buna dair bir broşür de bulacaksınız. Fakat resmî bir görüş haline getirebilecek olgunlukta henüz değiliz.

Merih Sezer arkadaşımız şöyle bir soru sordular: Biz kuralların topluluğunun savunucusu muyuz, yoksa sosyal adaletin teşhisinde toplum temsilcisi miyiz? Kooperatif bir kuruluş muyuz? Ve sonra, Milletlerarası Hukukçular Komisyonunun tutanaklarından söz ettiler.

İşaret buyurdıkları kaynaklar çok kıymetli kaynaklardır. Genel

Kurulumuzun evvelki tutanakları incelenirse, bu kaynaklardan uzak kalmadığımız da anlaşılabilir.

Memleketimizde, az gelişmiş ülkelerde hukukçunun görevi, teması ilk defa Türkiye Barolar Birliği tarafından ortaya atılmıştır. Hatta geçen yıl takdim ettiğimiz raporun baş kısmının bütün ağırlığı, geri kalmışlığımızın, hukukçuluğumuzun nedenleri üzerinde toplandı. Eğer teselsül eden raporlar birbiri ardınca okunacak olursa, belli bir yönde hareket ettiğimiz teslim edilebilir.

Az gelişmiş bazı memleketlerde ve memleketimizde hukukçu olarak nasıl bir görev içinde olduğumuzu müşa hhas örnekleriyle geçen yıl izah etmiştik. Avukatlık mesleğinin konularını sınırlamak, sınırlamamak tercihi yapılacaksa, Yönetim Kurulunuz yazılı olarak ta ikinci grupta yer aldığını ifade etti. Adı geçen komisyonun Delhi'de 1959 da, Rio'da 1962 de, Bang-Kok'ta 1965 te, bir sene sonra da Lagos'ta yaptığı toplantılar sonuçlar, sizlere geçen yıl aktarıldı. Hukukçular kendi memleketlerinin sosyal ve ekonomik sorunlarıyla ilgilenmek zorundadır. Zira bu sorunların çözümü hukukçuya muhtaçtır, ibaresi bu toplantı zabıtlarından alındı, nakledildi.

Az gelişmiş memleketlerde hukukçunun müstesna bir mevkie sahip olduğu bütün bu çeşit memleketlerde bir gerçektir.

Bu geniş tutum içerisinde bazı konulara temas etmemeliydiniz yolundaki suçlama ile, bizim daha evvel bu yolda olacağız, sonunda tasvibinize arzedilen görüş arasında bocalanamamak mümkün olmuyor. Aynı komisyon toplantılarında hukukçuların değinmesi zorunlu konular şöylece sıralandı:

Toprak reformu, millî kaynakların işletilmesi, sosyalizasyon tedbirleri, işsizlik, haksızlıkla mücadele, sefaletle mücadele ve en sonuncusu da kendi memleketini iyi tanıma. O halde bazı konulara el attınız iddiasıyla, bazı konulardan niçin uzak kaldınız iddiasını takdirlerinize arzediyorum.

Bizim temas ettiğimiz konuların, şu bizden de az gelişmiş olan memleketlerin hukukçularının aldığı konular yanında pek masum konular olması da bir telâkki meselesidir. Rio toplantısında şu karara varıldı: Az gelişmiş memleketlerde hukukçular hukuk reformunu gerçekleştirmek zorundadır. Bu durumda olan ülkelerde sosyal ve ekonomik sorunlar o kadar bileşik hale gelmiştir ki, neyin neyi sömürdüğünü sezebilmek için mutlaka hukukçu olmak lâzımdır.

Bu itibarla, az gelişmişliğimizi saklamayacak bir içtenlikle Yönetim Kurulunuz el atacağı konuları, şu milletlerarası standarda uygun ölçüler içerisinde kalması bilhassa şiar edinmiştir.

Değerli meslekdaşımız bir olaydan, sanığın yarı yolda bırakılması olayından bahsettiler. İsim vermemek nezaketi içindedirler. Bu konunun maddi soruşturması ayrıdır. Biz Barolar Birliği Yönetim Kurulu olarak bazı kararların inceleme, üst inceleme mevkiinde bulunduğumuz için bu konu hakkında ayrıntılı olamamaktan beni bağışlamanızı istirham edeceğim.

Dâvadan çekilme hakkı açısından konunun meslek kuralı olarak incelenmesi, bu, herhalde bir ihsası rey telâkki edilmez. Gelen işi reddetme hakkını dahi kabul etmeyen ülkeler var; başta İngiltere'de. Meslek kuralı 1792 de teessüs etmiş. İngiliz avukatının, ücreti ödenirse dâvayı reddetmek hakkı bugün yoktur. Çünkü vaktiyle İngiltere'de pek sevilen bir kralı tenkit ettiği için suçlanan bir kişiyi bir avukat savunmuştu. Kendisi büyük baskılara maruz kaldı ve jüri önündeki savunması şu idi:

Eğer siz İngiliz avukatlarına işi reddetmek hakkını tanırsanız, bundan kralın adaleti zarar görür. Çünkü red hakkı görevden kaçmanın bahanesi olurdu. Bugün İngiliz barosunda stajyerlere bu cümleler ezberletiliyor.

Buna mukabil batı ülkelerinde kayıtsız şartsız red hakkını ve onun zaruri devamı olarak da dâvadan çekilme hakkını kabul eden ülkeler

çoğunluktadır. Ama İngiliz tatbikatından da alınacak bazı dersler olabilir. Bizim Avukatlık Kanunumuz bu ikinci gruptan sayılabilir. Amma şu İngiliz uygulamasından, meslek kurallarımızı tatbik ederken, nasıl bir anlayış ve titizlik içinde olmamız lâzım geldiği sonucunu da takdirlerinize arzedebilecek durumdayız. Ama daha bir yılını doldurmayan meslek kurallarının ne şekilde işleyeceği hakkında bizlerin de henüz tam bir fikrimiz yok. Ama genel kurulunuz buna bağlılık kararını ve emrini ittihaz etti.

Yalnız bu konuda işten çekilme ile, duruşmayı terk konusunu da birbirinden kesinlikle ayırmak mümkün olamıyor. Totaliter memleketlerde, ezcümle Madrid Barosu meslek kuralları Madde 19.- "Avukat mahkemede işgal ettiği mevkii ancak başkanın müsaadesi ile terk edebilir." der. Bütün totaliter memleketlerde terk hakkı reddedilmiştir.

İtalyan usul kanununun 129 ncu maddesi: Savunma hakkının ihlâl edildiği gerekçesiyle dahi red yasaktır, disiplin cezası vermiştir. Bizim Kanunumuz ve meslek kurallarımız bu anlayıştan uzak kalmıştır. Fakat birinci kural, duruşma terkedilemez; ikinci kural, kişiliğine tecavüz veya mesleğe tecavüz vaki olduğu zaman terk hakkı doğar, şu şartla ki derhal durum baroya bildirilecektir. O halde konu herhalde meslek kuralları açısından çok etraflıca bir takdire tabi tutulması gereken bir konudur.

Sadece politik ve siyasi haklarla uğraşmanın yetersizliği sonucunda ayrılık içerisinde değiliz. Zira, sonda arzutmeye çalışacağım ekonomik kamu düzeni.. Ortaya atılan bu fikir esasında yeni Anayasamızın ekonomik haklar bölümünün harekete geçmesini sağlamak için bir araç olarak düşünülmüştür. Bu itibarla, sadece siyasi haklarla uğraşmak gibi bir dar görüş içerisinde değiliz.

Savunma dokunulmazlığının bulunmadığını söylediler. Eğer savunma dokunulmazlığının varlığı veya yokluğu, Ceza Kanununun 486 nci maddesine göre değer hükmüne bağlanacaksa f varılan sonuçlar farklı

olabilir. Dokunulmazlık prensibini getirdikten sonra, savunma sınırının aşılması, dâva ile ilgisizlik istisnaları getirilince ve bu istisnanın lâfzına bağlı kalırsak, Türkiye'de savunma dokunulmazlığı yoktur. Yalnız bu ilâve hüküm belli bir dönemde 20 sene kadar evvel siyasi kişileri bir zirha bürünmek için icadedilmiş bir şey idi, o zaman Türkiye baroları da yoktu, veya daha fazla vesayet altında idik, Fakat bugün, Türkiye Barolar Birliğinin varlığına rağmen, bu maddenin istisna hükmü yaşarsa, gün geçtikçe sorumluluk göstergesi bizi de suçlayabilecektir. Fakat ben meseleyi bu açıdan almıyorum. Çünkü bu açıdan alırsak kanun çıkmazı içerisindedeyiz. Halbuki bu istisnaların daha anlamının bu olmadığı sannındayız. Esas olan savunmanın dokunulmazlığıdır. İstisnanın yorumun, kaideyi bertaraf edecek şekilde anlamak lâfzi yorum ne kadar başarılı ise, o kadar başarılıdır.

Kanunun satırlarına sığınmamak ölçüsü esas tutulursa, binlerce talebesinden biri olmakla daima övündüğüm rahmetli hocamın şu sözünü arz etmek isterim:

"Kanunun metni, onu matbaada basacak mürettibi bağlar, hâkimi değil."

(Alkışlar)

Neclâ Ertel meslekdaşımız, insanlık doktrininin mevcut olmadığından bahsettiler. Bu doktrininin mevcut olduğunu ben biliyorum. Türkiye'de dahi bu doktrini tanıtmaya çabası içerisinde olanlar mevcuttur. Kendilerine bir liste ve bazı kitaplar göndereceğim.

Esasen bu doktrini inkâr etmek faydalı olmayacak, ama katılmamak elbetteki mümkün.

Uğradıkları veya şahit oldukları gerçekten isyan ettirici olaylardan biri, muhabere masuniyetinin, sır masuniyetinin ihlâli keyfiyetidir. Geçen yıl Adana kongresinde bulunan arkadaşlarım çok iyi hatırlayacaklar; sır masuniyetinin memleketimizde büyük tehlikelere maruz kaldığını, tele-objektif, gizli dinleme cihazı vesair teknik ilerlemeler kar-

şısında hukukun geri kalmakta olduğu, memleketimizde bazı tedbirlerin alınması lüzumu üzerinde durulmuştu. Ve iki yıl evvel La Haye'de toplanan **Adalet Bakanları** toplantısında Türk Adalet Bakanının da imza ettiği metnin taahhüdü tazammun ettiğini, buna aykırı tatbikatın büyük ~~sakınca~~lar getireceğini etraflıca savunduk. Daha bu olaylar çıkmadan evvel biz bu ihtiyacı hissetmiştik, Adana kongresinde yapılan konuşmanın bir kere gözden geçirilmesini rica edeceğim. Orda konu ciddiyetle ve Barolar Birliğine yakışır ölçüde etraflıca incelenmiştir.

Orhan Arsal, -Müsaade ederlerse üstadım diyeceğim.- İstanbul'dan üç delegenin şikâyetçi bir grup teşkil ettiği yolundaki sözlerine yine müsaade etsinler katılmıyorum. Ben bütün meslektaşlarımı meslektaşım olarak kabul ediyorum, bir grup olarak asla. ("Bravo" sesleri alkışlar)

Zabitanın nasıl bir çalışma içinde olduğunu inkâr edecek hiç bir arkadaşımız yok. Ama bu konularda çaba gösteren arkadaşlarımızın çok taze hatıralar içerisinde olmaları da pek tabiidir. Bu konuya ilk konular olarak el attığımız hatırlanacaktır. Biz, adli zabitanın kurulması lüzumunu ilk defa Birlik olarak ortaya attık. Bu belki nazari görünebilir, fakat bizim bulabildiğimiz çareler daima (İlerde de görülecektir.) hukukî çareler olabilecektir.

Bir tarafı idare âmirine bağlı bir zabıta ile adli işlemi yürütmek mümkün değildir. Tarafsız olabilirler, ama öyle gözükmemek sa-
olduğu gibi
kincası vardır. Bu sebeble, artık eskiden/kadro veya personel imkânsızlığı da bahis mevzuu değildir. Bugün bu ayrımı yapmamak için, bu imkânsızlıkları dermeyan edenler samimi değildirler. Bugün yüksek mektep mezunu olmuş olan zabıta âmirleri pek çoktur kadrolarımızda. Ayrımı yapmamak bence bahane fikirdir. Bu çabalar sonuç verebilir gibi bir ümit içindeyim. Adalet Bakanlığının hazırladığı iki zabıta ayrımı tasarısı Birliğimizce incelenmiştir. Bu ayrımın memleketimizde nasıl ve ne şekilde tahakkuk ettirilebileceğine dair mukayeseli bir etüdü Adalet Ba-

kanlığına sunduk. Bakanlığın bu etütten faydalandığını, berrak bir şekilde, tasarımı gördükten sonra anlamış bulunuyoruz. Ama arkadaşlar, gücümüz, çabuklaştırmayı sağlamak gayretlerinden daha ileriye gidemiyorsa bu bizim kabahatimiz değildir. **Acaba** derim; adli ve idari zabıta ayrılır ise, birtakım dertlerin halli daha kolay olmaz mı? Engizisyon diye vasıflandırdıkları, soruşturmanın ilk bölümü hakkındaki şikâyetleri haklıdır. Fakat bunun biraz da esasına gidelim. Bugün ilk bölüm gizli, orta bölüm aşağı yukarı gizli, sonrası aleni. Acaba bizim usulümüz buraya nereden geldi? Dedikleri doğru. Aydın çağlarda doğrudan doğruya itham usulü vardı; sonra kilise hukuku geldi. Orada hâkim her şey ifade ediyordu, avukata da ihtiyaç yoktu, savcıya da. Tam gizlilik, işte engizisyon. Sonra rönesans, bir çekişme, pazarlık.. Karma sistem böyle çıktı. Bizim sistemimiz aydın çağların sistemi değildir. Şiddet derecesi azaltılmış bir engizisyon sistemidir, teşhisleri doğrudur. Ama görüyor ki, bu konuyu halledebilmek, ceza hukukumuzun tâ felsefesine kadar inmekle mümkün olabilecektir. Bugün istediğimiz kadar şikâyet edelim, bu kanunlar mevcut olduğu müddetçe, biz sonuç alamayız. Şu veya bu hâkim meslekdaşımızın daha anlayışlı olmasını beklemek bir teminat değildir. Meşale kökünden halledilmedikçe Türkiye'de batı biçiminde avukatlık hiç bir zaman teessüs edemez. Ama bizim çabalarımız, gayemiz, bunun teessüsü için kanunî imkânları hazırlamak şeklinde tecelli edecektir. Barolar Birliğinin hazırlamakta olduğu tasarı bu anlayış içerisindedir, tek tek maddeler üzerinde değil.

Ceza Genel Kuruluna intikal eden diğer olaylar üzerinde fazla-
ca izahat vermememe şimdilik müsaade buyurmalarını arzedeceğim.

Konuşmaları arasında, hukukun üstünlüğü, şu veya bu konuların hayâli hikâyeler olduğu, bunun bir çeşit piskopatlık ve büyüklük hastalığı olabileceğini söylediler. Ben bütün ömrümce bu hastalıktan uzak kaldım. (Alkışlar) Çok değerli Yönetim Kurulu arkadaşlarım da asla böyle bir durumda değildirler. Bunu kendilerinin bu mânada söylemedikleri-

ne de kuvvetle inanıyorum. Ama dinleyenler bu mânaya da alabilir, savunmam yalnız bu noktaya inhisar eder. Beni yakından tanıyan pek çok arkadaşım vardır. Benim yetişme kökenim zaten şu hastalığa pek te müsait değil.

Kemal Kaya arkadaşım, Barolar Birliğinin müesseseseleşme lüzunu üzerinde durdular. Biz de hiç olmazsa ön kuruluş çabalarını sona erdirmek ihtiyacı içindeyiz. Kendileri baroların çalışmalarından yakındılar. Dedğim gibi baroların kusurunu Yönetim Kurulu olarak biz, Barolar Birliği kusuru olarak kabul ediyoruz.

Şikâyet için söylemiyorum arkadaşlar; bugün sizin ortaya attığınız belli başlı tenkit konuları için bütün barolarımıza teller çektik, en mühim konuda dahi beş veya altı barodan başka hiç cevap alamadık. Hem bize, ortak görüş tesbit edin dersiniz, hem barolar bize cevap vermez. O zaman biz, süreli olan işlerde, artık ne şekilde düşünebilirsek o yola gidersek bizi kınamayın. Bu itibarla sadece Barolar Birliğinin teşkilâtlanması değil, barolarımızın da teşkilâtlanması şart oldu. Öyle bir iddia ile ortaya çıktık ki, külfet omuzlarımıza bindi. Masraflarımız da arttı. Bu yoldan dönmek mümkün değil. O halde ne yapıp yapıp aynı teşkilâtlanma hızını barolarımızın içinde de yürütübilirsek, Barolar Birliği daha da faydalı olabilecektir.

Barolar Birliğinin başında benim bulunmaklığımın kendilerine fazlaca ümit verdiğini iltifat şeklinde beyan buyurdular. Ben, beni seçmek lütfunda bulunanlara kendimi sadece avukatlık mesleğinin mensubu olarak arzettim. Şahsî hiç bir gücüm yoktur arkadaşlar; bütün gücümü Yönetim Kurulundan almaktayım, onlar ve ben bütün gücümüzü sizlerden almaktayız, dış herhangi bir gücü şiddetle reddedeceğim; bunlar benim şahsıma taallük eden güçler olsa dahi. ("Bravo" sesleri, alkışlar)

Hâkimlerin ihtisaslaştırılması konusu hakkındaki şikâyetler daha evvel de Birliğimize intikal etti. Yüksek Hâkimler Kurulunda bu hususta uzun toplantılar yaptık, bu şikâyetleri uzun uzun tartıştık.

Rahmetli eski başkan bizi büyük bir anlayışla karşılamıştır. Bâzi sonuçlar almak üzereyiz. Hâkimlerle olan münasebetlerimiz bakımından şurada çok şikâyetlere şahit olduk. Bu şikâyetler üstü kapalı geçilmiyor arkadaşlar; fakat bugün Yönetim Kurulumuz şöyle bir endişe içindedir:

Adalet kuvveti büyük bir rahne almak eğilimindedir. Bu anda biz hâkim - avukat ilişkisini iç mesele telâkki edip, tehir etmek mecburiyetindeyiz. Mensup olduğumuz adalet erki bu gereği, bugünün koşulları içerisinde zorunlu kılmıştır. Bu hiç bir zaman konunun askıda kalacağına da delâlet etmez. Yalnız, bu konuda, arzettiğim sebep gereğince bu kadarla iktifa etmeme müsaadenizi istirham edeceğim.

Karaçelik arkadaşımız, Devlet avukatlarının ücretleri konusunun yeterli savunulmadığını, kendilerine has nezakete ifade buyurdular. Rapor bu açıdan vazih olmayabilir. Şimdi vereceğim izahattan, niçin fazla vazih olmamağı tercih ettiğimiz anlaşılabilir.

Biliyorsunuz arkadaşlar bu konunun bir bölümü evvelki rapordadır. Geçen yıl tam başarısızlık içinde idik. Bunu geldik huzurunuzda ikrar ettik. Bunda kusurlu değildik. Konuyu Meclise, komisyona kadar gönderdik, o zamanın Maliye Bakanı "Söz verdim" dedi, fakat komisyonda döndü. Bizim meslekdaşlarımızı evinden otomobille aldık, komisyona getirdik, karar sırasında gittiler. Ve biz dâvayı kaybettik. Üzüntü ile, tenkitlerinizden korka korka, ama açık kalplilikle Adana'da arzettik ve dedik ki, peşini bırakmıyacağız; bırakmadık.

Bir evvelki hükümet zamanında tam kıvamına geldi değişiklik. Yeni hükümetle temasa girdik, açık bir şekilde hakkın avdeti sağlandı. O esnada Anayasa değişikliği problemi ortaya çıktı, yine bir tereddüt devrine girdik. Hükümet bir aralık geri aldı, bizim gözümüzle gördüğümüz madde elden gidiyor endişesi içerisindeydik, yeniden müracaat ettik, bu

kerre tutumun değiştiğini g6rd6k. H6k6met, kanun kuvvetinde kararname şekliinde bazı personel meselelerini halletmeyi tercih eylemiş. Baktık, 146 ncı maddemiz orada mevcut.

şimdi arkadaşlar, işte bu durumdayız. Biz, bize verilen s6ze inanırsak, o kadar kusurlu saymayın bizi.

Bu arada bir konu hakkında, evvelce vermiş olduğum izahat gelişme kaydetmiş gibidir. Mesele sadece Devlet avukatlarının vekâlet 6cretleri meselesi değildir, bunda elbetteki haklıdırlar. 6nk6, ek 6demeler ya-sağı nereden geldi? Bazı m6stesna kişilerin birkaç g6revi cemetmek sure-tiyle 6cret artışlarını arttırma suiistimalini 6nlemek i6in. Ama bu Dev-letten alınan paralar i6indi, 6creti vekâletin bu işte hi6 bir alâkası yok. Bu bir 6eşit haset mahsul6 bir tutum olarak ortaya 6ıktı ve Parla-mentoda bu duyguyu bertaraf etmek imkânını 6eşitli nedenlerle bulamadık. Fakat bu hava halen giderilmiştir. 6nk6 biz, herhangi bir ufak mese-lelerin iğbirarı altında kalmamağı tercih edecek derecede akıllıca ha-reket ettik. Ama konu bunları aşıyor. Bug6n Devlet avukatlığı biraz şah-sî diren6ler hari6, emir kulu olmak gibi bir şey. Avukatlık Kanunu mad-de 2 : "G6revini ifade bağımsızdır." O halde, herhangi bir daire âmiri-nin direktifi altında Devlet avukat 6alıştıramaz. Serbest avukatla Dev-let avukatı arasında bu noktada fark olamaz. Yabancı bazı 6lkelerde iş-artık adalete intikal etti, s6z6 6ok kuvvetlidir. 6nk6 dâvacı veya dâ-valı olan Devlet hemen o işi sadece sorumluluğu h6k6met başkanına bağ-lanmış bir devlet avukatlığı 6rg6t6 haline gelmiştir. Dosya o 6rg6te git-tikten sonra orası karar merciidir. Dâva a6ar, a6maz, sulh olur, her şey orada yapılır. Işte, "Bir işi artık adalete intikal etti" deyince, toplumu rahatlatmak mı istiyoruz, b6yle bir teşkilâta bizim de ihtiya-cımız vardır. Bu ř6phesiz ilerisi i6in bir teşebb6s, ama temelleri bug6n

atılmıştır.

Bu sebeble, arkadaşımızın, Devlet avukatlığını üvey evlât şeklinde telâkki ettiğimiz, veyahut benim öyle anladığım yolundaki sözleri hakikaten doğru değil. Şu çabamız, onları ne kadar bizden saydığımızın delili değil mi?

Yargıtay Başkanımızın açış konuşmasına değinerek, orada meslekle ilgili hayırlı beyanlara işaret buyurdular. Bu benim için zevkli bir vesile. Barolar Birliği kuruluşundan bu yana, Yargıtay Başkanından sonra konuşmak imkânını daima elde ettik. Bunda sayın Başkanımızın şahsî gayret ve anlayışının payı fevkalâde büyüktür arkadaşlar. Bu gelenek devam edecek zannındayız. Belki orada söylenen sözler sizi doyuracak derecede değil, ama koşullara göre, misafir olarak ne söylenebilirse, yine de hepsini söylüyoruz. Herhalde sizi tatmin edici konuşmalara da yakında yaklaşıyoruz.

Özturanlı kardeşim lehimizde güzel sözler sarfettiler; fakat hukukun üstünlüğü kavramından biz bahsederken, bunu anlamayan politikacıdan, anlatılmayan toplumdaki söz ettiler. Politikacıyı bilemem amma, halka yönelmiş bir uyarma, aydınlatma çabası yolundaki uyarma faydalı sonuçlar verebilir, bunlar mutlaka nazara alınacaktır. Bir konu, İzmirli meslekdaşlarımızın ilk ortaya attığı fikir idi; adlî müzaheret konusu. Bu, gerçekten hukuk sistemimizi, demokratik ve insanlık doktrinine uygun hale getirmek için yegâne demek mümkün değil, başlıca çarelerden biridir. Bugün hakkını arayamazsın demekle, şu imkânın varsa hakkını arayabilirsin demek arasında hakikaten fark yoktur. O halde, adlî müzaheret sisteminin tünden değişik hale gelmesi şarttır. Avukatlık Kanununda, barolara tevdi edilen adlî yardım ve müzaheret hususlarının adeta baştansavmak gibi bir anlayışı temsil ettiği açıkça görülür. Adlî müzaheret her memlekette gıpta edilecek hale gelmişken, bizde her türlü olanaktan yoksun bırakılmasını kanun koyu-

cunun içtenliği ile izah edemiyoruz. Burada köklü bir değişiklik yapılmadıkça bir sonuç alınabileceği zannında da değiliz.

Anayasa değişikliğinden sonra, yine hukukun üstünlüğünden söz edilip edilemeyeceği ve benzeri konular, yani Anayasa değişikliğinin karşımızda ne derece engel olduğu yolundaki endişeler varit olmamalıdır. Anayasanın değişikliğine ait olan bütün maddelerde, yapanların karşısına, yazılı belgelerle de teşkil edilsin diye çıkan bir kuruluşun, bundan sonra da bazı çabalar içerisinde olması pek tabiidir.

Raporumuzun 197 nci sayfasında, 1972 yılında daha ziyade meslek sorunlarına yöneleceğiz ibaresinin, kendimizi bir inzivaya çekmek gibi bir endişe ile Özturanlı'yı üzdüğünü hissetmekteyiz. Arkadaşlar biz bunu o maksatla ifade etmedik amma, daha açık olmamız lâzımdı. Biz demek istedik ki, 2,5 sene, istemesek bile öyle konularla uğraşmak mecburiyetinde kaldık ki, meslek sorunlarını biraz ihmal ettik gibi bir bilinç içindeyiz. Siz bizi tenkit etmeden biz af dileyelim ki bizi bağışlayasınız diye bu yola gittik. Bir inziva fikri asla bahis mevzuu değildir. Ama itiraf edeyim ki, yapmamız mümkün olan, belki ufak ufak öyle işler vardı ki, onlara vakit bulamadık. Nitekim pek çok arkadaşlarımız; "Tabana inin artık" derken, meselâ Sarıbrahimoğlu için haklı da olabilir. Biz birden birkaç kat üstünden başlamak mecburiyetinde kaldık. Şimdi tabanımızı da doyurmak mecburiyetinde olduğumuzu hissediyoruz. Meslek sorunları derken, bizim size hesabını verebileceğimiz bazı işlerin mevcut olduğuna inanmış olmamızdandır.

Kanun dışı aramalar konusunun kendilerini ne kadar üzdüğünü biliyorum. Çünkü Yönetim Kurulu arkadaşlarınız aynı üzüntüyü daha fazla duydu. Meslektaşlarımızın bürolarının aranmasının kanun dışı bir tutum olduğu açıkça bellidir. Herhangi bir kişinin işyerinin aranmasıyla, avu-

katın işyerinin aranması elbetteki aynı şey değildir, hâkim kararı olsa bile. Bu itibarla avukat bürolarında arama konusu, ayrıca inceleme konusu yapılmış, gerekli mercilere başvurulmuş, fakat elde edilebilen sonuç sadece aramanın savcılar tarafından yapılıp, zabıtaya bırakmamak yoluna gidildiğinden ve bu cevaptan ibaret kalmıştır. Fakat konu Birliğimiz dosyalarında takip edilen dosyalar arasındadır.

Gözübüyük arkadaşımız yönetmelikten söz ettiler. Gerçekten barolarımızın düşüncelerini de aldık, hepsini toparladığımız iddiasında değilim, daha da gelebilir. Kendilerinin bu husustaki tenkitlerini dinledik, zaten biz bunu almak için huzuruza geldik; çünkü arkadaşlar, yönetmeliğin büyük bir özelliği var. Avukatlık Kanununun sekiz yerinde Bakanlık tasdik yetkisini kendisinde tutmuştur. Bu sekiz yer sekiz köşebaşdır ki, bütün kanuna hükmeder.

Şimdi yönetmelik te bunlardan biri. Biz ne yaparsak yapalım, Bakanlık istediği gibi bunu değiştirebilir. Dâva hakkımızın olduğu veya olmadığı da ayrı bir tartışma konusudur. O halde, kısmen de olsa bazı imkânları elde eden kuruluşumuz, yönetmelik kılığı altında birtakım tahditlere tabi tutulursa biz ne yaparız? Genel Kurulunuzun da tasvibinden geçmiş bir yönetmeliği savunmak başkadır, Yönetim Kurulunun kabul ettiği metni savunmak başkadır. Biz buraya, sizin tenkitlerinizi cevaplandırmaya, fakat aynı zamanda bazı güçlerin karşısına çıkmak imkânını elde etmek için geldik.

Bir diğer arkadaşımız; "Kendi vazifeleri idi, fakat meslek kuralı gibi buradan geçirmek istediler." derken, haklıdırlar. Biz meslek kuralını size sunmasaydık, sizin önergelerinizi, değişikliklerinizi tahakkuk ettirmeseydik, buna tam bir bağlayıcı meslek kuralı diyebilir miydik? O halde bizim yönetmeliğimiz pek çok boşlukları doldurma iddiasında

dadır. Takdim ettiğimiz tasarının mufassal olduğunu biz de biliyoruz. Ama bu, sizlerin tenkitlerinizi tahrik edebilmek için böyle yapılmıştır. Gözü, büyük arkadaşımın ve ondan sonra Eroğlu arkadaşımın bu açıdan tenkitlerini büyük bir değer olarak kaydettik, ben ve arkadaşlarım notlarımızı aldık; ama Genel Kurul arkadaşlarımız, eğer bir süre sonra da olsa özel ikazlarını bizlere duyururlarsa pek minnettar olacağız.

Avukatlık Kanununun değişmesi çabaları ikmal edilmek üzeredir. Daha da erken harekete geçebilirdik. Fakat biliyorsunuz arkadaşlar, Avukatlık Kanunu, arkasından 506 nın tadili, arkasından tekrar Avukatlık Kanunu gibi bir kapkaç oyunu içine girmiştik ilk yılda. Şimdi, ileride de birbiri arkasına birkaç tadille gitmek bize güç geliyor. Sonra, bir neticeye varamazsak, yeni bir kanun imkânını acaba yitirir miyiz diye de düşünmedik değil. Bu durum karşısında kanunun uygulamasının ilerlemesini, ihtiyaçların daha da belirmesini beklemek iсеbeтті. Yoksa dosyalarımız eksiksizdir. Bugün bile emredilse, tasarımızla ortaya çıkabilecek durumdayız. Yalnız, Avukatlık Kanununun değiştirilmesi bakımından bir başka yol tutacağız. Herhalde en son baromuzdan da mütalâa gelinceye kadar harekete geçmeyeceğiz arkadaşlar. Avukatlık Kanunu yepyeni bir kanun olacaktır. Ama hepimizin katkısı bulunan bir kanun. Ne doktrin anlayışında şu veya bu kanaat sahibi olmamız, ne de şu veya bu eğilimde olmamız bu müşterek esasın nüvesini asla kaybettirmeyecektir. Kabul edilen ve edilmeyen kuralların nedenleri bilinçle tesbit edilmiş olacaktır. Belki de bu, sizin Yönetim Kurulunuz için bir açıdan tarihi bir hizmet olabilir gibi de bir inanç içindeyiz.

Mahmut Eroğlu arkadaşımızın, yönetmelikle ilişkin konularda boşlukları yönetmelikle doldurmak hususundaki ikazları elbetteki üzerinde durulabilecek bir konudur. Kanunsuz boşluk doldurmamak esasına da bağlı

kalmağa gayret ettik, fakat bunun bir yorum meselesi telâkki edilmesi de mümkündür; ama herhalde kanun dışı yönetmelik, hele onun iptali vesaire gibi bir duruma düşmemek, Barolar Birliği itibarının zaruretlerinden biridir.

Emin Baltaoğlu üstadımızın -Herkes kendisine abi der, ben de diyeceğim.- fedakârlıklardan vesair konulardan bahsederek iltifatları bizi özel surette memnun etti. Çünkü arkadaşlar, bundan evvelki Genel Kurul toplantılarında kendileri bizi en başta kıyasıya tenkit eden arkadaşlarımızdandı. Kendilerine, bugün sarfettikleri sözleri, onlardan koparabileceğimiz inanç ve inatla çalışmaya devam ettik, netice alındı. Ama şunu da söylemem icabeder ki, müşterek sorunlarımız üzerinde hepimiz Emin ağabeyimiz gibi hassasiyet gösteremiyoruz. Kendisinin uyarmaları bizim bugün huzurunuzda daha az tenkit edilmeğimizin sebeplerinden birini teşkil ediyor.

Hukuk reformunun evvelâ teşkilât, mezahip nizamnamesi anlayışından uzaklaşmak yoluyla ancak sağlanabileceği yolundaki ikazları tamamiyle isabetlidir. Mahkemelerin kuruluşu konusu, Yönetim Kurulumuzun ayrı bir incelemesi halindedir, çalışmalar sona ermek üzeredir.

Bu arada Baltaoğlu üstadımız, ana kanunlarda yine acele edilecek gibi bir endişeyi izhar ettiler. Hakikaten bu endişe yerindedir, Ceza Kanunu, usul kanunları, icra iflâs, hele Medeni Kanun, sonra nisana kadar mütalâa isteği gerçekten ciddiyetle bağdaşabilecek hususlardan değil. Biz bu konuyu Yönetim Kurulunda şöyle mütalâa ettik; süreli de olsa bir mütalâa isteğinden, zaman yetmiyor diye kaçmayalım. Ama şu teklifle karşılıklarına çikalım: Dünyanın hiç bir tarafında bu ana kanunlar böylece ivedilikle hazırlanmamıştır. Oturduk; bütün ana kanunların, hele bizimkilerin kaynaklarını teşkil edenlerin 50 senede, 60 senede nasıl bir prose-

dür içerisinde hazırlanmışlarını tesbit ettik. Ortaya güzel örnekler çıktı. İnsan kafasının, semeresini almak için nasıl çalışmak icabettiğine dair metodlar ortaya çıktı. Bunlara dayanarak biz, Bakanlığa şu teklifte bulunacağız: Mütalâa vermektense bıkkınlık geliyor. Verdiğiniz mütalâanın tahakkuk etmesine, bir bakanın ömrü yetmiyor. O zaman, hazırlama gayreti içinde olanlar ümitsizliğe kapılıyorlar. Bu sebeple lütfen ana kanunları, hazırlama kanunu diye bir kanun çıkarın. Şu 5-6 kalem kanun yeni baştan bu kanuna göre hazırlanacaktır. Hangi komisyon hazırlıyacaktır, mes'uliyeti nedir, nerden ne sormağa yetkilidir, süresi nedir? Memlekette hangi hukuk teşekküllerinin mutlaka mütalâası alınacaktır, ona verilen süre nedir, nereden ne sağlayabilir? Bu kanunlar kamu oyuna nasıl duyurulacaktır, burada şunun bunun görevi nedir? Nihayet yasama organı.. Böylece başkalarının akliselimle yaptığını, maalesef memleketimizde kanunla yapmaktan başka çare kalmamıştır. Bu, bulabildiğimiz en pratik bir yoldur. Bir şeye başlamazsak hiç bir netice alamayacağız. Hiç olmazsa başlamanın şerefi veya başlatmanın şerefi Barolar Birliğine ait olsun diye düşündük.

Sait Şahenk arkadaşımız icra dairelerinden çok şikâyet ettiler. Bu şikâyetler Birliğimize intikal etmiştir. İcra dairelerinin durumunu tekraren arz etmekte elbetteki fayda yoktur. Ve bu arada medeni icra ile ceza infazı arasındaki benzerliğe de temas ettiler. Bugün memleketimizin hukuk mezunlarının iş bulmakta güçlük çektiği bir dönemde icra memuru uygulaması gününü doldurmuştur. Artık her iki icra kolunda da infaz hâkimliğine ihtiyaç vardır. Kararı vermek kadar, hakkın ihlâl edilmesi veya tesliminde önemli olan bir konu, verilecek olan bir kararın infazında da aynı derecede önemlidir, infazda da yapmamak, geciktirmek veya yanlış uygulamak suretiyle haksızlık edilebilir. İnfazın yargıya dönüşü bütün mem-

leketlerin uygulamasında genel bir eğilimdir. Bu eğilim, memleketimizde artık ihtiyaçlarla ortaya çıkmıştır. Her iki infaz çeşidinin yargılama niteliğine kavuşması anlamında bazı çalışmalara girileceği tabii telâki edilmelidir.

Selâhattin Gürer arkadaşımız, baroların toplanamadığından, barolarından ve barolardan şikâyetçi olduklarından vesair hususlardan bahsettiler. Gerçekten barolarımızın çalışmaları açısından Birlik belki daha etkili olabilir; fakat korkumuz şu: Ya daha müdahaleci olursak..İlkönce hatırlarsınız birden görevimizi kavrayamadık, barolarımızın bütün kararlarını bozarız gibi geldi bizlere, sonra ikazlar, uyarmalar oldu, görevimizin ne olduğunu, kanuna dikkat ederek daha iyi anlamağa çalıştık. Bu itibarla baroların ikazını resmî biçimde bizden pek okadar beklemeyin. Hepimizin kendi baromuzun genel kurulunda bir üye olduğumuz ve sizlerin, her baroyu temsil eden sizlerin, Barolar Birliğinin de bazı şikâyetleri olduğunu mukabeleten oraya nakletmenizi bilh^{ssa}/istırham edeceğiz.

Cemalettin Güçdemir arkadaşımız lehte güzel beyanlarda bulundular ve aktif politikaya, ideolojiye sapmamamız lüzumu üzerinde durdular. Aynı kanaati taşıyoruz.

Avrupa İnsan Hakları konusundaki sözlerine sonda temas edeceğim.

Yargıtay kararlarının çelişmeli durumu ortak şikâyetimiz. Yalnız yargısal nitelikte olan bu konuda ancak şikâyetlerimizi yetkili makamlara duyuracak kadar bir güç içerisindeyiz. Eğer dergimiz çıkacak olursa, o derginin bir özelliğinin de, içtihadın ana hatlarının tartışmasına hasredilmesi suretiyle tenkit edici bir durumun sağlayacağı faydaları sağlamak gibi bir yol da düşünülmektedir.

Hukukun üstünlüğünün, hukukçunun üstünlüğü iddiası gibi bir sakinçe doğurabileceği, yani meslek aleyhine alınganlıkları doğurabileceği

endişesi üzerinde durdular. Bu endişe varit olmamak lâzım. Hukukun üstünlüğü, kişi olarak hukukçunun üstünlüğü anlamına asla gelmeyecektir. Az gelişmiş memleketler açısından maruzatta bulunmuştum, herhalde bu iddia ile ortaya çıkmak, bazı başka meslek grupları için abınganlık tevlit edebilir amma, biz o iddiada değiliz. Herhalde böyle bir meslekî iddia ile de ortaya atılmamağa bilhassa dikkat edeceğimize inanmalarını pek isterdik.

Arslanalp arkadaşımız, baroların görevlerini tasnif etmiş, yapılan, kat'edilen meselenin büyüklüğü üzerinde durmuşlar; zaman-mesafe unsurlarına dayanarak ilerisi için ümitli konuşmuşlardır. Bu ümitlerinde kendilerini haksız çıkartmamak bizim için de bir manevî borçtur.

Memleketimizde güvенеbileceğimiz bir savunma gereğinin henüz teessüs edemediği yolundaki yakınmaları belki de haklıdır. Fakat şu nokta herhalde kendilerini teselli eder: Kendilerinin oylarıyla da bir metin haline gelmiş olan meslek kuralları, bu gelenek eğer yoksa uyanacak hale gelebilecek ilk adım sayılabilecektir.

Bu kurallar hazırlanırken, bütün dünya barolarından metinler getirildi. Hiç bir kural o gün icadedilmiş bir kural değildir. Emsalleri ayrı ayrı gösterilmiş, kaynaklarına işaret edilmiştir. Varılan sonuç şu oldu:

Bütün dünya barolarının ele aldıkları meslek konuları hemen hemen birbirinin aynı, hükme bağlanmış şekillerindeki fark ta yadırganacak bir değişiklik arzetmiyor. Bu sebeble ufak bir kitapçıktan ibaretmiş gibi görünen meslek kurallarının büyük bir özellik taşıdığı zannındayım. Sonra, kendi kendini denetlemenin ilk adımını atan bir serbest kuruluş olarak Türkiye Barolar Birliği, iyi bir örnek te vermiştir. Bu örneği verebilecek kuruluşların adedinin çok fazla olmasını elbetteki isteriz.

Stajyerler konusunun ihmal görmediğine itimat buyurmalarını bil-
hassa istinham edeceğim. Evvelce de arzettiğim gibi, stajyerlerimizin,
hiç olmazsa sigorta kıdemini kaybetmemeleri için topluluk sigortası im-
kânlarını sağladık ve barolara duyurduk. Maddî durumlarının ıslâhı ça-
baları herhalde kolay bir konu değildir. Ama biz 'asla onları ihmal et-
mek durumunda değiliz. Bu münasebeyle bazı arkadaşlarımızın, bu arada
Orhan Barlas'ın, bizim, hâkimlerin kıdemi ne olursa olsun küllî bir oy-
lama neticesinde seçilmeleri fikrinde olduğumuzu hatırladıklarını söy-
lediler. Doğrudur. Yönetim Kurulunun, Yüksek Hâkimler Kurulunun yeniden
tarzi teşekkülü hakkındaki kanaatı kıdem esasına değil, hâkim olmuş olan
bir arkadaşın, iddia edilen bütün sakıncalarına rağmen hâkimlerin sı-
nıflarına göre seçim usulünü haksız bulduk. Memleket çapında bir oylama
ile Yüksek Hâkimler Kurulu üyelerinin seçimi, bize, seçim sathını daha
yaymakla bir takım sakıncaları da bertaraf eder gibi gözüktü. Barlas
der ki; bu anlayışta olanların avukatlıkta kıdem kıstasına bağlı kalma-
ları isabetli değildir, çelişmelidir. Biz böyle bir iddia içerisinde de-
ğiliz. Ama iki tezin de çarpıştığı, camiamız içerisinde bir gerçektir.
Yönetim Kurulumuz genellikle bu ayırımın karşısındadır. Hazırlanacak
olan tasarı sizlerin tetkikine sunulduğu zaman kanaatlerimiz ortaya çık-
mış olabilecektir.

Barlas'ın yüreklilik ve bilgi sahibi olmak konuları bir takdir
konusudur.

Rahmi arkadaşımızın, ihtiyarlık ve benzeri ihtiyarî sigorta me-
selesinin neden geç kaldığı ve imzasının geciktiği yolundaki sözlerinde
hakikat payı var. Neden acele edildi diyen arkadaşlarımızın da hakkı var.
Bu olay şudur: İmza etmez, daha bekleyebilirdik. Bir arkadaşım geldi,
trafik kazasında bacağı kopmuştu, "Hoca imza etseydiniz ben bacağımlı

yaptırabilirdim." dedi. Bu, psikolojik bir etkendir, ama etkili oldu. Acaba, imzayı geciktirerek neler feda ediyoruz? Bunu düşünmek durumunda idik. Aynı şekilde mecburi sigorta için de gecikmek belki mümkündü. Ama arkadaşlar, sonradan şartlar o kadar değişti ki, acele etmekten şimdi kıvanç duyuyoruz. Bir yere girip ev sahibi olmak, hele bir kaç yıl sonra büyük bir pay sahibi olmak bize başka türlü bir güç verecektir. Bu itibarla, bazı organların bazen mesuliyeti üstüne almak durumları, mesuliyet korkusunun daha sakıncalı olabileceği gibi bir endişe içerisinde bu imzaları vermek mecburiyetinde kaldık.

Birincide daha fazla geç kalsaydık çok şey kaybedecektik. Bugün zamansız imza ettiniz, iddiası -Mecburi sigorta için- ortaya hiç atılmıyor. Aynı tahminimizde ihtiyarî sigorta bakımından da hata etmemeye çalışacağız. Tedbirler elbetteki onun içinde alınacaktır.

Mustafa Akalın arkadaşımızın heyecanlı konuşmalarına bizim bir diyeceğimiz elbetteki olamaz. Ama biz gerçekten hukukun üstünlüğünün daha birleştirici olabileceği inancı içindeyiz. Bunun asgari bir müsterek olması gibi bir ümit de taşıyoruz. Birliği birlik halinde tutmak sorunu içinde olanlar kendi düşüncelerinin dışında kalmak zorundadırlar. Bu itibarla bizi lütfen böyle bir anlayış içerisinde kabul buyurunuz.

Selâhattin Aydın arkadaşımın, avukatlığın tarihçesine kısa da olsa değişen dönemlerde bir ilerleme kaydettiğimize dair olan görüşlerine bütün kalbimizle iştirak ediyoruz.

Arkadaşlar, bu suretle, kademe kademe -eksilmekle beraber, bazı konuları tekrar etmemek için muhtasar da olmağa çalışarak, kıymetli vaktinizi almadan düşüncelerimizi, Yönetim Kurulunun içinde bulunduğu koşulları, düşüncelerini, dertlerini sizlere sunmağa çalıştım.

Şimdi, oldukça açıklaması güç konuları ele almak durumundayım. Konu çok genel olarak ortaya çıkınca, cevap vermek hakikaten çok müşkül. Yine de vazih olmak çabası içerisinde Yönetim Kurulu kalabilecektir.

Evvelâ, Avpura İnsan Hakları Komisyon ve Divanına müracaat hakkı fikrinin ortaya atılması tenkit edildi. Biz bu tenkidi izahlarımızdan sonra kanaat değişikliği sağlayacak ümidiyle şöylece açıklamak isteriz:

Birtakım şikâyetleri ortaya döktüler. Bu şikâyetlerin hepsi ile evvelâ beraberiz. Belki gidermek çaresi üzerinde ayrıldığımız noktalar olabiliyor. Biz Barolar Birliği olarak hukuk yolları ile mücadelenin daha isabetli ve daha verimli olduğu inancı içerisindeyiz.

Arkadaşlar, raporumuzun ikinci sayfasından itibaren verdiğimiz izahlarda, bugün Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesini imza eden devletlerden hariç kalan üç istisnanın biriyiz. O halde, bu bize acaba Türk hukucusu olarak dış itibar açısından ne sağlamıştır? Hiç. Peki bu konu, eğer sadece bir dış itibar meselesi ise, bunu fantazi bulan arkadaşlara katılmakla iktifa ederdik. Biz bu yolun bazı somut sonuçları elde edebilecek bir çare olduğunu düşünerek huzurunuzda getirdik.

Evvelâ, raporumuza dikkat buyurulmamaş. Diyoruz ki, daha 1970 yılında bu fikri ortaya attık ve fikir elimizdeki raporda da halen şöyle izah edilmiştir:

Avrupa İnsan Hakları Komisyonuna ve Divanına müracaat zaruridir, fakat ondan evvel şunları yapınız. Bazı tutuklama sebepleri ilkel olmakta devam ediyor. Dâva ve tevkif süresinin makul süre olması yolundaki anlaşma hükmü tatbikata intikal ettirilmemiştir. Mecburi müdafilik usulü yoktur, çapraz sorgu bugün uygar devletler ceza usulünün başta gelen niteliğidir. Altına imza koyduğunuz sözleşme, devlet olarak size bunları tahakkuk ettirmek görevini yüklüyor.

Şimdi arkadaşlar, iç meseleleri bitirmeden Roma'ya gitmek ithamı haklıdır. Biz bunu düşündük, oraya gitmek için evvelâ şunların yapılması lâzımdır dedik, geçen yılki rapor, bu yılki rapor ellerinizde olmak icap eder.

Dördüncü sayfadan tek cümle okumama izin veriniz. Görüldüğü üzere, İnsan Hakları sözleşmesine uygunluğu temin için yalnız kişilerin veya kuruluşların İnsan Hakları Komisyonuna başvurması yeterli değildir. Yukarıda gösterdiğimiz çarelerin evvelâ tahakkuku lâzımdır. Bu sebeble evvelâ iç, sonra dış değil. Evvelâ bu iç imkânları sağlayınız, arkasından oraya gideceğiz derken, biz dışarıyı hedef tutmadık. Hukukçu olarak bazı kuruluşları ve organları ikaz edebilmek için altına imza ettiğiniz metni uygulayınız dedik. Bu uygulamanın sonucu, acaba arkadaşlarımızın bugün fantazi diye işaret ettikleri aynı dertleri bizim duyduğumuza mı, duymadığımızı mı delâlet eder?

Yine aynı raporda diyoruz ki, mesele artık millî sınırlarımız içerisinde kalamaz. Bir memleketin gerçekten demokrasiye bağlılığı artık belli ölçülere, milletlerarası sınırları aşan ölçülere tabi kılınmıştır. Çapraz sorgu bile bu göstergelerden bir tanesidir. Ve yine dedik ki, -Dördüncü sayfada- şimdiye kadar Türk Devleti pek çok anlaşmaların altına imza koymuş, şu hukukî değişiklikleri de yapacağım, demiştir. Bir komisyon kurunuz, biz gelmeye hazırız, bu anlaşmaları tarıyalım, mevzuatımızı ona göre değiştirelim. Eğer böyle bir çalışma içerisine girersek, biz hukukî yollarla şikâyetlerin bir kısmını giderebileceğimizi zannediyoruz.

Yine aynı raporda, Avrupa İnsan Hakları Anlaşmasının altına imza koydunuz, orada bu kurulun Genel Sekreterinin, "Mevzuatınızda ne gibi

değişiklikler yaptınız, bildiriniz." diye sorduğunda cevap vermek yükümü altındasınız; açıkça maddesi var. Günün birinde bu sorulursa, biz Türk hukukçusu olarak ne cevap veririz?

Genoside hakkında insanlığa karşı işlenen suçlar hakkındaki milletlerarası anlaşma öyle hükümler ihtiva ediyor ki, bu anlaşmayı yerli hukukumuza vurun, meseleler kökünden halledilecektir. Biz işte mücadelemizi bu anlayış içerisinde yürütüyoruz. Bu hukukî görünüşümüz elbette basında ilgi görmüyor; ben bunu biliyorum. Ama biz adımlarımızı düşünme düşünme ve bir tek adımımızın da geriye atıldığına dair emsal vermeden ilerlemek yolunu tercih ettik. (Alkışlar)

Bakınız yine Roma kelimesini alacağım, üstadımdan rica ediyorum, şahsî tarzı bahis mevzuu değil, sırf hatırlatabilmek için.

Şunda haklılar: "Oraya gittik, ne sağlayabiliriz?" Gayet güzel bir konu. Diğer memleketler ne sağladıysa onu. Normal olarak emsale bakarak ümide kapılır insan. Alman doktrini diyor ki, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi Alman anayasasının ekidir. İşte Bonn Anayasasından büyük bir kısmını biz de aldığımızı göre, aynı anayasa sistemi içerisinde Alman Anayasa Mahkemesinin kararı; Avrupa Sözleşmesi Alman Anayasasının bir kısmıdır. O halde bundan çıkabilecek, Anayasanın tadilinin bahis mevzuu olduğu, yapıldığı şu günlerde bundan çıkabilecek sonuçlar bizi mücadelede güçlü mü kılar, zayıflatır mı?

Avusturya Anayasa Mahkemesi uzun süre tereddüt etti. Nihayet Avusturya hukukçuları o kadar ağır bastı ki, Avusturya Anayasası değişti. Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi Avusturya Anayasasının tamamlayıcı hükmüdür, şekline gidiyor.

O halde, diğer memleketlerin Anayasa değeri verdikleri bu söz-

leşmelerin şu uygulaması karşısında biz bazı hakların iddiasını alursak, pratik sonuçlar alır mıyız, alamaz mıyız? Herhalde denemeye değer.

İç bünyemize ilişkin bir konu; acaba biz Türk hukukçusu olarak mahkemelerimizin önünde Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesine dayanan taleplerde bulunabilir miyiz, bulunamaz mıyız? Lütfen raporun altıncı sayfasındaki emsale bakınız. Diğer memleket hukukçuları bunu iddia ettiler ve o memleketin mahkemeleri bu Anlaşmayı kabul ve uyguladılar. Acaba biz hukukçu olarak bu işin şu gelişimi üzerinde durmak suretiyle yepyeni haklarla yeni bir mücadele imkânını bulamaz mıyız?

Arkadaşlar, gerçekten büyük bir anlayış değişikliği içerisinde olduğumuz muhakkak. Usulün 104 ncü maddesinin üçüncü fıkrasındaki tevkif sebebi: Hükümet nüfuzunu kıran hallerde tevkif.. Maalesef Anayasa Mahkememiz Anayasaya uygun buldu bunu. Ama aynı hüküm Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesine aykırıdır. Acaba bu ve benzeri konuları biz ortaya attarsak sonuç alabilir miyiz?

Dâva süresi, tutukluluk süresi hakikaten izahsız kalıyor memleketimizde. Filhakika Sözleşmenin uygulanması sırasında Komisyon ve Divan dâva süresinin ne olması lâzım geldiğini gün veya ayda veya sene ile tesbit edemedi; geniş çalışmalar yapıldı mümkün olmadı. Dendi ki, makul süre içerisinde her insanın dâvasının görülmesini istemek hakkı insan hakkıdır. İnsan haklarına yeni bir hak eklendi; makul sürede yargılanmasını istemek hakkı. Komisyon ve Divan bu makul sürenin yine de bir süre olduğunu, rakkamca ifade edilmese dahi, devletlerin bunu böyle anlamaları lâzım geldiğine karar verdi. O halde, biz bazı hususlardan şikâyetçi isek, adı geçen komisyona müracaat hakkımız kabul edilirse daha tabanda bir meseleye, daha bilinçli bir şekilde gidebilir miyiz, gidemez miyiz?

Bugün bütün Dünya devletleri çapraz sorgusuz adalet olamayacağına inanırlar. Savunmanın bütün sorumluluğu bizdeyken, ithamın bütün sorumluluğu itham makamındayken, müdafaa makamı olarak ben müdafaanın neleri gerektirdiğini takdirden âciz isem, hakikaten o memlekette yargılama yok demektir. Ben bunu istihlal etmek için çapraz sorgunun insan haklarından biri haline geldiğini, benim memleketimde çapraz sorgu yapılmıyor diye şikâyet etmek hakkımı kullanmak istersem, acaba mesleğime hizmet mi ederim, zarar mı veririm?.. Bu izahlarım, İnsan Hakları Sözleşmesinin harekete getirilmesi yolundaki isteğin nazari bir istek olmadığını belki de ortaya atabilecektir.

Hukukun üstünlüğü konusu Barolar Birliği tarafından, asgari müşterek olabilir mi kaygusuyla ortaya atıldı. Müphem bir kavram olarak gözüktü, Genel Kurulunuz bazı suizanları da davet edebileceği endişesiyle hepimiz, /hepimizi düşünerek bu kavramı açıklayınız diye emrettiniz. Açıklandı ve sizlere, yalnız nazari değil, bir avukata gerçek gözükebilecek müşahhas emsalleriyle, bütün dünya literatüründen ve Türk hâkimleri kararından alınan müşahhas örneklerle hukukun üstünlüğünden şunu anlıyoruz dedik ve bunlar tevzi edildi.

Şimdi, kavram karışıklığı var mı deniliyor. Evvelâ kavramları ikiye ayıralım; eğer hukukî kavramlar ileri sürülüyorsa bunda bir karışıklık olmamıştır, diğer kavramlarla aykırılıkları bütün ayrıntılarıyla gösterildi. Ama bunun dışında bazı kavramlarla belki karışıklık olabilir. Meselâ ekonomik kavramlarla. Biz o konunun bilen kişileri değiliz. Hukukçu olarak asıl görevimiz hukuk kavramlarında karışıklığa düşmemektir. Bununla beraber, bu sözlerimle ekonomik kamu hukuku deyimi arasında çelişme olmayacağını biraz zonra arzedeceğim.

Hukuk devletiyle hukukun üstünlüğü kavramı arasında ilgi elbet-

teki var. Fakat eş anlamda değil. Hukuk devletini eğer tam bir kanunîlikten, gayet titiz şekilde kanunîlikten istifade eden, yani ne pahasına olursa olsun kanunîlik çerçevesinden çıkmayan bir devletten ibaret sayarsak, hukukun üstünlüğünün bu işle alâkası yoktur. Böyle bir devlet ancak kanun devleti olabilir. Kanun adı altında devletin herşeyi yapabileceğini kabul ettiğimiz takdirde, hukukçu pek çok şey kaybedebilir. Haksızlığın kanunîlik biçimine sokuşduğuna dair örnekleri dünyanın bütün hukukçuları görmüş ve hissetmişlerdir. Eğer hukuk devletine bu anlamda kanun devleti niteliği tanırsak, en mükemmel devletlerin diktatörlükler olması icabederdi.

O halde, hukuk devleti olabilmğnin ön şartı, hukukun üstünlüğüne inanmakla olacaktır. Biz işte başarabilirsek bu inancı başarmak ve yerleştirmek istiyoruz.

Sosyal hukuk devleti:

Arkadaşlar bugün hukuk devleti bütün anlamını kaybetmiştir. Yaşıyorsa, sosyal hukuk devleti olduğundandır. Hukuk devleti kavramı bize çok müşâhhas görünür. Çünkü, Meclislerimiz var, Anayasa Mahkememiz var, kuvvetler ayrılığı vesaire..Gözle görülür bir kavram. Acaba bize sosyal devlet te aynı berraklıkta görünüyor mu? Bu berraklığı kim getirecek? Biz hukukun üstünlüğü ile bu yolu açmak istiyoruz.

Şimdi, ikinci derecede vatandaş problemi..Bugün ikinci derecede vatandaş yaratmak yasağı insan haklarının en yenilerinden birisidir.Öylesine ki, Amerika Federal Mahkemesi kararlarında bu açıkça prensip haline getirildi; Amerikan vatandaşları arasında sınıf, ikinci sınıf veya daha aşağısı yaratılamaz. Bu husustaki neşriyat, kendisinden istifadesi mümkün ve demokratik esaslara bağlı içtihatdır.

12 Haziran 1967 tarihli Federal Mahkeme kararı sizlere raporda sunuldu.

n,
Sosyal adaleti/artık devletin vatandaşları eşit olarak koruması şeklinde bir mâna kazandığını görüyoruz. Kanun önündeki eşitlik, artık anlamsız kalmağa başladı. Eğer biz hukukun üstünlüğü ile şu eşitliğe yepyeni ve mümkün olabilecek bir mânayı getirebilirsek, faydasız bir çaba içerisinde mi zamanı doldurmuş olacağız? Şüphesiz bu çaba yakın olmayacak, yakın sonuç vermeyecek. İlk nazarda bağdaşmazları bağdaştırmak gibi bir çıkmazda mıyız? Bu soru her an hepimiz tarafından sorulur. Fakat biz hukukçu olarak bunların bağdaşabileceğine inanmak durumundayız; çünkü bağdaştırıcılar var. Bu iddiamızla, yani hukukun üstünlüğü iddiası ile, Anayasa dışına çıkmadığımızı da inanıyoruz. Çünkü Anayasamızın hiç bir yerinde kanun devletinden söz edilmiyor. Mütemediyen hukuk devletinden söz ediliyor. O halde Anayasa kanun vazı bu ayırımı biliyor demektir. Bu sebeble hukukun üstünlüğünü iddia edersek, neticede biz Anayasanın uygulanmasını istiyoruz demektir. Anayasayı ilerletici ve yaratıcı içtihadı göre yorumlamak prensibine hizmet ediyoruz demektir.

Hukukun üstünlüğü uygulamaya etkilidir. Bir misâl: Usul Kanunumuzun 88 nci maddesine göre, eğer Devlet dairelerindeki bir evrakın açıklanması sakıncalı ise, o dairenin büyük âmiri, Adalet te istese göndermeyebilir. Bu nedir? Delil ikamesinde devlet ayrıcalığı. Bakın bu kadar mühim bir konuda hukukun üstünlüğü ve devlet ayrıcalığı. O halde hukukun üstünlüğü bizi bir kavşağa götürür ki, seçmek lâzımdır. Hukukun üstünlüğü, bu seçme ihtiyacını bizde doğurduğu zaman, bir adım ileriye gitmiş oluruz.

Bu konuda İngiliz tatbikatı şöyle:

O dairenin âmiri Kralın menfaatine aykırıdır, derse; İngiliz mah-

kemesi dahi onu isteyemez. Bunun nasıl doğru kabul edildiğini ben izah edemiyorum.

Fransız tatbikatından bir örnek:

Önemli bir bakanlığa giren genç kişilerin bazılarının idare dosyalarına bakarak imtihana almamıştır. Dâva açılmış, Fransız Danıştayı dosyaları istemiş, idare; "Mahremdir, veremem" demiş. Danıştayın verdiği karar: Keyfilikte bulunmuştur yolunda dâva açmak suretiyle teessüs eden karinenin aksi idarece ortaya konulmadığından işlemin iptaline.. Gerekçe: Hukukun üstünlüğü.

O halde arkadaşlar, hukukun üstünlüğünü, -Neclâ kardeş affet.- fantazi olarak kabul etmiyoruz. (Alkışlar)

İnsanlık problemi iddiasını sık tekrarladığımızı ben de biliyorum. Bu, bizim Yönetim Kurulunun fazlaca alıştığı bir kelimedir belki. Ama Anayasayı bugünlerde o kadar çok okumak durumunda kaldık ki, Anayasa insan haysiyetinden bahsetmiyor mu? Acaba insanlığı Anayasa bir kavram olarak kabul etmedi mi? 41 nci madde:

"Herkes için insanlık haysiyetine yaraşır bir yaşayış seviyesi sağlamak zorunludur." E bu bir insanlık kuralı değil mi?

Şimdi, ekonomik kamu düzenine geliyorum.

Arkadaşlar, 1961 Anayasası yapıldığı zaman, bulduğu ekonomik düzeni kabul eden bir Anayasa mı idi? Elbette değil. O düzenle o Anayasa bağdaşamaz. O halde, biz hukukçu olarak Anayasanın istediği temelin ne olduğunu teşhis etmek zorundayız. İşte Anayasanın istediği ekonomik düzen ne olmalıdır ki bu Anayasa uygulansın? Biz burada bir çelişme olabileceği endişesi içerisinde kaldık ve bu kavramı bir hukukçunun yapabileceği bir inşa olarak ortaya atmak zorunluğunu hissettik.

Kişinin temel hak ve hürriyetlerini sosyal adalet ilkeleriyle

bağdaşamayacak surette sınırlayan iktisadi bütün engelleri kaldırmaktan bahseden 10 ncu maddenin anlamı hukukçuya yabancı mıdır? Sosyal ve iktisadi hayatın tam çalışma esasına ve herkes için insanlık haysiyetine yaraşır bir yaşama seviyesi sağlama zorunluğundan bahseden 41 nci maddenin görmemezlikten gelebilir miyiz?

İşte arkadaşlar, biraz derme-çatma, atlaya atlaya oldu, bağışlayın; ama Yönetim Kurulunuz, tahmin ettiğinizden daha fazla titizlikle ve ortak görüşün ifadesinde yanılmama ihtiyacı içerisinde çabalarını sürdürdü geldi. İkazlarınızı hiç unutmayacağım. Hatta tenkitlerinizin süreye tabi kılınmasını da biz, Yönetim Kurulu olarak istemezdik. Sizler ne kadar konuşursanız konuşun, bize 12 aylık cesareti ümit ve aydınlık verecektiniz. Ama ikazlarınızı teker teker ben ve arkadaşlarım not ettik, tekrar tekrar değerlendirileceğiz.

Sizlere hizmet etmekle ne lere hizmet edebileceğimizi çok iyi biliyorum. Türk avukatlığının imrenilecek bir hale getirilmesinde Yönetim Kurulunuz hiç bir şey esirgemeyecektir.

Sağolunuz efendim. (Şiddetli ve sürekli alkışlar)

MUSTAFA AKALIN (Aydın Karahisar)- Sayın Başkanım, arkadaşlarımızın da tenevvür etmesi bakımından bir hususu sorabilir miyim?

BAŞKAN- Şimdi muhterem arkadaşlarım, böyle bir çıkış açıldığı takdirde, her arkadaşın soracağı her suale burada yer vermek gerekecektir. Bu bakımdan Başkanlık bu talebi reddetmektedir.

Muhterem arkadaşlarım, sayın Başkanımızın üç saati aşkın cevaplarıyla gündemimizin beşinci maddesi: "Bölük Yönetim Kurulunun 1971 yılı çalışma raporu ile, bilanço gelir-gider ve giderlerin bütçe ile mukayese tablolarının ve Denetleme Kurulu raporunun okunması ve görüşülmesi tamamlanmış bulunmaktadır.

Böylece Yönetim Kurulunun ibrası hususu huzurlarınıza gelmiştir.

Gündemin bu maddesini tamamlamak üzere Barolar Birliği Yönetim Kurulunun ibrasına oylarınıza arz ediyorum. Kabul edenler...Kabul etmeyenler... Oy birliği ile kabul edilmiştir. ("Bravo" sesleri, şiddetli alkışlar)

BAŞKAN Faruk EREM- Yönetim Kurulu teşekkürlerini arz eder.

(Alkışlar)

BAŞKAN- Efendim, sabahki çalışma süremiz dolmuş bulunmaktadır.

Saat 14.30 da toplanmak üzere oturumu kapatıyorum.

(Kapanma Saati:12.40)

İKİNCİ OTURUM

ACILMA SAATI:14,30

BAŞKAN- Muhterem arkadaşlar, oturumu açıyorum.

İlgili gündem maddesine geçmeden evvel, gelmiş bulunan bir iki telgrafı yüksek huzurlarınızda okuyacağım.

Barolar Birliği Başkanlığına

Bütçe çalışmalarım nedeniyle Genel Kurul toplantınıza katılmaktayım, üzüntülüym. Çağdaş dünyaya uygar ve bağımsız bir devletin tek dayanağı hukuk teminatıdır. Bu anlayış içinde sizlere başarılar diler, en derin saygılarımı sunarım.

Ali Rıza Uzuner

Çalışma Bakanı

(Alkışlar)

Birliğinizin olağan Genel Kurul toplantısına, Mersin barosunun başarı dileklerini arzeder, kongrenin, mesleğimize ve meslekdaşlarımıza hayırlı olmasını dilerim.

Mersin Baro Başkanı

Şinasi Develi

(Alkışlar)

Birliğin V. Genel Kurul toplantısında memleket meselelerinin önem taşıdığı ve hukukun üstünlüğü prensibi ile uygulanmasının tartışıldığı bu devrede tartışmaların dikkatle izleneceği kanısındayız. Ayrıca

meslekî dâvaların da ele alınacağı tabiidir.

Bu itibarla Genel Kurula başarılar diler, tüm arkadaşlarımızı saygı ve sevgi ile selâmladığımızın şahsınız x eliyle iletilmesini Baromuz adına rica ederiz.

Saygılarımızla.

Balıkesir Baro Başkanı

Av. Sami Duyur

(Alkışlar)

Birlik Genel Kurul çalışmalarının milletimiz ve vatanımız için başarılı olmasını diler, saygılarımızı sunarız.

Eskişehir Barosu adına

Başkan

Av. Hüsnü Gök

(Alkışlar)

Birliğimizin bugün toplanan Genel Kuruluna, meslek sorunlarımızı za çare bulma ve mesleğimizin onurunu korumakta göstereceği çabalarda başarılar diler, arkadaşlarımız adına saygılarımızı sunarız.

Erzurum Bölge Barosu Başkanı

Av. Dursun İspiroğulları

(Alkışlar)

Birliğimizin daha kuvvetli günlere erişmesi dileğiyle Genel Kurula başarılar diler, kamu kesimi avukatları olarak avukatlık mesleğinin vakarına uygun düşmeyecek ücretle çalışmak zorunda bırakılan bizlerin, vekâlet ücreti sorununun halli için Hükümet nezdinde en kısa za-

manda teşebbüse geçilmesini rica ederiz.

Saygılarımızla

Ereğli Kömür İşletmesi Hukuk Müşavirliği
Adına Avukat Murat Boyacıoğlu

BAŞKAN- Bu arada Başkanlık Divanına takdim edilmiş olunan yazılı önergeler Divanca tetkik edilmiş, dilek niteliğinde görülerek gereği yapılmak üzere Yönetim Kuruluna sunulmuştur efendim.

Efendim, gündemimizin 7 nci maddesi:

" 1972 yılı bütçe ve kadrosu ile, bütçe yönetmeliğinin görüşülmesi ve kabulü." hakkındadır.

Şimdi, 1972 yılı bütçesi hususunda gerekli açıklamayı yapmak üzere ilgilileri davet ediyorum.

(Türkiye Barolar Birliği 1972 yılı Bütçe tasarısı okundu.)

GENEL SEKRETER Erdoğan BIGAT- Türkiye Barolar Birliği Personel kadro çizelgesini izin verirseniz aynen okunayayım, sadece yeni ilâveleri arzedeğim.

Sosyal Güvenlik Uzmanı diye bir kadronunihdasını Yönetim Kurulu zorunlu görmüş ve aylık 2500 lira ücretli böyle bir kadroyu teklif olarak huzurunuzda getirmiştir. Sayın Başkanın da izahları arasında temas buyurdıkları derginin çıkarılabilmesi için 1250 lira aylık ücretli bir memur kadrosu konulmuştur.

Bunların dışında Yargıtay bürosu ve Danıştay bürosunda müstahdem olarak 600 liralık iki kadro teklif edilmektedir. Raporda da arz edildiği üzere, Yönetim Kurulu, Yargıtayda bir odanın tefriş edilerek kitaplık ve bir daktilo bulundurmak suretiyle taşradan gelen meslekdaş-

larımızın veyahut Ankara'dan duruşmaya giden arkadaşlarımızın orada gerekli tetkikatı yapabilmeleri ve kanunları bulabilmeleri, bir yazıyı yazdırabilmeleri için buradaki işlerin takibi ve arkadaşlara duyurulması amacını gütmektedir.

Her iki odada; Danıştayda da cübbe giyilmesi zorunluğu çıktığı için, orada da bir müstahdem istihdamı gerekiyor. Birlik esasen 10 cübbe-yi Danıştayda meslekdaşların hizmetine amade kalmıştır. Bu hizmetler için de, başladığı zaman kullanılmak üzere, 600'er liralık iki odacı kadrosu teklif edilmektedir.

Dün Yönetim Kurulumuzun aldığı bir kararı da arz etmek istiyorum. Baroların birlik keseneklerinin hesabında bazı barolarımız avukatların giriş ve çıkışlarına göre bir hesap yapmakta ve bundan dolayı bazı hesap bakiyelerinde ihtilâflar meydana gelmektedir. Yönetim Kurulumuzun sayın Genel Kurulumuzdan ricası; Genel Kurul delege seçimi yapıldığı zaman Aralık aylarındaki avukat adetlerinin bütçe içinde aidat tahsili için esas alınmasıdır. Bu hususu da bütçe ile birlikte, Yönetim Kurulumuzun dün Bursa'da aldığı kararın gereği olarak takdirlerinize sunarım.

Saygılarımla. (Alkışlar)

BAŞKAN- Muhterem arkadaşlar, 1972 yılı bütçesi huzurunuzda okunmuş bulunuyor. Bütçe üzerinde görüşme açıyoruz; söz isteyen arkadaşlar lütfen isimlerini yazdırsınlar.

Sayın Hayati Topallı, buyurunuz efendim.

Hayati TOPALLI (Giresun)- Pek muhterem başkanlar, sayın delege arkadaşlarım;

Bendeniz sadece bütçenin bir yönüne işarette bulunacağım. Bütçe-de, Başkanlık Divanı üyelerine, Başkanlara, Divan dışındaki Yönetim Kurulu üyelerine, Disiplin ve Denetleme Kurulu üyelerine ödenek konmamıştır.

Sembolik olarak 1'er lira konması, ödenek konması demek değildir. Gerekeçede de, geçen yılların gerekçelerine atıfta bulunmaktadır.

Bendeniz gibi birincisinden itibaren tüm Genel Kurullara iştirak etmeyenler bulunabileceğinden, ben eski gerekçeleri hatırlatmak suretiyle, dolaylı olarak bir tenkitte de bulunmuş olacağım.

Barolar Birliğinin ilk teşekkülünde, birinci kongreyi yaparken o zaman Barolar Birliğinin mali gücü sınırlı olduğundan, Türkiye'nin dört tarafından gelebilecek kişiler ancak kendi ceplerinden bu masrafları yapabileceğinden hareket edilerek malî gücü kuvvetli olan, bu masraflara tahammül edebilecek kişiler seçilmişti denebilir. Şüphesiz tek vasıfları bundan ibaret değildi, değerli kişisel vasıfları da vardı. Fakat seneler içinde bu tadbikata bir türlü değiştirmiyoruz. Bunun sakıncası şu oluyor:

Belli hizmetleri malî gücü, yeteneği yerinde olan kişilerin imtiyazı olarak muhafaza etmiş oluyoruz. Muhterem Genel Kurul içinde öyle kabiliyetler vardır ki, şimdiki kabiliyetli arkadaşlarımızdan yetenek itibariyle hiç te geri değildirler. Hepsini, raporlarını ittifakla kabul etmek suretiyle zaten yetenekli bulduk. Fakat bu demek değildir ki, bunların dışında yetenekli bazı kişiler olmayabilir. Mutlaka vardır da, bu tahsisatsızlık yüzünden bu hizmete kendileri talip olamazlar, arkadaşları tarafından da lânce edilemezler. Prensipte itibariyle bunlara ödenek koyarsak, bu arkadaşları da görev yapmaya teşvik etmiş oluruz kanısındayım.

Bunu arz etmek istiyorum. Saygılarımla. (Alkışlar)

BAŞKAN- Sayın Rehai Akçakaya, buyurunuz.

S.Rehai AKÇAKAYA (Tekirdağ)- Muhterem Başkanlarım, muhterem meslektaşlarım, delege arkadaşlarım;

Bendenizin söz almasının sebebi, bütçe giderleri çizelgesinde, gelişmemiz bakımından bazı ~~hususlar~~ sağlayacak bir değişikliğin yapılmasını muhterem arkadaşlarımızın görüşlerine ve tasviplerine arz etmek içindir. Şöyle ki:

Az evvel konuşan muhterem arkadaşım da, disiplin kurullarının olsun, diğer idare kuruluşunun olsun ödenek almamak hususundaki göstermiş olduğu feragatin esbabı mecbesinin, Baromuz yeteneklerinin daha da artmış olmasını gaye ittihaz ettiği düşüncesinden de hareket edilirse, tek-
lifimin daha da güç kazanacağı kanaatindeyim.

Muhterem arkadaşlarım, Birlik binası için âcil bir ihtiyacımız var. Kimse bunun âcil ve gerekli olmadığı hakkında en ufak bir düşünce-
de bulunamayacağı kanaatindeyim. 1 250 000 lira ayrılmış durumda. Hatta bize sunulan çizelgedeki ~~şekliye~~ 1 400 000 iken, 1 250 000 e indiril-
miş durumda. Yine aynı çizelgenin, meslekî yardımlar kısmında, stajyer-
lere yardım 150 000 lira iken çizilmiş, 300 000 liraya çıkarılmış durum-
da. Yani bina için gerekli paradan 150 000 lira indirilmiş, stajyerlere
yardım faslına konulması çizelgede uygun görülmüş. Stajyerlerinize yar-
dımın önemli ve gerekli olmadığı hususunda herhangi bir düşünce sahibi
olmadığımı peşinen arz etmek isterim. Ama, daha gelişme çağında ve bir
binaya kavuşma, bina kira ve faizlerinden kurtulma çabasında iken, ben-
deniz bu Birlik binası için öngörülen miktarın tenzili mucip olmayacak,
hatta tezyidini, arttırılmasını mucip olarak şekilde gerekçeler muvace-
hesinde 1 400 000 lira değil de, ~~şimdiki~~ 1 250 000 liranın 1 500 -
000 liraya çıkarılmasını, stajyerlere yapılacak, esasen barolara ait
olan yardımların bu defaya mahsus olmak üzere ve 50 000 lirada bırakıl-
masını, bina kirasından kurtulduktan sonra stajyerlerimize belki şimdi
öngörülen miktardan daha fazla yardım yapabilme imkânının bu suretle

teşvik ve sağlanmasına imkân hazırlanmasını arz ve teklif için huzurunuza çıktım ve buna dair de önergemi Başkanlık Divanına arz ediyorum.

Maruzatım bu kadardır. Teşekkürlerimi sunarım. (Alkışlar)

BAŞKAN- Sayın Kemalettin Sönmez, buyurunuz.

Kemalettin SÖNMEZ (Mersin)- Umumî olarak yapmış olduğum konuşmada da bildirdiğim üzere, masrafların çok fazla şişirilmiş olduğunu, kendi bütçemiz gibi hareket etmediğimizi burada tekrar ifade etmek isterim.

Bir tıp talebesi şu kadar liraya maloluyor şeklinde bir hesap yapılıyor, bildiriliyor, kamu oyu aydınlatılmış oluyor. Biz de yüksek idare heyeti üyelerinin her toplantısının kaçta malolduğunu öğrenmek isteriz. Kanaatimizce çok masraflı oluyor.

İkinci nokta, rapordan anladığıma göre zaten muhtelif unvanlar altında memurlara maaşlarının dışında, evvelce de işaret ettiğim gibi, sadece maaş verilmiyor, ayrıca fazla mesai ücreti veriliyor, giyim ücreti veriliyor, seyahat masrafları veriliyor ve ikramiye veriliyor. Bunların hepsini bir araya toplamak ve bunlara belli bir rakamla ücret vermek bu seneki bütçede mümkün değilse bile, bundan sonraki bütçelerde nazari itibare alınmalıdır. Maaşlarını bizim bilmemiz lâzımdır, fazla mesaide hepimiz icabederse yapıyoruz, başka taraflarda da yapılıyor. Bu hususta da suiistimale müsait bir kapı bırakmamak lâzımdır kanaatimizce. Ve anladığım manada da, bunların herhalde bütün sigorta primlerini de biz ödüyoruz. Bu hususta ta bir izahat verirlerse tatmin olmuş olacağız. Halbuki sigorta primlerinin bir kısmının da kendileri tarafından verilmesi lâzımdır ve aynı zamanda bizim mecburi sigortamız vardır, bunun dışında, kaza, hastalık, analık gibi sigortalara ihtiyar edip, bunları ister isek bilmiyoruz, halbuki memurların hepsine bu hakkı tanımış olarak ve bütün primlerin de bizim tarafımızdan ödenmiş gibi

bir mâna anladım, bunları ben fazla buluyorum.

Bir de, evvelce de işaret ettiğim gibi, muhtelif isimler altında, hemen hemen hiç vazifesi olmayan, çok az bir vazifesi bulunan memurların kadrolarından birleştirilmesi suretiyle bir kişiyle idare edilmesi şeklinde mütalâa beyan ederken, bu defaki bütçede kadroların daha fazla şişirilmeğe müsait olduğunu ve yeni yeni kadrolar ihdas edildiğini görmekteyiz. Hiç olmazsa bu devre bunların, ilâve kadroların bu devre için konulmamasını, eskisi gibi kadroların muhafaza edilmesi hususunun Genel Kurula arzını ve bu hususta reye başvurulmasını talep ediyorum.

Bir de, Genel Kurula sunulmak üzere bir talebimiz daha var; reye arzedilmesini istediğimiz. Barolardan buraya gelen delegelere bazıları ücret veriyor, bazıları ücret vermiyor. Nasıl ki Genel Kurul üyeleri vazifelerinin karşılığını almakta iseler, buraya gelenlerin de almaları icap eder. Vazifeler karşılıksız olmaz, burada herkesin seyahat masrafları vardır. Binaenaleyh, hiç olmazsa bu devreyi de içerisine almak şartıyla giderler faslına 20-25 bin lira civarında bir tahkikat konulmasını ve bunların bize değil, doğrudan doğruya barolara gönderilmesini ve barolardan da gelen delegelere eğer para verilmemişse, orada ödenmesi.. (Gürültüler)

Maruzatım bu kadardır.

BAŞKAN- Sayın Kerim Şerefhan, buyurunuz.

Abdulkerim ŞEREFHAN (Siirt)- Sayın Başkanlar, konuklar ve delegelere arkadaşlarım;

Benim maruzatım, yeni kurulan baroların malî meselesi ile ilgilidir. Ben, 20 gün önce kurulmuş Siirt Barosunun temsilcisiyim. (Alkışlar)

Bundan önce Diyarbakır mntıka barosuna bağlı idik, fakat gelişen hayat şartları karşısında artık avukatlık en ücra yerlere kadar git-

mekte ve bu bakımdan bizde de baroyu kuracak kadar bir nisap teşekkül etmiş bulunmaktadır. Ancak, bugüne kadar biz şahsen yapmış olduğumuz özel etütlerde şunu gördük ki, Siirt ili dahilinde çalışan avukat arkadaşların Diyarbakır mantıka barosuna ödedikleri para 73 bin küsur lira civarındadır. Buna karşılık bu müddet zarfında, mantıka barosunun Siirt ili içinde oturan arkadaşlara yapmış olduğu yardım 7 bin liradır. Bugün bir baro kurmuş bulunuyoruz. Malûmu âliniz bizim baroların malî kaynağı mahduttur. Bu baronun malî meselesini kim çözecektir? Bizim bir sürü tesisat masrafları vardır, büro masrafları vardır vesair masraflar mevcuttur. Burada bir problemle karşı karşıya kalıyoruz. Sayın Yönetim Kurulundan istirham ediyoruz, bunu herhangi kanunî bir formülle halletsinler. Ya Diyarbakır Barosuna, bizim hakkımızın bir kısmının bize iadesi için tavassutta bulunsunlar veyahut ta bütçeye yardım taslından, maddeden maddeye aktarma yapmak suretiyle herhangi bir yardım şekli bulsunlar. Bu yalnız Siirt barosu için değildir, bundan böyle kurulacak olan bütün barolar için mühim bir problemdir, bunun ehemmiyetle nazarı itibare alınmasını istirham ediyorum. (Alkışlar)

BAŞKAN- Sayın Fadıl Altop, buyurunuz.

Fadıl ALTOP (İstanbul)- Sayın Başkanlarım, çok sevgili meslektaşlarım;

Denetim Kurulunda ve Disiplin Kurulunda görev alan arkadaşların hakkı huzur almamaları konusu mevzu bahis olunca, İzmir kongresinde bu tezi savunan bir arkadaşınız olarak söz aldım.

İlk konuşan Giresun delegesi değerli meslektaşım bunun gerekçesini açıklarken zannediyorum ki yanıldılar. Görev almakta hiç bir arkadaşın özel serveti, malî gücü bahis konusu olmamıştır ve olmayacaktır. Eğer bütçe tetkik edilirse görülür ki, buralarda görev alan arkadaşlara

yollukları ve ikâmet ettiği günlerin zaruri giderleri ödenmektedir. Ayrıca bir hakkı huzur almak, şu inancama aykırı gelmektedir; orada söylemişim, tekrar edeceğim.

Bırakın da Türkiye'de şeref mevkileri olsun. Meslekdaşlara hizmet etmenin şerefi hiç bir hakkı huzurla ölçülemez. (Alkışlar) Burada bütün delege arkadaşlarım göreve talip oldukları zaman, bu inançla göreve talip oldukları kanısındayım. Yaran, öbürgün bir hakkı huzur mevzuubahis olduğu zaman, artan, değişen ekonomik şartlar altında hakkı huzur yükseldikçe hizmete talep bir başka anlam kazanır. Halbuki, Barolar Birliği bir hizmette şeref mevkiidir, hizmetten gurur duyma mevkiidir. Bu nedenle ben hakkı huzur alınmaması görüşünü teklif edip, savunuyorum. (Alkışlar)

İkinci konuşan arkadaşımın, stajyerlere yardım yapılmasının kaldırılması teklifine de karşıyım. Bu teklif öncelikle kanuna aykırıdır. Kanun, stajyerlere yardım yapılmasını emretmektedir, zorunlu kılmaktadır. Barolar Birliği bu yardımın nasıl yapılacağını bir yönetmelikle tesbit etmiş, barolara bildirmiştir. Barolar bunu genel kurullarından geçirmiş ve genel kurullarından geçirirken Barolar Birliğinden alacağı yardımı da nazarı itibare almıştır. Şu hale göre, böyle bir teklif binnetice stajyerlere yardım yapılmaması sonucunu doğurur ki, kanuna aykırılığı yanında, mesleğe atılmış, bu mesleği kendisine içtenlikle ideal etmiş, fakat malî gücü olmayan arkadaşların bu şevkini, idealini takviye etmek, kırmamak, onları daha başında mesleğe perçinlemek için de bir ahlâki zorunluktur. O nedenle de ikinci konuşan arkadaşımın teklifine karşıyım, reddini arz ve istirham ediyorum.

Saygılarımla. (Alkışlar)

BAŞKAN- Efendim, 1972 yılı bütçesi hakkında konuşma isteyen arkadaşlarımızın konuşmaları tamamlanmıştır.

Şimdi, konuşmalara cevap vermek üzere ilgili arkadaşımızı davet ederim.

BAŞKAN Faruk EREM - Sayın Başkanım, aziz meslektaşlarımız;

Bütçede belli kurullarda görev almış olan arkadaşların ödenek almamalarına işaret eden bölümde herhangi bir değişiklik yapılmasına Yönetim Kurulu tümünden ittifakla karşıdır. Böyle bir tahsisatın konulmamasını bilhassa istirham edeceğiz. Bizler size hizmet teklifinde bulunduğumuz, adaylığınızı koyduğumuz zaman, böyle bir vaitte bulunmadık. İlk Genel Kurul hatırlanır, seçildikten sonra hepimiz; "Almayacağız." dedik. Bu itibarla, bu sözden dönmemiz asla bahis mevzuu değildir. Bu konunun Adana'dan sonra bir kere daha huzurunuzda getirilmemesini, Yönetim Kurulunuz ısrarla istirham ve niyaz eylemişti, fakat olmadı. Bu teklifin uzaktan yakından Yönetim Kurulumuzla hiç bir ilgisi, hiç bir etkisi yoktur.

Keseneklerin arttığı yolunda ve stajyerlere yardım bölümünde bir artış bulunması müşahedesi konusunda mümkünse bizim teklifimizin kabulünü istirham edeceğiz. Elbette değişiklik emrederseniz olur. Yalnız, stajyerlere yardım konusu Yönetim Kurulunuzu bir hayli üzümüştür. Esasında kanun hükmü şöyle: "Stajyerlere baroları yardımda bulunur. Barolar Birliği bu yardımın koşullarını tesbit eder." Buna rağmen, geçen yılki bütçemizden itibaren stajyerlere yardım diye bir bölüm açtık. İddia edilebilir ki, bu ancak hepimizin ittifakı ile kabul etmiş olduğumuz bir davranıştır. Barolar Birliğinin barolara bu yardımının kifayetsiz olduğunu gördük. Bununla beraber, bizim de bir şikâyetimiz var; yapılan ve sizin de kabul ettiğiniz esaslara göre, evvelâ baroları

tahsisatlarını koyacaklar, belli bir oranda Birlik bütçesinden kendilerine yardım gönderilecektir.

Sürekli tekitlere rağmen, pek çok barolarımız bu ödenekleri koymadılar. Biz, sizin emrettiğiniz esasların dışına çıkmamak için büyük gayret sarfettik. Bu itibarla bu hususta Barolar Birliği bütçesine konulan tahsisatın barolara intikali hususunda bizim yönümüzden hiç bir savsama bahis konusu değildir.

Bu yardım faslının azlığının gözlenmesi sonucundadır ki, bir artış zaruretini gördük; bunu da çok ve bir an evvel olmasını arzu etmemize rağmen, bina faslından bir değişiklikle sağlamak yoluna gittik. Stajyerlerimize yardıma biz bu kadar öne almak ihtiyacı içinde, hatta bunun zorunluğunu duyacak şekilde hissetmişiz. Mümkünse teklifimizi kabul buyurun, fakat takdir yüce Heye'tindir.

Kemalettin Sönmez arkadaşımız aynı kanıllarını iki defa tekrarladılar. Genel Sekreter arkadaşım gerekli cevabı vermişti. Yönetim Kurulu toplantılarının çoğa malolduğu iddiası Genel Kurulun kararlarına uygun değildir. Ankara haricinden gelen arkadaşların yolluk ve ikâmet masrafları sizin tesbit ettiğiniz harcırah esaslarına göre ödenmektedir. Bunun tesbiti sırasında bizler ufak rakamlarla geldik, sizler lütfettiniz rakamları biraz da büyülttünüz. Yapılan tevdiat sizin emirlerinize uygundur.

Çok veya az toplantı konusuna gelince; bu, tamamiyle elimizde olan bir şey değildir. Kanunumuz diyor ki, Yönetim Kurulu en azından ayda bir defa toplanır. Kanun, toplanmamızı değil, toplanmamızı emreden bir anlayış içindedir. Tatbikat gösterdi ki, toplantı adedi ayda bir defa dahi kâfi değildir. Bunun üzerine masrafı arttırmamak için toplantı günlerini bir araya getirdik. İki veya daha ziyade gün birbiri arkasına

toplanmak. İşleri Ankara'daki arkadaşlarınız olgunlaşmış hale getirerek bir toplantıya yetecek malzeme ile o toplantıda o işi bitirmeye çalışıyoruz. Tasarruf başka türlü mümkün olamıyor.

Arkadaşım bir hesap yaptılar ki, o hesabın kayıtlarla, rakamlarla hiç alakası yoktur. Bizler için değil, meselâ iki gün süren bir toplantı saat 10 da başlıyor. gece 11,5 - 12 ye kadar devam ediyor; eğer arkadaşlar piyazcıdan kebab getirebilirse yemek imkanını bulabiliyorlar. Yemek vaktini dahi israf etmeyen şu dışarıdan gelen arkadaşlarımızın bir israf içerisine düştüklerini imâ etmek haklı olmasa gerektir. En azından bir toplantıda çıkan karar 70 veya 80 karardır. Bu itibarla toplamada, çıkartmada herhalde büyük bir hata vardır. Arkadaşımız isterse, kayıtlarımızı ve diğer belgelerimizi kendisine göstermekten memnuluk duyacağız.

Memurlara maaş dışında fazla mesai veriyoruz; eğer fazla mesai yapılırsa veriyoruz. Bunun da bir usulü, tutanağı vesair belgeleri mevcuttur. Seyahat olur da başka bir yere bu çocukları götürürsek, e seyahat masraflarını onlar kendileri mi verecekler?

İkramiye konusu: Biz bunu çok düşündük; maaş mı ikramiye mi? İkramiye usulü ile kendilerini daha fazla çalıştırabileceğimiz, çalışanla çalışmayan arasında bir tefrik yapabileceğimiz düşüncesiyle böyle bir usul getirdik. Sürekli maaş artışı yerine, teşvik edici bir unsur daha isabetli olacaktır. Bu tatbikatımızın, diğer işyerlerinde çalışan diğer hizmetlilerden ayrı, intiyazlı bir durumu yoktur.

Pirimlerinin tarafımızdan ödendiği iddiası tünden isabetsizdir. % 6 ihtiyarlık, % 4 hastalık, % 1 analık ve 1/2 kaza primini ödüyoruz, geri taraflarını elbet kendileri ödüyor. Bunda hiç bir şüphe olmamak icap eder. Kadro teklif ediyoruz, emirlerinizi telâkki eyleyebilmek için.

Ama bu elbetteki tayin değildir. Zamansız hiç bir tayin, bir an için bizim düşünebileceğimiz bir şey sayılmamalıdır.

Delege arkadaşlarımıza Birlik bütçesinden, istenirse biz niçin harcırah/ ~~larını~~ ~~ödemeyelim?~~ ~~kanununun~~ 114 ncü maddesi o kadar açık ki..

Siirt barosu yeni kuruldu, Şerefhan arkadaşımızın şikâyetleri haklı olabilir. Yalnız, muntaka barolarının mukabil yardımlarının azlığını denetlemek acaba Barolar Birliğinin görevleri içerisinde olabilecek midir? Vâki tediyelemenin ayrılmadan sonra iadesini sağlayacak bir usulü başarı ile uygulamak Yönetim Kurulunuzun iktidarında mıdır? Yine dostça müdahaleler tarafımızdan elbetteki esirgenmeyecektir. Ama bu, rica, arabuluculuk gibidir. Nitekim, bizim kanunumuz, barolararası ihtilâflarda Birliğin arabulucu olabileceğine dair açık hükmü ihtiva ediyor. Bu yolda Siirt'in bir arzusu varsa, biz hizmete elbetteki amadeyiz.

Fadıl Altop arkadaşımızın, fahriyen görülen bu hizmetlerin parasız olmakta devamı hususundaki gerekçelerinin tümüne katılıyoruz.

Arkadaşlar, stajyerlere yardım ve benzeri konulardan bahsederken bir hususu öğleden evvelki maruzatımda unuttum. Bir noktada bilgi vermek isterim.

Biz sosyal güvenlik konularını tamamlarken, bir grup yaş ilerlemiş arkadaşlarımıza karşı görevimizi tam yaptığımız gibi bir inanç içinde değiliz. Son Avukatlık Kanunu tâdili ile bu imkânlardan bir kısmını elde ettik. Ama, kendi bünyemiz içerisinde de kendi kendimize yardım mümkün olabilir hale geldi. Ortalama her yıl 20 civarında arkadaşımızı kaybetmekteyiz. Kuruluşumuzdan bu yana kayıp nisbetleri tesbit edilmekte, hangi hastalıklardan bunun meydana geldiği, her arkadaşımızın ekonomik ve diğer durumlarının objektif olarak nelerden ibaret ol-

duğunu tesbit gayretlerimiz sona ermektedir. Bu itibarla, öyle zannediyoruz ki, 1972 yılı içerisinde bir teklifle geleceğiz baroların karşısına. Bu teklif, sizlerden munzam bir yardım gerektirmeyecektir. Herhangi bir arkadaşımızın ölümü halinde seyyanen 10 bin lira Barolar Birliği adına, arkadaşımızın mensup olduğu baronun başkanına mahrem şartlarla derhal gönderilecek ve ölümün ilk ayları süratle o gün giderilecektir. Bunun hesabına yaptık, bu yükün altından kalkmamıza bütçemiz müsaittir. Bu suretle munzam hiç bir şey istemeden, ilk aya bertaraf edecek ve yaşarken tevdi edilen mahrem zarfta gösterilen isimlere tekiye mümkün olabilecektir. Fakat bunu bu noktada bırakmak istemiyoruz. Bunun yanında gerekirse senede 120 lira munzam ödemek halinde 10 bin arkadaşımızın anaak yarısının iltifat edebileceği ihtimaline binaen, yaptırdığımız aktuarya hesabına göre, bu 10 bin liraya, hepimizin seyyanen hakkı olan bu 10 bin liraya 20 bin lira daha ilâve etmek mümkün olacaktır. Bir gruptan öbürüne geçmek daima ihtiyaridir. Böyle bir çalışma ile sosyal güvenliğimizde bir adım daha atmış olacağız ve kendi kendimize birşeyler yapmak belki de mümkün olacaktır. Bu bir ön düşüncedir, üzerinde çalışıyoruz, etraflı inceleme sonucu raporumuzu yakında barolarımıza takdim edeceğiz.

Sağolun efendim. (Alkışlar)

BAŞKAN- Muhterem arkadaşlar, gerekli cevaplama yapılmış bulunmaktadır.

Şimdi, yönetimde görevli arkadaşlarımızın, bütçede birer lira olarak, sembolik olarak gösterilen rakama ilâve yapılması hususunda şifahî yapılmış bulunan teklifin zaten huzurunuzda oylanması kanımızca gerekmemektedir. Bütçede herhangi bir şey konulmadığına göre, bütçe kabul edildiği takdirde zaten kabul edilecektir.

Bunun dışında, bir yazılı önerge var, okutuyorum.

Türkiye Barolar Birliği V.Genel Kurul

Sayın Başkanlığına

1972 Bütçe giderleri çizelgesinin 2 nci sahifesinde yatırım giderleri bölümündeki Birlik binası ödeneğinin BİR MİLYON BEŞYÜZBİN liraya çıkarılıp; meslekî yardımlar bölümündeki stajyerlere yardım ödeneğinin, bina edinme olanağının artırma amacıyla 50 bin liraya indirilmesini arz ve teklif ediyoruz.

Ankara

Tekirdağ

Rahmi Magat

S.Rehai Akçakaya

BAŞKAN- Önerge sahibi, önergenizi izah etmek üzere buyurunuz.

Rahmi MAGAT (Ankara)- Sayın Başkanlar, değerli delege arkadaşlarım;

Sayın Genel Başkanımızın da yakinen bildiği üzere ve sizlerin de tasvip buyurduğunuz veçhile, bu yıl Birliğin bir konuta sahip olması birinci plânda yer alıyor. Bu konut meselesi üzerinde ön çalışma yapmakla görevli bir arkadaşınız olarak bazı incelemeler yaptım. 1 250 000 liralık ödenek, istenen şekilde bir konutu sağlamak için yeterli değildir. Sayın Genel Başkanımızın stajyerlere yardım konusunda ne kadar hassas olduğunu ve sizlerin de bu hassasiyeti aynı derecede hissettiğinizi ben dahil yakinen biliyorum. Ama biz Birlik için konut binası almak üzere ayrılan 1 250 000 liranın yeterli olmadığını kabul ediyoruz, hatta gene sayın Başkanımızın ifadesi ile, bu para yetmediği takdirde biz bankalardan kredi almak suretiyle dahi bir bina sahibi olabiliriz. Yani bu sene bunlar için de faiz ödeyeceğiz. Buna mukabil stajyerlere 300 000 lira ödeyeceğiz. Yani biz bir taraftan borç alacağız Birlik olarak, öbür taraftan para yardımı yapacağız. Biz, bu seneye mahsus olmak üzere staj-

yerlere yardım konusunun ödenek ve malî imkânlarla paralel olarak artması kaydıyla, bu yıl bina alındığı takdirde, bu bina için ödenen 60 bin lira da bizim elimizde kalacağı için gelecek seneye konacak ödeneğe ilâvesi suretiyle 1972 yıl bütçesinde bina için 1 500 000 liralık bir ödenek ayrılmasını ve stajyerlere yardım bölümünde, yalnız 1972 yılına ait olmak üzere 50 bin liraya indirilmesini arz ve teklif ettik.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN- Şimdi, bu teklif hakkında söz isteyen arkadaşımız var mı efendim? Şimdi efendim teklif hakkında bir aleyhte, bir de lehte olmak üzere iki kişi konuşacaktır.

Teklifin aleyhinde sayın Enver Arslanalp, buyurunuz.

Enver ARSLANALAP (İzmir)- Sayın meslekdaşlarım;

Stajyerler konusunun ne kadar önemli bir konu olduğunu biz İzmir Barosu olarak yakından biliyoruz. Stajyerlerin bizim aramıza girmesi için bizim onlara kucağımızı açmamız lâzım gelir. Sadece bu kendilerine yardım bakımından değil, sosyal güvenlik bakımından da şarttır. Hatta ben sizlere şunu söyleyeceğim: Fransa'da stajyerler yönetimi katılmamak kayıt ve şartıyla toplantılara katılırlar. Yani stajyerleri bu kadar kendinden bilen bir teşekkül olmak mevkiindeyiz.

Bendeniz Yönetim Kurulunun yapmış bulunduğu teklif çerçevesi içinde bu işin yürütülmesi kararındayım. Binanın halledilmesi meselesi herhalde Yönetim Kurulu tarafından bir noktaya getirilecektir. Amma bir binanın temini meselesi bir kenara, öteki taraftan stajyerler meselesi bir tarafa, karşı karşıya bunu getirmeyelim. Yönetim Kurulunun vazifesi odur ki, -kendisi de bunu müdiriktir- hem bina meselesini halledeceklerdir, hem de stajyerlere yardım meselesini halledeceklerdir. Zaten vazifelerinin de bu olması lâzım gelir.

Bu itibarla bu teklifin reddine karar verilmesini istirham ederim. (Alkışlar)

BAŞKAN- Şimdi arkadaşlarım, bu tâdil teklifini oyunuza sunacağım. Kabul edildiği takdirde iade edeceğim, bütçe buna göre tashih edilerek gelecektir. Reddedildiği takdirde zaten buna lüzum kalmayacaktır, bütçeyi oylarınıza sunacağım.

Şimdi, bina için ayrılan ödenegin 1 500 000 liraya çıkarılmasını ve stajyerlere verilecek paranın 50 000 liraya indirilmesi hususunu oylarınıza arz ediyorum. Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Büyük bir çoğunlukla önerge kabul edilmiştir. 7 muhalife karşı reddedilmiştir.

Bu hale göre 1972 yılı bütçe ve kadrosu ile bütçe yönetmeliğini oylarınıza arz ediyorum. Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 2 muhalife karşı büyük bir çoğunlukla kabul edilmiş bulunmaktadır.

Şimdi efendim, Divana bir önerge gelmiştir, okutuyorum.

Türkiye Barolar Birliği V.Genel Kurul

Sayın Başkanlığına

Genel Kurulumuzda beliren ve temel bir ilke olarak benimsenen Adalet ve Adliye reformu hakkında hazırlanan görüşlerin bir bildiri biçiminde Genel Kurulca kamu oyuna duyurulması hususunda karar verilmesini ve bu önergemizin öncelikle karara bağlanmasını arz ederiz.

İstanbul
Av.Ferruh Dereli

Ankara
Av.Mehmet Nomer

Aydın
Av.Hilmi Becerik

İstanbul
Av.Emin Baltaoğlu

İstanbul
Av.Refik Belgil

İstanbul
Av.Fadıl Altop

Balıkesir
Av.Vedat Burcuoğlu

BAŞKAN- Bu, her zaman yaptığımız bir şeydir. Bunu oylarınıza sunuyorum... (Gürültüler, "Bir metin hazırlanacak mı?" sesleri) Efendim, metin hazırdır..

Mustafa AKALIN (Afyon Karahisar)- Öyle şey olmaz efendim. Bir komisyon teşkil edilir, metni o komisyon hazırlar.

Cevdet YARDIM (Diyarbakır)- Efendim, bu teklif hakkında söz istiyorum.

BAŞKAN- Buyurunuz.

Cevdet YARDIM (Diyarbakır)- Çok muhterem sayın Başkanlarımız ve kıymetli delege arkadaşlarımız;

Bildiri söz konusu olduğu zaman, sayın delege arkadaşlarımızın rapor hakkındaki çalışmalarını sonucu Genel Kurulca kararlaştırılması gereken bir önergeyi demin Diyarbakır Barosunu tenkit buyuran arkadaşımızla birlikte Kongre divanına sunmuştuk. Böyle bir bildiri mevzuubahis olduğu zaman, bizim o önergemizin Genel Kurulca kararlaştırılıp, kararlaştırılmayacağı söz konusu edilmesini gönlüm arzu ederdi. Biz, önergemiz okunduğu takdirde görülecektir ki, sayın Birlik Başkanlığı ve Yönetim Kurulunun çalışma raporlarının ışığı altında hukukun üstünlüğü ana prensibinin Birliğimizle ilgili bir iki yönünün ikaz mahiyetinde ilgili kurumlara bildirilmesi arz ve teklif etmiştik. Böyle bir bildiri hazırlanırken, bu önergemizin de nazara alınmasını arz ve teklif ediyorum. ("Her iki metin de okunsun" sesleri)

BAŞKAN- Efendim elinizde öyle bir önergeniz yok.

Cevdet YARDIM (Diyarbakır)- Divana verdik efendim.

BAŞKAN- Öyle mi efendim? Teki bakayım.

Efendim verilen önergeleri hepsi burada ve sıra numarası alıyorlar. Sizin önergeniz yok.,

Rahmi MAGAT (Ankara) ~~Sayın Başkanım.~~ Oturuma 10 dakika ara vermenizi teklif ediyorum.

BASKAN- Peki efendim. Muhterem arkadaşlarım ~~oturuma~~ 10 dakika ara veriyorum.

(Kapanma Saati: 15,30)

ÜÇÜNCÜ OTURUM

AÇILMA SAATI: 16,00

BAŞKAN- Oturumu açıyorum.

Rahmi MAGAT (Ankara)- Sayın Başkanım, müsaade eder misiniz?

BAŞKAN- Buyurunuz.

Rahmi MAGAT (Ankara)- Sayın Başkanlar, değerli delege arkadaşlarım;

Eğer tensibinize mağhar olursa önerge için benim görüşüm şu: Evvelâ böyle bir bildirinin yayınlanıp yayınlanmamasını oylayalım, eğer yayınlanmasını kabul buyurursanız, o takdirde önergeyi inzalayanlardan iki arkadaşımızla, Yönetim Kurulundan görevlendirilecek iki arkadaşımız, yani dört kişi.. ("Beş kişi olsun" sesleri) Peki beş kişi olsun. Beş kişilik bir komisyonda bunun redaksiyonunu yapalım, biliyorsunuz bunun hasına yetişmesi gibi bir önceliği var. Bizim çalışmalarımız devam ederken bu redaksiyon komitesi de görevini yapsın, Heyeti Aliyenize getirsin, tasvip buyurursanız yayınlansın.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN- Şimdi arkadaşlarım, sayın Rahmi Mağat'ın teklif ettiği gibi, Yönetim Kurulundan iki kişi, delege arkadaşlardan da üç kişi olmak üzere ...

Mustafa AKALIN (Afyon Karahisar)- Evvelâ lüzum var mı yok mu, onu oylayınız.

BAŞKAN- Efendim bu usuldendir, her sene yapılır.

Öncelikle bildiri hazırlanmasını kabul edenler...Kabul etmeyenler... Çoğunlukla kabul edilmiştir.

Şimdi bu bildiriyi hazırlayacak komisyonun teşkili için üç arkadaş önerge sahiplerinden, iki arkadaş ta Yönetim Kurulundan olmak üzere böyle bir komisyonun kurulmasını kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir..

Şimdi, önerge sahiplerinden üç isim rica ediyorum efendim:

Sayın Ferruh Dereli, Sayın Mehmet Nomer, sayın Emin Baltaoğlu ve Yönetim Kurulundan da Sayın Hilmi Becerik ve sayın Hikmet bey.

Böylece beş kişi tamamlanmıştır. Teklifi kendilerine veriyorum, hazırhasınlar ve Başkanlığa getirsinler efendim.

Efendim, Kayseri Barosunun bir önergesi vardır, okutuyorum.

Sayın Divan Başkanlığına

Gündemin 12 nci maddesine alınan Kayseri Barosu teklifi, seçilme şartları ile ilgili ve ona müessir bulunduğundan, bu maddenin seçimlerle ilgili 8 nci maddeden önceye alınması suretiyle gündemde değişiklik yapılmasını arz ve teklif eylerim.

Değerli konuklar, Kayseri Barosu teklifi için üç arkadaş önerge sahiplerinden, iki arkadaş Ömer Gözübüyük Başkan olarak üzere BAŞKAN- Efendim, teklif gerçekten seçimlerle ilgili bulunduğuna göre, gündem maddesinde mevcut bulunan 12 nci maddenin öne alınması ve bilâhare seçime geçilmesi hususunu taktir gereğince oylarınıza sunacağım. (Gürültülgr, "Öyle sayılmaz" sesleri) Emin Baltaoğlu ve Ferruh Arkadaşlarım, bu maddeyi nasıl olsa görüşeceğiz; gündemde de ver. Seçime müessir bir madde olduğu için... ("Taktir sahibi taktirlerini izah etsinler efendim" sesleri) Efendim.

Taktir sahibi, buyurunuz efendim. Kayseri Barosu teklifi vardır, okutuyorum.

Ömer GÖZÜBÜYÜK (Kayseri)- Değerli konuklar, sayın Başkan;

Gündemin 12 nci maddesine alınan Kayseri Barosu teklifi, seçilme şartları ile ilgili ve ona müessir bulunduğundan, bu maddenin seçimlerle ilgili 8 nci maddeden önceye alınması suretiyle gündemde değişiklik yapılmasını arz ve teklif eylerim.

Değerli konuklar, Kayseri Barosu teklifi için üç arkadaş önerge sahiplerinden, iki arkadaş Ömer Gözübüyük Başkan olarak üzere BAŞKAN- Efendim, teklif gerçekten seçimlerle ilgili bulunduğuna göre, gündem maddesinde mevcut bulunan 12 nci maddenin öne alınması ve bilâhare seçime geçilmesi hususunu taktir gereğince oylarınıza sunacağım. (Gürültülgr, "Öyle sayılmaz" sesleri) Emin Baltaoğlu ve Ferruh Arkadaşlarım, bu maddeyi nasıl olsa görüşeceğiz; gündemde de ver. Seçime müessir bir madde olduğu için... ("Taktir sahibi taktirlerini izah etsinler efendim" sesleri) Efendim.

Bizim teklifimiz, zannedirim bir zuhul neticesi 12'nci maddeye geçmiştir. Bu zuhul, sizlere, barolara gönderilen gündemlerden anlaşılacaktır. Teklifimiz unutulmuştur, onun için sonradan ikinci bir ek gündem tanzim edilerek barolara gönderilmiştir. Bu alelacele değişiklik dolayısıyla gerekli yerini alamamıştır kanaatindeyiz.

Şimdi, Kayseri Barosunun asıl teklifi; görgülerin birleşememesi hakkındaki meslek kuralları 48'nci maddesinin kurallardan çıkarılması veya tadili konusundadır. Bu, seçime adaylığını koyacak üyelerin durumu ile ilgilidir, adaylık şartları ile ilgili bir tekliftir. Bu bakımdan bunun seçimden önceye alınmasını önergemizle teklif ettik.

Arzederim.

BAŞKAN- Şimdi efendim, teklifin aleyhinde söz isteyen var mı? Buyurunuz efendim.

M.İskender ÖZTURANLI (İzmir)- Sevgili arkadaşlar, üç yıldır Türk avukatları için bazı meslek kuralları hazırlıyoruz. Geçen yıl Adana'da 48'nci madde olarak bir kural kondu. Kanunda bunlar yer almamış. Kanunda değiştirilmesi gereken daha bir çok maddeler var.

Bu kural; baro başkanları, baro yönetim kurulunda çalışanlar disiplin kurulunda çalışanlar Barolar Birliğinde vazife göremez hükmünü kapsamaktadır.

Efendim, baro yönetim kurulu bazı kararlar alıyor, disiplin kurulları bazı kararlar alıyor. Bunların temyiz mercii Barolar Birliği Yönetim Kurulu oluyor. Bu, hem burada baro başkanı olacaksınız, Yönetim Kurulunda çalışacaksınız, hem de Barolar Birliği Yönetim Kurulunda çalışacaksınız; orada kendinizi aldığınız bir karar temyiz mevkiinde olduğunuz zaman tasdik veya reddedeceksiniz. Gerçi içinde bulunan bir şahıs belki Yönetim Kurulunda bir karar alınırken bulunmayabilir,,

çekilebilir...

BİR DELEGE- Sayın Başkan, arkadaşımız önerge aleyhinde mi konuşuyor, ne hakkında konuşuyor?

BAŞKAN- Efendim maddenin öne alınıp alınmaması hususunu konuşuyoruz.

M.İskender ÖZTURANLI (Devamla)- Efendim, "Aleyhte konuşmak isteyen?" dediniz.

BAŞKAN- Bu hususun aleyhinde dedim efendim. Yani öne alınsın mı, alınmasın mı?

M.İskender ÖZTURANLI (Devamla)- Pardon efendim, onu da izah edeyim.

Madem arkadaşımız böyle bir teklifte bulundular, zaten Yönetim Kurulumuz gündemi hazırlarken bunu kendiliğinden öne alması gerekirdi düşüncesindeyim...

BAŞKAN- Peki, teşekkür ederim.

Şimdi efendim 12 nci maddenin, 8°nci maddeden öne konulması hususunu oyunuza sunuyorum. Kabul eden arkadaşlar...Kabul etmeyenler.. Anlaşılmadı efendim, tekrar oya sunuyorum. Öne alınmasını kabul edenler lütfen işaret buyursunlar. Kabul etmeyenler... 14 e karşı 37 oyla öne alınması kabul edilmiştir.

Şimdi, öne alınması kabul edildiğine göre, 12 nci maddeyi huzuruza getiriyoruz efendim.

"Meslek Kurallarınının 48. maddesinin kurallardan çıkarılması hakkında, Kayseri Barosunun 25.2.1971 gün ve 36 sayılı teklifi."

Bu teklifleri teklif sahibi tarafından açıklanacaktır. Ömer Gözlibüyük, buyurunuz.

Ömer GÖZÜBÜYÜK (Kayseri)- Efendim, daha evvelki teklifimizin kabulü dolayısıyla teşekkürlerimizle söze başlamak istiyorum.

Değerli meslekdaşlarım; Birliğimiz kurulduğu günden bu yana, bütün organlarıyla 1136 sayılı Yasanın kendisine verdiği görevleri yapma çabasına girmiştir. Bu arada adeta, alelacele diyeceğim bir süratle meslek kurallarının tesbitine de geçmiştir. Yalnız, yasanın 116 ncı maddesinin 16 ncı fıkrasının Birliğe verdiği bu görev, şunu şükranla arz edeyim ki, mukayeseli bir inceleme, baroların görüşü alınmak suretiyle ve Dördüncü Genel Kurulunun kararı ile kabul edilmiştir. Yoksa Birlik Yönetim Kurulu bu yolu seçmeyebilirdi. Nitekim, bu konuda daha önce hazırlanan tasarı barolara gönderilmiş, baroların bu konuda fikrî mesai sarfetmesi, inceleme yapması inkânı verilmiş ve 8-9 Ocak 1971 günü yapılan Adana toplantısına tekemmül etmiş olarak tasarı getirilmiştir.

Şimdi, üzerinde çalışılan ve Genel Kurula sunulan bu tasarıda bulunmayan bir madde, yani dolayısıyla üzerinde çalışma yapılması imkânı verilmeyen bir teklif oylanmak suretiyle ve ekseriyetle kabul edilmiştir; bu da 48 nci maddedir.

Değerli meslekdaşlarım, mehzaz olarak alınan diğer devletlerin barolar birliklerinin tesbit ettiği kuralların hiç birisi içerisinde bulunmayan, hatta bu teklifi bir önerge ile o günkü Genel Kurula sunan arkadaşımın mensup olduğu İstanbul Barosunun dahi teklifleri içerisinde bulunmayan bu 48 nci madde, o gün kabul edilmiştir.

Biz çok muhterem Genel Kurulun kararına hürmet ederek, konunun bu yılki toplantı gündemine alınması için/Birlik Yönetim Kurulumuzdan istirhamda bulunduk, onlar da ittifakla aldılar. Şimdi nedir bu?

Değerli arkadaşların, aslında bu 48 nci maddede yer alan, avukatların barolarla ve Türkiye Barolar Birliğiyle ilişkileri, başlığını taşıyan kural meslek kuralı olamaz. Olmamıştır; hiç bir devlet veya devletlerarası barolar buna meslek kuralı olarak kabul etmemişlerdir. Bir tek örnek verilemez. Neden?

Bu seçilme, seçilebilme, görev kabul etme, görevlere devam edebilme olanak ve yetenekleriyle ilgili bir husustur, bunu yasa tayin eder. Nitekim, 1136 sayılı Avukatlık Kanununun 78 nci maddesi, organlarda birleşemeyen görevleri saymıştır. Bunun karşıt hükmü -eski tabirle mefhumu muhalifinden- diğer görevler birleşebilir, hükmünü çıkarmak gerekir.

Şimdi, örneğin; disiplin kurulu üyeleri için düşünelim. Aynı Yasamızın 151 nci maddesi; disiplin kurulu üyelerinin, Ceza Muhakemeleri Usulü Kanununda yazılı sebeplerle reddolunup çekilebileceğini hükme bağlamıştır. Dolayısıyla bu usul yasasının 21-22-23 ve ilgili maddelerine atıf yapmıştır.

Şimdi, yasanın düzenlediği bu kuralın meslek kuralı olarak kabulü bir kere anlayışımıza muhalif. İkinci olarak; Yasamızın, bütün Anadolu barolarının Birlik organlarında bulunabilme, temsili esprisine de aykırıdır. Nitekim, 1955 yıl arında olacak, Türkiye Baro Başkanları Toplantısında konu görüşülürken, Birlik organlarının teşkili üzerinde önemle durulmuştur. Şimdi, bu Yasa, bizler tarafından hazırlanmış bir tasarinin kabulü suretiyle bize yöntem vermektedir. Ve o zaman bunu meslek kuralı olarak kabul ediyoruz, Yasaya sokuyoruz; bugün hayır diyoruz "Yasa bunu ele almamıştır, meslek kuralı olarak kabul edelim." bu olmaz. İsterseniz daha da daraltalım; Birlik organlarında görev alan arkadaşların cinsiyeti şu -affedersiniz- boyu bu, hısımlık

derecesi şu olursa baro organlarında çalışanlarla, yahut ordaki görevi ile burdaki görevi arasında şu ilişki varsa birinden birini tercih eder diyelim, daha da daraltalım. Buna gülmeniz veyahut da hayretle karşılanmanız, bu kuralın meslek kuralı olamayacağını bir işarettir.

Şimdi, Birlik Disiplin Kurulunda görev alan bir arkadaş, baro başkanlığında, yönetim kurulu veya disiplin kurulunda da görevli ise, bunlardan birisini tercih etsin diyoruz. Neden? Verilecek karara gölge düşer. Ama bugüne kadar bir red mevzuu bahis olmamıştır. Çünkü o arkadaş, -Kanun da bunu âmirdir- istinkâf sebebi varsa çekilmektedir, red sebebi varsa ilgili, bunu reddetmektedir. Müsaade buyurun da bunun mehzveen kurallarında dahi olmadığını zikrederek, meslek kuralı olmaktan çıkaralım, ama isterseniz bir ilke kuralı olarak alalım. Meslek kuralı olunca, Avukatlık Kanunu gibi yanımızda, koynumuzda taşımak, ona aynen uymak mecburiyetiyle karşı karşıya kalıyoruz demektir. Bunun fiilî sonucu nedir? Bunun fiilî sonucu, mevcudu az olan barolarda bu görevlere talip olanların az olacağı gerçeğinden hareket edilirse, Barolar Birliği organlarında mevcudu çok olan baroların çoğunluğu temin etmeleri neticesine varılır. Bu, arzettiğim gibi Yasamızın esasına da, esprisine de aykırıdır ve kısıtlayıcı bir hükümdür.

Şimdi, diğer bir teklifimiz; -aynı teklifle ilgili- bu meslek kurallarının yürürlük maddesi olan 50 nci madde ile ilgili idi. Fakat Kayseri Barosu teklifi olarak girdiği için müsaade ederseniz buna da kısaca temas edeceğim; teklifimizde o da vardı.

Şimdi, bunu da biz hatalı görmekteyiz. Bu da alelacele verilmiş bir karar olarak tarafımızda nitelendirilmektedir. Çünkü, meselâ arzettiğim gibi veen kuralları kabulünden 9 yıl sonra yürürlüğe konmuştur,

diğer kurallar da aynı şekilde yürürlüğe konmuştur. Şimdi, bizim kabul ettiğimiz kural ise, bu 50 nci maddeye göre henüz halen eline bülten geçmediğinden şikâyet eden arkadaşlarımızın bahsettikleri bültende yayınlandığı tarihten itibaren yürürlüğe konmuştur. Bu, hatalıdır arkadaşlar. Çünkü, bu hatadan mağdur olacak arkadaşlarımız çok çıkacaktır.

Bizim bir teklif getirmemiz emir buyurulursa, 48 nci maddenin meslek kurallarından çıkarılmasını ve meslek kurallarının yürürlük tarihinin de en az 8 Ocak 1975 olarak kabulünü istirham etmekteyiz. Taktir yüce heyetindir.

Saygılarımla.

BAŞKAN- Şimdi taktir sahibi taktirini açıklamıştır.

Bu konu üzerinde müzakere açıyoruz efendim. Konuşmak isteyen arkadaşlar lütfen isimlerini yazdırırsınlar.

Sayın Fadıl Altop, buyurunuz.

Fadıl ALTOP (İstanbul)- Çok değerli Başkanlarım, sevgili arkadaşlarım, meslekdaşlarım;

Taktir sahibi beyefendi ile 1,5 yıl Barolar Birliği Disiplin Kurulunda müşterek çalışmanın anılarını sıcaklığı ile kalbimde taşıyorum. Çok isterdim ki taktir, bu madde gereğince Barolar Birliği disiplin kurulundan ayrılmış olan Ömer arkadaşım tarafından gelmemiş olsun. Aslında bu taktire karşı oluşum üç noktada toplanmaktadır.

Meslek kuralıdır veya değildir, bunun öncesinde bir hukuk kuralı,, bir hukuk örf ve adeti olarak her kurulda üst kurulda görev alanın alt kurulda görevi biter. Alt kurulda çalışmak isteyen üst kurulda görev almaz. Bu, herşeyden evvel bütün görevleri kendinde toplamamak gibi ahlâki bir düşüncenin eseridir. Yasa bakımından biliyorsunuz, tekrar etmeyeyim, asgari 15 avukat bulunan bir ilde baro

kurulur. Ve asgari 15 avukatla kurulan baroda yönetim kurulu başkanı ile beraber beş kişidir. Disiplin kurulu üç kişidir, denetleme bir kişiden başlar, azami üç kişidir. Yani 9 kişi görev alır, geride altı kişi görev almaz! Binaenaleyh, küçük baroların Barolar Birliğinde görev almaması diye bir sakınca, bir mahzur bahse konu değildir.

Biz Barolar Birliği Disiplin Kuruluna seçildiğimiz zaman, -özür dilerim özel bir konuya gireceğim- ben İstanbul Barosunda genel sekreterdim, Ömer bey yine Kayseri Barosunda başkanı. İlk toplantıdan evvel den istifa etmiştim İstanbul Barosundaki görevimden. Ömer beyle yemeğe çıkarken koluna girdim; Başkanım siz görevden ayrıldınız mı? "Yoo dedi, ayrılmadım." Nasıl olacak dedim?.. Yönetim Kurulu olarak bir meslesdaş hakkında disiplin kavuşturması açılıp açılmamasına karar vereceksiniz, sonra bu kararınızın sonucunu temyizen yine siz tetkik edeceksiniz.. Bu mümkün değil. Misâli de bize en yakın olarak Yargıtaydan verdim. Eğer iptida hüküm hâkini temyize gitmişse ve kendi verdiği karar önüne gelmişse bakamaz. Ömer bey derler ki: "E ben de önüm geldiği zaman çekilirim." Asgari dört oyun birleşmesi lâzımdır. Düşünün, bu dört oyun birleşmesi için, bir parçalanma olduğu zaman o gün bütün emekler heba olacak, bütün masraflar gidecek, yeniden toplanacağız. Bu bakımdan da mümkün değildir.

Aynı şekilde kendi barosunda disiplin kurulu üyesi ise, orada tayin ettiği cezayı burada yine temyizen kendisi tetkik edecek. Bu yönden de mümkün değil. O bakımdan bir üçüncü noktaya işaret edeceğim.

Yeni kurulmuş bir teşekkülün, bir toplantı öncesi aldığı kararı, haklı bir sebebe dayanmaksızın ikinci toplantıda bozmaya kalkarsak ve bu Genel Kurul birtakım kararların yaz-boz tahtası haline gelirse meslek kuralı diye herşeyden evvel mesleğin örf ve ananesini

tesis etmek mümkün olmaz. (Alkişlar)

Bu nedenlerle ben tahririn reddedilmesini arz ve teklif ediyorum. Saygılarımla.

BİR DELEGE- Sayın Başkan, kifayeti müzakere teklif ediyorum.

BAŞKAN- Söz alan arkadaşların hakkı müktesepeleri tanınmak suretiyle, şifahen arzedilen kifayeti müzakere tahririni oyunuza sunuyorum. Kabul edenler... Kabul etmeyenler...Kabul edilmiştir.

Hikmet bey buyurun.

Hikmet TUNCAY (Eskişehir)- Efendim, sayın Fadıl bey arkadaşımız benim söyleyeceklerimi söylemiş bulunuyor.Üç noktaya dördüncü bir noktayı ilâve etmekle iktifa edeceğim.

Arkadaşlar, baro başkanlığı ve baro idare heyeti vazifesi almış bir arkadaşınız sıfatıyla, gerektiği zaman, gerektiği kadar mesai göstermek için ikisinin birden mümkün olmayacağını ben bir tecrübe olarak sizlere aksettirmek isterim. Eğer baro başkanlığı vazifemizi gerektiği gibi, gerektiği kadar, gerektiği şekilde yapacak isek, başka bir vazife alamayız. Eğer onu gerektiği gibi yapacaksak bunu bırakmaya mecburuz. Her ikisini birden taşımaya bir insanın kudretinin kâfi olmadığı kanısındayım. (Alkişlar)

BAŞKAN- Sayın Hayati Ekşi, buyurunuz.

Hayati EKŞİ. (Elâzığ)- Ben de maruzatımı muhterem heyetinize kısaca arzedeceğim. Benden evvel bu mevzuda konuşan iki arkadaş aşağı yukarı fikirlerimi kısmen izah etmiş oldular. Bir ilâve edeceğim nokta şu:

Bu mesele geçen sen. Dördüncü Genel Kurul toplantısında Adana'da uzun boylu tartışıldı. Hatta o zaman muhterem umumi heyetin temayülü, baro başkanlarının delege dahi olamaması yolunda idi; fakat küçük barolarda buna inkân bulunamayacağı esabı mucibesıyla bu fikir kabul edil-

medi. Binaenaleyh, daha dar bir çerçeveye sokmak istediğimiz bir hususu, bir sene sonra şumullendirecek bir şekilde tadil etmemiz müessesenin otoritesi ile kabili telif değildir.

İkincisi şu: Sayın teklif sahibi arkadaşımız, bunun yasaya aykırı olduğunu iddia ettiler. Biz o kanaatte değiliz. Meslek kuralları, yasanın tarafımızdan, muhterem Genel Kurulunuzun geçen seneki kararı ile daha hakşinas bir şekilde ifadesi şeklinde tecelli etmişti. Binaenaleyh, bir hukukçu olarak, yahut hukuk otoritesi olduğumuzu iddia eden bir camia olarak yasalara yol gösterecek durumda olmamız icabederken, Yasada bulunmadığından bahisle, yasayı başka türlü tefsir etmeye hakkımız yoktur. Yasayı tefsirimiz, ancak yasadan daha ileri bir hakşinaslığa müstenit olursa müessesenin otoritesine yakışır.

Maruzatım budur. 48 nci maddenin meslek kurallarından çıkarılmasına taraftar değilim.

Hürmetle selâmlarım. (Alkışlar)

BAŞKAN- Madde hakkında gerekli konuşmalar yapılmış bulunmaktadır.

Meslek kurallarınının 48 nci maddesinin kurallardan çıkarılması hakkındaki teklifi oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Büyük bir çoğunlukla kabul edilmemiştir. Böylece gene kurallar aynı şekilde kalmış bulunmaktadır. (Alkışlar)

Şimdi efendim, hazırlanmış bulunan bildiri Başkanlığa gelmiştir. Komisyon mazbatasını arz ediyorum.

Başkanlığa

Genel Kurul kararı gereğince hazırlanan bildiri ilişik olarak takdim kılınmıştır. Saygılarımızla.

H.Becerik H.Tuncay F.Dereli E.Baltaoğlu M.Nomer

BAŞKAN- Bildiriyi okutuyorum efendim.

Türkiye Barolar Birliği V. Genel Kurul Bildirisi

Toplumumuzun hukuk sorunlarının çözüme bağlanmasında bir kamu görevlisi olarak kendisine düşeni yapmada daima kararlı bir çaba içinde olan Türk Avukatları, tüm sosyal reformların başlıca var olabilme koşulu bulunan Adalet ve Adliye reformlarının öncelikle gerçekleştirilmesi inancı içindedir. Türkiye-Barolar Birliği V. Genel Kurulu, kamuyu çok yakından ilgilendiren bu reformun, çabuk ve kesin bir biçimde çözümlenmesinin takipçisi olmayı kararlaştırmış bulunmaktadır.

Teminatlı ve bağımsız Adalet, kendisini bu iki büyük ilkeye sahip kılan toplumun ihtiyaçlarını karşılayabilmede aksama göstermediği ölçüde bu niteliğini koruyabilir. Bu konudaki başarı, Adalet ve Adliye reformlarına başlama ilk adım olacaktır.

Türk toplumu, Adalet ve Adliyeden daima şikâyetçi olma durumundan çıkarılmalı, bu yöndeki çalışmalara başlamada daha fazla gecikilmemelidir.

Adaletin Hâkim, Avukat ve Savcı olan üç yönlü görev yapısı, gün geçtikçe daha belirgin bir duruma giren şikâyetleri durdurmada, birlikte ve el ele bir çalışmaya girdiklerinde, elbette daha güçlü olacaklardır.

Bu yöndeki çalışmalara, Adaletin kendi yapısı içinde başladığı görüntüsünü verebilecek belirtiler, Türk toplumunun Adaletin bağımsız ve teminatlı olması ve her şeye rağmen böyle kalması inancına kuvvet verecek, teminat ve bağımsızlığı zedeleyebilecek çıkışlara karşı olmak bilinci tazelenecaktır.

Teminatlı, gecikmeyen, uygulanmada eşitlik olanağı sağlanmış bir Adalet işleyişinde, savunmasız adalet olamayacağı inancı içinde

savunma hakkının kutsallığına ve vazgeçilmezliğine özel bir yer vermek, yapılacak Adalet ve Adliye reformunun başlıca temeli olmalıdır. Bu nedenle, Avukat, Hâkim ve Savcı üçlüsü, görev yaparken birbirlerine inandırmış ve birbirlerine saygılı kalmış bir dayanışma içinde bulunmalı ve bu ideal yapının kurulmasında kendi kendilerinin denetleyicisi olmalıdır.

Türkiye Barolar Birliği, Bursa'da yaptığı V. Genel Kurul Toplantısında benimsenen bu reform ihtiyacını, gerekli en etkin metodlar içinde karşılanması için yönetici kadrosunu görevlendirmiş olduğunu kamuya saygı ile duyurur.

BAŞKAN- Şimdi efendim, hazırlanmış olan bildiriye dinlemiş bulunuyorsunuz.

BİR DELEGE- Efendim iütfederseniz; "Avukat, Hâkim ve Savcı üçlüsü" tabirini, müsaade ederseniz "Hâkim, Savcı ve Avukat üçlüsü" olarak değiştirelim. ("Lüzum yok" sesleri)

BAŞKAN- Şimdi efendim, böylece okunmuş bulunan bu bildirinin, V. Genel Kurulun Bildirisi olarak yapılmasını oylarınıza arz ediyorum. Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir..

Gündemimizin 8 nci maddesini gelmiş bulunuyoruz.

"Boşalan 5 asıl ve 5 yedek Yönetim Kurulu Üyelerinin yerlerine seçim yapılması."

Adaylar hususunda bir önerge vardır, okutuyorum.

Türkiye Barolar Birliği V.Genel Kurul Başkanlığına

Bursa

Yönetim Kuruluna aşağıdaki şahısların adaylığını arz ve teklif ederiz. 8.1.1972

Burhan Karaçelik

Vasıf Üstün

Yönetim Kurulu Adayları:

- 1- Erdoğan Bigat (Ankara)
- 2- İhsan Saraçlar (Samsun)
- 3- Enver Aslanalp (İzmir)
- 4- Rahmi Magat (Ankara)
- 5- Mehmet Kavaklar (Konya)

BAŞKAN- Adayları tahtaya yazacağız efendim. Başkaca aday göstermek isteyen arkadaşlarımız varsa lütfen bildirsinler.

Başkaca adayları yazıyoruz efendim:

Cemalettin Güçdemir (Gaziantep)

Mahver Öztop (Mersin)

İsmail Mungan (Mardin)

Emin Baltaoğlu (İstanbul)

BAŞKANVEKİLİ HURŞİT KANGAL (Balıkesir)- Arkadaşlar, lütfen yerlerinize oturunuz.

Sayın arkadaşlar, Genel Kurul toplantımız devam etmektedir. Onun için lütfen evvelâ yerlerinizi alalım.

Arkadaşlar şimdi; gerek başkaları tarafından aday olarak teklif edilmiş olan arkadaşlarımızı, ad ve soyadları ve delegesini oldukları baroların isimleriyle ve gerekse kendi adaylıklarını teklif edenlerin hepsini yazıyoruz. Evvelemirde bir Başkanlık sunuşu olarak şunu arz edelim:

Başkanlık Divanını işgal eden sayın Başkan Turgut arkadaşım,, ben ve üye arkadaşlarımdan hiç birimiz aday değiliz, hiç bir adayı tutmuyoruz, hiç bir kulis içinde değiliz. Onun için Başkanlığımızdan, seçimin güven içinde yapılacağından peşin emniyet içinde olabilirsiniz.

Arkadaşlar, isimlerin başa veya sona yazılması mühim değil, tekrar tekrar okuruz isimleri, merak etmeyin. Yani seçimi usulüne tam uygun olarak yapacağız. Yalnız arkadaşlardan tekrar rica ediyorum, lütfen yerlerimizi alalım ve seçimle ilgili konuşma yapmak isteyen arkadaşlarımıza da söz verelim.

Seçim usulü hakkında sayın Salih Sipahiler, buyurunuz.

Salih SİPAHİLER (Sakarya)- Efendim, sayın Başkanlık Divanına bir noktayı özür dileyerek hatırlatmak isterim. Kanun hükmüne göre, öncelikle ad çekmek suretiyle seçim tasnif kurulunun seçimi işleminin yapılması lâzım gelir. Tasnif kuruluna yer alacak kişilerin aday olmaması lâzım. Bunu hatırlatmak isterim.

BAŞKANVEKİLİ- Şimdi efendim, ad çekme usulüyle pek tabii ki tasnif heyetleri seçilecektir. Ancak, adayların tasnif kuruluna giremeyecekleri kanun hükmüne göre, vvelâ adayları bilelim, onların isimlerini torbadan çıkaralım, ondan sonra ad çekelim.

Sayın İsmail Mungan, buyurunuz.

İsmail MİNGAN (Mardin)- Sayın Başkan, muhterem Genel Başkan ve muhterem delegeler;

Biz buraya Barolar Birliği Genel Kürul toplantısı için geldik. Barolar Birliği... ("Anlıyamıyoruz" sesleri) Sizlere biraz birşeyler anlatmaya çalışacağım. Sayın Faruk bey, sizlere hitap ediyorum.

Sayın Başkan,.... ("Anlaşılmıyor, mikrofena yaklaşın" sesi)
Hukukun üstünlüğü prensibini ... ("Anlaşılmıyor" sesleri)

BAŞKAN- Efendim, isterseniz siz yazın ben söyleyeyim. Siz yazın biz okuyalım.

Emin BALTAOĞLU (İstanbul)- Adaylıktan feragat ediyorum.

BAŞKANVEKİLİ- Efendim bu arada, Emin Baltaoğlu arkadaşımız, adaylıktan feragat ettiğini Başkanlığımıza bildirdiği için ismini siliyoruz efendim.

Arkadaşlar, tahtada sekiz aday yazılıdır. Başka aday teklif eden var mı?..

Şimdi, gündemimizin 3 nci maddesi gereğince; boşalan 5 asıl ve 5 yedek Yönetim Kurulu Üyelerinin yerine seçim yapılacaktır. Kanun hükmüne göre oyların tasnifini yapmak üzere bir tasnif kurulu gereklidir. Kanun gereğince üç veya beş kişilik bir tasnif kurulu, Genel Kurulda bulunan arkadaşlar arasından -aday olmamak kaydıyla- ad çekmek suretiyle seçilecektir. Başkanlığımız üç kişiyi kifayetli bulmaktadır. Aksine bir görüş var mı?.. Yok.

Efendim ad çekiyoruz:

BİR DELEGE- Sayın Başkan, her seçim için ayrı bir tasnif kurulu seçilse daha kolay olmaz mı?

BAŞKANVEKİLİ- Şimdi efendim, esasında her seçim için ayrı ayrı seçeceğiz. Şimdi bu maddenin seçimi için yapıyoruz. Her üç seçim için üç ayrı tasnif kurulu seçeceğiz.

Şimdi, tasnif kurulu için ad çekiyorum efendim:

Mustafa Akalın (Afyon)

Zeki Şeremet (Antalya)

Hikmet Tuncay (Eskişehir)

Efendim bu arkadaşlarımız tasnif kuruluna seçilmişlerdir. Ancak henüz teşrif etmesinler. Biz oyları toplayalım, tasnif safhasına geldiği zaman tasnif kurulunu rica ederiz efendim.

Yalnız Başkanlık Divanından Osman Remzi bey arkadaşımızın şöyle bir teklifi de var:

Bu, oyların dağıtılması ve oyların toplanması konusunda tasnif kurulunun Divanımıza yardımcı olmalarını rica edelim, derler. İşin kolaylaşması ve süratlenmesi bakımından faydalı bir tekliftir. O halde, Mustafa Akalın, Zeki Şeremet ve Hikmet Tuncay arkadaşlarımızı rica edelim efendim.

Bu arada bir sunuşumuz da vardır efendim:

Beş kişilik seçim oylarının, kanunen muteber olabilmesi için pusulaya en azından dört ismin yazılması lâzım. Çünkü yarı tamsayısının bir fazlası deniyor. Beşin yarısı ikibuçuk, bir ilâvesiyle üçbuçuk olmayacağına göre, bizim anlayışımız dört yazılması lâzımdır. Dört isim yazılması, beşten fazla yazılması lâzımdır. İlk sırada en fazla oy alan beş arkadaşımız asil, geri kalan beş arkadaşımız yedek üye olacaklardır, hatırlatırım efendim.

Şimdi efendim zarflar, mühürlü oy pusulaları içinde olmak suretiyle arkadaşlarımıza dağıtılacaktır. Oylarınızı mühürlü oy pusulalarına yazarsanız muteber olur. Matou ve mühürsüz oy pusulalarının zarfa konması, oyunuzun geçersiz olmasını gerekli kılar. Hatırlatırım efendim.

("Sayın Başkan, adaylar kendilerini tanıtsınlar" sesleri)

(Erdoğan Bigat, İhsan Saraçlar, Mahver Öztop, Enver Aslanalp, Cemalettin Güçdemir, Rahmi Bigat, Mehmet Kavaklar, mikrofona gelerek kendilerini tanıttılar)

BAŞKANVEKİLİ- Efendi, sayın İsmail Mungan'ın adaylıktan feragat ettiğine dair yazısı var. Arz olunur efendim. Okuyorum:

"Hukukun üstünlüğüne aykırı bir seçime adaylığımı koymuyorum."

BİR DELEGE- Bu ne demektir sayın Başkanım? İzah etsinler.

BAŞKANVEKİLİ- Sesi kısıktır arkadaşımızın, izah edemezler.

BİR DELEGE- Sayın Başkanım, kaç tane isim yazacağız?

BAŞKANVEKİLİ- Efendim, yarı tamsayıdan bir fazla deniyor. Beş kişi seçeceğimize göre yarısı ikibuçuk, üçe iblâğ edeceğiz, bir tam ilâve edeceğiz dört olacak. Anlayışımız böyle.

BİR DELEGE- Beş kişi yazsak olur mu?

BAŞKANVEKİLİ- Tabii efendim. Normal beş yazılacak zaten.

Oyları, listeden isimlerini okuyarak sandığa atmalarını Başkanlığımızın denetimi altında rica edeceğiz. Oylarınızı muhafaza ediniz, sizleri ismen çağıracağız.

Oy pusulası almayan arkadaşımız var mı?.Yok.

Şimdi efendim ben listeden isimleri okuyacağım, ismi okunan arkadaşlarımız, üzerinde "Yönetim Kurulu" yazan sandığa lütfen oylarını atsınlar.

İsim okumaya başlıyoruz efendim.

(Oylar toplandı.)

BAŞKAN- Şimdi, gündem 9 ncu maddesi gereğince üç asıl, üç yedek Denetleme Kurulu üyesi seçimi yapılacaktır.

Yalnız, bir teklif vardır, gündemin 10 ncu maddesindeki Birlik Disiplin Kurulunda boşalan bir üye yerine bir asıl, bir yedek üye seçiminin de Denetleme Kurulu üyeleri seçimiyle birlikte yapılması hakkında. Bu sebeple iki seçimi birlikte yapacağız.

Disiplin Kurulu için aday rica ediyorum.

" Vedat Burcuoğlu (Balıkesir), Vasıf Üstün (Samsun), Fehmi Özçelik (Ankara), Yaşar Önel (İstanbul), "sesleri.)

BAŞKAN- Başka aday var mı efendim?.. Yok.

Müsaade ederseniz üç kişilik tasnif heyeti için isim çekiyorum... Orhan Barlas (Gaziantep), Kemal Sönmez (Mersin), İhsan Orhon (Rize). Bu arkadaşlarımız Denetleme Kurulu seçiminin tasnifi işini yapacaklardır.

Şimdi Birlik Disiplin Kuruluna seçilecek adayların isimlerini rica ediyorum.

" Davut Selçuki (Aydın), Hayati Ekşi (Elâzığ), Hüseyin Vahdettin Er (Sakarya), " sesleri)

BAŞKAN- Başka aday var mı efendim?.. Yok.

Şimdi bu seçimin tasnifini yapacak tasnif heyeti için üç isim çekiyorum... Hüseyin Cahit Oğuz (Amasya), Burhan Karaçelik (Zonguldak), Sabahattin Bilge (Ankara). Bu arkadaşlarımızda Birlik Disiplin Kurulu seçiminin tasnifi işini yapacaklardır.

Seçim için uygulanacak usul ve kanun hükmü aynıdır.

Zarf ve kağıtlar dağıtılmıştır. Lütfen zarfların üzerine Denetleme Kurulu ve Disiplin Kurulu diye ayrı ayrı yazın ve ayrı ayrı sandıklara atın, herhangi bir karışıklık olmasın.

("Adaylar kendilerini tanıtsınlar" sesleri)

(Denetleme Kurulu ve Birlik Disiplin Kuruluna seçilecek adaylar kendilerini tanıttılar).

BAŞKAN- Efendim, adaylar kendilerini tanıttılar. Zarflar ve kağıtlar dağıtıldı. Denetçiler için iki isimden az, üç isimden fazla yazılmıyacak, Disiplin Kurulu içinde bir isim:

Seçime geçiyoruz efendim.

(Ad okunmak suretiyle oylar toplandı)

BAŞKAN- Oyunu kullanmayan arkadaşımız var mı efendim?... Yok. Oy verme işlemi bitmiştir, tasnife geçiyoruz.

Efendim, tasnif işi devam ederken müsaade ederseniz gündemin diğer maddelerine devam edelim. Uygun mu efendim? ("Uygun, uygun" sesleri)

Gündemin 8, 9 ve 10 nci maddeler icra edilmiş, neticelerini intizar etmekteyiz. Onların neticeleri alınıncaya kadar gündemin diğer maddelerine devam ediyoruz.

Gündem maddesi 11.- " Yerli ve Yabancı Kongrelere gönderilecek delegelerin seçilmesi yetkisinin Yönetim Kuruluna bırakılması." dir.

Gündem maddesi hakkında söz isteyen var mı efendim? Söz isteyen olmadığına göre, bu yetkinin Yönetim Kuruluna verilmesi hususunu oylarınıza arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiş ve bu yetki Yönetim Kuruluna bırakılmıştır.

Gündemin 12 nci maddesi daha önce konuşulmuştur.

Gündemin 13 ncü maddesi: " Gelecek Olgan Genel Kurul toplantısının yeri ve zamanının tesbiti." dir.

Bu hususta Başkanlığımıza Hatay Delegeleri tarafından verilmiş bir önerge vardır. Bu önerge gereğince müteakıp toplantısının Hatay'da yapılması teklif edilmektedir.

A. Tekin YURTMAN (Hatay)- Söz istiyorum.

BAŞKAN- Buyurun.

A. TEKİN YURTMAN (Hatay)- Sayın Başkanlar, muhterem delege arkadaşlar;

Müteakıp Genel Kurul toplantısının Hatay'da yapılması için ben-deniz Barom tarafından görevlendirildim. Bu arzum bizim Genel Kurul

toplantısında da izniz edilmiştir. Bunu iletmek için görevlendirildim. Oylarınızla eğer müteakip toplantının Hatay'da yapılmasına karar verilirse, sizleri gereği gibi ağırlayabileceğimizi, misafir edebileceğimizi, bu hususta olanaklarımızın mevcuttur bulunduğunu arz ederim.

Saygılarımla. (Alkışlar)

BAŞKAN- Efendim, Hatay Delegesinin bu nazik davetinin günolarak ta 5-6 Ocak Cuma, Cumartesi 1973 tarihlerinde gelecek toplantının Hatay'da yapılmasını kabul eden arkadaşlar... Kabul etmeyenler... İttifakla kabul edilmiştir.

BAŞKAN FARUK EREM- Efendim, Hatay'ın bu nazik davetine hepiniz adına teşekkür ederiz.

Yalnız, bilânço zaruretleri dolayısıyla tarih eğer 5-6 olacak olursa, bilânçonun orada dağıtılmasına müsaadenizi rica edeceğiz efendim. ("Tamam tamam" sesleri)

BAŞKAN- Muhterem Başkanımızı bu talebi özel olarak arkadaşlarımıza duyurulmuş bulunuyor.

VASİF ÜSTÜN (Samsun)- Berçi bu hususta karar verildi, ama özür dilerim aceleye geldi, yetişemedim.

Kongrenin üç gün olmasını rica ediyoruz. İki gün çok sıkışık oluyor. Konuşmaların tahdidi konusu munakaşa mevzuu oluyor. Arada dinlenme tatili mümkün olmuyor. O'nun için, tarih tesbitinde eğer mümkünse yeniden oylamak suretiyle kongrenin Perşembe, Cuma, Cumartesi şeklinde üç gün olmasını rica ediyoruz. Bu arada bazı hukukî konuları da müzakere yapmamız imkân dahilinde olacaktır. Bizim teklifimiz budur, arz ederim.

BAŞKAN- Sayın arkadaşımız da önce böyle bir teklifte bulunmadığı cihetle tekrar oylaması mümkün bulunmamaktadır. Oylanmış ve kabul edilmiş olan durum muvacehesinde arkadaşımızın teklifini oylayamayacağım.

Şimdi gündemin dilekleri faslına gelmiş bulunuyoruz. Bu hususta

söz isteyen arkadaşlarıma söz vereceğim.

Bu,urun sayın Magat:

RAHMI MAGAT (Ankara)- Sayın Başkanlar, sayın delege arkadaşlarım, Mesleğin sosyal güvenlik konularından biri olan ihtiyarlık sigortası alanında sosyal sigortalarla olan ilişkinin yanında avukatlar yardımlaşma sandığının zorunlu olduğunu son yoklamalar göstermiş bulunmaktadır. Beşbine yakın arkadaşımızın kayıtlı bulunduğu baroların mevcut yardımlaşma sandıkları maalesef 6307 sayılı Kanunu değiştiren 1136 sayılı Kanununun 190 nci maddesi uyarınca tam işliyememektedir. Bu ihtiyarî olarak katılma,baro ve sandık genel kurulunun aynı olması, pul yapıştırma zorunluğu gibi tatbik imkânı olmayan maddelerin yürürlüğü sandıkları zor duruma düşürmüştür. Bu ihtiyarlık sigortasına paralel olarak mevcut sandıkların hayat yetini sağlamak üzere Başkanlığa yazılı olarak arzettiğimiz teklifim zin Yönetim Kurulunda dikkate alınarak yasama yolu ile 190 nci maddenin değiştirilmesini arz ve teklif ediyoruz.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN- Sayın Rasih Arısoy.

RASİH ARISOY (Niğde)- Sayın Başkanlar, kıymetli delege arkadaşlarım;

Burada mesleğimizin bütün sorunları enine-boyuna uzun uzun konuşuldu. Benim konuşmam çok kısa olacak. Yalnız bir konuya değineceğim. O da adli tebligat konusudur.

Hepiniz biliyorsunuz ki, yabancı ülkelerde bulunanlara tebligat yapılması hem çok zaman almakta, hemde büyük masraflara balig olmaktadır. 100 liraya, 200 liraya dava açtığınız halde, bin küsur liraya bir tebligat yaptırılamıyorsunuz. Ve bu tebligat seneleri alıyor.

Muhterem İdare Heyetinden bu adli tebligat hususundabilhassa yabancı ülkelerdeki taraflara adli tebligat yapılması hususunda eğilmesini arz ediyorum.

Arkadaşlar, sözlerimi bitirirken, Bursa Barosunun göstermiş olduğu yakın ve sıcak alakâya ligede Barosu adına teşekkürlerimi arz ederim. (Alkışlar)

BAŞKAN- Sayın Tekin Yurtman.

A. TEKİN YURTMAN (Hatay)- Sayın Başkanlar, sayın arkadaşlar;

Kısaca dilekelerimizi arz ediyorum. Evvelemirde gelecek Genel Kurul toplantısının Hatay'da yapılması hususunda verdiğiniz karardan dolayı Hatay Barosu adına hepimize çok teşekkür ederim.

Efendim, Sosyal Sigortalar mevzuatının yapılan değişikliklerle avukatlarada uygulanması sıralarında birçoklarımız bu kanun değişikliklerinden, çıkarılan kanunların gereği kadar malûmattar olmadığımız veya inceliyemediğimiz için bilhassa bazı avukatları ilgilendiren önemli hatalar olmuştur. Meselâ, uygulamaları ileride nasıl olacağı bilinmediği için ücretler başlangıçta düşük gösterilmiştir. Bilâhare bu kimseler durumu anlamışlardır, ama bu arkadaşlarımız, bu büyüklerimiz bu durumu tashih imkânına sahip olamamışlardır. Son olarak da % 35 zam geldi. Birde senede % 10 artırmak imkânına sahiptirler. Bunun yeni bir anlaşma konusu veya kanun değişikliği gerektirdiği hususunda Yönetim Kurulunun ilgilenmesini ve bir defaya mahsus olmak üzere düşük ücret göstermiş olan avukatlara bir defaya mahsus ayarlama imkânı tanınarak, geçmiş yıllara ait birikmiş prim farkının ödettirilmesi şartıyla böyle bir imkânın sağlanması hususunda teğbbüste bulunulmasını arz ediyorum.

İkinci olarak, yine 50 sayılı Kanunun geçici 3 ncu maddesinden de avukat arkadaşların faydalanması hususunda gerekli temasın, imkânın sağlanması kanun mevzuu mudur veya anlaşma konusu mudur, bu husus üzerine de eğilinmesini arzu ediyoruz.

Birde, bizim gibi bilhassa sınır illerinde görev yapan arkadaşlarımızın sık sık maruz kaldıkları bir konu var. Biz yabancıların vekâletlerini deruhte ederken, ki bu birçok ticarî veya cezai davalarda çok oluyor, döviz getirmek zorunda bırakılmaktayız. Halbuki, ticarî alış

verişlerde 14 sayılı kararnameye göre, gerek Türk Parasını Koruma hakkındaki kanuna göre böyle bir mecburiyet yok. Bizden devamlı olarak mahallî kambiyo makamları döviz bordrosu isterler aldığımız ücreti vekâlet mukabili. Ücreti vekâletimizi alamazsak, dışarı çıkar çünkü o tahliye edilen maznun, getirtemezsek döviz olarak Türkiye'ye cezai takibata maruz kalmaktayız. Bu bir kanun mevzuudur. Ancak kanunda da aksine bir hüküm yok. Bir kararnameyle halledilecek bir husustur. Bu husus üzerine de yönetim Kurulunun egilmesini arz ve talep ediyoruz.

Saygılarımla. (Alkışlar)

BAŞKAN- Sayın Yavuz Ballık.

YAVUZ BALLIK (Kastamonu)- Sayın Başkanım, muhterem arkadaşlarım, Yönetim Kurulunun sosyal güvenliğimiz hakkında gösterdiği hassasiyet hakikaten bizi kendilerine büyük şükranlara sevketmekte, kendilerine ne kadar şükranlarımızı arzetssek yine az sayarız.

Ancak, şimdi bilhassa son olarak ölen arkadaşlara vereceklerini vaadettikleri 10 bin lira cidden çok güzel ve iyi birşey olmuştur. Fakat içimizde sağ olanları da ve hasta olanları da biraz bu işten menfaatlandırırsak herhalde daha iyi olacaktır. Yönetim Kurulunun bu hususta bir çalışma yapmasını ve bu hususta bir tasarı hazırlamalarını istirham edeceğim şahsen. Çünkü, bizim gibi ufak barolarda yardımlaşma sandığı kurmamıza imkân yok. 45 tane mevcudumuz var, yardımlaşma sandığı kuramıyoruz. Ancak, büyük barolar gibi, kurulan yardımlaşma sandığına iştirakimize de imkân yok. Bu şekilde bütün baroların birleşmesi suretiyle ayrı bir yardımlaşma sandığı acaba kurulamaz mı? Veyahutta demin hocamın arzettiği gibi, her arkadaşdan 10-15 lira gibi cüz'î bir para almak suretiyle böylebir yardım imkânı bulunamaz mı? Çünkü içimizde öyle arkadaşlar var ki, hakikaten bugün geçime muhtaç durumdadır. 300-400 lira ayda zor kazanmaktadır ve bu arkadaş çoluk-çocuğu ile perişandır. Bizim gözlerimiz yaşararak hergün önümüzdeki bu tabloyu seyrediyoruz.

Binaenaleyh, ölenler için arzu şükranlarımızı arzederiz. Ancak, sağ arkadaşlara da böyle bir yardım imkânı doğarsa kendilerine çok müteşekkir kalacağız.

Birde muhterem arkadaşlar, bizim bir dava vekilleri konumuz var. Bu dava vekilleri için ufak barolar bilhassa çok masraf etmekteyiz. Ve bütçemizin yarısı aşağı yukarı bunların yazışmasına vesaireye gitmekte. Binaenaleyh, bu dava vekili arkadaşlardan kanun muvacehesinde para alamıyoruz, biliyorsunuz. Hiçbir şekilde baroya iştirakte bulunmuyorlar. Acaba bu kanunda bir değişiklik yapmak suretiyle hiç olmazsa bizim verdiğimiz yarısını veya kısmı cüz'isini bir iştirak payı olarak veremezler mi? Dava vekilleri de para kazanıyorlar. Bunların da bir sürü bizce muamemeleri oluyor. Bunların da az-çok iştirak etmelerini temenni etmekteyiz.

Saygılar sunarım. (Alışlar)

BAŞKAN- Sayın Cahit Solakoğlu.

CAHİT SOLAKOĞLU (Erzurum)- Saygıdeğer meslektaşlarım;

Bu kez Erzurum Bölge Barosunun toplantısını Genel Kurulunuzun ve sayın Yönetim Kurulumuzun espirisi içinde bölgemizin bir batı ili olan Erzincan'da yaptık ilk defa. Bu genel kurul toplantısında alınan kararları ve Genel Kurula aksettirilmek istenilen kararları yüksek heyetinize arz etmek istiyorum. Bunların çoğu Yönetim Kurulunun çalışma raporunda, onlara vaki tenkitlerde ve sayın Başkanımızın bu tenkitleri cevaplarıyla aydınlandı. Ancak, aydınlanmayan birkaç konu var, bu konuları tutanaklara geçirmek isterim.

Bu konulardan birincisi, yeni düzenlenen Personel Kanun tasarisında bütün mukayyet avukatların 3656 sayılı Kanun gereğince ihtisas kadrolarına alınmalarının teminini istirham etmekteyiz.

Ayrıca vergi itiraz ve temyiz komisyonlarında avukatlar lehine ücreti vekâlet takdirinde temini yine Erzincan'da yapılan Genel Kurul toplantımızda önerilmiştir. Bunuda Yüksek Heyetinize arz ediyorum.

Bunların dışında avukatlık asgarî ücretlerinde bütün barolar için tek tarife uygulanması konusu var. Bu konuya Ordu Delegemiz bir nebze temas etti, fakat gerek tenkitlerde, gerekse sayın Genel Başkanımızın tenkitlere verdiği cevapta bu konu kâmi derecede aydınlanmadı ve hattâ hiç değinilmedi. Bu bir kanun konusudur. Bunun farkındayız, fakat mademki sayın Genel Başkanımız ve sayın Yönetim Kurulumuz her türlü ayırım karşısındadırlar. Bu ayırımın da, şünl ister ki, karşısında olsunlar ve yeni düzenlenecek Avukatlık Kanunundaki önemli değişiklikler sırasında bu hususu da önemle göz önünde tutsunlar.

Bir hususu da şu şekilde arzedeceğim. Biz açılış günü bölge baromuzdan tebrik telgrafı beklerken, başarı ve tebrik telgraflarının arasında üzücü bir olayı aksettiren bir telgraf okundu. Erzurum Barosu Başkanı imzâsı ile. Bu bizi üzdü, şüphesiz. Sonra da düşündük ki, çok gerekli ve önemli bir durum olmasaydı Erzurum Barosu mutlu günümüzde böyle üzücü bir olayı Genel Kurulunuza aksettirmezdi. Sonradan yaptığımız incelemede durum şöyle aydınlandı. Telgrafta deniyordu ki, bugün aldığımız bir telde Şiran İlçesinde, ki Gümüşane İline Bağlı, Erzurum Barosuna bağlı Şiran ilçesinde avukatlık yapan Mustafa Doğan Jandarma Başçavuşuna karşı müessir fiil ika ettiği nedeniyle tevkif edilmiş bulunmaktadır. Hattızatında İlçe Jandarm. Başçavuşunun avukata silâh çektiği ve buna rağmen hakkında hi bir işlem yapılmadığı hususu da istihbar edilmiştir. Durum Adalet, İçişleri Bakanlıkları ile Yüksek Hâkimler Kurulu Başkanlığına tel ile bildirilmiştir, deniyordu. Telefonla yaptığımız muhabere sonucu aldığımız bilgiye göre, yaptığımız soruşturmada Gümüşane İlinin Şiran İlçesinde meslek görevin dışında, kulüpte oturulurken, lokalde oturulurken İlçe Jandarma Karakol Komutanı başka şahıslarla bir münakaşa yapmış. Bu münakaşaya önce avukatın adı karışmamış. Bu şahıslar tutuklanmışlar. Ertesi günü avukatta bu tartışmaya katılmış ve Jandarma Kumandanına müessir fiil ikaında bulunmuş gibi hadiseye sokulmuş ve tutuklanmışlar. Hadise budur. Durum gerekli mercile-

re bildirilmiştir. Bu arada Gümüşane Milletvekili de parlamentoda bu işle ilgilenmektedirler. Barolar Birliği Yönetim Kurulu ve Genel Kurulunun bu konuda şimdi yapabileceği birşey yoktur. Ancak, genel kurul üyeleri tarafından zaman zaman pek yerinde olarak belirtildiği gibi, avukatlık mesleğinin bilhassa uzak yerlerde ve küçük ilçelerde ne gibi güçlüklerle karşı karşıya kaldığını göstermesi bakımından üzücü, fakat isabetsiz bir rastlantı olduğu kanaatindeyiz. Sayın Başkanımızın avukatlığın taban meselelerine inileceği yolundaki sözlerini bu konuda yeterli bir teminat sayıyoruz.

Gelecek genel kurulun Doğunun bir şehrinde, özellikle bir üniversite şehri olan Erzurum'da yapılmasını istiyorduk. Ancak, Hatay bize tekaddüm etti. Şimdi burada bizim istirahatımız, bundan sonraki, yani gelecekte Hatay'da yapılacak genel kurulda doğunun şehri olan Erzurum'un gözden uzak tutulmamasıdır.

Bu konuda sizleri düşündüren bir mesele var. Diyebilirsiniz ki, eksi 20-25 derece, Ocak kışın en şiddetli ay'ıdır, eksi 20-25 derecede gelemeyiz, üşürüz orada... Şunu samimiyetle söylüyelim ki, olanaklarımız ve bizim sıcak sevgimiz sizi ısıtacaktır. Bunu da bir fantazi olarak söylemiyorum.

Birde şayet bu doğuda yapılma talebimiz kabul edilmezse, 23 Temmuz Erzurum Kongresinin toplandığı gündür ve Erzurum'da iklim olarak en müsait, bahar olabilecek, sıcak olmayan bahar olabilecek bir ay'dır ve mutlu bir günümüzdür. Bu mümkün olmazsa, sayın Yönetim Kurulumuzdan 23 Temmuzda bir Yönetim Kurulu toplantısını üniversite çapında onunda iştirakiyle civar il avukatlarımızın da iştirakiyle birlikte orada yapmasını öneriyoruz.

Saygılarımı sunarım. (Alkışlar)

BAŞKAN- Sayın Reşit İpek.

REŞİT İPEK (Urfa)- Çok muhterem delege arkadaşlarım, sayın idareciler;

İki gündüneri devam eden Birlik toplantısında söz alan kıymetli arkadaşların tenkitlerini dikkatle dinledik. Anadolunun muhtelif yerlerinden gelmiş, memleketin en entellektüel kimselerinin olgun fikirlerini memnuniyetle karşıladık. Bu toplantının burada yapılmasına vesile teşkil eden sayın Bursa'lıların bu misafirperverliklerinden dolayı kendilerine şükranlarını arz etmek isterim.

Sayın Yönetim Kurulu Başkanı sayın Hocamız Faruk Erem ve onun kıymetli mesai arkadaşlarının bize verdiği uzun izahat burada bizim fazla söz almamıza, eleştiri yapmanıza müsaade etmemektedir. Kendilerine bu yoğun, bu ferâgatkâr, bu isabetli çalışmalarından dolayı, meslektaşınız olarak, şükranlarıma arz etmeye bir borç biliyorum.

Bu konuşma arasında iki ricada bulunacağım. Birincisi, yapılacak adalet reformunun bir şekil olmaktan kurtarılması, daha ziyade tatbikatçı yetişmiş insanların yetiştirilmesi yönünde bünyeden bir reform yapılması üzerinde Yönetim Kurulunun hassasiyetle durması meselesidir.

İkincisi, demokratik hukuk devleti içerisinde hukukun üstünlüğü prensibini savunan bir kuruluşun mensupları olarak memleketin içinde bulunduğu dar boğazlardan çıkıp, insan haklarına dayalı, Anayasaya dayalı normal parlamenter sistemin bir an evvel teşekkülü için Birliğimiz üzerine düşen vazifenin süratle yerine getirilmesi hususunda ricam olacaktır.

Beni dinlemek lütfunda bulunan bütün arkadaşlara şükran, saygı ve sevgilerimi arz ederim. (Alkışlar)

BAŞKAN- Sayın Mustafa Akalın.

MUSTAFA AKALIN (Afyon Karahisar)- Muhterem Başkan, muhterem arkadaşlarım;

Benim bazı dileklerim olacak. Bunları, bilhassa Baro İdare Heyetlerinin başında bulunan arkadaşlarım, başlarına geldikleri için bilirler. Bir dert olarak bunu kısa kısa anlatmak ve önerge halinde de Genel İdare Kuruluna sunmak istiyorum.

Benim bilmediğimi içinizden bilenler olur elbette, akıl akıldan üstündür. Böyle bir durumda da beni tenevvür etmenizi hasseten istirham edeceğim.

Efendim, bizim iki seneden beri baro idare heyeti olarak yaptığımız tatbikatta, üzülererek ifade edelim ki, dün de arzettim, kanunun yapılışında emeğimiz geçmiş olmasına rağmen, komisyonlarda ve Mecliste, insan tatbikatını yapmadıkça bilemiyor. Maddeler hakkında birçok önerge-ler vermiş olmamıza rağmen, yinede 1136 sayılı Avukatlık Kanununun ilk yapılış şekli, sonraki tadili şekliyle noksanlıkları olduğunu tatbikatta gördük. Bunların bazılarını üzülererek ifade etmek istiyorum.

1- Stajiyerler üç ayda bir iki defa rapor veriyorlar. Bu raporlar ekseriya otomatikman günü geliyor, ahlâklı, faziletli, namıslı, dürüst, öyle devam etmiş ki, hiçbir şeyden geri kalmamış diye basıyor imzayı. Şimdi, gidiyorsunuz avukat yazıhanesinde stajiyeri bulamıyorsunuz. Ben bilhassa takip ettiriyordum. Gönderiyorsun birisini git bak bakalım diyorsun, bakıyorlar yok... Diğer taraftan arkadaşına soruyorsun, arkadaş sen stajiyere hiçbir şey öğrettigin yok, nerede geziyor o?... Dosya tetkikine gönderdim, diyor. Buyur bakalım. Göndermedi, gönderdim diyor.

Şimdi, sayın Genel Başkan elbette bunları not ediyordur. Kanunun 23 ncu maddesinin ikinci fıkrasında, baro yönetim kurulunun stajını uzatma hakkı var, ama şimdi düşünün, uzattık olmuyor. Günü gelmiş. Sen devam etmedin, zabıttta tuttum, bir ay, iki ay daha uzattım... Olmuyor.

Şimdi esas üzerinde durmak istediğim nokta, avukata, yanında staj gördüğü avukatabir müeyyide tatbik edelim, ona bir şey diyelim. Mademki sen hilafı hakikat rapor veriyorsun, olmaz böyle dostluk. Yanında çalışacak. Bu arkadaşlara bir şey diyelim. Onu ifade etmek istiyorum.

Avukatlık Kanununun 95 nci maddesinin 9 ncu fıkrasında diyor ki, hilafı hakikat rapor verenler hakkında bu maddenin tatbiki gününkür müdür, değil midir, bilmiyorum.

Sonra diğeri bir husus. Yine 23 ncü maddenin ikinci fıkrasında, stajiyer kendisine verilen işleri, baro yönetim kurulunca verilen işleri görür, diyor. Çağırıyorsunuz, geliyorlar, şu sicil defterini düzeltin, şu şeyleri yazın, şunlar noksan kalmış bunları yapın diyorsunuz. Yapmıyor, yahutta kaytarıyor. Geliyor, yanında stajını yaptığı avukat, çok ayıp birşey elbette, stajiyer iş görmekteyken, haydi temyiz arzuhali yazılacak, yahutta falana dilekçe yazılacak, git onu yaz. Bu bir defa arkadaşlık duyguları ile kabili telif değil. Dememesi lâzım, diyor. Ne yapacak baro başkanı veya idare heyeti? Birşey yapamıyor.

Sonra bir hususu daha ifade edeyim. Kanunda sarahat var. Der ki, mahkemelere ve savcılara dava arzuhalleri avukatlar tarafından yazılır. Mühim bir nokta bu. Arzuhalcilerin yazmasını kanun menetmiş, ama bu fiiliyatta tatbikat görmüyor. Bilmiyorum sizin oralarda görüyor mu? ("Görmüyor" sesleri) Görmüyor. Kanunun ilk yürürlüğe girişinde görüyordu, şikâyetler başladı vatandaşlar tarafından, dendi ki, yahu insaf be, benim yüzüme karşı, insaf Mustafa bey, insaf yahu, öyle bir kanun yapmışsınız ki, 100 liradan aşağı avukat dilekçe yazmıyor. 200 lira istiyor. Yahu-ben 5 liraya yazdırdığım dilekçeyi avukata yazdırarak soyduruyorsun beni, demiştir.

Şimdi, avukatların bazıları, yani içimizde oluyor, her türlü oluyor, ben hayatımda dava arzuhali yazıp beş kuruş almamışım, 20 senelik avukatlık hayatımda dava dilekçesinden beş kuruş almamışım, ama her arkadaş öyle değil. Alacak, kanun ne demiş, asgari ücret 100 lira ile 200 lira. Şimdi geliyorum mevzuya. Eger biz bu kanun hükmünü tatbik ettireceksek, yani illâ ve illâ mahkemelere yazılan dava arzuhallerinin küçük veya büyük, avukatların imzasını taşıyacak, onun titrini taşıyacak ise, o zamanda vatandaş düşünerek asgari ücreti 100 lira veya 200 lira demiyelim. Avukat aldığı ücreti de yazmak mecburiyetinde olduğuna göre, ben vakıa kendi kendime bir içtihat koydum, alma arkadaş, para almayiver... 100 lira yerine 10 lira alsan sana kim ne der? Demi-

şimdir. "Canım nasıl dersin, Avukatlık Kanununda ücret tarifesi var" diyorlar.

Binaenaleyh, şimdi bu hususun ya ücret tarifesinde basit dava arzuhalleri için, avukatlar mecburdur imza atmaya her arzuhale, ama asgari ücret avukatın takdirine bırakılsın. Veyahutta adli müzaheret bürosuna bugibileri sevkedelim, bedava mı yazılacak nasıl olacağına bu hallolur, eğer arzuhalcilerden kurtaracaksak. Aksi halde arzuhalcileri daha arzuhali yazmaktan kurtaramayız.

Bir derdi daha ifade edeyim, başınıza gelmiştir belki. Kanunun 58 nci maddesinde diyor ki, avukat vazife sırasında bir suç işlediği zaman o fiilin işlendiği mahal mahkemesine en yakın ağırceza mahkemesinde takibat yapılır. Tamam mı? 58 nci madde bu. Kalkıyor Adalet Bakanlığı keyfine göre suçun işlendiği mahal mahkemesine en yakın ağırcezayı degilde, keyfinin istediği başka bir ağır cezayı tahkikat için tayin ediyor. İtiraz ediyor arkadaş, diyor ki, sen bu izni yanlış verdin, tahkikat izni verdiğin yer yetkili değil kanunun 58 nci 59 ncu maddesi sarıh. En yakın ağırceza mahkemesi yapacak. Binaenaleyh, bunu değiştir. Adalet Bakanlığı, efendim doğrudur diyor. O yetkili olmayan ağırceza mahkemesi tahkikat yapıyor, ona itiraz ediyor arkadaş. Diyor ki, sizin bu tahkikatı yapmaya yetkiniz yok. Çünkü 59 ncu madde, fiilin işlendiği yere en yakın ağırceza mahkemesinde tahkikat yapılır, diyor. Halbuki siz en yakın değilsiniz. Çünkü davanın açılma yeri değişecek, mahal mahkemesinde görülür filan... Ne hâkimler, ne de Adalet Bakanlığı, kanunda bu sarıh hüküm olmasına rağmen bu hususa dikkat etmiyorlar.

Dertlerden birde şu var, bilmiyorum, büyük şehirlerde yoktur herhalde. Dava takipçileri davaları hazırlıyorlar, vakıa bu kanunda yasak, avukat arkadaşlar, dava takipçisi hazırlamış, adamını bulmuş, ortada yok kendisi gûya, filan avukat hakkında da vekâletname alıyor, alıyor, avukat müvekkilini gördüğü ile yok. Pazarlığı o arzuhalci yapıyor filan. Buna ne müeyyide tatbil edilecek yani? Buna dair kanunda sarıh bir hüküm yok.

Birde, yine kanunun 86 ncı maddesinde, Genel Kurul toplantısına gelmeyenler hakkında, ilk defa gelmeyenlere uyarma cezası verilir, ikinci defa tebligat yapılır, uyarma cezası verilenlere; eğer gelmezsen uyarma cezası vereceğim der birinci defasında, ikinci defasında da 100 lira ile 500 lira arasında ceza verilir, der. Şimdi arkadaşlar, tatbikatta hepinizin başında, yılda zaten olagan olarak bir defa toplantı yapıyoruz. Davetiye gönderiliyor avukata, filan gün toplantı var deniyor. Geliyor veya gelmiyor, ekseriyet oluyor, olmuyor. Ondan sonra tekrar tebligat ediliyor, ekseriyet olmazsa, filan güne kaldı, o gün gel deniyor gelmeyenlere. 86 ncı maddeyi tatbik edeceğim diye tebligata yazıyorsunuz. O sefer ya geliyor veya mazeret gönderiyor. Binaenaleyh, 86 ncı maddedeki 100 lira ile 500 lira arasında para cezası kesmeye bugünkü durumda imkân ve ihtimal yok. Ben diyorum ki, bunu şöyle tadil etmeli, ilk toplantı için davet edilirken denmeli ki, bu uyarma niteliğindedir. Gelmedigin takdirde ikinci tebligat cezalı olacaktır diye birşey yazılmalı. Aksi halde bu yürümez.

Sonra yine birçok arkadaşlarımızın dertleri. Bizim de maalesef büyük dertlerimizden birisidir ve beni avukatlıktan, bu meslekten bütün sogutan dertlerden birisi. Hâkimin keyfi tevkifi... Şimdi düşünün, geçenlerde böyle bir hadise vukubuldu. Bir trafik kazası oluyor, savcı kendi kendine bir şoförü götürüyor, kusur tesbit ediyor aklı sıra, % 65 kusurlu görüyor. Kalkılıyor, başka bir hâkimle trafik mütehassısı götürülüp tesbit ettiriliyor, diyor ki, kusur ölümdedir. Eger yapılan tesbitler bu ise, yüzde yüz ölümdedir kusur diyor, ama ölen az-çok itibarlı adam, öldüren de köylü. Traktörüyle bu işi yapmış. Tevkif ediyor hâkim. İtiraz ediyorsunuz. Kendisi mercie de göndermiyor. Üst mahkeme bizim tetkike yetkimiz yok diyor öbür tarafın itirazında. Mahkeme günü geliyor, yüzde yüz kusursuz adam, trafik rapor vermiş, yüzde yüz kusursuz. Hâkim diyor ki, bir ay sonra ve mevkufiyet halinin devamına... Yani, şu hissi hareketlerden vazgeçmeyen hâkimlere karşı elin ayağın bağlı. Kahrından ölmekten başka yapılacak birşey yok.

Bunlar dertlerimiz.

Diğer taraftan TRT ye biraz çatmak istiyorum. Doktorlardan bahsediyor, bilmem bir doktorun yazdığı bir eserden, uzun uzadıya bahsediyor. Bizden pek bahsettiği yok. Herhangi bir doktorun eserinden bahsederken Türkiye Barolar Birliğinden de biraz bahsetmesi yerinde olur, onu duyurmak istiyorum.

Genel Kurul tutanaklarının bütün avukatlara gönderilmesi diye yazmışlar, onu zaten kendileri buyurdular, lütfedecekler bunu.

Temyiz içtihatlarının tatbikatta geçerli olanlarının demişim, onu zaten konuştular.

Birde, delege seçimlerinde yüz adetten fazla olan diğer vilâyet avukatlarının yüzden fazlakı kısım içinde bir delege seçilmesi hususunun nazara alınmasını istirham ediyoruz.

Deminki mevzua geliyorum ve sözümü bitiriyorum. Demin sayın Başkan'dan arzedeceğim husus şu idi, bu gerçekten olmuş birşey. Bir avukat stajiyeri stajiyerlik için müracaat etmiş, staj müddetini bitirmiş, mahkemede ve avukat yanında ve kendisine staj bitim belgesi verilmiş. Staj bitim belgesi verildikten sonra savcılıktan da sorulmuş, oradan da cevap alınmış, usul ve prosedürü biliyorsunuz ve baro yönetim kurulu ona baroya kaydına ve sicil numara ile avukat olarak kabulüne karar vermiş. Adalet Bakanlığında da izin gelmiş tabii vermiş, fakat ona izin verildikten sonra, iki gün sonra hatta bir gün sonra bir yazı ile müracaat etmiş. İki-üç tane oldu bu. Ben hâkim stajiyeri oldum, bana ruhsatname verin, diyor. Baro idare heyeti olarak biz diyoruz ki, kanunun şu maddesine göre, biliyorsunuz onu okumaya lüzum yok, 5 ve 9 ncu maddeye giri, bir defa 9 ncu maddeye göre yemin edeceksin, 5 nci maddeye görede senin başka işle meşgul olmanan lâzım. Avukatlıkla birleşmeyen bir işle tayin edildiğini kendin söylüyorsun. Binaenaleyh, idare heyeti karar alıyor, senin bu vaziyetine mani hal var, sana ruhsatname veremeyiz... İtiraz ediyor. Diyor ki, Barolar Birliğine benim durumumu yazın, Barolar

Birliği ne diyecekse desin. Yazıyoruz; Barolar Birliği Yüksek Başkanlığına sunulur... Böylebir maracaat olmuştur, tarafımızdanda böylebir karar verilmiştir, ama tasvip buyurursanız, size mani hal yoksa, bizce var, yani açıkcası günahı Barolar Birliğine atmak istiyoruz, yani oradan imdat bekliyoruz, Barolar Birliği hayır desinde, hayır diyorlar diyeceğiz. Kalkıyor ruhsatnameyi gönderiyor. Ben nasıl yemin ettirip ona ruhsatnameyi vereceğim şimdi?.. Bunun da üzerinde durulmasını istirham ediyoruz.

Hepinize saygılar sunarım.

BAŞKAN- Bir yazılı önerge vardır, okuyorum:

Barolar Birliği 5. Genel Kurul

Toplantısı Başkanlığına

Zaman geçmiş olmakla dilekleri hakkındaki konuşmaların 5 dakika ile tahdit edilmesini ve söz almış arkadaşlarında buna tabi olmasını arz ve teklif ediyoruz.

Hilmi Becerikli
Aydın

Refik Belgil
İstanbul

Erver Arslanalp
İzmir

BAŞKAN- Konuşmaların 5 dakika ile tahdidi istenmektedir. Oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Sayın Orhan Barlas.

ORHAN BARLAS (Gaziantep)- Vazgeçtim.

BAŞKAN- Sayın Kemalettin Sönmez.

KEMALETTİN SÖNMEZ (Mersin)- Hepinizi hürmetle selâmlarım.

Tasnif heyetinde vazifeliydim, belki tekrar olacak, fakat vaktinizi fazla işgal etmeden kısaca dokunacağım.

Şimdi, avukatlık ücretleri hakkında iki sözüm var. Bizi âme hizmeti görüyor kabul ediyorlar, Doktorlar da aşağı yukarı âme hizmeti görürler. Bunlar paralarını aima peşin alıyorlar. Biz ise hiç olmazsa yarısını atıye bırakıyoruz. Devlet memurlarınının garantiside vardır, çün-

kü ay başlarında maaşlarını peşin alırlar. Bizde ise, bazı memleketlerde olduğunu haricen öğrenmiş olduğumuz şekilde, acaba nisfi peşin olarak bankaya veya baroya yatırılmak, diğer nisfi da esas hakkında iddia veya müdafaada bulunmadan evvel yatırılmak suretiyle alacaklarımız garantiye alınması için bir kanun teklifinde bulunulabilir mi, bulunulamaz mı? Eğer böylebirşey yapılacak olursa hem maliye bakımından hükümet peşin vergisini tahsil etmiş olacak, hemde asgari % 10 nisbetinde yazmak mecburiyetinde olduğumuz tarife mucibince, bu suretle eğer varsa kaçakçılık vesaire gibi şeyler de önlenmiş olacak. Hemde avukat bir garanti altına girmiş olacak ve ayrıca müvekkillerle davalaşmaya girişmeyecek. Yani böylebir teklif hazırlanırsa, hükümete yahut parlamento üyelerine dağıtılsa belki müessir olunulabilir.

İkincisi, masraflarımız hakiki masraflara istinat ettikçe, makbuzla isnat ettikçe hükümetçe, maliyece kabul edilmektedir. Halbuki bizim tüccarlardan vesair kimselerden farkımız vardır. Tüccar her aldığı mala, her yaptığı masrafa makbuzu fazlasıyla alabilir. Biz böylebir şeye tenezzül etmeyiz ve alamayız. Aynı zamanda ufak-çefek masraflar içinde makbuz almamız. Bunlar hep arada kaynayıp gidiyor. Birde burada ayrıca açıklanmaya lüzum yok, avukatların özel masrafları var. Bu masraflar gizli vaziyettedir, hiçbir surette bunlar için makbuz da alınmaz. gösterilemezde. Bu itibarla gayri safi irat üzerinden % 30, bir zamanlar tatbik edilmişti, % 30, % 25 yahut % 35 gibi bir rakam teklif edilse kabul edilemez mi?

Birde oto masrafları var. Bu oto masraflarını ancak diğer masraflar meyanında gayri safi iradın % 10 u nisbetinde ve fakat 5 bin lirayı geçmemek üzere kaydedebiliyoruz. Halbuki diğer masraflarla birlikte bu miktarı çok aşıyor. Bu arada Mersin'den Amerika'ya giden bir arkadaş vardı, gitti-geldi, orada öğrenmiş. Amerika'da 12 bin mil mesafedeki bütün otomobilin masraflarını kabul ediyorlarmış. Bizler için acaba böylebir şey teklif edilemez mi?

Temyiz mahkemesinden şikâyetlerimizi bazı arkadaşlar dile getir-

diler. Murafaalar hiçbir surette maksada uygun şekilde yapılmıyor. Dosyalar okunmuyor. Siz koymuş olduğunuz lâfları buz üzerine yazmış gibi oluyorsunuz. Arkanızdan bir ay sonra, onbeş gün sonra tetkik ediyorlar, murafaadan hiçbir maksat hazıf edilmiyor. Bir tane başımızdan geçti, Birinci Hukuk Dairesine gitmesi lâzım gelen bir dosya yanlışlıkla Sekizinci Hukuk Dairesine gitti, Merzin'den. Tarih numaraları da var burada elimde, Başkan isterse kaydetsin. Sekizinci Hukuk Dairesine gitmiş, 11.5.1970 tarih ve 1958 numarası almış, aynı gün murafaa yapılması lâzım. Oradan bize davetiye gelince, karşı taraf avukatı arkadaştel çakti, bu yanlıştır Birinci Hukuka gitmesi lâzımdır dedi. Bizde ayrıca posta pulu göndermek suretiyle bu yanlışlığın düzeltilmesini ve bize tekrar murafaa gününün tebliği Birinci Hukuktan gönderilmesi diye gönderdik. Pul göndermemize rağmen bize hiçbir cevap vermediler.

BAŞKAN- Beş dakikanız doldu efendim. Yazılı olarakta ayrıca takdim edebilirsiniz.

KEMALETTİN SÖNMEZ (Devamla)- Peki efendim, ben konuşmaların beş dakika ile tahditli olduğunu bilmiyordum.

Saygılarımı sunarım.

BAŞKAN- Sayın Fadıl Altop, İstanbul.

FADIL ALTOP (İstanbul) - Sayın Başkanlarım, değerli meslektaşlarım,

Huzurlarınızı fazla işgal etmeden çok kısa olarak bir-iki dileğim olacak.

Öncelikle, büyük emek mahsul olan Barolar Birliği bülteninin ortadan bir defa daha katlanması suretiyle tabının teminini rica edeceğim. Bu suretle ileride kitap halinde muhafazası mümkün olacaktır. Bu boy ve ebad hiçbir yere sıklanması bakımından mümkün olmuyor.

İkincisi, biraz matbuatla ilgili bir arkadaşınız olarak, gerek çalışma raporu, gerekse Adana Kongre zabıtları ile başlayan teksirli kitabın tabı yoluna gidilmesi, şimdiki teksirde tek sahifeye yapılmasına

mukabil kitap halinde önlü arkalı basılması mümkün olacağından, filhakkı cüz'i bir fark yapmış olmasına rağmen, onunda bir kitap olarak muhafazası mümkün olacaktır.

Keza bu kongrede müşahade ettiğim bir hususa da yine Yönetim Kurulu arkadaşlarımdan dikkatimi çekmek isterim. Faaliyet raporundaki Anayasa değişikliğiyle ilgili bölüm, keza yönetmelikle ilgili bölüm, toprak reformu ile ilgili bölüm çalışma raporunun arkasına bir ek halinde verilmiş olsaydı ve çalışma raporunda kısaca temas edilmiş olsaydı, bunun oylanmasında acaba tasvip yerine geçer mi, geçmez mi tartışmasına da imkân kalmazdı.

Birde, yine bu kongrede müşahade ettiğim çok değerli Başkanımız Faruk beyefendinin konuşmalarında daima geçmiş kongre zabıtlarına atıf yapması nedeniyle ve delegasyon sık sık değişme içinde bulunacağından, henüz elimize erişmeyen ve tab edilip veya teksir edilip dağıtılmayan İstanbul ve İzmir Genel Kurul toplantılarının bir an evvel teksir veya tab halinde meslektaşların istifadesine sunulmasını rica ediyorum. Zira bu güzide toplulukta mesleğiniz ve memleket gerçekleri yönünden çok değerli fikirler savunulmaktadır. Bunlar kitaplığımızın hem kıymetli birer anısı, hemde kıymetli birer fikir hazinesi olacaktır.

Yine Başkanımın büyük bir titizlik ve dikkatle deşindiği, müdafinin hukuken güvenlik içinde bulunmamasına mukabil, fiilen güvenlik içinde olmasının bir dereceye kadar mümkün olması ve bunun bilhassa müdafinin müdafaa hududu ile hakaretle tecavüze geçtiği sınırı tesbit çalışmalarına ışık tutması yönünden son olaylar nedeniyle dikkatimi çeken bir husus var. O çalışmalarda bu hususlarında dikkat nazara alınmasını istirham edeceğim. Bir tanesi, Merih arkadaşımın ortaya attığı dünya hukukçular birliğinin kabul ettiği, aykırı görüşte dahi olsa sanığın müdafiasız bırakılmama ilkesi yanında, sanık mahkeme heyetine hakaretle tecavüz ettiği zaman avukatın tutumu ne olacaktır? Bunun da tesbitini bilhassa istirham edeceğim. Bu, savunmasız bırakılmama ilkesi ya-

nında meslek kuralları içindeki, istifa eder çekilir noktası, keza hakaretle tecavüzde bulunan sanığı müdafaa ediyormuş görüntüsü üçgeninin en iyi şekilde çözümlenmesi ve müdafiilere ışık tutulmasını diliyorum.

Aynı şekilde müdafî sınıfının eylemindeki hukuki noktalar dışında şahsî, felsefi düşünceleriyle müdafaaya katılmalı mı, katılmamalı mı? Bu nokta hususunda da ışık tutucu bir sınır getirmelerini bu çalışmalar içinde diliyorum.

Yine bu şahsî ve fiilî masuniyet içinde İstanbul'da yapılagelen bir tatbikatı da bilgilerinizi sunarak isterim. Müdafî olarak avukat görevi ifa ederken ve ifa ettiği görevden dolayı haksız bir tecavüz ve müdahaleye maruz kalırsa Baro yönetim kurulları küll halinde ve bir bütün olarak o müdafîi savunmalı, meslektaşı savunmalı, müdahil veya müdafîi olmalı.

Nihayet yine sayın Bakanımın değindiği bir konuyu ele alacağım. Yüksek Hâkimler Kurulunun dağıtılması veya ona ait kanunun tadili bahse konu olduğu zaman, hâkimlerin istiklâli ilkesini prensip olarak kabul edip, kat'iyen bunun ihlâlini cezaz vermeksizin hâkimin tayini, seçimi ve denetimi yönünden dünyada, meselâ İngiltere'de önce avukatlık sonra hâkimlik, meselâ İtalya ve Fransa'da talebeliğinden itibaren izlenerek, kişiliği, ahlakî durumu, fikrî yapısı tesbit edildikten sonra çok güçlü sınavlar sonucu hâkimlerin tayin ve tesbiti hususunda genişçe bir çalışma ile ışık tutmaları, sanıyorum hâkim-avukat sürtüşmesi ve çatışmasını tabandan hallederek bir konudur.

Birde arkadaşlarım, yine Bakanımın değindiği bir konuda ve diğer arkadaşlarım değindiği icra memurları meselesi var. Bunun için de Bakanlıkla yapılacak temasta icra memurları meslek okullarının oniden kurulması ve buraya imkân olduğu nisbette asgari lise tahsili yapmış veya yüksek tahsil mezunlarını alıp icra memurlarını, infaz hâkiminin emrinde güzide bir kadro ile çalıştırmalarını ve bunun hazırlığına girmelerini istiyeceğim.

Bir noktayı daha müsasadenize sığınarak söyliyeceğim.

BAŞKAN- Beş dakikayı geçti sayın Alttop.

FADIL ALTOP (Devamla)- Peki efendim, özür dilerim. Karara saygılıyım.

Saygılarımla. (Alkışlar)

BAŞKAN- Sayın Selâhattin Aydın.

SELAHATTİN AYDIN (Maraş)- Sayın Başkan, muhterem arkadaşlarım, Bendeniz bir hayli mevzular tesbit etmiştim, fakat bunların içinde nirengi noktası telâkki ettiğim bir-iki hususu arz edip sözlerime son vereceğim.

Belki tapulaması ikmâl edilmiş olan vilâyetlerimiz için hayatî bir mesele olmayabilir. Meslektaşlarımızı üzen bir konu da teşkil etmez, ama benim vilâyetim ve çevre vilâyetlerindeki arkadaşların ısrarla şikâyetlerini mucip olan bir mesele var. Durum şu, yıllarca asliye hukuk mahkemelerinde sürünen, fakat bir türlü intacedilemeyen çok değerli gayrimenkul davaları var. Bu davalar karara bağlanıyor. Bir tanesi bende Medeni Kanunun kabulünden bir sene sonra açılmış, 1927 de, halâ 17 nci avukat olarak bendeniz takip ediyorum.

Acı olan, tam karara bağlanacağı zaman muhitimizde tapulama başladı ve tapulama mahkemesine intikal etti. Tabiatıyla sırtta gidip gelen bir çuval halinde. Çok şayanı hayret ve eseffir ki, esefle ifade edilmek lâzım gelir ki, Yüksek Hâkimler Kurulunun her nedense tapulama hâkimliklerine tayin yaparken ya sorgu hâkimlerinde etki veriyor veyahutta yeniden tayin edilmiş stajiyerleri işe tavsiye ediyor. 766 sayılı kanunda müstakil tapulama mahkemeleri kurulur hükmü, ancak imtiyazlı vilâyetlerimize mahsus bir nükümdür. Birçok vilâyetlerimizde ve kazalarımızda müstakil tapulama hâkimi yoktur. Ve o memleketin hukuk tecrübesinden çok yoksun olan stajiyerleri ve sorgu hâkimleri bu işe el atmakta. Tabiatıyla onlar da kabarmış olan bu dosyaların şekil itibariyle hacmine bakmakta. Nasıl olsa iki sene sonra naklim çıkacak,

binaenaleyh, benden sonra gelen bu işin icabına baksın...

Biz bunun çok ıstırabını çekiyoruz ve tapulama mahkemelerinde bu nevi dosyalar yığılalmıştır. Değerli Başkanımız ve Yönetim Kurulu mensubu arkadaşlarımızdan hasseten bu mevzu ile ilgilenmelerini rica edeceğim.

Bir noktayı daha arz etmek istiyorum. Bunu bilhassa arkadaşlarım rica ettiler. Memleketimizde icra takipleri büyük yekünlere balığ olan vesikaları istinat eder. Ve çoğu zaman da bu vesikalar tevkil edilir. Çeşitli sebepleri vardır, ama icra takiplerini yapan vekil arkadaşımız takibi intacettirir, kesinleştirirse icra memuru bunun lehine bir ücreti vekâlet hükmeder. Ama haksız bir icra takibini durdurur, hattâ ortadan kaldırılırsınız, bunun için yapılan, borçlu vekili olarak yaptığınız masrafların icra dairelerinde değerlendirilmesi cihetine gidilmez. Vekâlet ücreti tarifeleri hazırlanırken Yönetim Kurulumuzun bu noktayıda nazarı itibare almasını arzedeceğim.

Muhterem arkadaşlar, Wolter'in meşhur bir sözünü hatırlatarak konuşmamı bitirmek istiyorum. Wolter der ki, "Romada senatörler bir arada oldukları zaman herşeydiler, fakat ayrı ayrı hiçbir şeydiler." Şunu gördüm ki, Yönetim Kurulu Başkanı ve onun mesai arkadaşlarının gayret ve himmetiyle Türkiye'de Barolar Birliği herşey olmaya başlamıştır. O muhteşem ailenin bir mensubu olmaklığımın gururu içinde, evvelâ bizi bu mertebelere getiren Yönetim Kurulu Başkanı ve onun mesai arkadaşlarına Maraş Barosu adına en derin şükranlarımı arz ediyorum. Bize hakikaten tahmin ve tasavvurumuzun fevkinde misafirperverliğin en ince taraflarına kadar eksiksiz bir alakâ gösteren ev sahibi Bursa Barosuna en derin sevgi ve şükranlarımı arz ediyorum, arzı veda ediyorum.

BAŞKAN- Tasnif sonuçları gelmiştir, arz ediyorum efendim:

" Türkiye Barolar Birliği V. Genel Kurul toplantısında, seçim tasnif heyeti Av. Mustafa Akalın Başkanlığında, Av. Zeki Şeremet, Av. Hikmet Tuncay ile yapılandı tasnifte Yönetim Kurulu asıl üyeliklerine:

Erdogan Bigat 91 (Doksan bir)
Rahmi Magat 79 (Yetmiş Dokuz)
Mehmet Kavaklar ... 67 (Altmış Yedi)
İhsan Saraçlar 54 (Elli dört)
Enver Arslanalp ... 54 (Elli dört) oy almışlar ve yedek üyelik-

lere:

Cemalettin Güçdemir ... 50 (Elli)
Mahver Öztop 27 (Yirmiyedi)
Emin Baltaoğlu 9 (Dokuz)
Orhan Barlas 3 (Üç)
Aydın Kazancı 2 (İki) oyla seçilmişlerdir. İş bu za-

bit tutuldu. 8.1.1972

Başkan

Av. Mustafa Akalın (İmzalar) Av. Zeki Şeremez Av. Hikmet Tuncay
BAŞKAN- Arkadaşlarımıza başarılar dilerim. (Alkışlar)

Disiplin Kurulu üye seçimine ait zaptı okuyorum:

" Türkiye Barolar Birliği V. nci Genel Kurulu toplantısında,
Disiplin Kurulu üyesi seçiminde oyları tasnif için ad çekme ile teş-
kil edilen kurulumuz, Genel Kurul Divanı önünde, bu seçime ait oy san-
dığından (90) oy pusulası çıkarmış, çıkarılan bu oypusulası adedinin
kullanılan oy adedine eşit olduğu tesbit edildikten sonra, oyların
tasnifine geçilmiştir.

Oyların tasnifi sonucunda:

- 1- Davut Selçuki'nin ... 56 (Y. Elli altı oy)
- 2- Hüseyin Vahdettin Er'in... 20 (Y.Yirmi oy)
- 3- Hayatî Ekşi'nin 12 (Y. On iki oy)
- 4- Fehmi Özçelik'in ... 1 (Y. Bir oy)
- 5- Vedat Burcuoğlu'nun .. 1 (Y. Bir oy) aldıkları tesbit edil-

miştir.

Saygı ile arz ederiz. 8.1.1972

Disiplin Kurulu Tasnif Komisyonu

Av. Sabahattin Bilge Av. Huseyin Cahit Oğuz.

Av. Burhan Karaçelik

(İmzalar)

BAŞKAN- Sayın Davut Selçuki bu duruma göre Disiplin Kuruluna seçilmiş bulunmaktadır.

Denetçilerin zaptını okuyorum:

" Barolar Birliği V. Genel Kurulu Bursa toplantısında Denetleme Kurulu Tasnif Heyeti sonucu bildirisi:

92 Çıkan oy (2 imha)

90 Sayılan oy-uygun.

3 İptal

87 Muteber oy.

Tasnif sonucu:

Vedat Burcuoğlu ... 76 (Yetmiş altı)

Vasıf Üstün ... 63 (Altmış üç)

Fehmi Özçelik 54 (Elli dört)

Yaşar Önol 4 (Kırkbeş)

Orhan Arsal (İki)

Şinasi Tandogan ... (Bir)

Davut Selçuki (Bir)

Refik Belgil (Bir)

oy aldıkları tesbit edilmiştir.

Orhan Barlas (İmzalar) İhsan Orhon Kemalettin Sönmez.

BAŞKAN- Bu duruma göre, Vedat Burcuoğlu, Vasıf Üstün ve Fehmi Özçelik arkadaşlarımız seçilmişlerdir. Kendilerine başarılar dilerim.

Barolar Birliği Beşinci Genel Kurul kapanış konuşmasını yapmak üzere sayın Başkanımızı Davut ediyorum. (Alkışlar)

BAŞKAN FARUK EREM- Sayın Başkanım, çok değerli meslektaşlarım; Uzunca bir kapanış konuşması düşünmüştüm, fakat vakit pek dar.

Evvelâ, temennilerin hepsine ayrı ayrı şu andaki düşüncelerimizi belkide bildirmemiz mümkündür. Çünkü, bu temennilerden bazıları üzerinde iptidai safhada da olsa, bazı hazırlıklarımız mevcuttur, fakat geçen yılki tecrübelerimiz daha uzun incelemelerden sonra bunları cevaplandırmanın pek ihtiyatlı olacağı sonucunu verdi. Bu toplantıda dileklerin ayrı bir bölümde tartışılmasının isabetli olacağı yolundaki emirlerinizi de te-lâkki ettiğimize göre, gelecek yıl raporunda bu temennilerin ayrı ayrı değerlendirildiği ve nasıl tahakkuk ettirileceği hususundaki çarelerimizi belkide başarabildiklerimizi arz etmeyi uygun görmekteyiz.

Sayın Başkanımız, siz de müşahade ettiniz, bizim mevcudumuz 133 delege. Bu toplantıya 107 arkadaşımız katıldı. Şimdiye kadar yaptığımız Genel Kurul toplantılarında bu kadar yüksek rakama ulaşamamıştık. Bir rekor kırdık. Bu herhalde Birliğin çalışmalarından, sizlerin memnun kaldığınızın, barolarımızın Birliğe daha fazla yaklaşmak eğiliminde olduğunun bir işareti olsa gerektir. Ümid ederiz ki, Hatay bu rakamı daha da artıracaktır.

Zabıtlar şu anda tesbit edildi, tevsik edildi, çözümü ve teyple karşılaştırılması süratle yapılacak. Engeç 15 gün sonra adreslerinize postalanmış olacaktır.

Bursa Barosuna nasıl teşekkür edeceğimi bilemiyorum. Bir meslektaşımız mıdır, kardeşimiz midirler, en yakınımız mıdır? Bir türlü tefrik edemiyorum, ama bizi o kadar şırladılar ki, unutulması imkânsız.

Sayın Başkanımız Turgut Bulut'un temkinli, sakin yönetim tarzının şu toplantımızın başarı ile sonuçlanmasında büyük payı olduğu açıkça görülüyor. Kendilerine Yönetim Kurulu adına teşekkürlerimizi arz ederiz.

Muhterem arkadaşlarım;

Bu güzel salonu bize tahsis etmek lûtfunda bulunan müessesenin Müdiresine minnet ve şükranlarını makamlarında kendilerine ayrıca arze-

decegin.

Sizlere gelince: o kadar isabetli uyarılarda bulundunuz ki, biz 1972 de kendimizi daha büyük bir hevesle bu işlere vereceğiz. 1973 başında size getireceğimiz raporun daha dolgun olabilmesi için bütün manevi istekler, arzular içimizde yaşamaktadır.

Hepinizi en derin saygılarımla, en iyi duygularıyla selâmlarım. Yönetim Kurulu arkadaşlarımla teşekkürlerimi arz ederim. (Alkışlar)

BAŞKAN- Muhterem arkadaşlarım, sevgili meslektaşlarım, Bursa'mıza yurdumuzun dört tarafından gelen meslektaşlarımızla şereflendirdiniz. Yeşil Bursa sizleri kucaklamakla müftelirdir. Hatıralarınızı daima anacağız. Bundan böyle Türkiye Barolar Birliği Beşinci Genel Kurul kongresinin yurdumuz, memleketimiz ve mesleğimiz için hayırlı olmasını diliyerek kongreyi kapatıyorum.

Hepinizi tekrar hürmet ve saygılarla selâmlarım. (Alkışlar)

KAPANMA SAATI: 19.10

